LOU REED • LAURIE ANDERSON • AGİRÊ JİYAN • KID LOCO
BILL FRISELL • GÖKHAN KIRDAR • METROPOLİS • RADIO 4

ROLL

112480 **mayıs** 2003/05 3 000 000 TL

pink floyd

DARK SIDE OF THE MOON
OTUZUNCU YIL

BLUR

white stripes

billy bragg

Yardım edin Amerikan gençliğini kurtarmaya
Yardım edin Amerikan gençliğini kurtarmaya
Yardım edin onları kendilerinden korumaya
Yardım edin bronz tenli sörfçü oğlanlara
Ve Kaliforniyalı kızlara

Söndüğünde ışıklar dünyanın geri kalanında
Kuzenlerimiz acaba ne der
Babacıkları silahlarını geri alana dek
Güneşin altında oynar, gülüp eğlenirler

Büyük kiliseden koca nehre
Ve parıldayan denize
Fırsatlar ülkesi bu
Bakın düzmece bir mahkeme var TV'de

Buzdolapları tıkabasa dolu bir millet
Dansediyor kıçının üstünde
Dışarıda başka bir millet
Uyuyor sokak köşelerinde

Anlatmayın sakın o eski hikayeyi
Gerçeği söyleyin bu defa
Maskeli adam mı, kızılderili mi
Dost mu, düşman mı?

Yardım edin Amerikan gençliğini kurtarmaya
Yardım edin dünya gençliğini kurtarmaya
Yardım edin üniformalı oğlanları kurtarmaya
Ve anneleriyle sadık sevgililerini

Kulak verin askerlerin sesine
Ortasındalar ölüm tarlalarının
Konuşuyorlar hayat pahalılığından
Ve maliyetinden, cenazeyi eve götürmenin

Şimdi yüklüyorlar ceset torbalarını
Rio Grande'nin aşağısında
Evinizde savaşın demokrasi için ama
Yapmayın bunu yabancı topraklarda

Ve büyük Birleşik Devletler'in kaderi
Örülüyor hepimizin kaderiyle
Çernobil kazası ispat etmedi mi
Küçüklüğünü gezegenin

Yanıp yıkılmıştı Avrupa'nın şehirleri vaktiyle
Yanıp yıkılabilirler yine
Öyle olursa hak verirsiniz ki
Washington da yanacak onlarla birlikte
Omaha da yanacak onlarla birlikte
Los Alamos da yanacak onlarla birlikte

Seks
Her milletten kızla oldum neredeyse
Çok kadına asıldım her sınıftan ama
Sırf eşcinselsin diye reddetmem seni
Bakarsın buluruz ortak bir payda

Seks – Güçlü ve ılık ve vahşi ve özgür
Seks – Kanunların vız gelir bana

Nükleer bir denizaltı batıyor İsveç sahillerinde
Başımı ağrıtıyor manşetler
Bir zamanlar Kızılyıldız'da top oynamış bir amcam vardı
O demişti en iyisi bazı şeyler hiç söylenmemeli
Ama ben tercih ederim her şeyin açık olmasını

Seks – Güçlü ve ılık ve vahşi ve özgür
Seks – Kanunların vız gelir bana
Seks – Tehdit etme beni sefaletle
Seks – Eşitlik tek talebim

Eminim herkes biliyor vücudumun benden nefret ettiğini
Yüzüstü bırakıyor, sabırnı taşırıp telaşlandırıyor beni
Senin çıplak bedenin harekete geçene dek
Hıyar gibi hissediyorum kendimi

Bunu bilmek dibe çökertiyor beni
İmtina değil ki güvenli seksin mânası
Hayal gücünü kullanmaktır püf noktası
Vazgeçin kendinizle oynamaktan ucuz otellerde
Olayım Mitsubishi Zero, ilahım Robert De Niro

Seks – Güçlü ve ılık ve vahşi ve özgür
Seks – Kanunların vız gelir bana
Seks – Gel, ye ve iç ve yat benimle
Seks – Ne istersek olabiliriz arzu ettiğimizde

Ev cephesi
Baba çim biçiyor, anne patates soyuyor • Büyükanne sofrayı kuruyor tek başına • Bir meçhul askerin fotoğrafını düzeltiyor sonra • Kutsalların kutsalı mekânda, evde • Yüzü görünmeyen bir ses var TV'de • Daha fazla ağaç dikmek tavsiyesi • Duvar yazıları diyor ki işçilerden n'aber • Ve halk diyor ki biraz daha tuz lütfen •• Anne başını sallıyor ve gazete okuyor yüksek sesle • Baba bir kilit daha takarken kapıya • Akıl erdirmeye çalışıyor şu şiddet dolu zamanlara • Bir yandan da muhabbette karısını döven yan komşuyla • Cennet ucuz bira ve fazla mesai parasıysa • Evdeki hakikatler ıskalanır kolayca • Her futbol hastası vâkıftır buna • Beş parmak bir yumruk eder sıkılınca •• Burada yağmur yağdığında fena yağar • Ama o bile yetmez bu hüznü yıkamaya • Bu aşkı satıyorum yarın daha büyüğünü almak için • Yalnız bir çocuk dışarı bakıyor ve hayalini kuruyor bağımsızlığın • Baba evinin tutsaklığından yırtmanın •• Anne görüyor ama okumuyor yıpranmış posterleri • İnanamıyor kazanılacak bir dünya olduğuna • Ama okullarda ve publarda • Sürüyor Britanya içsavaşı • Reçel hep vaat edilir yarına • Sonradan görmelerin nakaratı ve kıtası o ki • Bir savaş daha lazım doldurmak için memleket kiliselerini • İşte o zaman mazlumları dünyanın elde edecek haklarını •• Anne gözyaşlarını tutmaya çalışıyor, babaysa bastırmaya isyanını • Ve haklı çıkarmaya çalışıyor fedakârlığını • Devretmek için arkadan gelenlere yetersizliklerini • Sakin bir hayat için yapılır ne mümkünse • Aşırı dozlar ülkesinde • Yaşlanmanın afyonunun nostalji olduğu memlekette • Yerimiz tarihte şimdiden belli • İple çekmek paydosu, seyretmek vitrinleri

Türkçesi: Aksoy İlker

75

mayıs '03

08 Laurie Anderson

09 Lou Reed

12 Blur

18 Bill Frisell

21 Kid Loco

24 Gökhan Kırdar

28 Agirê Jiyan

32 Pink Floyd

36 Metropolis

45 White Stripes

57 Laurie Anderson (devam)

62 Tevellüt?

04 Ajans
41 Kıraathane
42 Halkla ilişkiler
44 Satırarası
50 Gayd
52 Albümler
56 Liste

75. sayımızın kapak ve arka kapağında Maya Sorguç, Cem Sorguç, Arslan Eroğlu ve Emin Ekşi'nin büyük emeği var. Ellerine sağlık.

Abdurrahim Soğan, Ahmet Eken, Ali Kesgin, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Arslan Eroğlu, Atilla Aydoğdu, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Başar Uğur, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Derya Bengi, Doğan Ertener, Donat Bayer, Duygu Güner, Emin Ekşi, Ender Ergün, Eray Makal, Erdir Zat, Fatih Özgüven, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Hakan Dilek, Hakan Lokanoğlu, Halil Kılıçoğlu, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, Iiker Aksoy, Kaan Pamuk, Kerem Demir, Mehmet Ali Meram, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Necati Sönmez, Nedim Yalgı, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Özhan Binici, Reha Öztunalı, Salih Nazım Peker, Sarp Keskiner, Serdar Beyaz, Serdar Karataş, Sid, Siren Idemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Tacide Kaya Güner, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, Yasemin Yıldız, Yiğit Atılgan, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu, Zülal Kalkandelen **baskı:** Stampa **dağıtım:** Bir-Yay **adres:** Abdullah Sok. No. 9 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 244 23 94 **yıl** 7 **sayı** 75 **mayıs** '03 **imtiyaz hakkı:** Nefes Yayıncılık adına Yücel Göktürk **sorumlu yazişleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Şahan Nuhoğlu (0535 576 21 11) - Orhan Esen (231 53 48)

AYDA BİR YAYINLANIR

ROLL OVƎR

MaTeMaTiK

Sıfırlabir

İyi akşamlar. Ben bir matematikçi değilim, ama size son zamanlarda canımı çok sıkan iki rakamdan bahsetmek istiyorum. Sıfır ve bir.

Önce sıfıra bir bakalım. Kimse sıfır olmak istemiyor. Çünkü sıfır olmak, hiçbir şey olmak, bir hiç olmak. Kaybeden, mağlup, yitik, kayıp –sıfıra sıfır elde var sıfır.

Diğer taraftan herkes bir numara olmak istiyor. Bir numara olmak demek, galip demek, üstteki demek, zirve demek.

Ve sanıyorum, milletçe bu rakama takmış durumdayız.

Bana kalırsa, bu rakamların sorunu şu: Birbirlerine çok yakınlar. Başkaları için çok az yer bırakıyorlar.

Aralıkları çok yetersiz.

Dolayısıyla, öncelikle bu rakamlara atfettiğimiz değerlerden vazgeçmemiz ve şunu kabul etmemiz gerekiyor: Sıfır, bir numaradan daha iyi veya daha kötü bir rakam değildir.

Çünkü, şu anda bakmakta olduğumuz şey modern bilgisayar çağının tuğlalarıdır.

Laurie Anderson, "Lower Mathematics", 1986

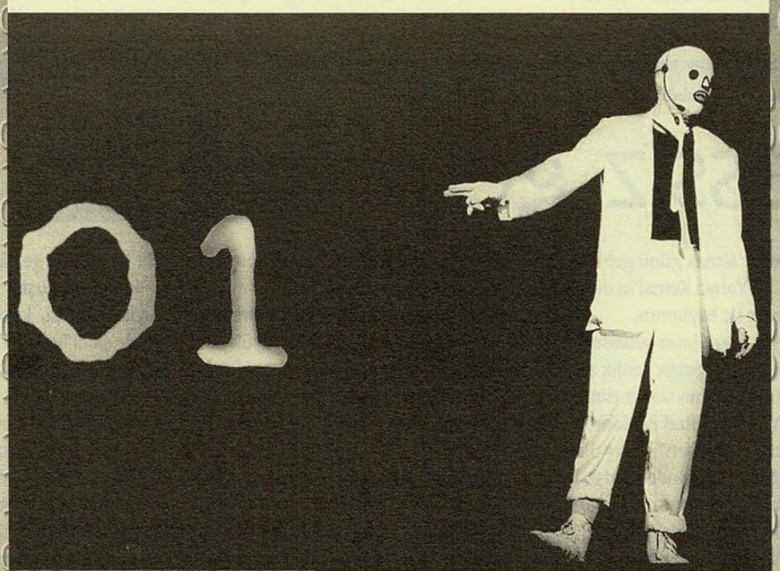

Insan yaşamı ölçüt olmaktan çıktığından bu yana, artık insanoğlunun elinde hiçbir şey için ölçüt kalmadı. **ELIAS CANETTI**

Düşmanlarım olduğu için değil, dostlarım olduğu için dünyadan el etek çektim. Alışılmış olduğu üzre, bana zarar verdiklerinden değil, benim olduğumdan daha mükemmel olduğuma inandıklarından. Bu, katlanamadığım bir yalan. **ALBERT CAMUS**, Defterler 2

Ötme bülbül. Bırak beni arkadaşlar bekliyor **SÜREYYA BERFE**

Uygarlığın tek yaptığı, insan duygularının çok yönlülüğünü geliştirmektir. Çok yönlülüğü gelişen insan da kan akıtmaktan özel bir zevk alır hale gelmiştir. En kurnaz kan dökücüler hemen hemen her zaman en uygar insanlardır. **DOSTOYEVSKİ**, Yeraltından Notlar

"Ortak bir yanımız yok" dedim. "Tamamen farklı iki insanız. Beraberliğimizi sürdürmenin bir anlamı yok." Ama tam o sırada pantolonumun üzerinden penisimi ovuşturmaya başladı; birden hatırladım ki, ikimiz de Hint yemeklerini seviyorduk. **HAL SIROWITZ**, Annem Diyor ki

Pulp'ı uzun (belki de sonsuz) tatile çıkaran **JARVIS COCKER** boş durmuyor: Richard Hawley ve Fat Truckers işbirliğiyle **RELAXED MUSCLE** kod adı altında yaptığı çalışmalar ilk meyvesini verdi. Yeni ekibin nisan ayında yayınladığı "The Heavy EP", Cabaret Voltaire, Suicide geleneğini devam ettiriyor ve electroclash sularında geziniyor.

Kanadalı **RUFUS WAINWRIGHT** sonbaharda çıkması öngörülen üçüncü albümünün hazırlıklarına başladı. Albümün prodüktörü, daha önce Björk ve Madonna'yla çalışan Marius DeVries olacak. Bob Dylan'ın gitaristi Charlie Sexton ve The Band'in efsanevî davulcusu Levon Helm konuklar arasında.

SHAKIRA, **MADONNA**'yı "yüreksizlik"le itham etti. Madonna'nın "American Life" şarkısına çektiği savaş karşıtı klip, savaş başlayınca asker ailelerine saygısızlık etmemek bahanesiyle yayınlanmamıştı. Konserlerinde Bush ve Saddam görüntüleri eşliğinde savaş karşıtı konuşmalar yapan Shakira şöyle dedi: "Madonna'dan biraz daha omurgalı olmasını beklerdim. İyi pop müzik, kriz zamanlarında her zaman siyasî bir tavır takınır."

YOKO ONO ve **YO LA TENGO** "Wig In A Box" isimli albüm için ortak bir şarkı üretecek. Bir transseksüelin hayatına odaklanan "Hedwig and The Angry Inch" filminden yola çıkılarak hazırlanan söz konusu albümde Rufus Wainwright, Sleater-Kinney gibi isimlerin birer şarkıları da yer alacak.

PROTEST-RECORDS.COM

Bizim için savaşanlar!

Irak'ta savaş kısa sürede boyut değiştirdi belki ama, emperyalizm baki kaldı... Rock dünyasındaki savaş karşıtı olağanüstü hareketlenme kesilmiş değil. Sonic Youth'dan Thurston Moore'un girişimiyle kurulan protest-records.com sitesi, birinci ayında 70 savaş karşıtı şarkıyı dinleyicilere ulaştırdı. Tecrübeyle sabit, gayet seri bir şekilde download edilebilen şarkılar arasında Beastie Boys, Sonic Youth, Chumbawamba, Moldy Peaches, Sergent Garcia, Cat Power, DJ Spooky & Saul Williams, Gary Lucas, Mudhoney, Tom Ze, Sonic Jihad, Allen Ginsberg, Ed Sanders gibi isimlerin işleri bulunuyor... Moore bu girişiminden dolayı bir sürü protesto mesajı alıyormuş tabii: "Diyorlar ki, 'nasıl olur da bizim için savaşan insanlara karşı gelirsin?' Bu çok acı bir durum. Ben de cevaplıyorum: 'Bugün okuduğum en şiddet dolu şey senin e-mail'in.' Pek bir şey dedikleri de yok aslında, genellikle 'Siktir git. Sonic Youth da ibne grubu zaten' gibi şeyler. 'İnsanları değil, politikaları protesto ediyoruz; insanlardan değil, fikirlerinden nefret ediyoruz' diye yazıyorum ben de. Bu hiddetten gözü dönmüş insanlar için hiçbir şey ifade etmiyordur tabii bu laflar..."

TINDERSTICKS haziranda bir albümle dönüyor: "Waiting For The Moon".

Yeni albümü "The Raven"ın ardından Amerika turnesine çıkan **LOU REED** bu ay iki CD'lik bir "best of" yayınlayacak: "NYC Man: The Ultimate Lou Reed Collection".

RAGE AGAINST THE MACHINE'in son konser kayıtları yayınlanmaya hazır bekliyor.

"Katil Doğanlar" ve "Strange Days" filmlerinin ünlü yıldızı **JULIETTE LEWIS** ilk albümünü kaydediyor. Pop ve punk etkileşimli beş şarkının şimdiden hazır olduğu albüme, son zamanlarda Pink ve Christina Aguilera gibi genç yıldızlarla çalışan ve Courtney Love'la birlikte şarkılar yazan eski 4 Non Blondes üyesi Linda Perry prodüktörlük yapıyor. Juliette Lewis'in sesini "Strange Days" filminin soundtrack'inde yorumladığı PJ Harvey şarkısı "Hardly Wait"ten tanıyoruz.

New York'lu ekip **LIARS** ikinci albüm hazırlığında. Sonbahar aylarında Mute firmasından çıkması beklenen albümün adı şimdilik "Who Needs $$ When We Got Feathers".

THE HIVES'den üçüncü albüm müjdesi yakın: İsveçli ekip memleketleri olan Fagersta kentinde stüdyoya girdi. Grup üyelerinin söylediğine göre, şarkılar Devo ile Motown şarkıları arasında gidip gelen rock'n'roll'larmış.

Rap'çi **SEAN COMBS** (eski adıyla Puff Daddy) blues'a sardırdı. Sanatçı "Love In Vain" isimli televizyon filminde Robert Johnson'ı canlandıracak. Filmin yönetmeni Tim Blake Nelson.

Liverpool'lu ekip **CLINIC** 2001'deki "Walking With Thee"nin ardından üçüncü albümü "Winchester Cathedral"in kayıtlarını sürdürüyor. Bu albüm prodüksiyon açısından çok daha zengin olacakmış.

2001'de yayınladıkları "Natural History" albümüyle dikkati çeken Manchester'lı **I AM KLOOT** haziran ayında ikinci albümünü çıkaracak. Adı henüz belli olmayan albümde, yakın zamanda çıkardıkları "Untitled #1" isimli single da yer alacak.

Michigan'lı üçlü **WHIRLWIND HEAT**, White Stripes'dan **JACK WHITE**'ın kanatları altındaki ilk albümünü haziran ayında yayınlamayı planlıyor. Albümün adı "Do Rabbits Wonder?" olarak belirlendi.

Uzun bir aradan sonra Johnny Cash'le yaptığı "Bridge Over Troubled Water" düetinde sesini duyduğumuz **FIONA APPLE**, İngiltere'yle Amerika arasında gide gele üçüncü albümünün kayıtlarını tamamlamaya çalışıyor. En büyük destekçisi, bir önceki albümü "When The Pawn..."da olduğu gibi Jon Brion.

LAMB'in dördüncü albümünün eli kulağında. Louise Rhodes ve Andy Barlow ikilisi, Moby'yle çıktıkları turneden sonra geçtiğimiz aralık ayında stüdyoya girip geniş bir kadroyla albümün hazırlıklarına başlamıştı. Yeni albümün eskilerden farklı, daha organik yapıda olacağı haberleri sızıyor.

LIVE'ın altıncı stüdyo albümü "Birds Of Pray"in bu ay yayınlanması bekleniyor. Albümün ilk single'ı "Heaven"ın ilhamını da Ed Kowalczyk'in yeni doğan kızından almışlar.

NINA, EDWIN, PAUL

Sessiz gemi

"Artık demir almak günü gelmişse zamandan..." Yahya Kemal'in dizeleriyle uğurluyoruz üç kaybımızı.
20. yüzyılın unutulmaz seslerinden Nina Simone'u toprağa verdik en son. Siyah mücadelesinin simge isimlerindendi, "Young, Gifted & Black"i, "Mississippi Goddam"ı marş olmuştu dillere. Uzun kariyerinde cazdan blues'a, gospellerden şansonlara gezindi durdu, Gershwin, Dylan, Beatles, Brel, Brecht-Weill şarkıları da okudu. Asi kalpli, sivri dilli Amerikalı sanatçı, 21 Nisan'da, Güney Fransa'daki evinde, 70'inde ecele yenik düştü. Oysa hep Afrika'da, atalarının yurdunda ölmek istediğini söylerdi...
Kendisini en çok andığımız zamanlarda Edwin Starr da göçtü. Büyük soul bestekârı ve şarkıcısı, 2 Nisan'da, İngiltere-Nottingham'daki evinde ölü bulundu. Kalp krizinden ölen Starr, 61 yaşındaydı. 1970 tarihli hitini –gelmiş geçmiş en güzel savaş karşıtı şarkılardan birini– ister kendisinden, ister Bruce Springsteen'den dinleyelim yeniden: "War." (What is it good for? –Savaş neye yarar?)
Yakın zamanda yitirdiklerimizden biri de Paul Haines: Akbank Caz Festivali için İstanbul'a geldiğinde, 59. sayımıza konuk olmuştu. "Cazın şairi" namıyla maruftu, kendi ifadesiyle "şair değil, şiirci"ydi. "Third World Two" kitabındaki şiirleri Jack Bruce'dan Robert Wyatt'a birçok kalburüstü müzisyenin yer aldığı "Darn It"te notaya dökülmüştü. Birçok caz şarkısı yazan, kısa filmler çeken, Carla Bley'le uzun yıllar ortaklık kuran Paul Haines, enfarktüse yenik düşerek 21 Ocak'ta, Ontario'da, 70 yaşında aramızdan ayrıldı... "Biçare gönüller ne giden son gemidir bu / Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu..."

babylon-ist.com
babylon@turk.net
T. 90 212 292 73 68
F. 90 212 243 45 27
Şehbender No:3
Asmalımescit-Tünel
Beyoğlu 80040
İstanbul/Turkey

babylon

2002 EKİM/ OCTOBER · 2002 KASIM/ NOVEMBER · 2002 ARALIK/ DECEMBER · 2003 OCAK/ JANUARY · 2003 ŞUBAT/ FEBRUARY · 2002 EKİM/ OCTOBER · 2002 KASIM/ NOVEMBER · 2002 ARALIK/ DECEMBER · 2003 OCAK/ JANUARY · 2002 EKİM/ OCTOBER · 2002 KASIM/ NOVEMBER

Mayıs'03

rio de janerio → havana → bari → istanbul → zurih

01 MAYIS
Pink Floyd Partisi
AYIN KARANLIK YÜZÜ
30 YAŞINDA!

02 03 NİSAN
Millering the nite@Babylon
BURHAN ÖÇAL
"TRAKYA ALL STARS"
featuring Smadj & Chatterjee
Kırklareli - İstanbul - Paris

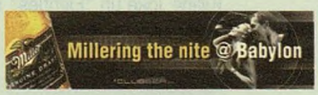

06 MAYIS
DuoOud
Paris

07 MAYIS
MUAMMER KETENCOĞLU VE
"BİR BALKAN YOLCULUĞU" TOPLULUĞU
İstanbul

08 09 MAYIS
Adventures in British Music
BABA ZULA featuring MAD PROFESSOR
İstanbul - Londra

BRITISH COUNCIL

FOTOPORT RADIO OXI-GEN

10 MAYIS
RADIO OXI-GEN
PRESENTS
BOOGIE NIGHTS

13 MAYIS
Tiyatro Ti
"ADAMIN BİRİ"
KABARE

14 MAYIS
REPLİKAS
İstanbul

ZİPİSTANBUL

15 MAYIS
ZipIstanbul
Rock Günleri
İHTİYAÇ MOLASI
& FOUND DEEP
İstanbul

16 MAYIS
DEPECHE MODE
REVIVAL PARTY

70s 80s 90s

17 MAYIS
OLDIES (70s - 80s - 90s)
BUT GOLDIES

20 MAYIS
Soundness
ŞENOL KÜÇÜKYILDIRIM,
ONUR TÜRKMEN,
ROBERT REIGLE
İstanbul - Boston

21 MAYIS
Get Connected with Nokia
DJ ARKIN ALLEN
"Spring Sounds"
Montreal

get connected NOKIA

22 MAYIS
J&B Drum Sessions For Fun
ALL STARS & LAS ESTRELLAS
İstanbul

23 24 MAYIS
Mavi Müzik
BUGGE WESSELTOFT
Oslo

mavi müzik

27 MAYIS
Tünel Festival Music
and Art Week
RUDI ROMERI &
AUGUSTA RIEBER MUNIR
Lahey - Münih

MIRABELLE
Hamburg
SEMA & TAXIM
İstanbul - Berlin

28 MAYIS
Tünel Festival Music
and Art Week
PECHEURS DE
PERLES
Paris

GOETHE INSTITUT INTER NATIONES

29 30 MAYIS
Garanti Caz Yeşili
ERIK TRUFFAZ QUARTET
Cenevre

Garanti CAZ yeşili

31 MAYIS
NİL KARAİBRAHİMGİL
İstanbul

"Açık Radyo." 94.9 · Mimeray · Radikal · RADIO OXI-GEN FM 95.9 İSTANBUL · shipshak · STİL MATBAACILIK · TURK·NET · Wall · ZEBRA DesignFactory

İki kere iki dört, ellerini beline dayayıp yolumuzu kesen, sağa sola tüküren bir züppedir. İki kere iki dördün müthiş bir şey olduğunu kabul ediyorum, eğer hakkını vermek gerekirse, "iki kere iki beş eder" çok daha çarpıcıdır. **DOSTOYEVSKİ**, Yeraltından Notlar

Dünya, sıradan şeyler üzerine de olsa, yalan söylemekten başka bir şey yapmayan yalancıları cezalandırır ve sadece çok önemli şeyler hakkında yalan söyleyen şairleri ödüllendirir. **UMBERTO ECO**, Baudolino

Bu yazki Caz festivalinin muhtemel misafirleri şunlar: Simply Red, Malia, Jane Birkin, Ornette Coleman, Mariza, Mercedes Sosa, Marcus Miller...

Ispanakta demir var / Havuçta B vitamini / Bende bir paket cıgara / Tadına doyulmaz bir aşk / Üç günlük bir ömür var / Daha ölmedik yani **METİN ELOĞLU**

Rüzgâr, dünyadaki en temiz şeylerden biridir. **ALBERT CAMUS**, Defterler 1

Dünyada rüya kadar eski bir şey yoktur. **JOHN BERGER**, Leylak ve Bayrak

Jaz Coleman'ın grubu **KILLING JOKE**'un öteden beri sıkı takipçisi olan **DAVE GROHL**, üstadlarına yeni albümleri "The Death and Resurrection Show"da eşlik etmek üzere Foo Fighters'ı teneffüse çıkardı. Bu sürpriz işbirliğine Foo Fighters'ın Auckland konserinde Jaz Coleman'ın sahneye çıkması ve "Requiem"i birlikte söylemeleri vesile olmuş. Foo Fighters söz konusu Killing Joke şarkısını, 2000'deki "My Hero" single'ının B yüzü olarak da yorumlamıştı. Geçmiş günlerden bir not daha: Nirvana'nın "Come As You Are"ın gitar riff'lerini, Killing Joke'un "Eighties" şarkısından aparttığı söylenirdi.

FLAMING LIPS sürpriz bir toplama albüm hazırlığında... "Flight Test EP" adını verdikleri çalışma yedi parçadan oluşacak: Kylie Minogue'dan "I Can't Get You Out Of My Head", Radiohead'den "Knives Out", Beck'den "The Golden Age"in canlı yorumları da bu parçalar arasında.

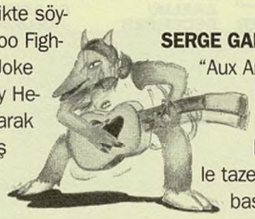

SERGE GAINSBOURG'un iki albümü, "Aux Armes et Caetera" ve "Mauvaise Nouvelles des Etoiles", Jamaikalı müzisyenler kolektifinin remiksleriyle tazelenmiş şekilde yeniden basılacak. Albümlerde iki de yayınlanmamış parça yer alacak: "Planteur Punch" ve "Ecce Homo (et caetera)".

Birleşmiş Milletler Yüksek Mülteci Komisyonu'nun girişimiyle **PAVAROTTI** ve **BONO**, Iraklı mülteci çocuklar yararına 27 Mayıs'ta İtalya'da bir konser verecek.

Amerikalı rap'çi **50 CENT** elinde milyon dolarlık bir kontratla, hayat hikayesini yayınlayabilecek New Yorklu yayıncıların kapısını aşındırıyor. Yeni rap yıldızının daha sekiz yaşındayken müptela annesinin intiharıyla başlayan ve binbir şanssızlıkla, kurşun yaralarıyla devam eden, Dr. Dre ve Eminem'le çakışan hayat hikayesi hiç kuşkusuz epey alıcı bulacak. Söz konusu kitapta şarkı sözleri ve şiirler de olması bekleniyor.

Elektro-punk'ın "kötü kız"ı **PEACHES**, yeni albümü "The Teaches Of The Peaches"ın kayıtlarını Berlin'de sürdürüyor. "Kick It" şarkısındaysa idolü **IGGY POP**'la düet yapmış.

LIZ PHAIR beş yıllık sessizlikten sonra haziran sonunda, kendi adını verdiği albümüyle dönüyor. Albüm için kısa sürede 50 parça kaydeden Phair, prodüksiyonu Avril Lavigne'le de çalışan Matrix ekibine emanet etmiş.

Kayıtlı müzik hayatının ellinci yılını kutlayan **BB KING** üç yıllık suskunluğun ardından "Reflections" albümünü haziranda yayınlayacak ve yine yollara düşecek.

RADIO 4

BROOKLYN'DEN SON ÇIKIŞ

"John Travolta'nın Public Image Ltd ile dans ettiğini düşünün" diyorlar Radio 4'un müziği hakkında... New York-Brooklyn'li beşli, yeni rock'n'roll hareketi içinde, funky-punky tarzıyla, "toprağı" Liars'la aynı pistlerde tepiniyor. İkinci albümleri "Gotham!"la dikkatleri çeken topluluğun klavyecicisi Gerard ve gitarist-şarkıcısı Tommy'yle Les Inrockuptibles görüşmüş...

Gerard: Anthony, Greg ve Tony 1999'da grubu kurdular. Ben birbuçuk yıl önce onlara katıldım. Hepimiz, genel kural olarak, New York'lu, Brooklyn'liyiz. Aşağı yukarı benzer çevrelerden geliyoruz yani... Farklı farklı gruplarda müzik yapıyorduk ve aynı mekânlarda takıldığımız için birbirimizle tanıştık. Karşılaşma noktalarımızdan biri Anthony'nin plak dükkânıydı. Her ne kadar eskisi kadar ilgilenecek vakit bulamasa da, hâlâ o dükkânın sahibi.

İlk albümünüz "The New Song & Dance"le hâlâ gurur duyuyor musunuz?

Tommy: O albümü seviyorum, bir döneme denk düşüyor. Onu çıkardığımızda, yaklaşık altı aydır beraber müzik yapıyorduk, çok hızlı bir şekilde gerçekleşti. Kelimenin tam mânasıyla punk bir albüm. O zamanlar, "Gotham"da yaptığımız gibi dance unsurları katamazdık! Deneyim ve pratik eksikliğinden. "New Song & Dance"ın bence çok iyi denen albümlerden hiçbir eksik yanı yok.

"Gotham"ın prodüktörlüğünü DFA ekibi yaptı, albüme nasıl bir katkıları oldu?

Gerard: Eğer albümün demolarını dinlersen, çok farklı olduğunu görürsün. James Murphy ve Tim Goldsworthy özellikle sound açısından, albüme çok şey kattılar. İşlerine çok hakimler, deneysel şeylere girişmekten, farklı seçenekleri değerlendirmekten kaçınmıyorlar. Bizimle aynı çevrelerden geliyor olmalarının da önemli bir rolü oldu. Sık sık söylendiği gibi, Radio 4, dance albümü yapmak isteyen bir rock grubu. DFA da hep rock'n'roll enerjisine sahip dance albümleri yapmak istiyordu. Yani sonuçta, birlikte çalışmamız için gereken her şey hazırdı.

"Radio 4" John Lydon'ın Sex Pistols sonrası grubu PiL'in bir şarkısının adı. İngiliz punk'ından Amerikan punk'ına kıyasla daha çok etkilendiğiniz söylenebilir mi?

Tommy: Tabii ki, her ikisinin de etkileri var. Müzikal açıdan bakarsak, Gang of Four ya da Clash gibi gruplara kendimizi daha yakın hissediyoruz, ama şurası da bir gerçek ki, X, The Germs ya da Black Flag gibi gruplar veya bütün California punk'ı olmasaydı, biz de olmazdık. Punk'ı bir sound olarak değil, bir anlayış, bir zihniyet olarak görmeyi tercih ediyorum. Bugün punk teriminin içi tamamen boşaldı, punk'la uzaktan yakından alâkası olmayan New Found Glory ya da Sum 41 gibi gruplar punk etiketi altında satılıyor. Punk muhalif bir harekettir, halbuki bunlar büyük şirketlerin mamullerinden başka bir şey değil. Bir şeyler maalesef geri gelmeyecek şekilde yitirildi.

"Gotham" 11 Eylül saldırılarından önce yazılmıştı. Şarkılarınızın ve New York'a dair söylediklerinizin hâlâ geçerli olduğunu düşünüyor musunuz?

Gerard: Çok tuhaf bir durum var, çünkü pek çok kişi şarkılarımızda saldırılara gönderme olduğunu sanıyor. Her ne kadar kesinlikle bu konuyla ilgili olmasa da "Save Our City" gibi bir şarkı gerçekten de böyle bir etki uyandırabilir. Korkunç saldırıya rağmen, şarkılarımız bu açıdan tartışma konusu yapılamaz. Ben New York'da büyüdüm ve hakikaten bu şehre bağlılık duyuyorum... Yine de zamanla birlikte bir parçam ondan nefret etmeye başladı. Peş peşe seçilen iki belediye başkanı Rodolph Giulani de, Michael Bloomberg de bizimkinden çok farklı bir kent anlayışına sahipler.

Kabare Yasası'nı mı kastediyorsun?

Gerard: Evet. Gece hayatı bir tuhaf oldu burada: Kulüpler tamamen değişti, bizim takılmaktan zevk aldığımız yerlerle alâkaları kalmadı. Bugün kulüp açabilmek için "kabare" ruhsatı alman gerekiyor, bunun için ödemen gereken para da hem belediyenin kasasını müthiş dolduruyor, hem de New York'da açılan her mekân üzerinde büyük bir kontrollerinin olmasına imkân veriyor. Çok saçma bir durum, çünkü alternatif mekânların sonu anlamına geliyor bu.

Birkaç ay önce Joe Strummer öldü. Clash sizin için ayrı yeri olan bir grup muydu?

Gerard: Üzerimizde büyük etkileri vardı, evet. "Combat Rock" satın aldığım ilk albümdü. Hâlâ sık sık dinlediğim albümler arasındadır. Joe Strummer'ın ölümü hepimizi sarstı, müzikte çok şeyi temsil ediyordu. Kurt Cobain'in intiharı gibi çok büyük bir kayıp. Nirvana da en sevdiğim gruplardan biriydi.

Çeviren: ***Siren İdemen***

Her köpek rüyasında orman görür, gerçekten bir ormanda bulunmuş olsun olmasın. Mısırlı köpekler bile orman görür rüyalarında. **JOHN BERGER**, Kral

Tuhaf: Yalnız kalmayı beceremmemek, yalnız kalmamayı da beceremmemek. İnsan ikisini de kabulleniyor. İkisi de yararlı. **ALBERT CAMUS**, Defterler 1

Seviştikten sonra yemeğe gittik. Lazanyamı ondan önce bitirmemeye özen gösterdim. Düşündüm de, madem aynı anda orgazm olamadık, bari yemeğimizi aynı anda bitirelim. **HAL SIROWITZ**, Annem Diyor ki

Hepimiz zenciydik, şimdi hepimiz Nouma'yız. Güle güle Pascal! Diskolarda görüşürüz.

Sırtüstü yatma biçimleri içinde hangisi uzun vadede en az can sıkıcı olabilir? **SAMUEL BECKETT**, Eşlik

Saniyeler geçmek bilmiyordu. Tek sığınak uyku. Maalesef bütün gün uyuyamazdım. Ayrıca, ya uykuda sıkıldığımı görürseydim. **IONESCO** , Yalnız Adam

Bu son kış-kıyamet, önümüz bak bambahar **METİN ELOĞLU**

WHITE STRIPES'ın telif hakkı ve yapıt hırsızlığı yasalarıyla başı dertte. "White Blood Cells" albümünde yer alan "The Union Forever" şarkısının ismi de dahil olmak üzere sözlerinin büyük kısmının, Orson Welles'in efsane filmi "Yurttaş Kane"den çalındığı iddia ediliyor. Grubun ödemesi gereken cezanın çok yüksek olması muhtemel, zira albüm sadece ABD'de 650 bin satmış durumda. Ayrıca belirtmek gerekir ki, grubun son albümü "Elephant", yayınlanmasını takip eden haftada İngiltere'de 80 binden fazla satarak liste başı oldu.

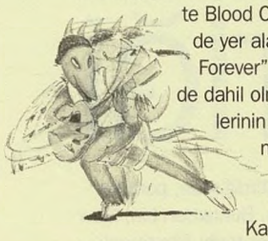

Hole'dan bu yana sesini ilk defa duyuracağı "America's Sweetheart" albümünün kayıtlarını Fransa'da sürdüren **COURTNEY LOVE**, bir yandan da çeşitli plak şirketleriyle temasta. Love, şarkıların birçoğunu 4 Non Blondes'un Linda Perry'siyle yazmış. Love, Kim Carnes'ın 1981 tarihli hiti "Bette Davis Eyes"ı da okuyacak.

B-52's elemanları hem bir yaz turnesine, hem de kendi solo projelerine hazırlanıyor. Cindy Wilson da, yakında çıkması beklenen solo albümünde, "Ricky" isimli şarkıda 1985'te AIDS'ten ölen kardeşi ve B-52's gitaristi Ricky Wilson'ı yadediyor.

TRICKY yedinci stüdyo albümü "Vulnerable"ı haziran ortasında yayınlayacak. Bu seferki kadın refakatçisi İtalyan şarkıcı Constanza Francavilla.

Geçen sayımızda yayınlanmış gibi duyurduğumuz **JANE'S ADDICTION** albümü "Hypersonic"in çıkışı temmuz başına kaldı. Grup stüdyoda en büyük desteği bir dönem Pink Floyd'un sağkolu olan Bob Ezrin'den görmüş.

Malûm, **CAPTAIN BEEFHEART** –ya da Don Van Vliet– Kuzey California'da inzivada, sadece resimle uğraşıyor. Ama grubu **MAGIC BAND** şu aralar yollarda eski şarkılarına yeniden can veriyor. Beefheart'a selam mahiyetinde konserlere devam eden grup, bir konser albümü de kaydetti.

Eski **GUNS N' ROSES** elemanları Slash, Duff McKagan ve Matt Sorum yeni projeleri **THE PROJECT** için bir arada. Pek çok şarkıcı adayının arasından sıyrılan isim şimdilik Stone Temple Pilots'ın mikrofonu **SCOTT WEILAND**. Ekip şimdiden "The Italian Job" filmi için Pink Floyd'un "Money" şarkısının cover'ını yaptı.

Doors 21st Century adıyla konserlere başlayan eski **THE DOORS** elemanlarına Jim Morrison'ın ebeveynleri ve eski karısı da dava açtı.

GÜL TÜRKÜLERİ

Uzun zamandır Belçika'da yaşayan halk ozanı Lütfü Gültekin'in en güzel türküleri, "Gül Türküleri" adlı "saygı" albümünde bir araya toplandı. Böyle "tribute"ler her zaman karşımıza çıkmıyor, çıkınca da yüzümüz renkleniyor. Emekçi, Musa Eroğlu, Dertli Divani, Erdal Erzincan, Engin Arslan, Ulaş Özdemir, Tanar Çatalpınar, Aynur Doğan gibi pek çok müzisyenin ses verdiği albüm, ozanın günışığına çıkmamış türkülerini de içeriyor. "Acılar içimde kaldı", "Emeğim zay-i oldu", "Muhabbet küpünün olsam şarabı", "Aşk meydanında", hepsi burada. Darısı diğer ozanların başına...

Efsane grup **THE WHO** beyazperdede... Projede Pete Townshend rolünü Nicholas Cage'in, Jon Entwistle rolünü ise Stuart Townshend'in üstlenmesi bekleniyor. Dedikodulara bakılırsa, Hugh Grant de Roger Daltrey rolüyle ilgileniyormuş.

System of a Down'ın solisti **SERJ TANKIAN** ve **ARTO TUNÇBOYACIYAN**'ın ortak projesi "SerArt" mayısta günyüzü görecek.

SINEAD O'CONNOR, temmuzda yayınlanacak "Goodnight, Thank You. You've Been A Lovely Audience" isimli DVD'sinin ardından müziğe veda edecek gibi. Ama daha önce Dolly Parton'ın tribute albümüne katılacak.

11. Meltdown Festivali'nin direktörlüğünü bu sene **LEE "SCRATCH" PERRY** üstlenecek.

Ya sosyalizm ya barbarlık: Stereolab'den Laetitia Sadier ve Pram'den Rosie Cuckston'un beraberliğinden oluşan **MONADE** projesi sonunda albümlendi: "Socialisme ou Barbarie".

No Doubt solisti **GWEN STEFANI** solo şarkılar kaydetmek üzere Matrix ekibinin prodüktörlüğünde stüdyoya kapandı. Ancak bunları bir solo albümde kullanıp kullanmayacağı meçhul.

Filistin diye bir ülke var: Mart ayı sonunda yayınlanan Filistin kültürüyle dayanışma amaçlı "Il ya un pays... Palestine" isimli double toplama albüme Filistinli sanatçıların yanısıra **NOIR DESIR, ZEBDA, SERGENT GARCIA, MANU CHAO** birer şarkıyla iştirak ediyor. Noir Désir'in seçtiği şarkı, Beyrut konseri kayıtlarından 8 dakikalık bir "La Fleuve" yorumu.

POSTEXPRESS ENTERNASYONAL ŞALALA

sayı 24

Atina tecrübesi
Howard Zinn'in kaleminden savaşın iki yüzü

Iraklı bir devrimci olsaydım...
Ertuğrul Kürkçü'yle savaş, Kürt hareketi ve sol üzerine

Bağdat günlüğü
Mete Çubukçu'nun Irak savaşına tanıklığı

Damardan muhabbet
Howard Zinn sordu, Eddie Vedder anlattı

Londra'da teenager hareketi
Postexpress olay mahallinden bildiriyor

İçiniz rahat olsun, burjuvalaşmadım
Festivalde "Van Gogh"la arz-ı endam eden Maurice Pialat'nın veda söyleşisi

"Let It Be"yi söylerken...
Paul McCartney'le yeni konser albümü üzerine

Her ayın 15'inden itibaren gazete bayilerinde ve kitapçılarda

Laurie Anderson

Eski zaman sanatçıları misali –ya da uzak görünen bir gelecekteki sanatçılar gibi. Boşuna "avangardın duayeni" sıfatıyla anılmıyor. On parmağında bir düzine marifet. Hangi birini söylemeli? Kemanı, şarkı yazarlığı, şarkıcılığı, öykü anlatıcılığı, oyunculuğu, plastik sanatlardaki hünerleri, yazarlığı, çizerliği, mucitliği... Laurieangelo desek yeridir. Evvelki sayımızda "Bağdat'ta Bir Gece" ve "Ey Süpermen"in sözleriyle arka kapağımızda konuk etmiştik, 75. sayımızın şerefine sayfalarımıza buyur ediyoruz. "Nerve Bible" adındaki "konuşan kitap" kılavuzluğunda ve yakın zamanlı söyleşilerden yaptığımız derleme eşliğinde, gönlümüzün sultanını huzurlarınıza getiriyoruz. Bu arada karşı sayfadan göz kırpan amcaya bir aferin de bizden...

GELECEĞİN ESTETİĞİ

FANTASTİK DÖNEMEÇLER

Bir öykü anlatıcısı olarak yaptığınız ilk performansı hatırlıyor musunuz?

Laurie Anderson: Bir yalancı olarak ilk performansımı hatırlıyorum.

Nasıl bir şeydi o? Çocukluğunuzda mıydı?

Evet. Diğer çocuklara uydurduğum hikayeleri anlatırdım. İncil'le bağlantılı şeylerdi, fazla değil ama. Ya da şöyle diyelim, İncil'i temel alan hikayelerdi. Ben Amerika'nın "incil kuşağı" denilen muhafazakâr ortabatısında büyüdüm. Çocukluğum İncil hikayeleri dinleyerek geçti. İncil kursu, İncil kampı, pazar okulu falan. O hikayeler çok acayipti. Akıl durdurucu şeyler. İkiye ayrılan okyanuslar, konuşan yılanlar... İnsanlar bunlara inanıyordu. Yetişkinlerden söz ediyorum. Yetişkinler tahayyül edilebilecek en sıradan işleri yaparlardı. Bahçelerindeki çimleri biçerler, tombala partileri verirlerdi. Ve bu çılgın hikayelere inanırlardı. Hatta oturup bunları büyük bir ciddiyetle tartışırlardı.

Yani yerel bir sürrealizmdi...

Hayır, hayır, o yerel hakikatti. Sürrealizm bir sanat terimi. Biz sanatçı değildik.

Peki İncil kuşağı hikayelerinden sanata geçişiniz nasıl oldu?

Öyle bir geçiş olmadı. Ben gördüğüm şekliyle hakikati anlatıyorum. Ortabatı İncil hikayelerinin bir karışımı anlattıklarım. Gayet sıradan, fakat fantastik dönemeçli hikayeler. İncil kurslarında öğrendiğim şeyleri anlatıyorum sadece. İncil kurslarıyla devlet okulları arasındaki bağlantı ilgimi çekiyor. Hep çekmiştir.

Güzel Sanatlar Akademisi'ni bitirdiğimde, para kazanmak için çeşitli işler yaptım. Bunlardan biri, New York'taki yüksek okullarda sanat tarihi öğretmenliğiydi. Asur heykelciliği, Mısır mimarisi filan okutuyordum. Profesyonel bir sanat tarihçisi olmadığım için Mısıroloji literatürünü takip etmiyordum ve giderek bir takım olguları unutmaya başladım. Mesela bir piramidin slaydı karşıma geldiğinde boş gözlerle bakar olmuştum, hakkında hiçbir şey hatırlamıyordum. Dolayısıyla uydurmaya başladım, o firavun, bu firavun, filan falan. Öğrenciler anlattıklarımı defterlerine yazar, ben de onlara sınav yapardım. Bu böyle bir süre devam etti, vicdan azabı duymaya başladım ve istifa ettim. Hayır, kovulmadım, ama ramak kalmıştı. Performans yapmaya başlayışım böyle oldu. Karanlıkta durup resimler göstermeyi ve konuşmayı sevdiğimi farkettim.

Öğretmenlik yaptığım dönemde verdiğim derslerden biri de "Sanatın İlkeleri"ydi. O isme tahammül edemiyordum. Formel ilkelerden çok ahlaki ilkeler üzerine kafa yormaya başladım. Yani, insanlar niye sanat diye bir şey yapmaya kalkışıyorlar? Sanat hangi amaca hizmet ediyor?

O sıralarda özellikle ilgimi çeken cümlelerden biri, Lenin'in söyledikleriydi: "Geleceğin estetiği etiktir." Bu, iki türlü yorumlanabilirdi. Birincisi, gelecekte insanoğlu birbirine karşı müşfik davranacak ve bu yeterli olacak. Bütün bu güzel şeyleri yapmaya ihtiyaç duymayacağız. İkincisiyse şu: Tarihe baktığımızda sanatın temel maksadının çeşitli dini veya siyasi fikirleri, inançları resmetmek, aydınlatmak, bu fikirleri, inançları ulaşılabilir, arzulanabilir kılmak olduğunu görüyoruz. Yani, propaganda olarak sanat. Dolayısıyla, Lenin'e göre, bu fikirleri yitirirsek veya kimseyi ikna etme ihtiyacı duymazsak, elimizde kalan saf estetiktir sadece. Bu da sanatsal çizgi ve dalgalarla yapılmış nesnelerle başbaşayız demektir.

1960'ların minimalizmi ya da onun atalarının olduğu gibi, biçimsel bir estetiktir karşımızdaki. Şöyle bir şeydir: Evet, biz beyaz kareler yapıyoruz, çünkü beyaz kareler o kadar beyaz ve o kadar karedir ki. Bu beyaz karenin beyazlığına ve kareliğine dikkatinizi çekeriz. Bu kare artık dünya karedir ya da bu oda karedir demiyor. Hayır, şimdi kare sadece bir biçimdir. Ona bakıp "bu bir karedir" diyoruz.

Bu yaklaşım sanat erbabıyla halkın birbirlerinden uzaklaşmasına yol açar. Ki o halk sanat erbabına ancak şu kadarını söyleyebilir: "Bir dakika, bu beyaz kare aynen benim tuvaletimdeki fayanslara benziyor. Ona niye dikkat edecekmişim ki?"

Lenin'in elitizm tarifine hayrandım. Benim için öğretmek şarkı yazmanın bir biçimiydi. Bir şarkı da Lenin için yazdım (For Tape Bow Violin), şöyle gidiyordu:

Etik azınlığın azınlığının estetiğidir.
Etik, estetiğidir istik...balin.

dahası 57'de →

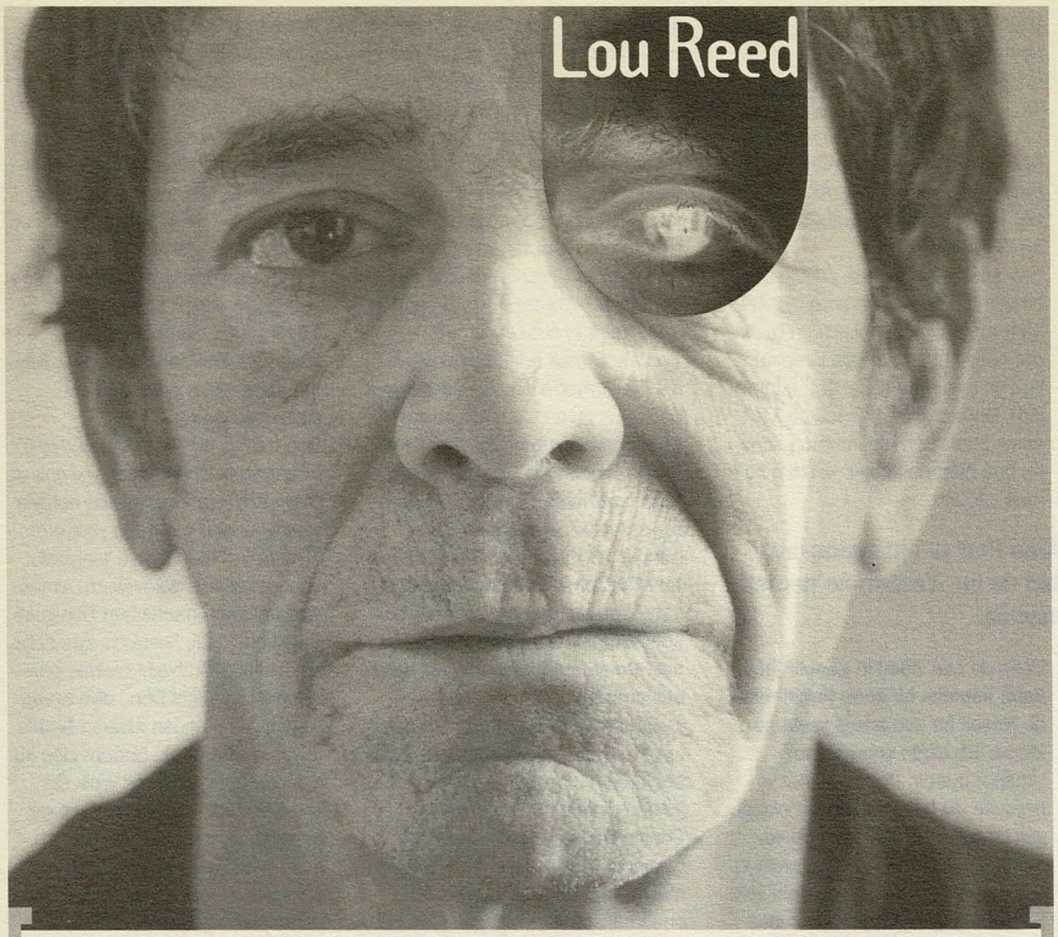

Lou Reed rock'n'roll'un hudut boylarında keşif gezisini sürdürüyor. Son işi (eğer şaka değilse, "veda" albümü) "The Raven" bir "edebiyat uyarlaması". Edgar Allan Poe'nun eserlerindeki –tabiri caizse– "sakat" dünya, Lou amcayı kolundan tuttuğu gibi çekip götürmüş. Ornette Coleman'dan Bowie'ye, Steve Buscemi'den "hayat arkadaşı" Laurie Anderson'a ağır misafirleriyle birlikte, dinlemesi yer yer zor, ama tarihî değeri yüksek bir albüme imza atmış. Cesareti olan 2 CD'lik tam versiyonu alır, arzu eden tek CD'deki 75 dakikalık özetini... Uncut ve Wire, rock'un "kuzgun"unu soru yağmuruna tutmuş...

aferin!

Albümünüze Steve Buscemi ve Willem Dafoe sesleriyle, Bowie, Laurie Anderson, Ornette Coleman ve The Blind Boys Of Alabama müzikleriyle katkıda bulunuyor. Bundan, "The Raven"ın sanat hayatınızın en iddialı ürünü olduğu sonucunu çıkarabilir miyiz?

Lou Reed: Albümü dinlediyseniz, bu albümü üretirken nasıl uğraştığımızı anlarsınız. Ciddiyim. Hâlâ da bu işin altından nasıl kalkabildiğimize şaşırıyorum. Dinleyicilerime veda etmek için bu albümden daha iyisini yapamazdım.

Gerçekten de, "Vanishing Act" adlı şarkıda ima edildiği gibi, bunu görkemli bir veda olarak mı algılıyorsunuz?

Evet. Derin bir oh çeker gibi. Gerçekten. İnsanlar internetten müzik indirmeye devam ettikçe böyle bir albümün yapılabilmesini artık imkânsız gibi görüyorum. Tabii albümünüzde tek bir tane güzel şarkı varsa, o başka mesele.

Siz hep rock'n'roll'un sınırlarını zorladınız. Son yıllarda ise müziği tamamen bırakmaktan bahseder oldunuz. "The Raven" bu noktayı koyabilecek mi?

Oyunlar yazdım, fotoğraf sergilerim oldu, şimdi de bir kitap hazırlıyorum. Hal Willner'ın *("The Raven"ın prodüktörü)* St. Anne Kilisesi'ndeki Cadılar Bayramı gösterisine katıldım. Ancak orada, seyirci karşısında Poe'nun "The Tell Tale Heart"ını okuduğumda, öykünün ne demek istediğini gerçekten anlayabildim. Ben İngiliz Edebiyatı mezunuyum. Poe'yu ilk ne zaman okudum, hatırlamıyorum. Elbette, geçen haftadan da hatırlamadığım şeyler oluyor. Bu açıdan Reagan'a benzediğimi söyleyebilirim. Fakat meğer Poe'yu doğru dürüst anlamamışım. Yaşlanmanın iyi taraflarından biri de bu –böyle bir şeyler okuyunca, yazarın ne demek istediğini daha iyi anlayabiliyorsunuz. Poe'yu okumak o kadar zevkli ki. "The Importance Of The Perverse" adlı yazısında "neden hep bizim için kötü olan şeylere ilgi duyarız?" diye soruyor. Ben hayatımda bunu anlamayacak veya böyle bir şey başından geçmemiş bir insanla karşılaşmadım. Sonuçta Bob Wilson "POEtry" fikrini ortaya attığında ben dünden hazırdım. Savunma sporlarıyla ilgileniyorum, bu tür çevrelerde ancak siz hazır olduğunuzda öğretmenin karşınıza çıkacağı söylenir.

Bir tiyatro eseri olan "POEtry"den "Raven"a gidiş nasıl oldu?

Oyunun metninin bir kopyasının yazılması gerekiyordu. Bu basit gibi görünüyor, ama öyle olmadı. Tekrar tekrar yazıldı, döne döne yazıldı. Göz için değil, kulak için yazıldı. Oyunda olayı görüyorsunuz, onun açıklanmasına ya da yorumlanmasına gerek yok, ama albümde olayları duyuyorsunuz. "POEtry"ye kıyasla "Raven" çok daha eğlenceli bir işti, çünkü insanın hayal gücü acayip şeyler yaratıyor. Hal Willner'ın eski radyo programlarından kalma bir sürü sound efekti var, ayrıca kendimiz de bazı şeyler yaptık. Elektronik aletlerle kapı sesi, şimşek, fırtına efektleri... Ama eski bir radyo programı gibi değil, daha ziyade üç boyutlu sinema gibi... Arkadan birisi mi yaklaşıyor, yoksa o ses bir duygunun ifadesi mi? *(gülüyor)*

Albümün miksajı dengesiz gibi, her kanaldaki ses hacmi farklı; bunu özellikle yaptınız herhalde...

"A Thousand Departed Friends" adlı parça benim miksaj anlayışımın –ki o da dengesiz stereodur– mükemmel bir örneği. İnsanların balans çabalarına şaşıp kalıyorum, delilik resmen. Bu albüm, eğer dikkatle dinlerseniz, baştan aşağı balanstan yoksun. Sadece o kadar da değil, ayrıca zoom yapıyoruz, belli bir enstrümanı duymak için. Neden mi? Neden olmasın? *(gülüyor)* Bir film gibi, kendi yönettiğiniz bir film gibi.

Albümü hazırlarken 60 yaşına bastınız. Bu sizin için bir dönüm noktası oldu mu?

Hayır.

Olmasa da siz böyle olmasına gayret ettiniz mi?

Hayır.

Hayatta olduğunuz için kendinizi şanslı hissediyor musunuz?

Ya siz? Ben bundan bahsetmek istemiyorum. Ben müzik hakkında konuşmak istiyorum. Eğer yaşlanma sürecinden konuşmak istiyorsanız, bununla ilgilenen birisiyle konuşun.

William Burroughs, teknesine bütün müthiş fikirlerin atıldığı bir yazı makinesi hayal etmişti. Siz yaratıcılık hamurunuzu bu tekneden mi aldınız?

Burroughs'u özlüyorum, onun yazdığı şeylere bayılıyorum. Kimse onun yerini tutamaz, o kadar özgün bir

Wilson "POEtry" fikrini ortaya attığında dünden hazırdım. Savunma sporlarıyla ilgileniyorum, bu çevrelerde ancak siz hazır olduğunuzda öğretmenin karşınıza çıkacağı söylenir.

insandı ki. Poe da öyle. Ben aynı zamanda bir film-noir meraklısıyım. Hatta hastasıyım diyebilirim.

"Who Am I" isimli şarkınızda tanrının sahneyi terkettiği bir evren resmediyorsunuz...

Tanrının öldüğünü iddia eden koca bir felsefe ekolü var. Ben üniversitedeyken bunu okutmuşlardı. Tanrı bir tane saat yaratmış ve sonra da çekip gitmiş falan filan.

Bu fikir hâlâ çekici geliyor mu?

Bunun için bir büyük şişe Barola, bir puro ve bol bol boş vakit lazım. Öyle bir durumda olsaydık daha aklı başında laflar edebilirdim.

"The Raven"ın beğenilip beğenilmeyeceği konusunda kaygılanıyor musunuz?

Size bir şey anlatayım: "Metal Machine Music" isminde bir albüm çıkartmıştım. Bunun yirminci yıldönümünde Berlin'de bir orkestranın konserde çaldığı kayıtlarını kullanarak bir kutlama albümü hazırlamışlar. Birkaç albümüm için benzer şeyler yapıldı. Böyle bir şeyin "The Raven"ın başına gelmesini istemem. Uzunluğu ve karmaşıklığından dolayı insanlar albüme nüfuz edemeseler bile albüm aynı kalacak. Sonuçlarına da katlanacağım.

Albümde alttan alta güçlü bir gospel akıyor. Poe'nun imgeleminden çıkan karanlık güçlerle toplumun başa çıkacağı fikri işleniyor. Bu fikir, özellikle The Blind Boys Of Alabama'yla birlikte söylediğiniz "I Wanna Know"da öne çıkıyor.

Ben albümlerimi içgüdülerime uyarak veririm, bana açıkla derseniz, açıklayamam. Bir şey uydururum belki, ama ötesine geçemem. Blind Boys Of Alabama hep hoşuma gitmiştir, Jimmy'nin (Carter) o şarkıda bir notayı öyle bir çalışı var ki, notanın başıyla sonu arasında bir gün geçti sanırsınız. Muhteşem.

"Old Poe" isimli şarkıda yazar gençliğine sesleniyor. Eğer yirmi-otuz yıl öncesinin Lou Reed'iyle konuşma fırsatı bulsaydınız, ona ne derdiniz?

Aferin!

Saçlarını sarıya boyatmış, şakağına da bir haç kazıtmış birine mi aferin diyeceksiniz?

Gençtim. Eğleniyordum. Ben kimseye asla "neden saçların mor, neden yanağından on santimlik bir metal çıkıyor?" diye sormam. Ben de o yaşlarda öyle yapıyordum, çünkü o yaşlarda öyle yapılır. O zamanki fotoğraflarıma bakmak çok hoşuma gidiyor. Ancak bir rock yıldızının başına iş açmadan yapabileceği şeyler yapmışım. Günümüzde de moda olabilecek şeylerin en uçtakini yaptığında –mor saç, yanak deldirme gibi– moda olur ve bir iş kolu haline gelir. Aslında çok gülünç. İnsanlar bir şeye karşı oluyorlar, sonra da bundan para kazanılabileceğine uyanıyorlar. Kültür para emen devasa bir süngerdir.

Hiç koruyucu bir meleğiniz olduğunu düşündünüz mü?

Ben şarkı meselelerini şarkılarda bırakırım. Bunları kendime uygularsam tuhaf olur. Fakat albüm özelinde, neşeli bir son parça istedim. Poe'ya uygun bir son olsun istemedim. Onun öyküleri genellikle kötü sonla biter. Ben albümümün sonunu ona bitirtmek değil, kendim bitirmek istedim.

İngiliz edebiyatı mezunuyum. Ama Poe'yu anlamamışım. Yaşlanmanın iyi taraflarından biri de bu. Yazarın ne demek istediğini daha iyi anlayabiliyorsunuz.

Belki de Lou Reed'in gençlik hali daha karanlık bir sonu tercih ederdi. Neşeli bir son isteği yaşla gelen bir bilgeliğin sonucu mu?

Umarım öyledir. Poe'da korku ve heyecan diz boyu, isterseniz olduğu gibi bırakırsınız, isterseniz de yorumlarsınız, ki ben bu yolu tercih ettim. Bende her sorunun cevabı yok. Siz var olduğunu düşünüyorsunuz, ama yok işte. Ben şarkı yazarken soru sormam. Hep neden diye sorsaydım, hiçbir şey yapamazdım. Kendimi akışa bırakıyorum.

"The Raven"ın ikinci CD'sinde yer alan enstrümantal "Fire Music"i 11 Eylül'den iki gün sonra, olay yerine yakın bir stüdyoda kaydettiniz. Neler hissettiniz?

Bütün hissettiklerim o parçanın içinde. Bunu kelimelere dökmek mümkün değil, müzik de bu yüzden var zaten. Oldukça yoğun bir parça, çaldığımız gibi kaydettik. Üst üste kayıt yapmadık. "Metal Machine Music"in ağabeyi, ondan bir adım ileride. Notaların anahtarı yok, sürekli değişen bir ritm var –zamanında Ornette Coleman ve Albert Ayler'a hayran olmamın nedeni de bu: Özgür bir müzik tarzı. Bu albümde Ornette'in olması, Ornette'e ayak uydurmak harika bir duyguydu. Bu dünyada Ornette adı taşıyan başka bir insan var mıdır acaba?

Gençliğinizden beri Ornette Coleman'a hayransınız, hatta üniversitede editörlüğünü yaptığınız edebiyat dergisinin adını da Coleman'ın 1959 tarihli "The Shape of Jazz To Come" albümündeki "Lonely Woman"dan esinlenerek Lonely Woman Quarterly koymuştunuz. Coleman'a hayranlığınız nasıl başlamıştı?

1960'lı yıllarda Ornette'in izini sürerdim. Onun çaldığı kulüplere gidecek param olmadığı için kapı aralığından dinlerdim. Billy Higgins, Charlie Haden ve Don Cherry'yle çaldığı günlerdi. "Free Jazz" albümünü dinlediğim andan itibaren, onun saksofon çaldığı gibi gitar çalmak istedim. En çok hangi parçasını sevdiğimi sorarsanız, hiç düşünmeden "Lonely Woman" derim. Onun zihnimde yankılanmadığı tek bir gün bile yoktur. Yıllar sonra onunla aynı albümde çalmak müthiş bir şeydi. "Guilty"nin yedi versiyonundan oluşan bir albüm yapmak isterdim. Bir versiyon davul, bir versiyon gitar, bir versiyon vokal, bir versiyon bas, bir versiyon diğer gitar, bir versiyon da hep birlikte. Albüme koyduğumuz versiyon, daha rahat ulaşılabilir olan. Bir de Willner'ın "odayı boşaltın" diye kodladığı bir versiyon var, sadece gerçek müminlerin takılabileceği bir versiyon o. "Guilty"teki saksofonun zor olduğu söyleniyordu, Ornette için o kadar kolaydı ki. Onu dinlerken gözyaşlarımı tutamadım.

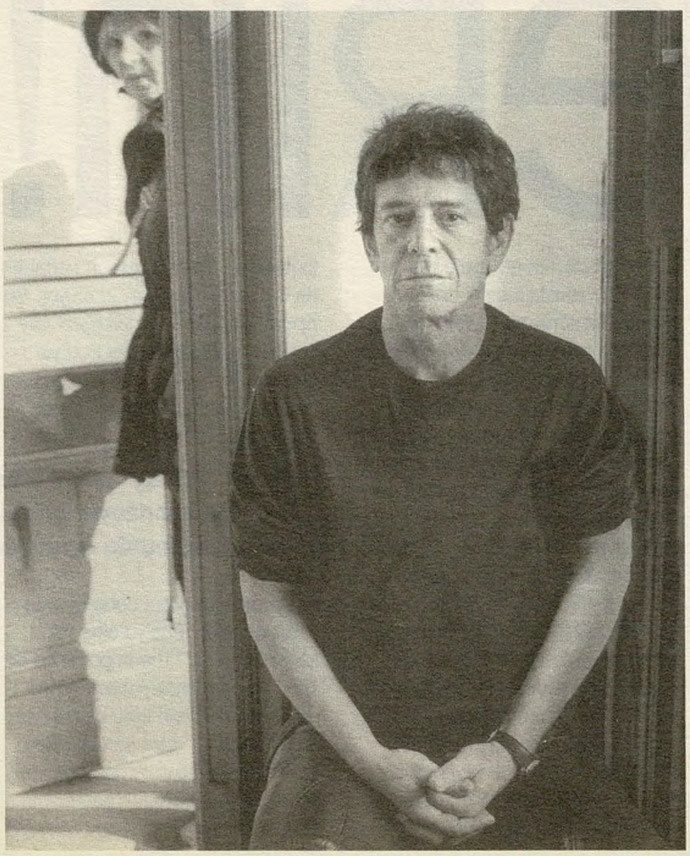

1979 tarihli albümünüz "The Bells" de Poe'dan mülhemdi. Albüme adını veren parçada Don Cherry çalıyordu...

Don müthiş bir şahsiyet, müthiş bir müzisyendi. Onun kadar iyisi çok az çıkar. Başkalarının binlerce notayla yaptığını Don üç notayla yapıyordu. "The Bells" ekibi Don'u tanıyordu, onun arkasında çalmışlardı. Almanya'da albümü hazırlarken Don geldi, "hey Lou" dedi, "hepimiz aynı delikten çıktık." "Bu bilgiyi bizimle paylaştığın için sağol Don" diye cevap verdim. Ve o andan itibaren birlikte takılmaya başladık. Bottom Line kulübünde bizimle çaldı. "Walk On The Wild Side"ı çalışının kaydı var bir yerlerde, inanılmaz bir şey, şu anda bile zihnimde. Olağanüstü bir saksofoncu, çalışı insanın kalbini paramparça ediyor.

Bu albümdeki "The Cask", "The Bells"i andırıyor...

O benim en gözde şarkımdır. Onu da canlı kaydettik. Sözler kendiliğinden çıktı. Stüdyoda sık yaptığım bir şeydir bu. "Coney Island Baby"de de öyle olmuştu...

New York 11 Eylül'den sonra çok değişti mi?

Hem de nasıl! Burada müzik konuşuyoruz. Böyle bir soruya ayaküstü iyi bir yanıt veremem. Yazmaya kalksam kitap olur. Peki siz hükümetinizin tepkisini nasıl buldunuz? Özgürlüklerin kısıtlanmasını görmek korkutucu değil mi? Ya Londra'da olmak –bu korkutucu değil mi? Tony Blair de Bay Bush'la kol kola. Eminim sizin de bu konuyla ilgili düşünceleriniz vardır. Ben bu tür sorularla ilgilenmiyorum. Sizi müziğe doğru çekmeye çalışıyorum. Sizse sanıyorum bir kişilik incelemesi yapıyorsunuz.

Sizin de söyleşi yapmışlığınız var. Oyunun kurallarını biliyorsunuz.

Bence söyleşilerde, aslında çüklünüzün ne kadar büyük olduğunu öğrenmek isterler. Bunun ötesi palavradır. "Haydi söyle de rahatlayalım" hesabı.

Yaşlanma sürecinin cinsel organlar üzerindeki etkisi "Change" adlı şarkıda anlatılıyor.

(şarkı sözlerini neşeyle söylüyor) "Taşakların torbalarına çekilmiş..." O şarkıyı benim yerime Little Richard söylemeliydi. Mümkün olsaydı ona söyletirdim. Şarkıyı yazarken kulağımda o vardı. Little Richard gi-

BENİ BEN YAPAN PLAKLAR

İlk aldığım plak Fats Domino'nun "The Fat Man"iydi, o güne kadar, boogie-woogie piyanistleri Meade "Lux" Lewis'le Albert Ammons'un hastasıydım. "The Fat Man"i dinleyince aklım uçtu. O şarkıya gitar ekleyin, Roy Orbison'ın "Ooby Dooby"si ve Billy Riley'in "Red Hot"uyla birlikte harmanlayın, ortaya çıkan karışım benim. *Lou Reed*

bi söylüyorum zaten.

Sizce rock'n'roll miadını doldurmuş bir kültür mü?

Bilmiyorum. O öyle bir kültürdür ki, kapıdan kovsanız bacadan girer. Her zaman müzik toplulukları olacaktır, insanlar bundan hoşlanır. Sürekli dinlediğim iki radyo istasyonu var, ve bu istasyonlarda White Stripes, The Strokes ve bunun gibi yüzlerce topluluk dinleyebilirsiniz. Otuz yıl önceki gibi heyecan verici mi? Ben bir eleştirmen değilim, fakat otuz yıl önce her şey yeniydi. Şimdi değil. Yeni olan teknoloji. Günümüzde inanılması güç sesler kolayca elde edilebiliyor. Şarkı sözleri üzerine yorum yapamıyorum, çünkü çok güç anlaşılıyorlar.

Eminem'i dinliyor musunuz?

Matrak oğlan. Belki bunu söylemek haksızlık, ama daha genç ve yaşlanınca değişebilir. Ben insanların başka insanlara şiddeti methetmesinden hoşlanmıyorum.

Velvet Underground dağıldığında babanızın yanında çalışmaya başlamıştınız. Müzik kariyerinizin bittiğini mi düşünüyordunuz?

Bu da hakkımda uydurulmuş efsanelerden biri herhalde. İnsanlar bu palavralara neden kulak asar sanki? Soru neydi? Geçmiş hakkında o kadar yalan söyledim ki, artık ne doğru ne yanlış ben de ayırt edemiyorum.

Rock efsaneleri 1970'lerde üretilmeye başlanmıştı. Siz bu efsane üretiminin gönüllü olarak katkıda bulunanlardan değil misiniz?

Eskiden rock söyleşileri yapılmıyordu. Ses kayıt cihazları yoktu. Rock dünyası Vahşi Batı'ya benziyordu. Solistin sesini işitebilmek bir yenilikti. Wright Kardeşler'in uçaklarına benzer bir yenilikti üstelik. Sonra Lester Bangs diye biri rock ritmiyle yazı yazmaya kalkıştı, zaten o herifler bir rock grubuna giremedikleri için rock yazmaya başladılar.

T'ai Chi egzersizlerini 20 yıldır uyguluyorum. İnandığım bir şey olup olmadığını soruyorsan bunlara inanıyorum. Bunları yaparsan çükün de kocaman olur. Hâlâ uyanamadın mı?

Fakat "Who Am I" da birilerinin gırtlağını kesmek, kalbini sökmek gibi şeyleri kuruyorsunuz.

Kendi albümlerimde de son derece zevksiz şeyler olduğu için, başkalarını da suçlamam zorlaşıyor. Rock'un çiğ kalması hoşuma gidiyor, buna Eminem de dahil.

Eminem "Street Hassle"ı söylese güzel olmaz mı? Ona yakışır...

Güzel bir şiirdir o. "Street Hassle"ı Clive'a *(Davis –Lou Reed'in o zaman çalıştığı Arista plak şirketinin yöneticisi)* söyleyişimi hatırlıyorum. Şarkı şöyle başlıyor: "Baksana, amcık nefes almıyor / İçkiyi fazla kaçırdı galiba..." Clive da "tam sana göre iş, bunu radyoda hayatta çalmazlar" demişti. Çalmamışlardı da. O zamanlar şarkılar yeraltına çekilemezlerdi. Bu da çekilemedi ve öldü.

Bundan pişman mısınız?

Bu tür şeylerden pişmanlık duymam. O insanlar işadamı. Onlar kendi işlerine bakarlar, benimle alâkaları yoktur. Eğer müzik hayatım kararsaydı, elbette pişmanlık duyardım, ama hâlâ ayaktayım. Müzik dünyasında her tür insana yer var, buna ben de dahilim.

Bu yüzden onları aşağı mı görüyordunuz?

Bir müzik topluluğunda çalmak isteyen bir gazeteciyi, mesleğinden dolayı aşağılayabilirim. Bu yalnızca bir oyun. Gazeteciler "gazetecileri aşağı mı görüyorsunuz" diye sorarak olta atarlar. Elbette, sizden "evet" demenizi beklerler.

Birçok kez ölümle burun buruna geldiğiniz söyleniyor.

Bütün bu palavralara neden inanırlar bilmem.

Meditasyon ve T'ai Chi hayatınızda eroin, amfetamin ve alkolün boşluğunu mu dolduruyor?

Ha, ha, ha, hiç durmayacaksın değil mi? Bak sana bir şey söyleyeyim. Eagle Claw, Ying Ja Pow ve T'ai Chi'nin inanılmaz derecede etkili fiziksel deneyimler olduğuna inanıyorum. Bu tür egzersizlerle bağlantı içinde olan bir vakfın üyesiyim. Bu egzersizleri yirmi yıldır uyguluyorum. Kimsenin aklını çelmeye çalışmıyorum, ama inandığım bir şey olup olmadığını soruyorsan, sana bunlara inandığımı söyleyebilirim. Elbette bunları yaparsan çükün de kocaman olur. Buna hâlâ uyanamadın mı?

Çeviren: **Ali Yıldızalp**

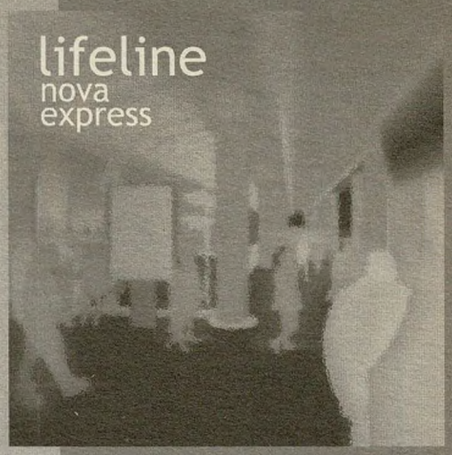

ADACAZ
CAZADA
www.adamusic.net

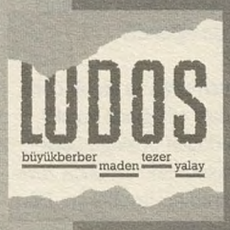

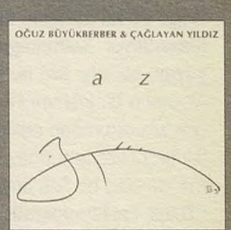

ADA MÜZİK

Yeni Bir Sihir Denemesi

[blur]

Blur'ün, gitarist Graham Coxon'dan yoksun bir kadroyla "üçlü nizam"da, William Orbit ve Fatboy Slim desteğiyle kaydettiği, içinde son yılların en güzel şarkısı "Out Of Time"ı barındıran yeni albümü "Think Tank" yayınlandı. Biz de üşenmedik, "5 derste Blur tarihi" seti hazırladık. Önce davulcu Dave Rowntree'yi Londra'da kıstırıp sorgu sual ettik, ardından şarkıcı Damon Albarn'ın bir radyo istasyonuna yaptığı açıklamaların metnini ele geçirdik. Sonra birazcık geçmişe döndük, tabii "dördüncü"yü de unutmadık...

Bir dönem birçok müziksever Blur için sonun geldiğini düşünüp endişe etmişti. Yeni albümünüzün sabırsızlıkla beklendiğini bilmek üzerinizde bir baskı oluşturdu mu?

Dave Rowntree: Hayır, hiçbir baskının hissedilmediği bir dönemdi bizim için. Biliyorsunuz, gitarist Graham (Coxon) grubu terketti. Özellikle bu durum, beklentileri ve söylentileri arttırdı. Fakat galiba kendimizi dışardan gelebilecek baskının dışında tutabildik ve çok da eğlendik.

Kayıt süreci nasıl geçti?

Bir kısmı Londra'da, bir kısmı Fas'ta ve bir bölümü de Damon'ın Devon'daki çiftliğinde yapıldı. Graham'in ayrılmasından doğan boşluğu back vokaller ve perküsyonla doldurduk. Oldukça zevkli bir kayıt süreci geçirdiğimizi söyleyebilirim. Dört ay, belki biraz daha uzun sürdü.

Doğu etkisi özellikle ilk single "Out Of Time"da hissediliyor. Kullandığınız kanun ülkemizde çok yaygın bir saz. Sizi bu yönlere ne çekti?

Albümün bir kısmını Fas'ta kaydettik ve tabii ki oradaki ortamdan etkilendik. Fakat bu etkiyi belirli bir noktada tutmayı başardık. "Out Of Time"da bize bir Fas orkestrası eşlik etti.

"Think Tank" eklektik bir albüm ve Blur için yeni bir sound dikkat çekiyor. Grubunuz için yeni olan tınıları, sesleri ne şekilde, hangi yöntemlerle belirliyorsunuz?

Evet, "Think Tank" kesinlikle eklektik bir albüm. Araştırma da yaptık, kendimizi dışarıdaki dünyanın etkilerine açık tuttuk. Stüdyoda çalarken de, prova yaparken de ortaya çıkabiliyor bunlar. Keşke bunların bir büyü gibi sihirli bir şekilde oluştuğunu söyleyebilseydim, ama böyle değil. Oldukça temel yöntemlerle, basit bir şekilde ortaya çıkıyor... Müzik yapabilmenin ilk koşulu, stüdyoda oturup çalmak ve nereye gittiğini görmek... Birdenbire ilhamın gelip bizi umulmadık yerlere sürükleyeceğini düşünmüyoruz. Oturup ilhamın gelmesini beklerseniz, hiçbir zaman gelmeyebilir. Yapacağınız tek şey çalmak ve çalmak.

Yeni albümün Amerika'da nasıl karşılanacağını düşünüyorsunuz?

Amerika'da ne olacağını asla tahmin edemezsiniz. Hit şarkıların yarıştığı büyük bir arena orası. Bilmiyorum. Müziğimizi seven, anlayan Amerikalı hayranlarımız var. Fakat Amerika'da bir mainstream grup değiliz. En sadık takipçilerimiz İngiltere'de ve Avrupa'da.

Geçmişte bazı öfkeli ve eleştirel albümler yaptınız, "Modern Life Is Rubbish" ya da "The Great Escape" gibi. Hâlâ toplumsal açıdan aynı ölçüde kızgın mısınız?

Geçmişteki o albümler İngiltere'deki toplumsal koşullardan büyük ölçüde etkilenerek yapıldı. İngiltere'de dinleyici kitlesinin beklentilerini birebir karşılamaya yönelik bir şey vardı sanki. Seyircilerin ellerini havaya kaldırarak dinleyecekleri, kendi kendilerini doğrulama, kutlama duygularına yönelik bir şey.

Artık o kadar kızgın değil misiniz?

Hayır, değiliz. Yaşlandıkça, kızgınlık bir ölçüde azalıyor. *(gülüyor)* O günlerden bu yana İngiltere'nin çok da fazla geliştiğini, düzeldiğini ya da mutluluk duyduğumuz şeylerin arttığını düşünmüyorum. Ne yazık ki, hayat şartları hâlâ büyük ölçüde acılı ve zor. Ne yapılabilir? Amerikalılaşan Batı dünyası belki tedavi edilebilir bir gün. Her neyse, bilmiyorum. Bu bizim değil, devletin öncelikli sorunu.

Bir dönem politik bir grup olduğunuzu düşünüyor musunuz? Hâlâ hükümetle dalga geçiyor musunuz, hâlâ onlarla bir savaşınız var mı?

Bilmiyorum. Ben sadece bateri çalıyorum. O günlerdeki anlamda politik değilim. Fakat Damon ilgilidir politikayla.

Irak savaşı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Ben Blur'un yeni albümü ve müzik hakkında konuşmayı bekliyorum. Politika daha çok Damon'ın ilgilendiği bir konu. Blur'ün değil.

Peki, müziğe dönersek, Blur önceleri Britpop'çu olarak ortaya çıktı. Daha sonra Britpop'u terkettiniz. Artık daha ciddi müzik yaptığınızı söyleyenler oldu. Değişen neydi?

"Britpop" tabiri, Blur'den önce yoktu. Plak şirketinde çalışanlar bizim Britpop grubu olarak ortaya çıkmamız gerektiğini söyleyene kadar biz asla kendimizi bu şekilde tanımlamamıştık. Fakat sonuçta Blur bir Britpop grubu olarak yola koyuldu... Sonra değişen ne oldu, kurtulduğumuz neydi, bilmiyorum. Ben her zaman oldukça ciddi bir müzik yaptığımızı düşünüyorum.

Blues'un basitliği hoşuma gidiyor. Durmadan akan riff büyüleyici. Kendine has bir swing'i var. Bugünse artık insanlar yeteri kadar swing'li çalmıyor.

Söyleşi: **Zülal Kalkandelen**

COMBAT ROCK'TA KAYBOLMAK

Gorillaz ve Mali Music projeleri bir yanda, savaş karşıtı kampanyalar diğer yanda... Son yılların en faal İngiliz rock'çusu Damon Albarn sonunda ilk göz ağrısına yoğunlaştı ve yedinci Blur albümü vücuda geldi. "Think Tank"a varan uzun yolu Albarn kısaca anlatıyor.

Damon Albarn: Graham'in ayrılmasıyla grupta dramatik bir değişiklik olduğunu zannetmiyorum. Üç kişinin iletişimi dört kişiden daha kolay. Vaktiyle yakaladığımız sihri yeniden üretmemizin imkânı yoktu. Yola devam etmeye karar verdik, denemeye girişip üç kişiden yeni bir sihir elde edecektik...

Blur'ün ruhu, bireylerden daha önemli. İnsanın bir grupta olmasının sebebi, o bütünün içinde bir şeyler yaratabilmesidir. Bütün o beraber kayıtlardan, konserlerden, provalardan, yıllar boyunca aktarılan sevgiden bir şeyler kalır geriye, tek tek insanlardan daha önemlidir bu. İnsanlar grupları bu yüzden severler, grup üyelerindeki gönüllüğü görürler, bir bütünün içinde varolmalarını, kendilerini unutmalarını hissederler.

Graham'in bugün burada olmaması tuhaf. Kararına saygılıyım, artık bu bütünün bir parçası olmak istemiyor. Benim hayatımsa buna bağlı, ben ayrılamam. İstesem de bırakamam grubu.

Ben o değilim

Stüdyoda herkesin gelmesini beklerken kendi kendime şarkı söylüyordum, Graham'in de bulunduğu bir resmimiz vardı duvarda. "Sweet Song"u ona bakarak yazdım. Şarkıyı Graham ve ona olan özlemim ilham etmiş oldu.

Bu albümdeki şarkıları ilk çalmaya başladığımızda gitar yoktu. Sadece bas ve davul vardı, şarkılar da kaçınılmaz olarak bu iki enstrümana odaklandı... "Battery In Your Leg"deyse Graham'in imzası var. Blur'le son çalışması oldu, her şey tekrar eski haline döner mi diye uğraşıyorduk. Graham'in bu şarkıdaki gitarları çok iyi, final için de harika; hem albümün finali, hem de birlikteliğimizin finali için. Bu şarkıyı kullanmayabilirdik de, ama hayır, çalarken çok güzel bir an geçirdik, bir dörtlü olarak son kez böyle bir şarkı çıkarmış olmaktan gurur duyuyorum...

Gitar çalabiliyorum, ama bu iyi bir gitarist olduğum anlamına gelmez. Tekniğim, Malili müzisyenlerle yaptığım albümde işimi gördü, bir parça da bu albüme taşındı o teknik. Belli belirsiz görebiliyorum ki, kişiliğimin yegâne yansıması bu üslûp. Aksi takdirde Graham'ın yaptığını tekrar etmiş olurum. Zaten bunu beceremem de, o benden çok daha iyi, gürültülü gitar müziğine benden daha yakın. Ben o değilim. Melodileri seviyorum, gitarı da, ama gitar benim için pek çok enstrümandan sadece biri, tek başına baskın bir enstrüman değil. Mozart'ın, Stravinsky'nin, Beatles'ın, James Brown'ın, Chiamani Diabateh'in müziğini güzel yapan şey denge unsurudur. Yüksek volümlü gitar müziğiyle de problemim bu noktada; uğultulu gitarları seviyorum, ama başka şeylerle de desteklenmesi, eşitlenmesi lazım.

Şöhret bir hastalık

Müzik yapmayı seviyorum, çünkü insanlarla beraber çalışmayı seviyorum, dikkatlerin merkezinde olmaktan hoşlanmıyorum. Senin sahnede olmanı sağlayan bir sürü insan var, o mekânı düzenleyen, o biletleri satan bir sürü insan... Bu dünyadaki herhangi bir şeyi yaratmak, pek çok bireyin yeteneği, sinir harbi sayesinde mümkün oluyor. Toplumumuz öyle bir noktaya geldi ki, şöhret meselesi yüzünden neredeyse patlayacak. Şöhretli bir insan olmak da imkânsızlaşıyor böylece. Bir hastalık bu. Başkalarından herhangi bir farkı olmayan insanlara mantıksız mânalar yüklüyoruz... Coldplay'in basınla arası bizden çok daha iyi. Radiohead, hatta Oasis bile bizden daha iyi, basınla nasıl ilgilenilmesi gerektiğini biliyorlar. Oasis basını sallamayacağı bir noktaya geldi. Biz niye böyle sıçıyoruz ki? *(gülüyor)* Çünkü biz iyi müzisyenleriz. Yaptığımız işte iyiyiz, ama iş kendimizi göstermeye gelince berbatız, hep öyleydik, hep de öyle olacağız. Bunu kabul etmek lazım, homurdanmaya gerek yok.

Batıda Arap kültürünü anlama çabasında olan insanların varlığına inanmak istiyorum. Böyle değilse, telafi edilemez bir duruma doğru sürükleniyoruz demektir.

Bağdat'ta kayıt yapmak

Bundan iki buçuk sene evvel Gorillaz'a başladığımızda, söyleşilerde "bir dahaki sefere ne yapacaksınız" diye soruyorlardı. "Bağdat'a gitmek, kayıtları Bağdat'ta yapmak istiyorum" diyordum ben de. Bunu yapmayı hâlâ istiyorum, ama herhalde koşullar buna müsaade etmeyecek. Batıda Arap kültürünü anlama çabasında olan insanların varolması gerektiğini düşünüyorum, onların varlığına şiddetle inanmak istiyorum. Çünkü eğer böyle değilse, telafi edilemez bir tarihsel duruma doğru sürükleniyoruz demektir. Bunu istemiyorum, bir tane çocuğum var, onun için istemiyorum. Galiba bir Arap ülkesinde kayıt yapma yolundaki aslî dürtüm de bu. Oraya gittiğinde bir mesele çıkıyor karşına: Oradaki insanları, o ülkeyi seviyor musun? Evet, ben insanları, o yerleri seviyorum. Korkacak bir şey yok. Aynı bizim gibi insanlar onlar da. Eğer biri çıkar da "hayır, onlar farklı insanlar" diyorsa, bilin ki yalan söylüyordur.

İlk single'ımız "Out Of Time" çok güzel bir ezgi, çok basit, hiç fazlalığı yok. Ne kadar güzel bir barış şarkısı olabileceğini görebiliyordum. Aslında çok meşgul olmaya dair yazılmıştı. Faslı bir grupla çalıştık, bu da şarkıyı başka bir yere götürdü. Müzisyenlerin hepsini Fas'taki evimizde topladık, küçük stüdyomuzdaydık, hiç kimsede kulaklık bile yoktu. Çalmaya başlayınca dedim ki, "ya tarihteki en şanslı an bu, ya da bu adamlar ne yaptıklarını biliyorlar, ne yapacaklarını anlatmak için koca günü boşuna harcamışız". Aynı tonda bile çalmıyorlardı, ama oluverdi işte, ezginin bütününe hakim olan o ulvî ses çıktı ortaya.

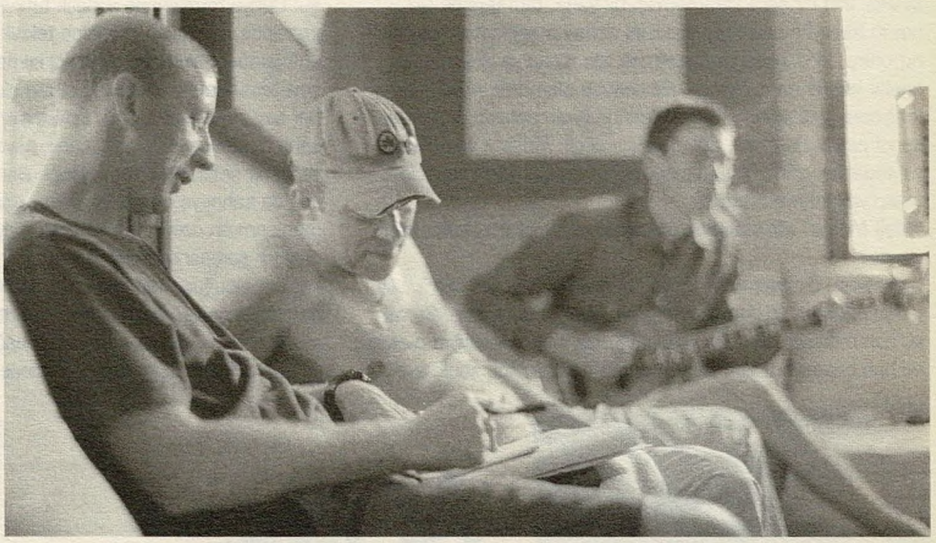

Blur 2003: Dave Rowntree, Damon Albarn, Alex James

Kurtulmak ve büyümek

Bu albümdeki şarkıların çoğu kaybolmakla ilgili, bir çölde, dağın tepesinde, denizde, kendi deliğinde, neresi olursa... Sonra bir şey oluyor ve kurtuluyorsunuz... Kurtulmak ve büyümek: Şarkıların birçoğu bu temayla bağlantılı. Mesela "Caravan" da öyle: Bir karavan, bir aile... Albümün asıl birleştirici etkisi The Clash. Kayıtlara başladıktan birkaç ay sonra Joe Strummer'ın ölüm haberinin gelmesi çok üzücü oldu. Birkaç parçayla sevdiğimiz gruplara selam çakmak güzel olur diyorduk. The Clash etkisi şimdi çok daha güncel bir hale geldi. Çöldeydik kayıtları yaparken, "Combat Rock"taydık yani. "Sandinista" ve "Combat Rock"u dinleyip duruyorduk, bunlardan etkilenmemiz de çok doğaldı.

Çeviren: **Merve Erol**

YIL 2002: DAMON ALBARN'DAN AFRİKA MANZARALARI

KIRMIZI BİR TOZ TABAKASI

Damon Albarn geçen sene, Mali'yi ziyaretinde, Afel Bocoum, Toumani Diabate, Yoro Cisse, Hassey Sare gibi üstadlarla yaptığı takılmacanın kayıtlarını bir oldubittiye getirerek yayınlayınca şimşekleri üzerine çekti, ama bu sayede 2002'nin en güzel albümlerinden biri ortaya çıktı: "Mali Music". Blur'ün şarkıcısı Mali'yi ve Mali'nin müziğini Les Inrockuptibles'e anlatıyor...

Damon Albarn, arkada sakin sakin melodikasını üflüyor

Seni hangi rüzgar Mali'ye attı?

Damon Albarn: İki yıl önce Mali'ye yaptığım ilk yolculuktan evvel Afrika'ya adımımı atmamıştım. Oxford'daki bir sivil toplum kuruluşu olan Oxfam, organizasyonlarından birine beni davet ettiğinde önce reddetim. Live Aid türü iğrenç "hayırseverlik business"inin bir şeye yaramaması bir yana, tam tersine Güney'in Kuzey'le bağımlılık ilişkisini daha da ağırlaştırdığını düşünüyorum. Vicdanlarını rahatlatmak için Afrika'ya giden bu insanlar kliğine dahil olmam söz konusu olamazdı. Ama eğer isteniyorsa, gecekondu mahallelerinde gezip dolaşıp sonra da kendi parlak hayatıma dönmek için değil, Afrika'yı ve Afrikalıları hissedebileceğim, hissettirebileceğim bir şey yaratmak için Bamako'ya gitmeye hazırdım.

"Mali Music" albümünden öte, oradan hangi izlenimler kaldı sende?

İngiltere'de bir ailem olmasaydı, dünyada yalnız olsaydım, sizi temin ederim, hiç durmazdım, yarın Mali'ye dönerdim. Bamako'nun merkezinde trafik yoğunluğunda sıkışıp kaldığım o akşamı hep hatırlayacağım. Sanki Londra'daymış gibi, sanki evimde, memleketimdeymiş gibi sövüp sayıyordum. Tam o anda zihnimde şimşek çaktı, aradaki mesafe silindi. Hastalık kapmama korkusuyla dişlerini şişe suyuyla fırçalayan korkak Avrupalı manilerim ve komplekslerimin hepsi yok oldu. Afrika'ya dair zihinlerimizde olan imge eksik, çarpıtılmış ve gerçekle alâkası olmayan olumsuz bir imge. Batı'da insanlar Afrika'da açlık, AIDS ve savaşlardan başka bir şeyin olmadığını sanıyor. Tabii ki bu şeylerin hepsi var. Ama Afrika aynı zamanda, milyonlarca kişinin büyük bir yoğunlukla yaşadığı ve bunu dile getirdiği bir yer. Oraya gitmeden, orada hâlâ varolan ve bizim kaybettiğimiz insanî zenginlikleri yerinde yaşamadan bir insanın bunu tahayyül etmesi çok zor. Bu albümün mesajı burada yatıyor: Beni dinleyenlere bu klişelerle yetinmemelerini söylemek. Afrika söylendiği kadar sefalet içinde değil, bazı bakımlardan bizden çok daha zengin.

"Mali Music" albümünden sonra Peter Gabriel'le karşılaştırılır oldun.

Benimsediğim bir sloganım var: "Karşılığında senin gibi olmalarını bekleyerek insanlara yardım etme!" Real World'ün sorunu şu: Dünya müziklerine yönelik tutkularının gerisinde, ürettikleri müzikleri teknik ya da entelektüel bakımdan tertemiz kılmak, her şeyi temizlemek arzusu gizli. Bamako için her şey söylenebilir, ama asla temiz bir şehir denemez. Yaşayan, canlı, heyecan verici bir şehir, ama temiz değil. Barbican'da sahneye çıkmadan önce, enstrümanlarımızın üzerinde hâlâ oranın ayrılmaz bir parçası olan ince kırmızı toz tabakasının olduğunu fark etmiştim. Bu bana neredeyse güven duygusu verdi. Hatta mutlu oldum. Şehirle aramızdaki bağın gerçek olduğunun işaretiydi. Sadece kavramsal bir bağ değildi bu.

Bu albümde melodika çalman şaşırtıcı.

Augustus Pablo'yu *(1999'da ölen Jamaikalı reggae ve dub sanatçısı, melodika ustası)* keşfettiğimden beri, yıllardır melodika çalıyorum. Bu küçük aletin insanı ne kadar uzaklara götürebildiğini görmek çok şaşırtıcı. Müzikal potansiyelleri karşısında kendimi tutuk hissettiğim, hatta bastırdığım bu insanlara birkaç uygun notayı peşpeşe çalabilmekti kaygım... Bu projeyi gerçekleştirirken karşılaştığım en temel güçlük, birbirinden çok farklı iki müzik yaklaşımını bağdaştırabilmek oldu. Ben her şeyimle, bedenim ve ruhumla eğlence dünyasına aitim. Oysa Afrikalı müzisyenler bir geleneğin parçası, hiç bilmediğimiz pek çok baskıya, güçlüğe katlanıyorlar. Temelde, emellerimiz aynı değil. Afel Bocoum olmasaydı –çünkü o benim jenerasyonumla eskilerin sınırında bir yerde bulunuyor– bu iki dünyayı bir araya getirmek çok zor olurdu.

Bu albümün mesajı, beni dinleyenlere klişelerle yetinmemelerini söylemek. Afrika bazı bakımlardan bizden çok daha zengin.

Afrika macerasının devamı da gelecek gibi gözüküyor mu?

Honest Jon's Records olarak, Malili yeni sanatçıların performans yaptığı Djembé'de kaydedilen "live" bir albüm çıkarmak gibi bir niyetimiz var. Yıllardan beri dinlediğim en güzel müzikti, İngiliz dinleyicisinin hayran kalacağı bir müzik. Şu sıralar, İngiltere'de giderek daha fazla insan, ne pahasına olursa olsun, Afrika'yla ya da kendilerine olumlu bir şeyler katabilecek dünyanın herhangi bir bölgesiyle bağlantı kurabilme arayışı içinde. Kültürel açıdan inanılmaz bir çölden geçiyoruz. Bir hayalet ülkede yaşıyoruz.

Çeviren: ***Siren İdemen***

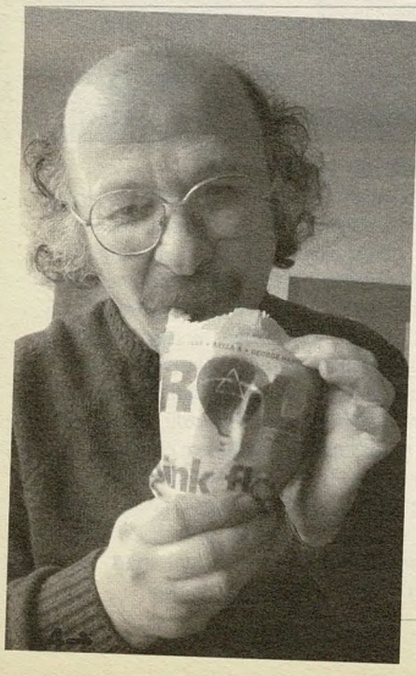

AÇIKŞEHİR
www.aciksehir.com

SİNEMA • MÜZİK
RESİM • FOTOĞRAF
ve GRAFİK SANATLAR'dan
görsel bir dünya

İstiklal Cad. Elhamra Pasajı
No: 258/14 Beyoğlu/İstanbul
Tel: (0212) 244 18 11
e-mail: arslan@aciksehir.com

ROLL ve POSTEXPRESS'in eski sayıları AÇIKŞEHİR'de...

arşiv: AÇIKŞEHİR

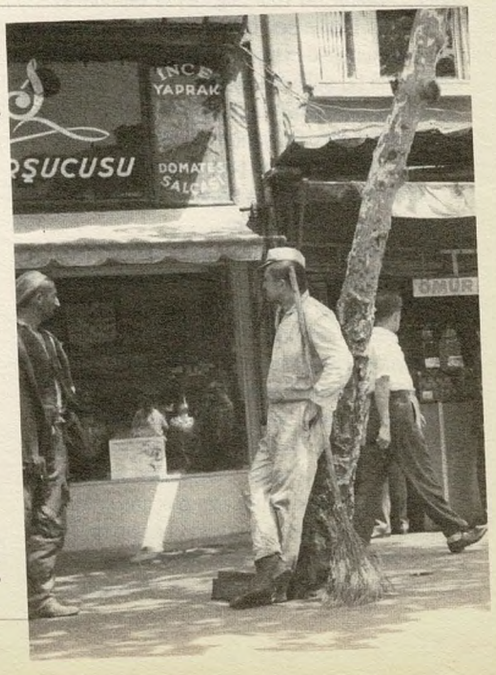

YIL 1993: DAMON'IN PLAKLARI

Blur 1993: Rowntree, Albarn, Coxon, James

O AĞACIN ALTI

Damon Albarn Blur'ün patladığı ilk yıllarda, 1993'te, Melody Maker dergisine etkilendiği şarkıları bir bir sıralamış...

Terry Jacks - Seasons In The Sun
İlkokul dönemlerime dair en iyi hatırladığım şeylerden biri, bu şarkının pek "uygunsuz" sözleri olduğu... Beni fena etkilerdi. Sekiz yaşında bir çocuk için orgazmik güzellikteydi. 70'lerin en bayık şarkılarından da olsa çok çarpıcıydı. Bana şimdi kibrit kutularını ve bisikletimin muz şeklindeki selesini hatırlatıyor...

Adam and The Ants - Ant Music
Kim gibi olmak istersin deseler, örnek vereceğim yegane pop yıldızıdır Adam. Aynanın karşısına geçip defalarca çaldığım ilk şarkıydı bu. Yaptığı ne varsa beğenmekle beraber, sanırım "Prince Charming"inden sonra her şey ters gitmeye başladı. Pop tarihinin de en tuhaf anlarından biriydi. Punk'tan sonra tam bir fren.

Cat Stevens - Sitting
Soft Machine - Bütün eserleri
Annem ve babam Cat Stevens'la çalışmışlardı. İslâm'ı keşfetmeye başladığı dönemlerinde "dünya malı dünyada kalır" diye tüm eşyalarını elinden çıkarmıştı; bu tuhaf, plastik mavi sandalyeleri de o verdi. Babam ayrıca ilk zamanlarında Soft Machine'in menajeri olduğu için, onlarla da içli dışlıydık. Muhtemelen rock "mit"inin biraz uzaklarında olmamın nedeni bu; o zaman da kendi bildiğimi okurdum. Grubun müziğinde bana Hermanne Hesse'i hatırlatan bir yalınlık var. Yatak keyiflerinden veya starlıktan değil, göl kenarındaki ağaçların altında oturmaktan bahsediyorlar. Ben hayatın bu yanıyla daha fazla ilgileniyorum.

Madness - It Must Be Love
Beni gençlik kulüplerine sürükleyen şarkı. 12 yaşımdayken Colchester'ın dışında küçük bir kasabada Great Tey diye bir gençlik kulübüne giderdim. Botlarımı ve ceketimi giyer, rozetimi ve domuz pastırmasını andıran şapkamı takardım. Tüm arkadaşlarımla bir çember oluşturur ve Madness'ı taklit etmeye çalışırdık. David Essex gibi olmak isteyen kızlar soul'a kaydı ve ben de şimdi bulunduğum yerlere geldim, ama Madness her zaman aramızda bir köprü oldu. Onlar Britpop'un en büyük folk kahramanlarından...

Wire - Outdoor Miner
Bütün zamanların en "lezzetli" şarkısı. Hakikaten büyük saygınlığı olan bir grup Wire. Üzerimde müthiş etkileri vardır. O zamanlar nasıl algıladım bilmiyorum, ama diğer grupların sadece arzulamakla yetindikleri şeyleri, onlar çoktan almış görünüyorlardı. Asla kendi çağdaşlarıyla beraber anılmadılar, çünkü hep değişim içindeydiler ve hiç büyük kalabalıklara çalmadılar. Müzik dokunaklı yahut da zekice olmalı denir, bana göre her ikisi de gerekir. Wire'da ikisi birden vardı.

Syd Barrett - Terrapin
"Asit" onun hayatındaki son önemli şeyken, onun yüzünden böyle kötü bir imajının olması beni çok rahatsız etmiştir. Herhangi bir şeyden etkilenmeyecek gibi görünen, kendiliğinden bir İngiliz sesine sahipti, ama bu onun çöküşü oldu. Şimdilerde artık yok olmuş o "pastoral" İngiltere'yi sesinde o kadar iyi aksettirmesi de, kendi atmosferini yaratmada ne kadar usta olduğunu gösterir. Pink Floyd'u terk ettiği zaman grup kendini gayet iyi "paketleme"yi becerdi; bugün bütün modern rock vitrini için kısmen de olsa onları suçlamak lazım. Yaptıkları müzik de, şaşırtıcıdır ki, çok anlamsızdı.

Robert Wyatt - Shipbuilding
Elvis Costello'nun şarkısı –o da ayrı bir derya zaten. Dünyanın en umutsuzluk veren sesi. Her dinlediğimde sanki bütün hayatı böyleymiş gibi gelir, o kazayı geçirdiği zamanları hatırlıyorum, başka da bir şey düşünemiyorum. *(Wyatt'ın pencereden düşüp sakatlanmasını kastediyor)* Wyatt harika bir şarkıcı. "British" olmanın nüansını yakalamış İngiliz seslerinden biri. Tıpkı John Lennon, Marriott, Howard Devoto, Pete Shelley, Kevin Ayers, Paul Weller veya Julian Cope gibi.

Vaughn Williams - The Lark Ascending
Pop'la alâkadar olmaya başlamadan önce çok klasik bir adamdım. Bir orkestrada çalıyordum, piyesler için şarkı yazıyordum, bunlardan zevk alıyordum. Tam İngiliz işi. George Meredith'in güneş ışıltıları arasında gözden yitene dek uçan tarlakuşunun hikayesini anlattığı şiirinden alınmış bir şarkı bu. Bu adama bayılmasam da, şarkısı bir Constable tablosuna eşlik edebilecek kadar gizemli. Haziran başlarında çimlere uzanıp berrak gökyüzünü seyre dalmışsanız, 16 yaşındaysanız, hele bir de sarhoşsanız, aptalca belki ama, şarkı size de mükemmel gelecektir. Bir delikanlı olarak benim için "seks" fikri, işte bundan ibaretti.

Kurt Weill & Bertolt Brecht - Die Drei Gros Chen Oper (Üç Kuruşluk Opera)
Bir yıl drama okuluna devam ettim. Ne garip değil mi? Bana göre değildi tabii. Bütün gösteriler için şarkılar çaldım, ama oyunculuk filan yapmadım. Bu şarkıları severdim. Weill zamanının çok ötesinde bir adamdı; savaş öncesinde postmodern eserler veriyordu. Bir nazi değilsen anti-nazi'sindir gibi bir hava vardı Almanya'da, şarkının hissettirdiği şey de buydu. Birinin bu şarkıyı çaldığını hayal ediyorsunuz, derken odanın kapısı açılıyor ve içerideki herkes kurşuna diziliyor. Açık dilli ve aynı zamanda bunaltıcı bir müzik. Herhangi bir pop albümünden daha fazla etkilemiştir beni.

Scott Walker - The Old Man's Back In Town
Herhangi bir şarkısı da olabilirdi, ama benim favorim bu, çünkü gümbür gümbür bir Motown bas atağıyla başlıyor. Walker'ın sesi öyle "elegant" ki, Sinatra'nınkinden bile güzel. Çılgın sözler, başdöndürücü yaylı aranjmanlar... Syd Barrett da büyükşehirde yetişse ve puro içiyor olsa, aynı şekilde söyleyebilirmiş gibi... Şöyle şık şık giyinip Royal Albert Hall'da şarkı söylemek hep uktedir içimde. Marc Almond'ın da böyle bir takıntısı vardı, sonra rüyasını ne güzel hayata geçirdi.

Marvin Gaye - Sexual Healing
Klasik müzikten sonra Motown'a merak saldım. Müzikal açıdan harika bir dönem bu. Jacksons biraderleri bile seviyorum, hatta Anita Baker veya Mica Paris'i bile... Belki çok fazla dinlediğimi söyleyemem, ama zenci müziğinden hoşlanıyorum. Rock'ı meydana getirenlerin ırkçı tutumlarının böylesi önemli referanslara geçit vermemesi ürkütücü. Rock'ta siyah müziğinden bahsedemezsin bile. Birilerinin de çıkıp Stones, Bowie ya da Ray Davies'den başkasına methiye düzdüklerini görmemek adamı deli ediyor.

Kate Bush - Army Dreamer
Bir ara cidden "Dickensyen" olmaya başladığı bir dönem olmuştu, o zamanlar çok beğenirdim onu. Tuhaf şeyler giydiği çok çirkin bir fotoğrafı vardı. Seksüel politika denen şey de bunun gibi nüanslardı herhalde.

The Beatles - A Day In The Life
İlk defa bir şarkının ne demek istediğiyle ilgileniyordum. Söylemeye çalıştığını anlamıştım. Süpermarketlerin anlamsızlığına dair şarkıların ilklerindendi ve harikaydı. Tabii Paul McCartney'in çıkıp da şarkının ortalarını mahvetmesi hariç...

Çeviren: **Kaan Pamuk**

BLUR'DEN BİR İSTİFA: GRAHAM COXON ANLATIYOR

melankoli günlüğü

Arkasını dönüp giderek Blur'ü üç kişi bırakan Graham Coxon, sessiz sedasız dördüncü albümü "Kiss Of Morning"i yayınladı geçtiğimiz aylarda... Les Inrockuptibles ve Guardian, Coxon'la solo albümlerini ve haliyle Blur'ü konuşmuş.

Solo kariyer yapma kararı almanın sebebi ne?

Graham Coxon: Sırf kendi şarkılarımı yazıp yazamadığımı görmek için. Bir albümün üstünde kendi adımın olması gibi bir ihtirasım yoktu. Başlangıçta solo albüm çıkarmak istemiyordum. Zor bir dönemden geçiyordum. Ve şarkı yazmak benim için günlük tutmak gibi bir anlam taşıyordu. Tam olarak bir ihtiras ya da heves değil, daha çok bir deneyim.

Öyle bir ihtirasın yoksa, niye devam ediyorsun?

Yazmak benim için önemli bir hale geldi, Blur içinde ifade etmeme imkân olmayan bazı düşünceleri, duyguları dışavurmamı sağladı. Aslında günlük tutmaktan oldukça farklı: Yazdıklarını bir yapı içinde çerçevelemen gerekiyor, nakaratlar, dörtlükler... Mahremiyet azalıyor. Bir içbütünlük yakalaman gerekiyor.

Dört albümün birbirinden çok farklı sound'larda, müziğinin bütününe dair bir vizyonun var mı?

Kayıt esnasında ne yapmak istiyorsam ve neyi seviyorsam, onu yapıyorum. Bir albümü bitirir bitirmez, bir sonrakinin esas olarak neye benzeyeceğini hemen hissediyorum. Fikirler ufak ufak biçimleniyor, bir bütünlük olmadan geliyor. Sonra zamanla biraz daha belirgin bir biçim alıyorlar, tatları ortaya çıkıyor ve nereye doğru gitmek istediğimi fark ediyorum. Çoğu zaman özellikle hoşuma giden, öne çıkan bazı unsurlar oluyor, doğal olarak onların üstüne gidiyorum. Daha şimdiden birkaç parçasını kaydettiğim bir sonraki albümümün nasıl bir tadı olacağını biliyorum. Yine tıpkı günlük gibi: Hissettiklerimi müziğime aktarıyorum, müziği inşa eden duygularım. Gitarımı elime alıyorum, çalıyorum. On dakika içinde belli bir değeri olan bir şey çıkarsa, kaydediyorum. Yoksa, bırakıyorum, kasmıyorum. Bu benim için doğal bir süreç haline geldi, tıpkı televizyon seyretmek gibi, zamanım olduğunda yaptığım bir şey. Çıraklık süreci, öğreniyorum, insanın kendine güveni zamanla geliyor. Daha ziyade demoya benzeyen şeyler çıkarıyorum, basit fikirler kaydediyorum ve pek çok sanatçıdan esinleniyorum. Mesela Bill Callahan ve Smog beni çok etkiliyor.

İngiliz kültüründen ziyade Amerikan kültüründen etkileniyormuşsun gibi...

Amerikan kültürü İngiliz kültüründen daha çok ilgimi çekti hep. İngilizler daha az stil sahibi, daha konvansiyonel. Birey olmayı, farklılaşmayı önemsemiyorlar. Ama aynı zamanda, kitlelerden uzaklaşmaya çalıştığımda kendimi pek rahat hissetmiyorum, o mânada çok İngilizim... Amerikan müziğini çok daha heyecan verici buluyorum, Amerikalı gitaristler daha heyecan verici. Birkaç istisna var tabii, örneğin Radiohead gibi ya da arada sırada Muse gibi... Ama genel olarak İngilizler çok sıkıcı.

Kiminle kıyaslanmak isterdin?

Beck'le kıyaslanmak gururumu okşardı. Aramızda belli bir anlayış yakınlığı olduğunu sanıyorum, özellikle de son albümünde. Çok önemsemiyormuş gibi bir yanı var ve bu çok hoşuma gidiyor; tam mânasıyla hakiki bir deha. Bir gün "We Live Again" ya da "Dead Melodies" gibi bir şarkı yazabilirsem, büyük gurur duyarım...

Kendine güvenin nasıl gelişti?

Yapa yapa. Yaptığım şeyler hâlâ aman aman değil, ama daha iyi, mükemmel olması gibi bir isteğim zaten yok. Belli bir çıplaklık fikrine bağlıyım, yaptığım müziğin dolaysız olmasını arzu ediyorum. Yaptıklarımı cilalayabilir, iyi bir prodüktörle çalışabilir, başka aletler kullanabilir, lo-fi'den vazgeçebilirdim pekâlâ. Bu arada lo-fi adlandırmasını sevmiyorum, kolaycılık gibi geliyor o kelime. Ama, bu pişmemişliği kaybetmek istemiyorum, hangi alanda olursa olsun fazla iyi olmak istemiyorum. Şimdi kendime daha fazla güven duyuyorum, sesimi, gitarımı ya da ritmlerimi banda aktarırken ne yapmam gerektiğini bana dikte eden kimse yok.

Beck'le kıyaslanmak gururumu okşardı. Aramızda belli bir anlayış yakınlığı olduğunu sanıyorum. Bill Callahan ve Smog da beni çok etkiliyor.

Şarkıların hüzün ve melankoli ağırlıklı...

Bana esin veren şeyler genellikle üzüntü veren konular oluyor, kendimi hüzünlü, üzüntülü hissettiğim zamanlarda yazmaya daha eğilimli oluyorum. Ergenlik çağında günlük tutarken de öyleydi. Bana yardımcı oluyor, üzüntünü kullanmanın iyi bir biçimi. Acı veren bir şeyle güzel bulduğun bir şey yaratıyorsun. Müzik zaten büyük ölçüde buna dayanıyor. Her ne kadar Gorillaz'ın, S Club 7'ın hüzünden esinlendiğini düşünmesem de... Onların esinlendiği tek şey para ve bu ahlâken korkunç bir şey.

İngiltere'de bir süre önce kaçırılıp öldürülen iki küçük kız haberinin ardından, albümünün "Dig Two Graves" (İki mezar kaz) olan adını değiştirmek zorunda kaldın. Yeni ismi, "The Kiss of Morning" (Sabah busesi) çok daha iyimser; bu radikal değişim nereden kaynaklanıyor?

Bu yeni isim benim için çok zor geçen yazla alâkalı. Ama sabahları penceremden güneşin doğuşunu görmek hoşuma gidiyordu, kalktığımda nihayet kendimi iyi ve mutlu hissediyordum, alkolik olduğum zamanlardaki gibi suçlu ya da utanç içinde değildim.

Seni Blur'den ayrılmaya iten sorunlarından bahsettin. Bu süreç seni umutsuzluğa sürükledi mi?

Bir "business" halini almıştı ve bundan nefret ediyordum, grubun ayakta kalmasının tek yolu buydu ve bu baskı aramızdaki dostluğu öldürmüştü. Ticarî ortaklar olmak adına dostluğu bir kenara bırakmıştık. Bu da iyi bir esin perisi değil tabii ki. Blur'ü niçin kurduğumuzu unutmuştuk. Benim alkol problelerimle de alâkalı, ama tek şey bu değildi. Yeni ve yapıcı bir şeyler bulmam gerekiyordu Blur'le, ama bunu yapabilecek durumda değildim, yapamıyordum. Tek yapabildiğim, olup bitene öfkelenmekti. Sonunda bu öfke beni hiç de hoşlanmadığım bir şeye dönüştürmüştü. Ama şimdi daha olumlu bir ruh haline geçmeyi başardım, çok sade bir hayat yaşıyorum, Kent'te bir evim var, mutlu olmayı seviyorum, gezintiler yapıyorum. Ve en önemlisi, sanatsal açıdan kimseden emir almıyorum, üstümde baskı yok, istediğimi istediğim zaman yapıyorum. Artık kendi kendimin patronuyum, kızlarımın ve kendimin ihtiyaçlarından başka bir şeyi düşünmek zorunda değilim. Blur'deki gibi idare edilmesi gereken bir yığın lüzumsuz ilişki yok. Onlarla yaptığım gibi konserler vermek istemiyorum; çok kötü bir durumdaydım ve müthiş zor oluyordu, atmosfer korkunçtu. Gelecekte sezgilerime kulak vermek istiyorum.

Beatles tutkunuz malûm, en sevdiğiniz albümleri hangisi?

Favorim "Rubber Soul", kaydına bayılıyorum. Arkadaki mikrofon feedback'i duyulabiliyor, hiçbir efekt yok ve sound'u harika. Beatles şarkılarında beni en çok etkileyen şey, ölçülülüğü. Biraz azı ya da biraz fazlası her şeyi berbat edebilir. Doğduğum yılda, 1969'da çıkan bir albüm olduğu için "Abbey Road"un da benim için ayrı bir önemi var. "The White Album" ve "Let It Be" sorunlu dönemlerinin ürünleri. "Abbey Road"sa sakin, kendilerinden emin olarak yaptıkları bir albüm. Beatles, İngilizler ve genel olarak 1960'ların insanlarının melankoliyi ifade ediş biçimleri çok ilgimi çekiyor. McCartney'in şarkı söyleyişi harika, Lennon'ınkinden çok daha iyi. McCartney avangard'la çok ilgiliydi ve çene yapmaktan ziyade araştırıyordu. Kafası John'dan daha derli topluydu, John çoğu zaman ısırgan bir ukalâ dümbeleği. Ama Paul de kendisini fazla beğeniyor.

Çeviren: **s.i.**

beatnikler partisi

babylon
5 haziran 2003
perşembe
21:30

tam: 10 milyon TL
öğrenci: 6 milyon TL

bir kitap ve bir partiyle beat kuşağını selamlıyoruz...

"Siz piliçler her şeyi ıskalarsınız; Dylan'ın, hızlı Beat ekolünün asi bop şairlerinden en harbisi ve en sonuncusu olduğunu ıskalarsınız ki bu ekol aslında bir ekol değil, Ginsberg ve Kerouac'ın, Burroughs ve Ferlinghetti'nin; ta Rimbaud-Verlaine ve Whitman'dan, Blake'e ve o kadim çılgın geçmişin diğer asilerine, spontan bop prosodi ustalarına kadar izlenebilen bir çizgiye ait asal niteliğin doğrudan gizli mirasçısıdır; Dylan'la birlikte uzun, hüzünlü, geçici bir süre için Beat öldü ve radyo dahil her şey kötüye gitti."

"Ama Dylan yaşıyor," dedim. "Bu bazen talihsiz bir durum olabiliyor, özellikle şarkı söylediğinde ama yine de yaşıyor."

"Hayır," dedi Neal. "Dylan öldü."

"Ne zaman öldü peki?"

"29 Temmuz 1966'da öldü," dedi Neal. "Bu partiyi onun ölümünün 29'uncu yılı anısına veriyoruz. Partiye katılabildiğine memnun olduk."

"Tamam o zaman," dedim ayağa kalkarken. "Size iyi eğlenceler çünkü ben Dünya gezegenine ışınlanacağım."

toby litt

beat nik ler

türkçesi: deniz vural

plan b
meşrutiyet c. kıblelizade s. tepe han 1/6 şişhane 80050 istanbul tel: (0212) 251 4023 fax: (0212) 251 4024 e-mail: info@planb.com.tr
www.planb.com.tr

Bill Frisell

Çok sevdiğiniz isimleri şöyle bir aklınızdan geçirin. İçlerinden en azından biri ona müracaat etmiştir. Sevdiğiniz albümleri bir elden geçirin, onun ismine rastlamanız çok muhtemel. Kendi albümleri bir yana, hangi taşı kaldırsanız altından çıkıyor. Müteşebbis olduğundan değil, "taş"lar ona düşkün. Caz gitaristi diye biliniyor, haksızlık oluyor. Her yol var; cazdan rock'a, blues'dan country'ye, her yolun iyisi var. Babylon konserini fırsat bildik, çaya davet ettik. Gelgelelim, savaşa çeyrek vardı, ağzımızın tadı yoktu. Yine de güzel bir 90 dakika oldu, "Nashville"den yola koyulduk; İstanbul, Dublin, New York derken soluğu Seattle'da bir meyhanede aldık...

CAFE PALOMA

foto: Reha Öztunalı

Savaş bu kadar yakınken –Bush'un Irak'a verdiği sürenin dolmasına 24 saatten az kaldı– başka bir şeyden bahsetmek çok zor. Bu savaş, daha doğrusu saldırı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bill Frisell: Amerikalı olmaktan utanç duyuyorum, olup bitenlerden utanıyorum, çok yanlış bir iş yapıldığını düşünüyorum. Ve kendimi çaresiz hissediyorum. Olayların gidişatından endişeliyim. Ne yapabileceğimi bilemiyorum. Kendimi tuhaf hissediyorum. Müzisyenim, müzik yapıyorum, müziğin iyi bir şey olduğunu düşünüyorum, bana mânalı gelen tek şey o, bunun bir faydası olup olmadığını bilemiyorum, ama en azından kötü bir şey olmadığını biliyorum.

Martin Sheen, geçen hafta "artık ilâhî bir müdahaleden başka bir umudum kalmadı" diyordu.

Bush kimseyi, hiçbir şeyi dinlemiyor. Ülkede bu savaşa karşı çok büyük bir muhalefet olduğu halde bildiğini okumaya kararlı. Medya bütün Amerika'yı savaş yanlısıymış gibi gösteriyor, hakikat öyle değil.

İstanbul'u nasıl buldunuz?

Bugüne kadar bulunduğum her yerden daha ilginç, farklı. Avrupa'da, Japonya'da bulundum. Hep doğu-batı arasında bir köprü olduğu söylenir, öyle bir yandan ama, ondan daha fazla bir şey. Çok acayip bir karışım, aynı zamanda çok yoğun bir karışım. Devasa bir şehir.

"Nashville" adlı albümünüzü dinlerken bir kere daha merak ettik: Bu efsane şehir nasıl bir yer?

Neredeyse Los Angeles gibi bir yer, ticaret kenti. Birçok müzisyen orada yaşıyor, ama plak şirketlerinin, yayın şirketlerinin merkez üssü. Bir lokantaya girdiğinizde kulak misafiri olduğunuz bütün konuşmalar, "şöyle bir sözleşme yaptık", "böyle bir proje var", "şunlar şunlar çalıyor..." Şehir olarak pek bir özelliği yok, herhangi bir güney kenti gibi. Eski binalar çok güzel, ama güzel bir şehir değil. Tanımsız, küçük bir kent merkezi var. Şehir dışı çok güzel, kırsal alanı...

Müzik merkezi haline nasıl geldi?

Bilmiyorum, sanırım çevredeki en büyük kentti bir zamanlar, civardaki kentlerden göç edenler oldu, stüdyoların sayısı arttı, plak şirketleri geldi... Ve giderek o bölgenin merkezi oldu.

Peki "Nashville" adında bir albüm yapma fikri nasıl doğdu?

Plak şirketinin fikriydi. "Oraya gidip bir albüm yapmak ister misin?" dediler. Benim için bugüne kadar hiç çalmadığım insanlarla birlikte çalmak fırsatıydı. Başka bir ülke gibiydi. Albümlerimde arkadaşlarımla, uzun zamandır beraber çalıştığım insanlarla çaldım hep. "Nashville"deyse, stüdyoya girdik, "merhaba-merhaba" ve çalmaya başladık. Çok ilginç bir deneyimdi.

Country sağcı, muhafazakâr, "redneck" müziği olarak etiketlenegeldi. Vic Chesnutt, Kurt Wagner (Lambchop) gibi yeni kuşak folk-rock'çular bu yargıdan pişmanlık duyduklarını söylediler yaptığımız söyleşilerde. Sizin için de durum öyle miydi?

Ben de gençliğimde country müziğiyle herhangi bir alâkam olsun istemezdim. Ama yaşım ilerledikçe, country'nin blues'la aynı kaynaktan geldiğini farkettim. İlgimi çeken şu oldu: Geçmişe baktığımızda, iyice gerilere gidip baktığımızda, siyah müziği-beyaz müziği diye keskin bir ayrışmanın olmadığını görüyoruz. Kim bilir, belki de müziğin ticarîleşmesiyle birlikte müzik o şekilde tasnif edilmeye başlandı...

Bir söyleşinizde şöyle diyorsunuz: "Bazen çaldığım bir şey için etraftan 'bu çok Afrika işi' yorumu yapılır. Halbuki çaldığım country'den başka bir şey değil. Country'le blues ve diğer türler arasında büyük bir yakınlık var. Denir ki, önce köleler geldi, blues başladı... Tarih çok daha karmaşık."

İnsanlar birbirlerinden birçok şey öğrendiler, birbirlerini etkilediler. Hakikaten sanıldığından çok daha karmaşık bir durum söz konusu. Eski plakları dinlediğinizde, 20'lerde, 30'larda kaydedilen şarkılara baktığınızda, hangisinin siyah, hangisinin beyaz müziği olduğunu, çalanın blues mu, yoksa country mi olduğunu bilemezsiniz. O plaklar bu ayrımları, bu önyargıları yıkıp geçiyor.

20'lerde kaydedilen şarkıların hangisinin siyah, hangisinin beyaz müziği olduğunu, blues mu, country mi olduğunu bilemezsiniz. O plaklar bu ayrımları yıkıp geçiyor.

Vic Chesnutt, Lambchop gibi yeni country'cileri nasıl buluyorsunuz?

Konuştuğumuz ayrımlar, sınırlar biraz da onlar sayesinde aşıldı. Onlar, sanıldığından çok daha fazlasını dile getirdiler, yaptılar.

Bir caz müzisyeni olarak tanınıyorsunuz, siz kendinizi nasıl tanımlıyorsunuz?

Kendimi hâlâ caz müzisyeni olarak görüyorum. Sanırım beynim öyle çalışıyor. Müziğe bakışım, cazı nasıl gördüğüme bağlı biraz da. Bugünlerde caz dar sınırlara hapsediliyor.

Country'ye nasıl ilgi duydunuz?

Country'nin üzerimde bir etkisi vardı hep. Daha gençken dinlediğim caz müzisyenlerinde country tonları vardı. Mesela Gary Burton epey country çalardı, Sonny Rollins bile batı country çalardı, kovboy parçaları... Rock'ta da bir hayli country vardır, rock'un her türünde, rock'n'roll bile bir nevi country'dir.

Bu bağlamda Bob Dylan'ın ismi geliyor akla...

Elbette. Dylan'da da country mirası var. Çok küçük yaşlardan beri ona hayranım. Birçok şarkısını çaldım.

"Just Like A Woman"ın enstrümantal versiyonunu yaptınız... O kadar şarkı içinden onu seçmenizin sebebi neydi?

Çok ufak yaştayken ezbere bildiğim bir şarkıydı. Bu başka şarkılar için de geçerli, ama bazı şarkıları enstrümantale çok müsaittir, bazılarındaysa sözler o kadar önemlidir ki, onlar olmadan o şarkı olmaz. "Just Like A Woman" enstrümantale çok müsait bir şarkı....

Dylan'ın sözleri dediniz, insanın kulağına bugünlerde sık sık "Masters of War" geliyor...

Bir de "A Hard Rain's A-Gonna Fall"... Son zamanlarda onu sık sık çalıyoruz.

"Jimmy Carter" diye bir şarkınız var. İham kaynağı ne?

Başkanlığı bırakmasından sonra yazdığım bir şarkıydı o. Carter hakkında pek düşünmemiştim, sonra bir gün TV'de gördüm. Yoksul çocuklar yararına bir projede gönüllü olarak çalışıyordu. Bundan etkilendim. Bana iyi bir insanmış gibi geldi. *(gülüyor)* Evet, iyi bir insan galiba. Bir başkanın öyle bir projede çalışması sıradışı bir şey. Niyeti çok önemli; siyasî bir beklentiyle ya da para, ün vesaire için yapmadığı açık...

Son seçimlerde oy verdiniz mi?

Hayır, kullanamadım. Şimdi pişmanım. Gerçi farkeden bir şey olmayacaktı, Bush yine kazanacaktı.

Oyunuzu kime verecektiniz?

Kerhen Gore'a verecektim, Bush'tan daha iyi biri olduğu için. Sadece Bush'un başkan olmasını önlemek için. Aslına bakarsanız, Bush seçimleri kazanmadı ki. Durum topyekûn saçmalık.

Yeşil Parti'ye oy vermeyi düşündünüz mü?

Düşünmüştüm, Ralph Nader'i filan çok takdir ediyorum. Sonra vazgeçtim. Zaten meselenin bir boyutu da buydu. Yeşiller'e oy vermek, dolaylı olarak Bush'a avantaj sağlamak olacaktı. Gore'a vermeye de elim gitmedi. Çünkü insan inandığı insana oyunu vermeli, benim inandığım insan Nader'di, ama onun da kazanma şansı yoktu. Nader'e oy vermek kötünün iyisini engellemek, kötünün kötüsünü de iktidara getirmek olacaktı. Çok kafa karıştırıcı bir durumdu. Onun için oy vermedim.

Müziğe dönelim; Norah Jones'a ne diyorsunuz?

Kimse böyle bir patlama yapacağını, böyle bir başarı elde edeceğini tahmin etmiyordu herhalde.

Arif Mardin haricinde galiba.

Belki de. *(gülüyor)* O bile bu kadarını beklememiştir.

Jones'u siz nasıl buluyorsunuz?

Çok yetenekli. Üstelik çok genç, daha yolun başında, kişiliğini buldukça çok daha iyi işler yapacak gibi görünüyor. Çok güçlü bir sesi var. Bunu sürdürebilmesini canı gönülden isterim. Ne kadar büyük bir baskı altında olduğunu tahmin edebiliyorum. Öyle bir başarı, üstelik daha ilk albümde, kolay başa çıkılabilecek şey değil.

Bu ödül yağmurundan önce, ocak ayında filan, Keith Richards'a, "son 15-16 yıldır sizi en çok etkileyen ses kiminki?" diye soruyorlar, "Norah Jones" diyor.

Hadi ya! *(gülüyor)* Harika.

Birlikte bir konser de vermişler, Willie Nelson, o ve Norah... Çok etkilendiğini söylüyor.

Keith kumaştan anlıyor.

Rolling Stones'la aranız nasıl?

Bazı şarkılarını, eskileri çok severim. Müziğe başlamama neden olan şarkıları var onların. Blues'un ne olduğunu bilmediğim zamanlarda dinlediğim ilk blues Stones'du. Muddy Waters'dan önce onları dinlemiştim. Blues'un ne olduğunu onlardan öğrendim.

Beş İngiliz gencinin blues'u popüler kılması ilginç değil mi?

Evet. O müzik Amerika'daydı ve biz farkında değildik. Çok tuhaf.

Blues'un ne olduğunu bilmediğim zamanlarda dinlediğim ilk blues Stones'du. Muddy Waters'dan önce onları dinlemiştim. Blues'un ne olduğunu onlardan öğrendim.

Frank Zappa, beyaz gençlerin zenci taklidi yaparak şarkı söylemeleriyle dalga geçerken Stones'un bir istisna olduğunu söylüyor, onların komik duruma düşmemesini de İngiliz işçi sınıfının doğal funk'ına sahip olmalarına bağlıyor...

Evet... Çok ikna ediciydiler. Hakikiydiler, yaptıkları şeyi inanarak yapıyorlardı.

Hep anlatılır, daha grup ortada yokken, Jagger'la Richards Muddy Waters plaklarını değiş tokuş ederlermiş...

Evet, daha o zamanlar blues kompetanıymışlar. Jimi Hendrix'in durumu da ilginç. Amerika'da kimse ilgi duymazken İngiltere'ye gitti, orada şöhret oldu, sonra Amerikalılar keşfetti onu.

Hendrix'in en çok sevdiğiniz şarkısı hangisi?

Hendrix parçaları arasında tercih yapmak zor, ayrıca sürekli ortaya yeni bir kayıt çıkıyor, mesela geçenlerde "Red House"un bilinmeyen bir versiyonunu dinledim, kulaklarıma inanamadım, hâlâ inanamıyorum, gitarından çıkan sound'u tarif etmek imkânsız. Şarkıları hâlâ yepyeni gibi geliyor bana, en eski işleri bile çok taze.

Frank Zappa'yı nasıl buluyorsunuz?

Son zamanlarda yeniden dinlemeye başladım. Müthiş bir gitarist.

Vaat edilen romanlar diyarına hoş geldiniz!

Artemis

Artemis'te her kitap bir macera

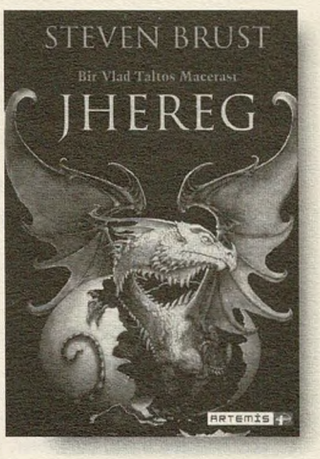

Dragaera İmparatorluğu, on sekiz ailenin sırayla hükümdarlık yapmasını sağlayan bir Döngü'ye sahiptir. Döngü'nün dışarıdan üye kabul eden tek ailesi Jhereg'in en yetenekli katili de kahramanımız Vladimir Taltos'tur.

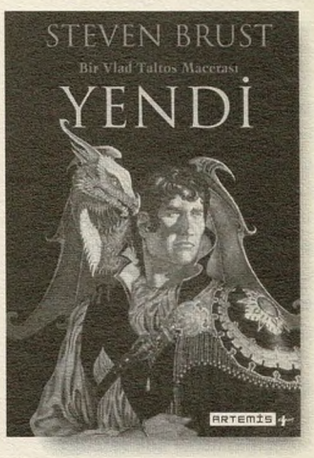

Sıkı durun, Dragaera İmparatorluğunda çete savaşları başlıyor! Yendi'de Vlad Taltos'un geçmişine dönüyoruz. Bir fantastik kurguda olabilecek herşeyin daha fazlasını istiyorsanız Vlad Taltos serisi sizin için yazıldı.

Balina büyüklüğünde, yirmi metrelik beyaz köpekbalığı MEG, 70 milyon yıldır yaşadığı derinliklerde rahatsız edilmişti. Prehistorik yaratık ölümcül bir açılıkla yüzeye doğru yükselirken tüm okyanuslarda inanılmaz bir kabus yaşatmaya hazırdı. Dehşete alışık değilseniz MEG'i okumayın.

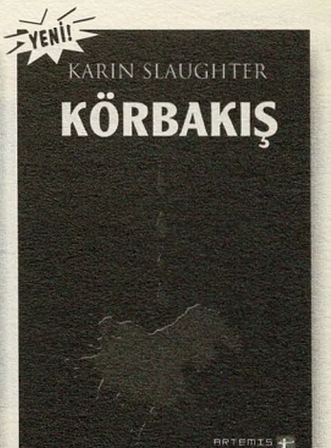

Küçük bir şehir olan Heartsdale, genç bir kadının zalimce doğranmasıyla sessizliğini yitirirken, sadist seri katil yeni kurbanlarının peşine düşüyor. Romanda tesadüfler kadar tecavüzler ve cinayetler de son bulmuyor. Ürküten satırlarıyla Körbakış'ı elinizden düşüremeyeceksiniz.

Çatalçeşme Sk. No:52/2 Cağaloğlu-İstanbul Tel: 0 212 513 34 20-21 Fax: 0 212 512 33 76
Web Sitesi: www.artemisyayinlari.com • e-mail: info@artemisyayinlari.com

ARTEMİS

Dili bozup kırması çok hoşuma gidiyor. Herkes onun şaka yaptığını zannediyor, ama Zappa çok ciddi bir müzisyen. Komik, ama ciddi. Ve gerçek bir müzisyen.

Laurie Anderson'ın yeni albümünde çaldınız, o nasıl biri?

Büyük yetenek. Çok zeki, çok özgün bir kafası var. Olayları o kadar farklı bir açıdan görüyor ki...

Lou Reed "bana piyango vurdu" diyor...

Evet, şanslı adam. New York'ta karşılaşıyoruz, her yere birlikte gidiyorlar. Çok iyi kafa barıştırdıkları belli.

Lou Reed'i nasıl buluyorsunuz?

Müziğini çok iyi bilmiyorum. Edebî bir tarafı var. Melodiden ziyade öyküye ağırlık veriyor. Şimdi Edgar Allan Poe hakkında bir albüm yapmış. Merak ediyorum doğrusu.

Son yıllarda zevkle dinlediğimiz albümlerden biri de Ginger Baker'la yaptığınız "Going Back Home"...

Benim için çok heyecan vericiydi. Cream dinleyerek büyüdüm, Eric Clapton'ı, Jack Bruce'u, Ginger Baker'ı... Sonra stüdyoda yan yana çalıyorsunuz, çok acayip bir duygu.

Nasıl biri Ginger Baker?

Sert bir görünüşü var. İnsan ürküyor. Stüdyoya girdim, "ben Bill, gitar çalmaya geldim" dedim, "ha, iyi" dedi. O kadar. Zamanla o sert görünüşün altında çok yumuşak bir insan olduğunu gördüm.

Buster Keaton filmleri için bir soundtrack hazırladınız...

İlk defa müziğimi bir filmde kullanmış oldum. Bir kez daha tam olarak bilmediğim bir şeyi denemekti. O süreçte o kadar çok şey öğrendim ki. Keaton filmlerini defalarca seyrettim bir kere. Çocukluğumdan aşinalığım vardı, ama derinliğinin farkında değildim. Seyrettikçe ne denli hüzünlü ve güçlü filmler olduklarını farkettim.

Çağdaş sinemada bir karşılığı, paraleli var mı sizce?

Sanmam, o kadar özgün ki... Ve o kadar çok katlı ki... Yüzeyde komik bir olay cereyan ediyor, ama geride çok yoğun hüzün bir var. Chaplin'de de olan bir şey bu, ama Keaton'daki daha yoğun.

Wim Wenders'la "Million Dollar Hotel"de çalıştınız. O nasıl bir tecrübeydi?

Prodüktör Hal Willner ahbabımdı, ama Wenders, Daniel Lanois, Brian Eno'yla aynı odada olmak çok heyecan vericiydi. Birlikte filmi seyredip müzik yapıyorduk. U2'nun stüdyosundaydık, çok küçük bir yerdi, hepimiz o küçücük odadaydık, teknisyenler filan.

U2'cular nasıldı?

Sadece Bono vardı. Fantastik bir şahsiyet. İnanılır gibi değil. Müthiş bir enerjisi var, kaşla göz arasında şarkı yaratıyor. Çok tatlı bir herif. İnsanlarla iletişim kurmada çok mahir. İnsanı acayip rahatlatıyor, asla "bir süperstarla karşı karşıyayız" duygusu yaratmıyor. Çok mütevazı, ayakları yere basan biri... U2'nun Dublin'deki etkisi de inanılır gibi değil. Havaalanına indiğimde ne çalışma iznim vardı, ne vizem. Son dakikada oraya gitmiştim. "U2'yla çalışmaya geldim" dediğimde, bütün kapılar açıldı, kurallar rafa kaldırıldı, iş halloldu. Taksi şoföründen oteldeki garsona, herkes onlara tapıyor. Dublin'e o kadar çok katkıda bulunmuşlar ki... Şöhret ve para kazanınca Los Angeles'a göç etmediler, yetiştikleri kente sahip çıktılar. Bu çok cool bir durum. Stüdyolarını orada kurmuşlar, bir otel yapmışlar, biz orada kaldık mesela.

Dublin nasıl bir şehir?

Çok kısa kaldım, ama çok etkilendim. İnsanlar harika, geceler çılgın, özellikle hafta sonlarında bütün şehir sokakta, içiyor. İnsanları çok sevdim.

Marianne Faithfull da Dublin'i mekân tuttu. Onunla da "As Tears Go By"da çaldınız...

O da müthiş bir tecrübeydi. Gitarla çalmasını ilk öğrendiğim şarkılardan biri "As Tears Go By"dı. Yirmi yıl sonra onunla birlikte stüdyodaydım ve "As Tears Go By"ı çalıyorum. Rüya gibiydi. Allen Ginsberg de geldi stüdyoya.

Ginsberg'le ilgili izlenimleriniz nasıl?

Benim için efsanevî bir şahsiyet o. İnsan kahramanlarıyla tanışınca bir tuhaf oluyor. Gençliğimde benim kahramanımdı; fikirleriyle, olup bitenler üzerine söyledikleriyle. O da Bono gibi, insanı çok rahatlatıyor, tepeden bakmıyor, çok mütevazı...

Öyle olması da lazım değil mi? Beat sonuçta!

Harika insan. Daha önce de birkaç kez bir araya gelmiştik. Bir jam-session yapıyorduk, New York'ta bir kulüpte provadaydık, pat diye içeri girdi. Ve şiir okumaya başladı. Onunla ilk tanışmam öyleydi. Şiirlerini kendi sesinden dinlemek çok farklı bir şey, kitaptan okuduğunuzdan çok farklı oluyor. Geçenlerde Jack Kerouac'ın "Yolda"sını yeniden okudum, Allen Ginsberg o kitabın içinde, sesi de kulağımdaydı. "Yolda" bu okuyuşumda bambaşka bir duygu verdi bana, Ginsberg'in sesini duyabiliyor gibiydim.

Son birkaç yılda Malili gitaristlerle tanıştım, onlarla beraber çalmak büyük zevkti, çok şey öğrendim... Yeni albümü de Malili, Brezilyalı, Yunanlı müzisyenlerle yaptık.

Son dönemde neler dinliyorsunuz?

Eski şeyler, Afrika müziği, Mali müziği... Son birkaç yılda Malili gitaristlerle tanıştım, onlarla beraber çalmak büyük zevkti, onlardan o kadar çok şey öğrendim ki... Yunanistanlı bir arkadaşım var, udî, onun aracılığıyla Türkiyeli bir udîyle tanıştım, o da gelecekti, ama bir manisi çıktı, çok üzüldüm.

Adı ne?

Seattle'da yaşıyor, adı Sedat, soyadını bilmiyorum. Seattle'da bir lokantası var, müthiş müzik yapıyorlar orada, Türk, Yunanlı, Bulgar müzisyenler toplanıp çalıyorlar.

Adı ne lokantanın?

Cafe Paloma... Onların sayesinde müthiş müziklerle tanıştım, Balkan ezgileri harikulade.

Yolda yeni bir albümünüz var galiba...

Evet, nisanda çıkıyor, Malili, Brezilyalı, Yunanlı müzisyenlerle yaptık. Bütün bu ülkelerden izler taşıyor. Albümün adıyla grubun adı aynı: "Intercontinentals."

Söyleşi: ***Yücel Göktürk***

Kid Loco

Sevgililer gününde İstanbul'da olması beklenen, ama hastalığı nedeniyle, kendisi gibi geciken baharın ortalarında Babylon'da sahne alan French Touch'ın gözde isimlerinden Kid Loco'ya teybimizi uzattık; Paris sokaklarından Clash'e, DJ'liğin, remiks yapmanın ve prodüktörlüğün inceliklerinden Daft Punk'a uzanan bir söyleşi yaptık...

KENDİNİ LOKOMOTİF ZANNEDEN ADAM

Yanılmıyorsak Orly'de büyümüşsünüz, yani Paris'in varoşundansınız...

Jean-Yves Prieur (Kid Loco): Evet, varoş çocuğuyum. *(gülüyor)* Gerçi bugünlerde uzak kaldım ama, İstanbul'a gelirken uçağa Orly'den binmek hoştu doğrusu. Artık Belville'de oturuyorum, Paris'in kuzeydoğusunda. Paris söz konusu olunca kendinizi nehre göre ayarlıyorsunuz. Benim gözdem nehrin sağ tarafı; solda güney kalıyor, orası turistler için, hayatta uğramadığım yerler. Kuzeyde rahatım, özellikle mahallem Belville'de.

Belville kozmopolit bir mahalle olarak bilinir.

Paris'in ikinci büyük Çin mahallesi Belville'de. Çinliler dışında Yahudilere, Kuzey Afrikalı göçmenlere –özellikle Cezayirlilere– ve tabii zencilere sık rastlıyorsunuz. O kadar renkli bir kitle var ki, insan çoğu zaman bir beyaz olarak kendini azınlıkta hissediyor. İlk taşındığımızda bir Çin bakkalına girdim, bir şişe süt istedim, adam suratıma pis pis bakıp "sana süt yok" deyiverdi. *(gülüyor)* Tabii Çinliler kapalı bir toplum, mesela dükkanları pazartesileri kapalı. Ama pazar günleri açık olduğu için, bütün Paris pazarları bizim mahalleye geliyor alışverişe.

Küçüklüğünüzde punk meraklısı olduğunuzu biliyoruz, punk hareketi sizin için ne ifade ediyor?

Punk, 11-12 yaşlarımda tanıştığım bir müzik. İnsan müzikle ciddi anlamda tanıştığı ergenlik yıllarında yeni, taze, göz alıcı ne varsa ona yönelir. Bugünün gençleri de Led Zeppelin ya da Rolling Stones dinlemeyecekler tabii, dans müziği dinleyecekler. Ben de o günlerde müzik dergilerini karıştırırken rastladım punk'lara. Çok renkli, taze bir duruşları vardı. Dergilerden önce de punk'larla karşılaşmıştım, ama ne yaptıklarına dair hiçbir fikrim yoktu. 1973 yılında, dokuz yaşımdayken anneannemi karşılamak için Orly havaalanında beklerken rengarenk giysilere bürünmüş bir gruba rastladım. Kadın kıyafeti giymiş erkekler aklımı karıştırmıştı. O yıllarda travestilere pek rastlanmıyordu. Eve döner dönmez annemin giysilerini kuşanıp aynanın karşısına geçtim, acayip olmuştum. *(gülüyor)* Şaka bir yana, mahallemiz Orly, küçük, renksiz, tekdüze bir hayatın sürüp gittiği bir kenar mahalleydi. Mahallenin tek punk'ı olarak bayağı itibar görüyordum. Müzikle profesyonel anlamda haşır neşir olduğum günlerde, eski dergileri tararken, Based adlı eski bir Fransız dergisine rastladım. Eski sayılardan birinde New York Dolls'un posteri vardı. Yıllar önce Orly havaalanında rastladığım travestiler karşımda duruyordu, bu rastlantı çok hoşuma gitti. Şüphesiz işin bir de müzik boyutu var, kendimi bildim bileli müzisyen olmak istiyordum. Daha doğrusu, rock yıldızı olmak istiyordum, ama bunun için ya iyi şarkı söylemek ya da sıkı gitar çalmak gerekiyordu. İşte bu çıkmazla boğuşurken punk hareketi hızır gibi imdadıma yetişti. Artık yıldız olmak için bunlara gerek yoktu, sahneye çıkıp kopmak yeterliydi.

The Clash hakkında ne düşünüyorsunuz?

Aaaa, Clash'in yeri ayrı. Gittiğim ilk konser Clash konseriydi ve hayatımı tamamen değiştirdi. Konsere tek başıma gitmiştim, 1978 yılıydı, ikinci albümlerinden hemen önce. Adamlar sahneye koşarak çıktılar, üstlerinde askerî kıyafetler, fonda uçaklar, tanklar, hiç durmadan zehir zemberek bir 45 dakika yaşattılar bize, kafayı yemiştim. Yaz sonuydu, okullar yeni açılıyordu. Zaten o yıl eylülde Clash'i, ekimde de The Damned'ı sahnede gördüm, böyle başlayan okul sezonunu siz düşünün artık!.. Bugün dinlediğimiz birçok müzik doğrudan punk'la bağlantılı. Kastettiğim, müziğin kendisinden çok, punk hareketinin müziğe, hayata yaklaşım biçimi. Müzik her geçen gün karmaşıklaşıyor ve bu karmaşa ayyuka çıktığında sürekli temel, basit yapılara, anlayışlara geri dönüyoruz. Hayata dair bazı temel şeyler hiç değişmiyor aslında. İşte punk hareketi de doğrudan insanın değişmez gerçekliğiyle alâkalı. Bugün dans müziği haddinden fazla karmaşık hale geldi. Bir takım Alman grupları dinliyorsunuz, mesela Jazzanova. Güzel müzik yapıyorlar, ama çok ince işçilik istiyor o kayıtlar. Bilgisayar başında elektronik müzik yapan gençlere bir elektro gitarla çıkarabileceğiniz sesleri gösterince, heriflerin ufku açılıyor. Belki de o yüzden bugünlerde rock'a bir dönüş var. Aslına bakarsanız, kurallar oluşmaya başladı mı, işin tadı kaçıyor. Birileri ortaya çıkıp "vay efendim, sen kuralları çiğnedin, şöyle yaptın, böyle yaptın" diye ahkâm kesmeye başlıyor. O kurallar nerede yazıyorsa!

> **Bir DJ'in kendi şarkılarını çalması, bir oyuncunun elinde fotoğraflarla karşınıza geçip "bakın, ben bu filmde oynadım" demesine benziyor –son derece anlamsız.**

Elektronik müzik için de aynı şeyin geçerli olduğunu söyleyebilir misiniz?

Tabii, elektronik müziğin görece yeni bir müzik olması, bahsettiğim kuralcılığın bu alana da sirayet etmesini engellemiyor. Şimdilerde ortalıkta dolaşan techno, trance, progressive trance, progressive house ya da minimal gibi adlandırmalar da bunun açık bir kanıtı. Bu etiketlemeye kulak asmadan işine bakan müzisyenler de var şüphesiz.

Giderek daha çok tanınmak, daha çok satmak müziğinizi etkiliyor mu?

İnsan tek başına olunca işin rengi değişiyor. Dört-beş kişilik bir grubun üyesi olarak kazanacağım parayı onda birlik bir satışla kazanabiliyorum. Yani bir Kid Loco albümü yüz bin satınca, alıştığımız anlamda bir grubun bir milyonluk satışına denk düşüyor, ki bu da bana fazlasıyla yetiyor. Amacımız zengin olmak değil, namusumuzla işimizi yapmak.

Prodüktörlüğün yanısıra DJ'lik de yapıyorsunuz, iki farklı işi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kendimi hiçbir zaman DJ olarak görmedim. Ben her şeyden önce müziğe gitar çalarak başlayan bir müzisyenim. Daha sonra düzenlemelere merak sarıp prodüksiyon işlerine daldım. İlk albümüm "A Grand Love Story" trip hop tarzında olduğu için, herkes benim DJ olduğumu düşündü, oysa alâkam yoktu. Uzun süre DJ'lik tekliflerine kulak asmadım, ama önerilen paralar da yabana atılacak cinsten değildi doğrusu. Sonunda DJ olarak insanların karşısına çıkmak Japonya'da nasip oldu. Karşımda binlerce insan vardı ve ben DJ ekipmanıyla ilk defa karşılaşıyordum. Alnımızın akıyla verdik sınavı sanırım. Sonuçta yıllardır gitar çalıp düzenleme yapan bir insan için farklı parçaları birbirine bağlamak çok da zor değil, her ikisinde de ritmi yakalamanız gerek. DJ'likte kendi parçalarımı kullanmamaya özen gösteririm. Bir DJ'in kendi şarkılarını çalması, bana bir oyuncunun elinde fotoğraflarla karşınıza geçip "bakın, ben bu filmde oynadım" demesi gibi geliyor –son derece anlamsız. Kendi parçalarımı evimde ya da yakın arkadaşlarımın verdiği partilerde çalarım. DJ olarak göreviniz, sevdiğiniz parçaları başkalarına dinletmek değil, karşınızdaki kitleyi dans ettirmek olmalı.

Punk ve rock dinleyen bir gitarist olarak elektronik müzikle nasıl yollarınız kesişti?

80'lerin ortasında rock dinlemeyi bırakmıştım. Çok fazla tekrar vardı. Hiphop dinliyordum, Beastie Boys, Public Enemy... Hiphop'ta beni çeken, insanların heyecanı oldu daha çok. Rock'n'roll dinleyen kitleye baktığınızda genel bir bezginlik gözlemliyordunuz, donuk, hep aynı şey-

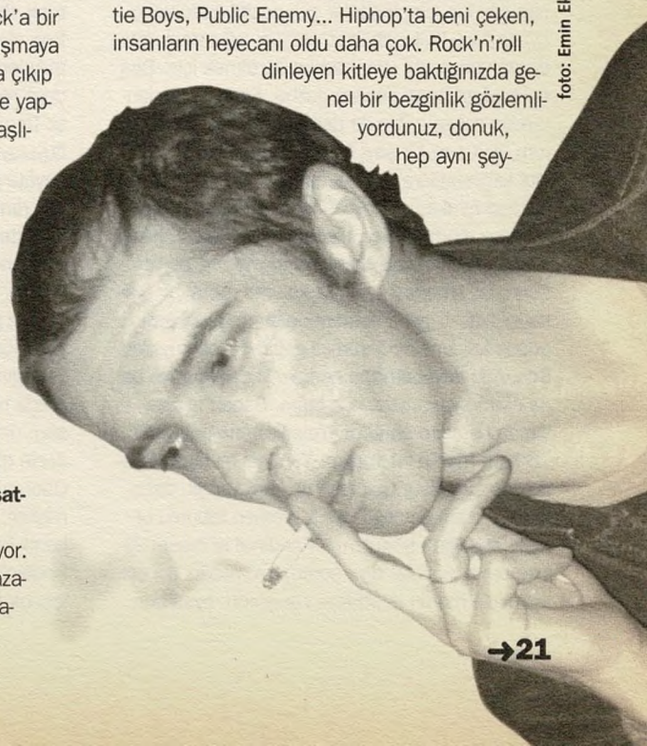

foto: Emin Ekşi

leri yaşayıp tüketmiş bir kitle. Hiphop kulüplerindeyse herkes dans ediyor, yeni bir şeyle karşılaşmanın tadını çıkarıyor, güzel güzel eğleniyordu. Müzik dediğin dans ettirmezse neye yarar? O dönemlerde pazar sabahları Hip adlı bir televizyon programı vardı, dönemin rap gruplarına yer veriliyordu. Arkadaşlarla gözlerimizin altı mosmor vaziyette televizyon karşısına geçiyorduk. Bir gün gruplardan birinin bateristi parçanın ortasında sahnenin ortasına fırlayıp kafasının üzerinde dönerek break dance yapmaya başlamıştı, makaraları koyvermiştik, güzel günlerdi. Hiphop günlerini sample dönemi izledi. Sesleri kesip yapıştırabilmek önümüzde bambaşka bir kapı açmıştı. Yine de işin teknik kısmına o günlerde çok fazla kafa yorduğumu söyleyemeyeceğim.

"DJ Kicks" albümünüzden sonra, ellerinizi kullanmadan yaptığınız bir albümün kazandığı başarıdan ürktüğünüzü söylemiştiniz...

"DJ Kicks"i yaptığım dönemde San Francisco'da kolum kırıldı. Ben de her şeyi sırtlanıp Paris'e, stüdyoya döndüm. Bilgisayarla pikapların başına geçip tek kolla toplamayı yaptım. İki elini doğru dürüst kullanamayan biri tarafından yapılmış bir DJ toplaması düşünebiliyor musunuz? Yirmi yıl önce olsa kolum kırıldığında kapıyı gösterirlerdi bana. Ne de olsa bu aleme gitarist olarak girdim. Günümüzde müzisyen tanımının hayli değiştiğini biliyorum. Birçok DJ ya da prodüktörün rahatlıkla müzisyen tanımına uyabileceği görüşüne de bir itirazım yok, ama yine de insanın kendi kişisel hikayesi, bakışı farklı olabiliyor. Sonuçta kolumun kırılması bana koymuştu ve bir sonraki albümde, "Kill Your Darlings"de can havliyle gitara sarıldım. Sanki iki elimi birden bir daha kullanamayacakmışım gibi bir hisse kapıldım... Çocukluğumda da kolumu kırmıştım. İlkinde kaykay yapıyordum, ikincisindeyse ot kovalıyordum.

Müzisyenlerle uyuşturucular sıklıkla birlikte anılır, sizce böyle bir bağlantı kurmak genellemeden öte bir anlam taşıyabilir mi?

Genellemeleri yapanlara sormak lazım, ben kendi adıma ot içmeden müzik yapamam. Ot içince varoluşuma dair bütün kaygılar, takıntılar kaybolur; kendimi seslerin dünyasına bırakırım. Bu yoğunlaşmayı herhangi bir şey kullanmadan da sağlamak mümkün belki, ama bence sıkıcı bir çaba bu. Hele hele stüdyoda, bilgisayar ekranı karşısında tek başına saatler tüketen benim gibi biri için. İnsanlar çok çeşitli nedenlerle uyuşturucu kullanabilirler. Bazıları eğlenmek için, bazıları unutmak için, bazıları da ölmek için. Ben ehlikeyf grubuna dahilim galiba. Eroin hiç kullanmadım mesela, hiç de denemeyi düşünmüyorum, çok sert bir şey. Gençliğimizde speed, LSD gibi kimyasallara takıldık, ama ben bir süre sonra yorulup bıraktım, yıpratıcı maddeler ne de olsa. Bir kere morfin aldım, hiç hoşuma gitmedi. İkinci defa kolum kırıldığında yanlış kaynamış, bir yıl sonra bir ameliyat yaparak koluma metal bir plaka taktılar. O gece hastanede bir ihtiyarla aynı odada kaldım. Herif sürekli geğiriyor, osuruyordu. Sonunda dayanamayıp hemşireyi çağırdım ve bana morfin yapmasını rica ettim. Sabah uyandığımda hemşire endişeli gözlerle bana bakıyordu: 26 kere morfin istemişim. Yaptınız mı diyerek yerimden sıçradım. Gülerek "üç kere yaptık, daha fazlası mümkün değil" dedi. Hemen taburcu olmak istediğimi söyledim. "Kendinizi iyi hissettiğinize emin misiniz" diye sordu, kadıncağız acı çektiğim için morfin istediğimi sanıyordu, oysa ben ihtiyara tahammül edemiyordum. Doktorla konuşmak için odadan çıktığında, hemen eşyalarımı çantaya doldurup kendimi hastanenin bahçesine attım. Hiç olmazsa bir sigara içmeliydim. Aşağıya indiğimde kapının önünde kanlar içinde bir adam gördüm. Üç arkadaş trafik kazası yapmışlardı. Arabayı kullanan ehliyetsiz olduğu için polisler tarafından götürülmüştü. Öbür arkadaşı ameliyathanedeydi. Bu arkadaş da, elinde bir çift kağıtlı, kanlar içinde hastanenin bahçesinde demleniyordu. Bir süre muhabbet ettik. Derken bir doktor gelip pansuman yapmaları gerektiğini söyledi. Yeni arkadaşım cıgarasını bana uzatarak "beş dakika sonra dönerim, şunu benim için tutar mısın" diyerek gözden kayboldu. Beş dakika bekledim, on dakika, onbeş dakika derken cigarayı yaktım, kalan yarısını içtim. Odaya çıktığımda, hemşireyi telaşla beni ararken buldum, meğer aradan dört saat geçmiş. Neyse ki o akşam taburcu oldum.

Kid Loco lâkabının bütün bunlarla ilgisi var mı?

Var tabii. Bir gün Jean Rouch'un 1954'te çevirdiği "Les Maître Fous" filmini gördüm. Nijerya'nın Hauka yerlilerinin bir ayinini anlatıyordu. Bir grup yerli, pazar günü bir tepeye tırmanıp bir bitki kökü yiyorlar. Sonra gün boyunca vaktiyle topraklarını işgal edip zorbalık yapan kolonici İngilizlerin taklidini yapıyorlar. Biri vali oluyor, biri hükümet konağı, biri tren oluyor, biri raylar; bu trip böyle saatlerce sürüyor. Filmi seyrederken işte dedim, ben kendini lokomotif zanneden adamla aynı kafadayım! O zamanlar Kid Bravo olarak anılıyordum, hemen adımı Kid Loco'ya çevirdim. *(gülüyor)* O insanlar bizlerden daha sağlıklı geliyor bana. Afrika'da, Güney Amerika'da insanlar çok sert uyarıcılar kullanıyorlar, ama meseleye bakışları farklı. Filmdeki adamlar mesela, ertesi gün işe gidip normal hayatlarını sürdürüyor. Kimse onlara deli gözüyle bakmıyor. Bizse her hastalandığımızda avuç dolusu hap yuvarlıyoruz, kafamız en ufak bir şeye bozulduğunda soluğu terapide alıyoruz.

Rock dinleyen kitlede genel bir bezginlik vardı. Hiphop kulüplerindeyse herkes yeni bir şeyle karşılaşmanın tadını çıkarıyordu. Müzik dediğin dans ettirmezse neye yarar?

Prodüktörlüğünüzün yanısıra, remikslerinizle de hatırı sayılır bir ün yaptınız, hatta "Jesus Life..." adlı bir remiks albümünüz de var. Remiks yapmak sizin için ne ifade ediyor?

Ben elektronik müziğe biraz da dinlediğim remiksler nedeniyle merak sardım, Happy Mondays remiksleri falan. Tabii maddiyat da belirleyici: Remikslere iyi para ödüyorlar, ayrıca isminiz duyuluyor; bu da kendi projelerinizi daha rahat hayata geçirmenizi sağlıyor. Ama beni bu kadar çok remiks yapmaya iten şey, prodüktörlüğe ısınma isteği oldu. Remiksle prodüksiyon arasında çok fark yok. Prodüksiyonda "şurada gitarı şöyle çalsan" diye müzisyene fikir verirken, remiks yaptığında gitarı oturup kendin çalıyorsun. Son altı yılda yüze yakın remiks yaptım, artık hız kestim. Yaptığım bütün remiksler sipariş üzerine yapıldı. Arada beğenip "şu şarkıya şöyle bir remiks yapsam ne güzel olur" dediğim oldu, o zaman da acele etmedim, bir şekilde yollarımız kesişti. Kat Onoma'nın "Le Chambre" adlı şarkılarını dinlemiştim, "keşke şuna remiks yapsam" demiştim kendi kendime. Aradan bir-iki yıl geçti, solistleri Rodolphe Burger beni aradı. Buluştuk, bir-iki bira içip bir cigara tellendirince, Rodolphe her türlü çalışmaya açık olduklarını, benimle prodüksiyon ya da remiks yapmaktan şeref duyacaklarını söyledi. Ben de hemen atladım tabii, şu "Le Chambre"a bir remiks yapalım diyerekten. Remiks yaparken, birçoklarının aksine, elimdeki parçadan hareket etme konusunda fazla tutucu davranmam. Şarkıyı alır, kesip biçer, parçalar, ortaya bambaşka bir şey çıkartırım. Yaptığım remiksler benim kendi parçalarımdır artık. Elimdeki remiksler birikince (Pulp, Mogwai, Talvin Singh vs.) "Jesus Life For Children Under 12 inch" toplamasını yaptık. Aynı müzisyenin elinden çıkmış farklı remiksleri bir albümde toplamak, bir grubun farklı remikslerini toplamaktan daha ilginç.

Fransa'da son yılların en sıkı rock albümü kabul edilen Tanger'in "Amour Fol" albümünün prodüksiyonu da size ait.

Evet, çok sıkı bir albüm, sürekli dinliyorum şu sıralar. Tanger'in klavyecisi zaman zaman benimle çalışıyordu, bildiğim bir gruptu. Bir gün menajerleri beni aradı, yaklaşık bir yıldır stüdyoda olduklarını, ama bir türlü işin sonunu getiremediklerini söyledi. Parçalar zaten hazırdı, en azından fikir olarak. Bana son şeklini vermek kalmıştı. Albümün kapağına "bu albümün yapımcısı Kid Loco'dur" mealinde bir açıklama koydular, çok hoşuma gitti, kendilerine müteşekkirim.

Air, Daft Punk gibi ünlü Fransız gruplarından pek hazzetmediğiniz söyleniyor...

Kimseyle bir alıp veremediğim yok. Anlaşılan, hepimiz French Touch diye adlandırılan bir hareketin parçasıyız. Ama sırf böyle bir sınıflandırma nedeniyle insanın canını sıkan şeyler konusunda sesini çıkarmaması da kabul edilebilir bir şey değil. Daft Punk başlangıçta oldukça heyecan verici bir fikirdi, ama yapılan işe bakıyorsunuz, boktan! Adamlar dört yaşında çocuklar için yapılmış çizgifilmleri kullanıyorlar, sonra yirmi-otuz yaşında ex çakmış insanlar karşısına geçip "aman ne güzel" diye şekilden şekile giriyorlar.

"A Grand Love Story"deki bir parçanızın reklam müziği olarak kullanıldığının albüm kapağında belirtilmesini kabul etmemişsiniz.

Tabii ki etmedim, ne münasebet! Bir firmanın müziğimi reklamlarında kullanması o müziğin onlara ait olduğunu göstermez. Müzik yine benim. Hatta benim de değil, dinleyen herkesin. Aradan birilerinin çıkıp bunu sömürmesine izin veremezdim. Gerçi biraz pahalıya patladı, ama olsun, değdi. *(gülüyor)*

Söyleşi: ***Alişan Çapan***

AKIN ELDES

KAFİ

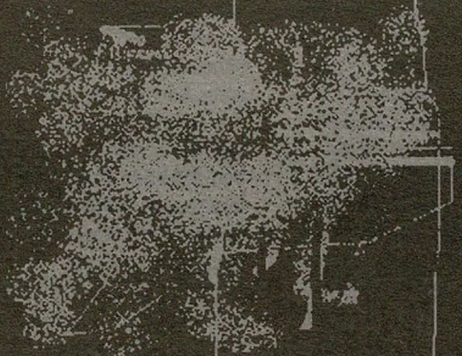

CEM AKSEL
PATRICK CHARTOL
GÜROL AĞIRBAŞ

MC & CD

©2002 Pb Müzik Yapım Ltd. Keskin KalemSokak 6/7, 80300 Esentepe - İstanbul TR / info@pbmusicworld.com
www.pbmusicworld.com Tel: 0212 272 10 55 / 275 39 77 Fax: 0212 274 11 66

]Gökhan Kırdar]

Gökhan Kırdar'la en son "Trip" albümünü yaptığında bir araya gelmiş, "Serseri Mayın"ların, "Tutunamadım"ların üzerine nasıl bir elektronik evrim yaşadığını konuşmuştuk. Bu sefer bir değil, iki albümle birden karşımızda: Enstrümantal "Ethnotronix" ve sözlü "Dem". "Trip"teki modern seslerin peşini bırakmayan, ama müzikoloji donanımının da katkısıyla "buralı" –ve Mezopotamyalı, ve Orta Asyalı– tınılarla dolu iki yeni albüm. O halde şimdiki eksenimiz, bu kabuk değişiminin nasıl gerçekleştiği, ışığın yükseldiği yere nasıl ve nerelerden geldiği... Biz sorduk o söyledi.

önce rönesans

"Trip" albümünden bu yana neler yaptın?

Gökhan Kırdar: Hazırlıkla geçti uzun süre. "Trip" çok uçta bir çalışma olduğu için biraz zaman geçmesi gerekiyordu. Bir-iki yıl kadar etnik müzikle ilgili araştırmalar yaptım, Uzakdoğu ve Türk enstrümanlarıyla ya da enstrümanların atalarıyla ilgili... Akademik boyutta bir araştırmaya girince, bu müziğime de yansımaya başladı. Açıkçası ben "Trip"i de çok etnik buluyorum zaten. Ama o zamanki değerlendirmeler Batıya yakın bir albüm olduğu doğrultusundaydı. Halbuki "burada yapılan", Batıya yakın, buradaki etkileşimle ortaya çıkan bir müzikti.

"Etnik"e yönelimin nasıl başladı? "Ethnotronix"de dozu arttırmışsın.

"Ethnotronix" diye bir kavram atıyorum ortaya. Çünkü artık müzisyen kimliğiyle bakan yaratıcı insanların gezegene ait bir müzik oluşturmaya çalıştıklarını düşünüyorum, ya da hangi coğrafyada olursa olsun, insanların içine girebilecekleri bir forma doğru bir çekiştirme olduğunu görüyorum. Zaten background'umda edindiğim etnik birikimle, "Trip" zamanında edinmiş olduğum teknolojinin gün geçtikçe daha desteklediği bir müzik tavrını şimdi bir araya getirmenin peşindeyim. Bunu başarabilirsem, bizim İstanbul'da yaşamış olduğumuz hayatın dünyaya ait bir hayat olduğu daha iyi anlaşılacak gibi. Kesişen, iki kültürün karşılaştığı bir noktada yaşıyoruz. Bütün üretimlerimiz de aslında o doğrultuda olursa, hem ortaya yeni, üçüncü bir önerme çıkacak, hem de bu daha geniş spektrumu olan bir dinleyici kitlesine ulaşacak.

Bu noktada ister istemez "Doğu-Batı" vektörüne saplanıyoruz, ama ikisinin birbirleri içinde erimesi, sıfırlanıp tek bir forma girmeleri şart mı? Varlıklarını sürdürsünler; aralarında kaynaşmalar, çekişmeler, her ne olacaksa olsun...

Herhangi bir şeyi "yok etmek" gibi bakmıyorum. Bütün bunların bir arada barışık, uyumlu ve estetik bir şekilde varolup olamayacaklarını sorguluyorum. Eğer bunu müziğimle başarırsam, İstanbul'da yaşamaktan çok daha büyük bir mutluluk duyacağım. Zaten amacım kültürleri yok etmek veya illâ yeni bir şeyler ortaya atmak değil. Bir takım rahatsızlıkları mümkün olduğunca bunları ortadan kaldırma çabası... Irk, dil, din, kültür, farklı müzik zevkleri gibi nedenlerle insanların birbirlerini farklı hissetmeleri çatışma doğuruyor. Bu çatışmayı olumlu olarak da alabiliriz belki, ama bir uyum insanı çok daha mutlu edecektir. Tamam, bir yaratıcı için çok avantajlı, ben bindiğim dalı kesmeye çalışıyor da olabilirim, ama benim önerdiğim şeyler başarılı olursa, insanlar benzer şeyleri dinliyor, izliyor duruma gelebilir ve farklı bir noktada, tek olma kavramı gündeme gelir.

Her şeyi belirleyen sanattır. Bütün her şey, siyaset bile, sanatın izin verdiği ölçüde değişime müsaittir. Önce rönesans yaşanır, sonra reform. Üstümüze çok iş düşüyor.

Esas bu "tek"liğin varlığı büyük bir sorun olmaz mı?

O zaman yaratıcılığı destekleyen ne tür karmaşalar kalacak, üretmeye ne doğrultuda devam edeceğiz, onu bilmiyorum tabii.

"Ethnotronix"in devamında neler olacak?

Yeni albümüm "Dem"de, sözleri bu müziğin içine koymaya çalışıyorum. Ama "Trip" gibi radikal, tek bir kutupta takılmış gibi görünen bir noktada kalamayacağımı farkettim. Müzik çok daha evrensel olmalı. Bunun için de birçok kültürü –en azından benim bildiğim en eski kültürle gitmek istediğim geleceğe dair kültürü– şimdiden bulmanın peşindeyim. Beş yıl önce de bunu konuşuyorduk; "Batılı" diye nitelendirdiğimiz seslerin, müzisyenlerin Doğuya doğru bir kayma yaşayacaklarını görüyorduk. Sonuçta onlar dairesel bir hareket içerisindeler. Dönüp dolaşıp yine bizim bulunduğumuz noktaya gelecekler, en azından o noktadan geçecekler. Ethnotronix dediğim şey de vizyonumu geriye, geçmişe ait seslere, müziklere, enstrümanlara yoğunlaştırınca zaten onların katedip gelecekleri noktaya onlardan önce gelmiş olurum şeklinde bir kestirme nokta. Bunu başarırsam, onlar geldiklerinde biz zaten bu müziği çoktandır burada yapıyor olacağız. Amacım geleceğe ait müziklerin peşinde olmak. Böyle bir şeyden vazgeçersem, "Trip" sonrasında vazgeçtiğim şeye tekrar dönmüş olurum. Bu da beni pek mutlu etmez.

"Trip" epey tepki de almıştı, neler oldu, sana nasıl yansıdı bunlar?

Müzik adamı olarak "Trip"in benim için olumsuz hiçbir tarafı yok, bu albümle bir kariyer edinmiş oldum, ama sonuçta CD'ye basılıp insanların satın alabilecekleri bir ürün haline getirildiğini düşünürsen, o açıdan başarısız oldu. Geçmişte yapmış olduklarımı değerlendiren insanlar ya da en azından eleştirmenler bile kendimi geliştirdiğimi gördü, olumlu tepkiler aldım. Dinleyiciler ya da belli bir kesime ait bir çekicilik oluştuğunu söyleyebilirim. En azından, artık özel dinleyicisi olan bir müzisyenim. Bu çok değerli. Böyle bir bağın olduğunu, takip edildiğini bilmek, devam etmem için yeterli bir neden. "Trip" benim için çok iyi bir virajdı. Teknolojik sesleri, enstrümanları etnik olanlarıyla bir araya getirmek kolay bir şey değil. Altına sadece loop'lar koyarak teknolojik müzik yapılmaz. Şu "popüler müzik" diye dinlediklerimiz içinde hoşumuza gitmeyen şeylerin nedeni de bu. Yeterince bilgiyi edinmeden o sesi alıp oraya koymak, yoz müziği ortaya çıkartıyor.

"DJ'ler geleceğin kompozitörleri" demiştin bir keresinde...

Evet, ama müzisyen kökenli DJ'ler... DJ'lik dediğimiz şey bir ambiyansı elinde tutmaksa, geleceğin kompozitörleri onlar olmayacak, bu biraz animasyona ait bir taraf bence. Ama müzikal olarak DJ'liğe, iki plağı, iki farklı şeyi aynı anda miksleyebilme, cover edebilme yetisi olarak bakıyorum. Kompozisyon artık bu. Notasyona dayalı bir tarz değil. Ses dosyalarını iyi filtrelerle veya sampling mantığıyla birleştirmek gibi bir müzik kurgusu... Öbür taraftan, klasik yine varolmaya devam edecek tabii, bir sakıncası yok elbette. Adı üstünde, onlar klasik...

Sen kendi geleceğini nasıl görüyorsun?

Teknoloji sürekli kendini yeniliyorsa, teknolojik müzikle ilgilenenler de kendini yenilemek durumunda. İşin içine geçmişi de karıştırırsak, daha iyi bir gelecek olduğunu düşünüyorum. Her şeyi belirleyen sanattır bence. Bütün her şey, siyaset bile, sanatın izin verdiği ölçüde değişime müsaittir. Önce rönesans yaşanır, sonra reform gelir. Kreatif insanların elindedir bence geleceği yapmak. Üstümüze çok iş düşüyor.

Son dönemde kimler eklendi hayatına? Laurie Anderson'ın üzerindeki etkisinden bahsetmiştin, şimdi takip ediyor musun?

Son dönemlerdeki çalışmaları daha kendi halinde, orkestrasyona dayalı, daha keman ağırlıklı. Teknolojik seslere fazla yer vermemeye başladı. O da kendi minimalist yolculuğunu yaşıyor. Beni o zamanlar etkileyen şey, onun 15-20 yıl önce, 1982'de yaptığı müzikti. Onu dinlemeye tabii ki devam ediyorum. Laurie Anderson'ın dünyada çok bariz bir belirleyiciliği olmadı, hep yeral-

tından devam eden bir müzisyendi. Ama bence şu anki müziklerin çoğunun temelinde ondan hareketli etkileşimler var. Yaptığı birçok şeyin başka müzisyenlerce sahiplenilmesinden ötürü kendi adı pek bilinmiyor. Yaptıkları o kadar eskilere dayanıyor ki, 1995 yılında Richard D. James veya Autechre gibi müzisyenlerin yapmaya çalıştığı şey, bu kökene dayanıyor.

Şu an teknolojiye ulaşmanın kolaylığı neler getiriyor, en azından burada müzik yapanlar için?

Şu an çok kolay müzik üretilebiliyor. Ama zor olan, mantığına sahip olmak... Başına oturup yapmak başka bir şey, ne yaptığını bilmek başka bir şey. Massive Attack'teki müzikal değişimi hepimiz gördük. Bir önceki albümde "Inertia Creeps" gibi bir şarkı yaptılar, İstanbul'da konser verip gittiklerinde buradaki sample'ları kullandılar... İstanbul'a gelmeseler, bundan haberleri olmayacak. Çok basit, ama çok belirgin bir şey bu. Neden biz onların müzikleriyle burada bir takım müzikler yapıyorken bir değeri olmuyor, neden sürekli yeni bir şeyler yapmaya çalışanlar vakit kaybediyor, onlar sadece orada doğdukları için müziğin belirleyicisi gibi görünüyorlar? Halbuki çok daha zengin bir bilgiye sahip olması gereken coğrafya, bizim coğrafyamız. Yazının bulunduğu coğrafya bile bu coğrafya, Sümerlerin bulduğunu düşünüyorsak eğer. Tabii kimin neyi daha önce yaptığından çok, yapılan şeyin estetiği, insana ne tür duygular verdiği önemli. İçinde bilgi olmayan müziği müzik olarak nitelendirmek istemiyorum. Sadece teknolojik müzik yapmak, peşinde olunması gereken bir kavrammış gibi gelmiyor bana. O seslerin daha estetiğe yakın kurgulanması gerekiyor.

Adı geçmişken, Massive Attack'in yeni albümünü nasıl buldun?

Pek yeni fikirler içermiyor, biraz aceleye gelmiş sanki. Daha bir endüstriyel olmuş. 3D'nin yalnız kalmasından olabilir.

Senin dinlediğin müziklerde bir değişim oldu mu peki?

Evet, artık çok da teknolojik müzik dinlemiyorum. "Elektronik" veya "teknolojik" dediğimiz müzikler her ne kadar şu an ülkemizde yaygınlaşsa da, bence birkaç sene sonra dönüp dolaşıp "etnotronik" bir noktaya gelecek. Eğer "tekno"dan vazgeçip sadece "etnik"e geçiş olacaksa, bu geriye gidiş olur, ama devam edilecekse ikisinin de bir arada olduğu müziğe gidilecektir. Sonuçta böyle olursa, ben şimdiden onun üretimini yapmaya başladım.

Buradaki bütün enstrümanların atası da, Asya'daki enstrümanlar. Çoğu atonal, diatonik tınlayan enstrümanlar olduğu için teknoyla bağlantısı çok daha kolay olacak.

Birkaç yıl geçtikten sonra belki şu an ne yaptığım daha iyi anlaşılır. Bu "Ethnotronix"in ne kadar sürede popülerleşeceğine bağlı tabii.

"Trip"teki gibi bir şaşkınlık yaratacağını düşünüyor musun?

Hayır tabii ki, ama "Trip"in çıktığı zamanlar dünya üzerinde gerçekten bir devrim yaşandı. Ben de öyle bir devrimin farkında ve bilincinde olarak Türkiye'deki yansımalarını yaşıyordum. Bir bakıma o devrimi kendi adıma burada yapıyordum aslında.

"Ethnotronix"in ilk bıraktığı intiba, "Buddha Bar"lar nasıl Arap Yarımadası, Kuzey Afrika veya Hindistan dolaylarına ait müziklerle örülmüşse, "Ethnotronix" de buna yakın bir kurgu içinde, ama onun Türkiyeli karşılığı gibi...

Fransa'da yaşayan bir dinleyicinin kendi ülkesinde Cezayir veya Tunus müziğinin yansımalarını görmesi mümkün. Amerika desen, zenciler olmasa zaten bu kadar derin bir kültürleri olmayacak. Beatles elemanlarının Hindistan'a ilgi duyup onu kendi formuna yedirmesi gibi değil buradaki. Her şey bir yana, sadece Anadolu'da bile sesini bilmedikleri, duymadıkları o kadar çok enstrüman var ki. Duysalar bile, melodik formu veya gam yapısını bilmiyorlar. Çok daha derin olduğunu düşünüyorum bu coğrafyadaki enstrümanların. Hepsinin ötesinde, buradaki bütün enstrümanların

DOUBLEMOON
www.doublemoon.com.tr

BabaZula

Ruhani Oyun Havaları

Psyche-belly Dance Music With Mad Professor

"Ruhani Oyun Havaları", tiyatro oyunları ve filmler için besteledikleri müziklerle tanınan **Baba Zula**'nın serbest çalışmalar içeren, vokal ağırlıklı ilk albümü. **Şarkılar**, **oyun havaları**, **gazel**, **taksim** ve **bozlak** gibi geleneksel öğelerin, **sample**, **dub** ve **groove** gibi evrensel kavramlarla bütünleştiği ve güncel bir anlayışla yorumlandığı albümde **"oriental dub"** türünün temelleri atılıyor. **"Ruhani Oyun Havaları"** maceraperest sound'unun yanısıra bir de sürprizle karşılıyor dinleyiciyi. Jamaika'ya özgü dub sound'u ile özdeşleşmiş, Beastie Boys, Massive Attack, Lee Perry, Jamiroquai ve The Orb gibi gruplarla çalışan **Mad Professor** albümün mastering ve miksajını gerçekleştirmiş. Notalar yerine seslerle düşünen bu yenilikçi topluluk, **"Ruhani Oyun Havaları"**nda daha önceki çalışmalarında ustaca çaldıkları akustik ve elektrik, geleneksel ve modern müzik aletlerinin yanısıra, özünde müziksel olmayan objeler, kayıdı alınan doğal sesler ve **"saptanmış doğaçlama"** olarak tanımladıkları özgün teknik ile Türk müziğinde çığır açmıştı.

CD ve MC çıktı

Baba Zula:
Murat Ertel (saz ve telli çalgılar, pikap, askılı davul, ses) **Levent Akman** (kaşık, def, bendir, vurmalılar, makine ve oyuncaklar, gong) **Emre Onel** (darbuka, klavye, el zili, vurmalılar, sampler) **Oya Erkaya Ayman** (bas gitar)

Konuk Sanatçılar:
Brenna MacCrimmon, William Macbeth, Okan Özpoyraz, Fehmi Gören, İzzet Kızıl, Hüsnü Şenlendirici, Demir Kerem Atay, Okan Yılmaz, Serkan Ayman

....O Divanın Üstündeki Baygın Bakışın / Kısaltmalar / Tilki Dansı / Fayiman Cüneyt / Cecom / Şu Dağları Sardı Feryadım / Tek Kürek Yalova / Nöbetçi Felsefeci / Ser Ver Sir Ver (Dub Mix) / Seksek / Biz Size Aşık Olduk (Dub Mix) / Seks Sinemasının Esrarı / Urfa Beşiri Hoyratı / Kısaltmalar (Dub Mix) / Zerrin Öz'ün Odasına Girdim....

RH POZİTİF
Rh Pozitif Müzik Yapım
Havyar Sok. No:54 80060 Cihangir/İstanbul
Tel: (212) 292 97 71-72
Faks: (212) 292 97 73
e-mail:

EMI
Türkiye Dağıtım: EMI-Kent
Tel: (212) 514 16 22

atası da, Asya'daki enstrümanlar. Kopuz, tar... Bunları zaman içinde ortaya çıkarabilmek için de uğraşıyorum. Çoğu atonal, diatonik tınlayan enstrümanlar olduğu için teknoyla bağlantısı çok daha kolay olacak. İlgimi çeken noktaları da o zaten: Atonal müziğe kaymak... Dans "groove"u ya da ritmik formlarda belli bazı ritmler dışında pek bir "beat" de var denemez. Aksak dediğimiz ölçü yürüyüşleri Batının pek alışık olduğu ritmler değil. O yüzden çok ilgilerini çekiyor, ama bizde bir sürü ölçü var. Caz kromatiğini veya "fusion"ı oluşturan bütün aksak yürüyüşler tamamen Doğuya ait figürler. Koma dediğimiz şey de öyle. Bütün perdesiz enstrümanlar... Hayatımı herhalde bunları günışığına çıkararak geçireceğim... Şu an yaptıklarım biraz "giriş" gibi... "Doğu" deyince yalnızca Hindistan veya Afrika değil, Anadolu diye de bir yer de var, veya Mezopotamya...

"Ethnotronix"deki şarkı isimleri nasıl oluştu, "Nayfly" "Oudin" gibi isimler?

Türetme şeyler. "Ethnotronix" de öyle. Yeni bir şeyi, yeni bir alternatifi önermenin peşinde olduğum için isimleri seçerken böyle şeyler yapmak istedim. Sözlü bir çalışma olmadığı için, sözlerde geçen bir şeyi de alamazdım. Bir de Türk enstrümanları üzerine kurulu bir "library" çalışma olduğu için... Dağhan Baydur'la ilk görüşmemizde, hepsine yeni bir isim bulmamız gerektiğini söyledi. Onun zaten Türk Müziği Bankası diye bir "library"si vardı, orada yer aldı. İki yıldır da 14 ülkede pazarlanıyor "Ethnotronix". Amacı da o ülkelerdeki film yapım şirketleriyle, yönetmenleriyle bağlantı kurup o müzikleri dinleyen yönetmenlerin bizimle bağlantıya geçmesi ve filmlerinde kullanabilmeleri... Biz anlaşmayı yaptığımızda, üç ay sonrasında albüm olarak çıkaracağımıza da karar vermiştik, ama aradan iki yıl geçti.

"Library" dediğin ne?

CD'ye basılmış müzikler, film yapımcıları, yönetmenler için belli yerlerde toplanıyor, bu bankalardan seçilip filmlere konulabiliyor. Film endüstrisine hazırlanan çalışmalar.

O zamandan hazırdı yani albüm...

Evet. Krizler, 11 Eylül derken bugüne geldik. Gecikmeli olduğu için aslında şu an "Ethnotronix" daha kolay kabul edildi. Albümü tamamladığım dönemde ne Harem, ne Mercan Dede, ne de şu an gördüğümüz başka etnik-elektronik karışımı müzikler konuşuluyordu. O yüzden bilmiyorum, iyi mi oldu, kötü mü oldu, ama epey ilgi görüyor albüm.

Kapakta isminin başında "Oq" yazıyor, nedir bu?

Daha minimal bir isim aslında. Hep minimal bir noktaya gittiğimi düşünüyorum ya, bir gün benim ismim de kalmayacak ya da bir takım isimler kalacaksa, onlar da artistik anlamda minimal isimler olacak. Onun bir habercisi gibi...

"µ-ziq" gibi mi, yoksa bir açılımı, anlamı var mı?

Evet, bir bakıma. Türk dil tarihinde sembollerin hecelere geçtiği dönemlere kadar eskiye dayanıyor "oq". En eski Türkçe karşılığı olan kelimelerden biri. Anlamı "kuantum" demek. O devirde Türkler isimlerinin başına hep "oq" hecesi koyarlarmış. Tamamen bizim dil tarihimize ait bir ön takı. Miss veya Mister gibi... "K" karşılığı olarak Türkçede "q" varmış o zaman. Hatta Azerbaycan'da şu an bile "q" kullanılıyor... Sanat tarihini, dil tarihini araştırınca daha neler çıkıyor. Ama tabii yazılı kayıtlar bunlar. Müzik kayıtları yok elbette. 15 bin sene öncesinde yazılanları bilebiliyoruz, ama o zamanki Şaman ayinlerinin müziğini bilemiyoruz.

"Ethnotronix"in dumanı üstündeyken yakında "Dem" albümün de çıkıyor. Bu sefer sözlü şarkılar...

"Ethnotronix" için yaptığım müziklerle "Dem" için yaptıklarım, ayrı müzikler değil. Aynı üretim dönemimde söz de yazdığım çalışmalar bunlar. Ama mesela şu an "Dem" albümünde videosunu hazırladığımız "Elimi Tut"u "Trip" şarkılarıyla aynı dönemde bestelemiştim. Yeni yeni ortaya çıkıyor hepsi. Adı da bu yüzden "Dem"... Diğerine göre daha çok ses getireceğini sanıyorum.

"Trip"in çıktığı zamanlar dünya üzerinde bir devrim yaşandı. Ben de öyle bir devrimin farkında ve bilincinde olarak Türkiye'deki yansımalarını yaşıyordum.

Yine sözler başına iş açacak mı? Melike Demirağ senin "Trip"teki "Anne" şarkısına cephe alıp gençlere "kötü örnek" olduğuna dair bir şeyler söylemişti...

Pek büyütülecek bir olay değil, ama işte... Onun tepkisi, şarkıdaki "anneye karşı gelmek" kavramı üzerineydi. Anneye karşı gelmek, "anneye kötü davranmak" olarak algılanırsa, başka bir şey. Ben kışkırtıcı bir şey yapmaya çalışmıyorum ki. Kastettiğim, yasaklara karşı gelinmesiyle ilgili bir duruş, bir cesaret. O albümde bütün parçalarda bir cesaret var. Özellikle Melike Demirağ'ın geçmişte yapmaya çalıştığı radikal çıkışları ve sonrasında böyle çocuğunu korumaya çalışır, anaç bir anne tavrı içine girişi tuhaf. Bu soruyu ona sormalı aslında.

"Düzmece" şarkısı da sorun olmuştu: Fahişe, araba... Fazla "erkek" bulundun.

"Dün gece bir fahişeyle yattım, sonra da gidip arabamı yıkattım" dediğimde, bu benim yaşadığım bir şey olmak zorunda değil ki. Estetik, kurgusal bir şey yapmaya çalışıyorum, sanat böyle bir şey demek. "Bakkal"ı oynatacak bir oyuncu seçerken bir bakkalı seçmezsiniz, onu oynayabilecek kadar yetenekli birini bulursunuz. Bir takım şeyleri zaten içimde hallettiğimi düşünerek bir şarkı sözü yazıyorum ve o sözün insanlarda yeni bir hareket oluşturmasını sağlamaya çalışıyorum.

"Dem" albümünde sözlerin çok daha içine dönük... O zaman dışardaki dünyayı kurcalıyordun, şimdi kendine yönelmiş gibisin...

Şarkı sözleri, söylenecek kadar güçlü olduğunda yazılmalı. Kimsenin bir şarkı sözünü "edebî" algılamasını istemedim. Bir anlam içermeli düşüncesiyle yaklaştığınızda, müzikle hareket edemeyebiliyor o. Şarkı sözü öncelikle şan melodisine hizmet etmeli. Ama söyledikleri içi de doluysa, bu tabii ki en iyisi... "Dem", içimizde sakladığımız ruhun söyledikleri bana göre.

Söyleşi: **Gökhan Pamuk**

[Agirê Jiyan]

İstanbul'da Kürt müziğinin kalbi artık sadece kültür merkezlerinde, düğün salonlarında değil, binlerin halaya durduğu konserlerde atıyor. Agirê Jiyan'cılar geçtiğimiz aylarda "yasal engeller" şeytanının bacağını kırdı, Harbiye Açıkhava Tiyatrosu'nda ve Bostancı Gösteri Merkezi'nde sahne aldı. Ardından Güneydoğu illerine uzandılar, Newroz günü Diyarbakır'da dev bir kalabalığa seslendiler. "Aderê" ve "Hêlin" ismindeki iki albümleriyle, Ahmet Kaya tribute'ü "Dinle Sevgili Ülkem"de yorumladıkları "Başım Belada"yla onları bilen biliyordu zaten. Bu ay içinde yayınlanacak "Harbiye Konseri" VCD'si de "yaşam ateşi"nin boyutlarını iyice gösterecek, görmek isteyene... İstanbul'un ücrasında bir mahalleden başlayıp Beyoğlu'ndaki Mezopotamya Kültür Merkezi'nde devam eden ve bugünlere varan macerayı, grubun kurucusu Ali Geçimli'den dinledik...

OTOBÜSÜN CAMINDAN ON SANİYELİK BİR GÖRÜNTÜ

Müzikle ilişkin nereden geliyor?

Ali Geçimli: Mahallemizden geliyor. İstanbul, Zeytinburnu'nda doğdum, ama Tuzla'nın Bingöllüler mahallesi diye bilinen kısmında büyüdüm. Ailem Bingöllü. 65'te göç etmişler İstanbul'a.

Bingöllüler mahallesi o yıllarda mı kurulmuş?

Evet, 1970'te galiba. Dedemin anlattığına göre o bölge ağaçlık, ormanmış. Ağaçları kestiklerini, orman içinde ev yaptıklarını anlatmıştı. O dönemler İstanbul çok fazla kentleşmemişti, göçler fazla değildi. Mahalle de İstanbul'un ücra bir köşesiydi zaten. Adı İçmeler mahallesiydi, aramızda Bingöllüler mahallesi derdik. Bingöl'deki hemen her köyden en az 10-15 kişi o mahalledir. Ben Kiğılıyım.

Bizi halen düğünlere çağırırlar. Düğün sosyal bir olaydır. Gerekirse o döneme ait politik mesajlar veriyorsun. Gerekmiyorsa, türkülerini söyleyip iniyorsun sahneden.

"Kiğılı" diye ünlü bir konfeksiyon markası var değil mi? Onları tanıyor musun?

Hayır, ama şarkıcı Alişan'la akrabalıkları var sanırım.

Mahallede nasıl bir müzikal ortam vardı?

Mahallede yaklaşık on dengbej yaşardı. Köy yaşamını anlatan eski türküler söylerlerdi. Onları dinleye dinleye büyüdüm.

Nerelerde söylerlerdi bu türküleri? Evlerinde mi, kahvelerde veya düğünlerde mi?

Dengbejleri daha çok düğünlerde görüyorduk. O dönemde düğünlerde, elektro bağlamayla türkü söyleyen insanlar da vardı, onları beğenmiyorduk. Halay kordonu içinde birkaç kişi bir ezgi söylerdi, arkasından biz onların söylediklerini tekrarlardık. Böyle atışmalı bir hamle getiriyorduk halaya. Halay kordonundaki o saflığı tercih ediyorduk. Bazı dengbejlere "amca, bana birkaç türkü söyler misin?" dediğimizde, "bir küçük rakı al, gel söyleyeyim" diyorlardı. *(gülüyor)* Parçaları bir söyleyişlerinde, ikinci kez aynı şekilde söylemiyorlar. Çünkü her seferinde yorum getiriyorlar. Bu güzel ve sanatsal bir şeydir. Hikayeye o anda kendi kafalarından bir şeyler ekliyorlar. İlham mı diyorlar ona? Bazen çok iyi oluyor.

O dönemden sende yer etmiş hikayeler, türküler var mı?

İster istemez köy yaşamına dair hikayeler oluyor.

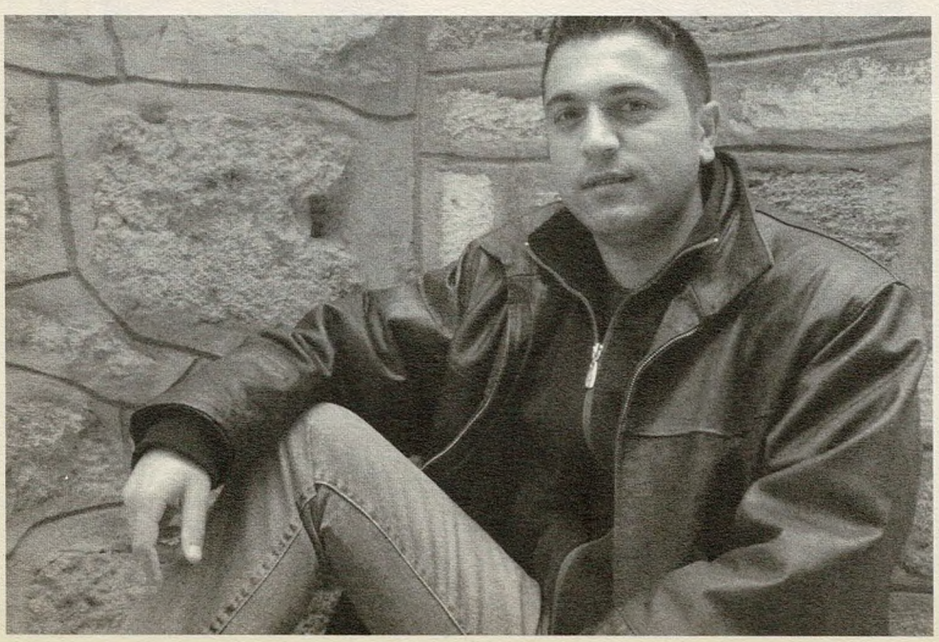

Ali Geçimli (foto: Ali Kesgin)

Biz metropolde büyüyoruz, oraları görmeden. O duyguyu dengbejlerin söyledikleriyle yaşayabiliyoruz. Bingöl'deki karlı dağları görmek, insanların doğayla mücadelelerini hissetmek isterim. O soğuk suyun tadı nedir? Ayaklarına giydikleri o kara lastiklerle ilgili duyguları nedir?

Sonraları Bingöl'e gidebildin mi?

Kürt müziği içerisinde olmama rağmen hâlâ gidemedim. Konsere bile.

Kürtçe ve Türkçeyle ilişkin nasıl gelişti? Önce hangisini öğrendin?

İki dili birlikte öğrendim. Evde Türkçe konuşulurdu. Ama çocukluğumda annem benimle sürekli Kürtçe konuştu. Teypten de Şivan'ın kaseti çıkmazdı, hatta gizli gizli dinlerdi. 12 Eylül döneminde kasetleri bahçeye gömmüştük bir poşetin içinde. Daha sonra çıkarttığımızda hepsi bozulmuştu... Hem Alevi hem Kürt olmamızdan dolayı her şeyden çekiniyorlardı. Her anne-baba gibi "aman, okulda Kürt olduğunu, Alevi olduğunu söyleme" derlerdi. Kürt mücadelesinin geliştiği yıllarda, bu duygular çocuktan gence birçok kişiye yansıdı. Hiç unutmuyorum, ilkokuldan geri döndüğüm günler olurdu. Annem "niye geldin" derdi, "sıkıldım" derdim. Kendini orada yabancı hissediyorsun yani... Mesela bir Newroz gününde beş kişi küçücük bir ateş yaktığımızda bile onlarca polis gelirdi. Anlam veremezdim. Zaten ilk tepkiler de böyle böyle gelişti Kürtlerde.

Tuzla'da bir Piyade Okulu vardır, bir de köftecileri meşhurdur, değil mi?

Biz merkezde değildik. Mahallenin etrafı askeri bölgedir. Çocukken askeri bölgeye girer, ev yaptıkları tahtaları çalardık. Yakalandığımızda da asker kamalarıyla bizi döverlerdi. *(gülüyor)*

İstanbul'un başka yerlerindeki Kürt yaşıtlarınla ilişki içinde miydin o dönem? Mezopotamya Kültür Merkezi'nin kuruluşunu nasıl haber aldın?

1992'de kuruldu MKM, ilk yıl fazla ilgilenmemiştik. O dönemler çalışmamızı Halkın Emek Partisi'nde sürdürüyorduk. Mahalledeki grubumuzun adı, Bingöl'ün eski adı olan Çebaxcur'du. Parti bize bir oda ayırmıştı ve gelenlere "bunlar bizim müzik grubumuz" diyordu. Dört kişiydik, iki bağlamamız vardı. Ben perküsyon çalıyor ve şarkı söylüyordum. Bir de bayan solistimiz vardı. →

‘Dinlenecek roman’

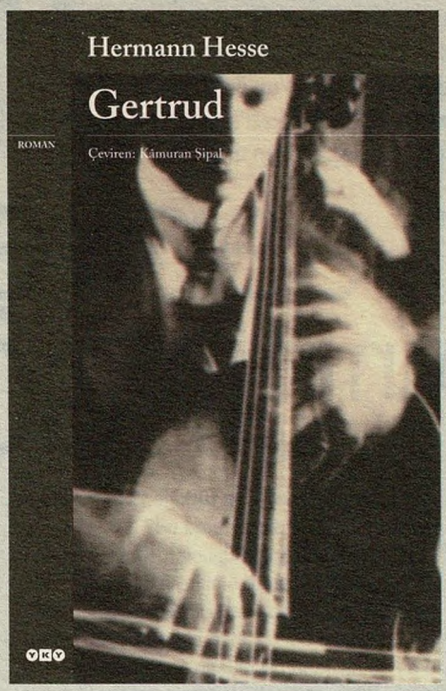

Gertrud
Hermann Hesse
Çeviren: Kâmuran Şipal
186 sayfa

Alman yazınının usta kalemi Hermann Hesse notaların uçuştuğu, melodilerin birbirine karıştığı bir romanla karşımızda. Âşk ve sakatlıkla boğuşan kompozitörün bir şan sanatçısıyla dostluğu ve aynı kadına âşık olmalarının hikâyesi... Thomas Mann’a esin kaynağı olan Gertrud’ da insan kadar yaşam da var, ama müzik başköşede.

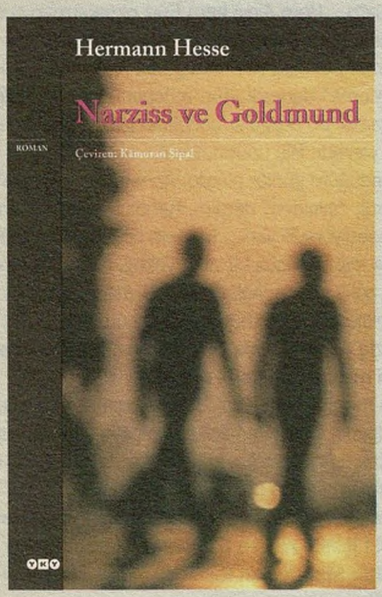

Narziss ve Goldmund
Hermann Hesse
Çeviren: Kâmuran Şipal
328 sayfa

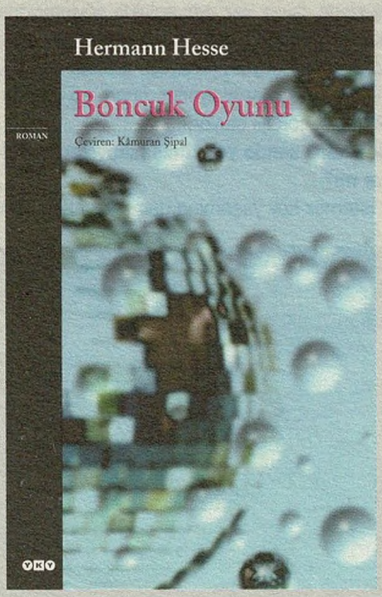

Boncuk Oyunu
Hermann Hesse
Çeviren: Kâmuran Şipal
560 sayfa

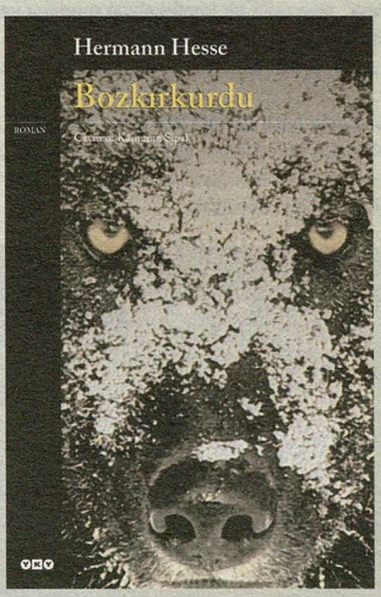

Bozkırkurdu
Hermann Hesse
Çeviren: Kâmuran Şipal
218 sayfa

YKY
Yapı Kredi Yayınları

YAPI KREDİ YAYINLARI KİTABEVLERİ: İSTANBUL: 212-293 08 24 / 502 • İZMİR: 232-463 82 90 • ANKARA: 312-435 85 94
E-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr • Web Sitesi:www.yapikrediyayinlari.com • **Internet satış: www.estore.com.tr/bulvar/yky** •
www.teleweb.com.tr bilgi hattı: 0 212 473 0 444 • YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK TİC. VE SAN. A.Ş. 212-293 08 24, 252 47 00

YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK

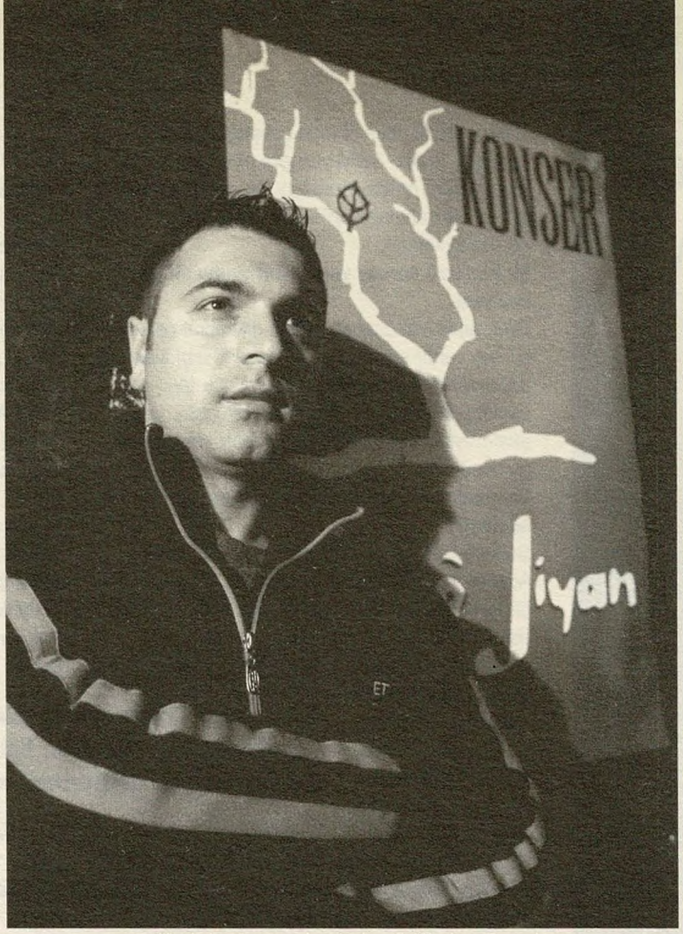

Besteler mi yapmaya çalışıyordunuz?
Yöremize ait eski türküleri düzenlemeye çalışıyorduk.
Bingöl yöresine ait Türkçe repertuara girmiş türküler var mı hiç?
TRT'de Bingöl'den derlenmiş türküler olması gerek. Duyduğum kadarıyla, TRT repertuarında Kürtçe asıllı çok türkü var. Zaten şu anda MKM bünyesinde, "Le hanım", "Cumbullu", "Kara üzüm habbesi" gibi Türkçe söylenen türkülerin Kürtçe asıllarını kaydettiğimiz bir albüm dizisi yayınlıyoruz. İlk albüm "Şahiya Stranan 1" (Türkü Gecesi) adıyla çıktı. Ben "Naze"yi söyledim.
MKM'ye gidip gelmeye ne zaman başladınız?
Bir süre sonra insanlar MKM'ye akın etmeye başladı. Biz de Tuzla'dan kalkıp giderdik, şu anda grupta yer almayan, ama ilk kuruculardan olan Nail Yurtsever'le birlikte. Nail bizim elimizden tutar götürürdü Taksim'e. *(gülüyor)*
Beyoğlu'nda yabancılık çekiyor muydun o yıllarda?
Kalabalık çok itici geliyordu. Beyoğlu'nda hâlâ her adımda farklı bir müzikle karşılaşıyorsun. "Bu ne curcuna" derdim o zamanlar... Biz metropolü daha çok MKM'ye geldiğimizde veya Tuzla'dan Taksim'e iki saatlik yol sırasında hissettik.
MKM'nin sana neler kattığını düşünüyorsun?
Müzikal birikimimiz oturdu. İkincisi, dil olarak geliştik. O dönemde Rus yazar Ostrovski'nin "Selam! Yaşam Ateşi" adlı kitabını okuyordum. Agirê Jiyan (Yaşam Ateşi) adı da oradan geliyor. O zamanlar Kürtçemiz iyi değildi. Aslında hâlâ çok fazla asimile bir dil Kürtçe. Bazı yerlerde, pencereye pencere, kapıya kapı derler. Öyle abartırlar ki, mesela "pencere kapatmışke" gibi Kürtçe bir laf uydurabilirler. *(gülüyor)* Bizim Kürtçemiz de hemen hemen böyleydi. MKM'de öğrendik dili. Mesela yaşam "jiyan"dı... Üçüncü olarak, Kürtlerin aslında ne kadar geniş bir halk olduğunu öğrendik. Her balık yüzdüğü yerde dünyaya bakarmış ya, biz de Kürtleri kendi mahallemizdeki kadar görüyorduk. Ne kadar farklı kesimlerde Kürtler olduğunu, burjuvası, emekçisi olduğunu gördük.
MKM'de çalışma yapan gruplar genellikle yaşıtlarınızdan mı oluşuyordu?
Genelde genç gruplardı, ama en ufakları bizdik. "Sizi çocuk korosuna alalım" diyorlardı. *(gülüyor)* Gruplar arası oda kavgası yapılırdı. Tarlabaşı'nda küçücük bir yerde, zorluklar içinde bir şeyler başarmaya çalışıyorduk. Bizde azim de vardı. Çok uzaktan geliyorduk. Tuzla neresi, Taksim neresi!.. Ondan dolayı bize öncelik vermelerini bekliyorduk, halbuki tam tersi, sona kalıyorduk.
1996'daki "Aderê" albümünüzdeki kadroda Şener Yıldız ve Nail Yurtsever var. Bunlar Çebaxcur döneminden Tuzlalı arkadaşların, değil mi?
Evet. Şener o dönemde Evrensel Müzik Okulu'nda gitar eğitimi aldı. Nail de Timur Selçuk'un dersanesine gitti. Müzikal altyapılarını aldılar. Şener daha çok rock'la ilgileniyor, şimdi Almanya'da yaşıyor. Nail de grupta değil, ama kayıtlarımızı birlikte yapıyoruz, şu anda MKM'nin stüdyosuyla ilgileniyor... MKM'yle birlikte farklı müziklerle ilgilenmeye, Ciwan Haco, Ahmet Kaya, Haluk Levent dinlemeye başladık. Erivan Kürtlerinden, Kürtçe rock yapan Koma Wetan'ı keşfettik. Rock motifleri de girmeye başladı müziğimize. Ben de en azından söyleme tarzını oturttum. Bende Şivan'ın etkisi fazlaydı gırtlak olarak.
Repertuarınızda politik parçalar ağırlıklı mıydı, yoksa genellikle halk türküleri mi okuyordunuz?
Halk türküleri de vardı, Kürtlerin mücadelesini yansıtan besteler de vardı. "Adarê" (Mart) parçası mesela... "Akdeniz Akşamları" parçası var ya, her yaz aşklar başlar diyor, "Adarê" de her martta savaşın başlayacağını anlatıyordu. Zaten albüm yasaklandı. Mesela "Şemamê" parçası kısa boylu ama aslan yürekli bir gelini, "Golê da" parçası, gölde boğulan çocuğunun ardından annesinin feryadını anlatıyor.
Yöresel türküler doğa olaylarından, aşktan bahsediyordu, ama bestelerinizde politik içerikli mi oluyordu?
Çünkü biz köy ortamını yaşamamıştık, onların dilinden alarak aktarıyorduk. Bizim yaşadıklarımız daha çok politikti. Aslında biraz da gençliğimizin verdiği duygularla hareket ediyorduk. "Gideceğiz ve Kürt mücadelesini dile getireceğiz" gibi bir hedefimiz yoktu. Yaşamda hissettiklerimizi, yakınımızda gördüklerimizi dile getiriyorduk. Şener'in rock yaptığı Zazaca "Bê bê" parçasında, "ülkene gel" diyorduk. O parçada "Babanı götürdü askerler, annen oturdu ağlıyor" gibi sözler vardı.
O ilk albümünüz 500 bin satmış, doğru mu?
Daha fazladır. Ama ikinci albüm çok beğenilmedi sanırım. Gençlerin etkisi oldu. Gençlik daha çok dinamizmi destekliyor. İkinci albümde "Azade Azade" ve reggae olan "Yêmê Torê"den başka hareketli parça yoktu.
Sizi daha çok gençler dinliyor. Peki yaşlılar ne diyor? Mesela anne-baban "Bê bê" parçasını sevmiş miydi?
Sözleri anlıyorlardı, ama müzik itici geliyordu. Çok gürültü olduğunu söylüyorlardı. Ama "Adarê" albümünden sonra otantik müzik yapan kişiler arasında bile "ben de Agirê Jiyan gibi yapayım" diyenlere çok rastladık. Türklere de açılımımız oldu. Tuncelililer Derneği'nin düzenlediği bir konserde dinleyicimiz olduğunu söyleyen Karadenizli bir grup insan geldiğinde çok şaşırmıştım.
İlk gruptan şu anda bir tek sen mi devam ediyorsun?
Ben grubun demirbaşı oldum. İki albümde de parçaları ben söylüyorum ve Agirê Jiyan deyince insanlar Ali ismini biliyorlar. "Hêlin" albümünden sonra iki yıl süresince gruptan ayrılmıştım. O dönemde düğünlere tek başıma gittiğimde, insanlar "Ali gelmiş" demezdi, "Agirê Jiyan gelmiş" derdi.
Grup olarak düğünlerde çalıyor muydunuz?
Evet. Halen düğünlere çağırırlar.
Düğünlerin birkaç yönü var, değil mi? Düğünün ötesinde, hem konser gibi oluyor, hem de politik bir toplantı.
Düğün sosyal bir olaydır. Mahallede de düğünlerde büyüdük. Gerekirse o döneme ait politik mesajlar veriyorsun. Gerekmiyorsa, türkülerini söyleyip iniyorsun sahneden.
Genellikle gerekiyor muydu?
Çoğu zaman gerekiyordu, ama şu anda barış ortamı olduğu için, politika barış mesajlarını içeriyor.
Peki tuhaf bir şey değil mi, Agirê Jiyan'ın konser ya da dinleti yerine dinleyicisiyle sürekli düğünlerde buluşması?
Tabii, biraz tuhaf. Esprisini yapıyorduk, "herhalde bizi sabah kahvaltılarına da, doğumgünü partilerine de çağıracaklar" diyorduk. Müziğin bir kenara itiliyor. İşin sırf kültürel ya da maddî boyutu için gidiyorsun oraya. MKM'nin giderini karşılama gibi bir misyonumuz var.
Hangi sıklıkta düğünlerde çalıyorsunuz?
Neredeyse haftada bir çalıyoruz.
Mesela bir düğüne bir tek siz mi katılıyorsunuz, yoksa başka gruplar da oluyor mu?
Vallahi düğününden düğününe değişiyor. Zengin düğününe birkaç grup geliyor. Türk sanatçılarla katıldığımız düğünler bile oluyor.

Newroz gününde beş kişi küçücük bir ateş yaktığımızda bile onlarca polis gelirdi. Anlam veremezdim. Zaten ilk tepkiler de böyle böyle gelişti Kürtlerde.

MKM grupları içinde en faal düğün grubu siz miydiniz?
Mesela Gulên Xerzan yöresel oyunları bildiği için bizden fazla düğüne gidiyordu. Ama bizim grubun bir günde üç düğüne gittiğini de hatırlıyorum. Hatta bir gün MKM'de üç seans konserimiz olmuştu, akşam da düğüne girmiştik. Serum takılacak durumdaydım artık.
Şimdiki kadronuz MKM'de mi oluştu?
Evet. Şener'in yerine Bülent Yıldırım bağlamaya geçti, Ahmet Tabar da Nail'in yerine klavye çalıyor. Böyle genişlemeye başladık. Ben ayrıldıktan sonra Agirê Jiyan'ın devam etmesi için Mervan solist olarak gruba katıldı. Mervan MKM bünyesinde otantik tarzda müzik yapıyordu. Şimdi konserlerimizde de uzunhava okuyor bazen.
Açıkhava Tiyatrosu'nda verdiğiniz solo konser için ancak Avrupa Birliği uyum yasaları çıktıktan sonra izin alabildiniz, değil mi?
Daha önce hiç başvurmamıştık zaten.
Ama başvuranlara izin vermiyorlardı...
Evet, doğru. Organizasyon firmasının girişimiyle bu konser gerçekleşti. Onlar izin alınca daha çok inandık. Artık altyapımız sağlamdı ve kendimize

güveniyorduk. İki albümde çalıştığımız İsmail Soyberk, Erdinç Şenyaylar gibi piyasada çok ünlü olan Türk müzisyenlerden "siz konser yapın, biz sizinle çalacağız" gibi bir destek alınca daha da cesaretlendik.

İlk kez solo konser veren Kürt grubu siz oldunuz yani...

Evet. Açıkhava'daki konserde dikkatimi çeken bir şey vardı, simitçiden Mercedesli burjuvasına, emekçisinden hiphopçusuna çok farklı kesimlerden bizi dinlemeye gelen olmuştu. Çok şaşırmıştık. Bizim böyle bir kitlemiz var mıydı diye düşündük.

Diyarbakır'da Newroz günündeki konseriniz nasıl geçti?

Sadece Diyarbakır'da değildi konser. Mersin, Adana, Van, Diyarbakır ve Mardin'i kapsayan bir turneydi. Buralarda da ilk solo konserlerimizi verdik. Van'da üç bin kişilik kapalı spor salonunda iki seans çaldık. İlk seansta polisler kaygılıydı, "acaba olay çıkacak mı?" diyorlardı. Olay çıkmayınca, ikincisinde ailelerini çağırdılar. Hatta oradaki Emniyet Müdürü, "bir dahaki sefere size kapımız açıktır" demiş. Ama aynı güzergahdaki Batman, Bingöl ve Siirt konserlerimize izin verilmedi. Yani bunun uyum yasalarıyla ilgisi yok. Oradaki valinin ya da emniyet müdürünün keyfi tutumuna bağlı.

Metropolü Tuzla'dan Taksim'e, MKM'ye iki saatlik yol sırasında hissettik. Her balık yüzdüğü yerde dünyaya bakarmış, biz de Kürtleri mahallemizdeki kadar görüyorduk.

Çok kalabalık mıydı Diyarbakır konseri?

Ferhat Tunç, Reşo, Teoman gibi isimler de vardı. Çok coşkuluydu. Yaklaşık beş yüz bin kişi vardı. Ama geçen sene konser, Diyarbakır'ın merkezine yakın bir yerdeydi ve daha kalabalıktı. Bu sene merkezin dışında bir alandaydı konser. Birçok öğrenci ve memurlar gelemedi sanırım. Bize sahneye en son bizim çıkmamızı, insanların bizi sonuna kadar mutlaka bekleyeceğini söylediler. Ama organizasyonu düzenleyenlerde Teoman'a karşı popüler bir yaklaşım vardı. Çünkü Teoman'ın orada olmasının Sezen Aksu'da olduğu gibi politik bir etkisi olacağı düşünülüyordu. "O halde, en son o çıksın" dedik. Biraz sanatçı kaprisi yaptık açıkçası. Teoman konserine başladıktan sonra kitle yavaş yavaş dağılmaya başlamış. Konseri izleyemedim, ama anlattıklarına göre insanlar Teoman'ı fazla tanımıyordu. Türkçeyi bile bilmeyenlerin olduğu bir toplulukta Teoman'ın anlaşılamaması doğaldır. Buna rağmen konserine devam etti. Diyarbakırlı gençler, "Biji Gönülçelen" (Yaşasın Gönülçelen) diye bağırmışlar. *(gülüyor)*

Konuştunuz mu daha sonra?

Yok, konuşamadık. Aynı uçakla döndük, ama o "first class" uçtuğu için görüşemedik. *(gülüyor)* Onun klası ayrı gidiyordu. Başkalarının anlattığı kadarıyla, ilk kez bu kadar renkli bir kitleye seslendiğini söylemiş.

Sezen Aksu'nun veya Teoman'ın böyle bir bayrama katkısı sence olumlu bir şey değil mi?

Tabii ki güzel bir şey. Ama bizde popüler sanatçıya fazlasıyla yönelme oluyor. Kendimizi ikinci plana atılmış gibi hissetmemek için, "madem Teoman popüler bir sanatçı, madem onu bu kadar istiyorsunuz, o zaman bakalım onun seyircisi nasıl olacak" dedik ve en son onun çıkmasını istedik. Yoksa tabii ki onlarla dayanışmamız gerekir. Bizdeki biraz da organizasyona karşı bir tepkiydi. Teoman'a karşı bir şey değildi.

Sezen Aksu'nun yeterince tanınmaması gibi bir sorun yoktu herhalde geçen sene?

Sezen Aksu'yu Türkçe bilmeyen insanlar dahi tanıyor. Geçen sene yağmur altında yüzbinlerce kişi Sezen Aksu'yu seyretti. Belki biliyorsunuz, Sezen Aksu'yu engellemek istediler, Mesut Yılmaz devreye girdi ve konsere öyle çıktı. Sezen Aksu'nun bu Avrupa uyum sürecinde kattığı pek çok şey oldu. Belki de bir siyasetçinin yapması gereken misyonu sanatçı olarak üstlendi. Ağır da bir misyondu. Kürtler ve Türkler için güzel kazanımlar yarattı.

Biraz Ahmet Kaya'dan bahsedebilir miyiz? "Adı Bahtiyar (Gökyüzü)" ve "Başım Belada" repertuarınızda ne zamandan beri var?

Ahmet Kaya'nın "Dinle Sevgili Ülkem" albümüyle birlikte oluştu bu fikir. Ahmet Kaya'yı grup olarak zaten seviyorduk.

MGD gecesinden sonra ona bakışında bir değişiklik oldu mu?

Yok, ondan önce de severdim. Ama doğru, o geceki konuşmasından sonra Kürtler Ahmet Kaya'ya daha da sahip çıktılar. Bu, Ahmet Kaya'nın "Kürt Ahmet" olarak anılmasına, Kürtlerin ülke çapında tekrar tartışılmasına yol açtı. Ahmet Kaya'yla bir etkinlik sonrasında Paris'te oturup bir şeyler yemiş, sohbet etmiştik. Kendisini orada da anlamaya çalıştık. Hayran olunan kişilere ulaşılmaz gibi bir düşünce vardır ya, biz de ona ulaşamayacağımızı düşünüyorduk. Ama onun ne kadar mütevazı birisi olduğunu gördük. Oldukça neşeliydi o gece. Ama hep Türkiye'den uzak olmaktan yakınıyordu.

"Dinle Sevgili Ülkem" albümü için neden "Başım Belada"yı seçtiniz?

Rock motifi vardı parçada. Biz de kendimizde bir aykırılık gördüğümüz için onu seçtik.

Hem Ahmet Kaya'nın okuduğu halinden, hem de normal Agirê Jiyan parçalarından daha rock bir yorum olmuş. Bu sert sound'a nasıl karar verdiniz?

Zaten bir rock parçası seslendirmek istiyorduk. "Başım Belada" ilaç gibi geldi. Bulmuşken abartalım dedik. Aslında bayağı eleştiri de aldık, Ahmet Kaya'nınkinden daha sert olduğu için.

O güne kadar hiç Ahmet Kaya parçası söylemiyor muydunuz konserlerde?

Söylemiyorduk. Biz Kürtçe söylemek için ortaya çıkmıştık. Ama bu projeden sonra "Başım Belada"yı repertuara aldık.

Peki "Adı Bahtiyar"ı neden aldınız? Kesmedi mi bir Ahmet Kaya parçası?

Ahmet Kaya'dan madem söylüyoruz, Kürtlerin daha iyi bildiği bir parça daha okuyalım dedik. Şarkıda geçen "Diyarbakırlıymış..." lafı yüzünden, bir de parçanın ilk girişinde de "vay vaye..." yaptığı için de Kürtlerin aklında kalan bir parçaydı. Açıkhava'da Diyarbakırlı gençler "Diyarbakırlı'yı okusanıza" diye bağırıyordu. Biz de Ciwan Haco'nun "Diyarbekir"ini istiyorlar sanmıştık. "Okuyacağız" dedik, okuduk. Ama konser sonrasında geldiler, "hani okuyacaktınız?" dediler. Valla döveceklerdi. *(gülüyor)* Meğer "Bahtiyar"a "Diyarbakırlı" diyorlarmış.

Repertuarınızda başka Türkçe parça var mı?

Bir de Aşık Mahzuni'den "Çeşmi Siyahım" var. Erkan Oğur'un da seslendirdiği, Aşık Nesimi Çimen'in "Barış Güvercini" türküsünü de yeni albüme sembolik olarak koymayı düşünüyoruz.

Gerisi Kürtçe olacak. Sitemizde bize gelen e-mail'lerde Karadenizli olduğunu ya da Ermeni olduğunu söyleyen ve bizden kendi dillerinde parçalar söylememizi isteyenler oluyor. Ama Kardeş Türküler'e de benzemek istemiyoruz.

Iraklı Kürtlerin Amerika'nın yanında savaşmaları sande nasıl bir duygu uyandırıyor?

Amerika'nın ne olduğunu, ne kadar katil olduğunu biliyoruz. Sanırım oradaki zihniyet, feodal, gerici bir zihniyet. Bir yandan Saddam'a "benim halkıma kimyasal silah sıktı" diyor, ama bir yandan da bir halkın çocuklarını bombalayan Amerika'nın yanında oluyor. Orada kinci bir yaklaşım var. O yüzden Amerikan bayrağına sarılıp "bana özgürlüğümü ver" diyorlar. Belki bazen "barışın kazanılması için savaşmak gerekir" denebilir. Ama bu haklı bir savaş içindir. Orada ben haklı bir savaş görmüyorum. Amerika güdümlü bir Kürdistan ne kadar özgür olur ki?

Türkiye Kürtlerinden bir yakınlık, bir destek görüyorlar mı?

Hayır, görmüyorlar. Zaten Türkiye Kürtleri yirmi yıl savaş yaşamışlar ve bunun acısı hâlâ duruyor.

Bir varsayımdan gidelim: Amerika, Türkiye'deki Kürtlere bu ölçüde bir destek verip Türkiye'ye karşı savaşılmasını isteseydi, Kürt halkı ne tepki verirdi?

Türkiye'deki Kürtler barışı, demokratik cumhuriyetle birlikte istiyorlar. Birçok halkın bir arada yaşamasında barışı görüyorlar. Eğer demokratik olacaksa, bunu kim getirirse karşı çıkmazlar. Ama Amerika'nın böyle bir şey getireceğine inanmıyorum. Amerika'nın tarihi belli. Türkiye Kürtleri o kadar da geri değiller. Entelektüel birikimi olan, belli bir süre içinde siyasallaşmış insanlar buradaki Kürtler. Dicle ve Fırat'ın geçtiği yerler, tarihsel olarak da çok önemli olaylara sahne olmuştur. Buradaki Kürtlerde bu entelektüel birikim yüksek seviyededir. Bu, 80 döneminde ağalığa, aşiretçiliğe başkaldırıyı da getirmiştir.

Türk medyasında Kuzey Irak'ta bir Kürt devleti kurulursa, buradaki Kürtlerin de harekete geçeceği yönünde bir korku var. Bu korku yersiz mi?

Artık Türkiye'deki "toprak" korkusunun bitmesi lazım. Dünya globalleşiyor. Sınırlar kalkıyor. Ben neden hâlâ Kürt olduğumu kabul ettirmeye çalışıyorum? Artık beni kabul etsin. Ben de Teoman'la, Sezen Aksu'yla aynı medyayı kullanabileyim. Ben bunun savaşını daha ne kadar vereceğim?

Bir Kürt olarak sana tam demokratik bir Türkiye mi uygun, yoksa oralarda bir yerde demokratik bir Kürdistan mı daha uygun?

İkinci söylediğinin bana bir faydası yok. Ben Türkiye'nin demokratikleşmesini istiyorum. Benim istediğim kendi dilimde eğitim, televizyon. Çünkü ben bu coğrafyada yaşıyorum. Ben bu coğrafyada bir otobüse bindiğimde ya da bir işte çalışırken kendimi başkasından ayırt etmiyorsam, onunla aynı iş gücünü harcayıp aynı vergiyi veriyorsam, benim de kendi dilimi, kültürümü kullanma hakkım olmalı. "Evinde konuşuyorsun işte, daha ne istiyorsun?" diyenler var. Daha, televizyonumu istiyorum. Daha, eğitimimi istiyorum. "Bayrak da istiyor musun?" diye zorlamanın gereği yok. Bu gerici bir sorudur.

Bu söylediklerin sadece İstanbullu Kürtler için geçerli olmasın? Güneydoğudakiler de böyle düşünüyorlar mıdır?

Başımdan geçen şu olayı anlatırsam, daha iyi anlarsın: Musa Anter Barış Treni projesi vardı. Bu gerçekleşmeyince, Musa Anter Barış Otobüsü olmuştu. Biz de o otobüsle Diyarbakır'a kadar gidiyorduk. Urfa'yı geçtikten sonra, büyük bir halk kitlesiyle karşılaştık. Herkes yola doğru koşuyordu ve sanki o otobüs onlara barışı götürüyordu. Sanki bütün hakları onlara verecektik. Onlar koşarken arkalarından da polisler copla kafalarına vuruyordu. Yol kenarında tel örgüler vardı. Bir adam tel örgüleri tutmuştu. Polis adamı çekiyordu, ona vuruyordu, adamın elleri kanıyordu, ama tel örgüleri bırakmıyordu. Belki on saniyelik bir görüntüydü ve aklımdan hiç çıkmadı. O insanın barışı ne kadar istediğini hissettim. Bence bütün Kürtler aynı şeyi hissediyor.

"Evinde konuşuyorsun işte, daha ne istiyorsun?" diyenler var. Daha televizyonumu, daha eğitimimi istiyorum. "Bayrak da istiyor musun?" Bu gerici bir sorudur.

Ciwan Haco'nun son albümünü nasıl buldun?

Vallahi bir yerde sadece bir parçasını dinledim. Daha sonra da dinlemek istemedim. Aslında adam, "ben müzik yapıyorum, isteyen dinler, istemeyen dinlemez" diyor. Bu noktada, bir sanatçının yapması gerekeni yapıyor belki Ciwan. Ama herkesin kaldırabileceği bir müzik tarzını da düşünmek durumunda. Öbür türlü çok bireysel bir şey oluyor.

Buradaki Kürt çevreleri beğenmedi mi albümü?

Bilmiyorum, ama ben pek beğenmedim. Dinlediğim parçada bir saksofon vardı. Erotik bir şey gibi geldi. *(gülüyor)* Arkadaşıma "içeride birisi striptiz mi yapıyor" diye sordum. Dedim, "bu kim ya?" Ciwan olduğunu öğrenince çok şaşırdım.

Hiç seyrettin mi Ciwan'ı sahnede? Tanışıyor musunuz?

Sen de "bizim için bir imza alır mısın" demeyeceksin, değil mi? *(gülüyor)* Seyrettim tabii, onun sahnedeki bütünlüğüne hayranım. Yeni albümümüzde bir parçayı birlikte düet okumak istiyorduk. Sonra vazgeçtik, parçayı değiştirdik. Bizim grubu beğendiğini söylüyor. Gerçekten çok kaliteli bir müzik yapıyor Ciwan. Çalıştığı müzisyenler de çok kaliteli. Konserini izleseniz, hayran kalırsınız. Bol doğaçlama yapar. Diğer müzisyenlere de doğaçlama fırsatı verir. Bir kez yaptığı şeyi bir daha yapmaz. Saz çalar, ama sazın sapı hep aşağıdadır. Sanki bitkin, düşecek gibidir. Seyirciyle de diyaloğu iyidir. Ama fazla espri yapmaz. Ağır adamdır.

Söyleşi: ***Derya Bengi - Ulaş Özdemir***

Kadife Sokak No: 16 Kadıköy İSTANBUL T: 0 216 330 31 51 F: 0 216 346 55 46 www.kargart.org www.kargabar.org kargart

Pink Floyd

Bu sene "Dark Side Of The Moon" 30'u devirdi, seneye "The Wall" 25'ini bitiriyor, 2005'te "Wish You Were Here"ın 30 yaşını kutlayacağız. Bu daha böyle gider... Gönül Pink Floyd ister, yıldönümü bahane!.. Evet, rock tarihinin "best seller"ı "Dark Side Of The Moon" gelişmiş bir ses sistemi ve lacivert-gece tonlarında yenilenmiş kapak tasarımıyla bir kez daha yayınlandı. Rolling Stone ve Mojo da "ayın karanlık yüzü"nde otuz sene evvel neler olup bittiğini Pink Floyd'un iki dargını Gilmour ve Waters'a, ayrıca plağın sesinden sorumlu Alan Parsons'a sormuş...

yeşil soğanlar

"Dark Side of the Moon" albümü fikrinin doğuşunu hatırlıyor musunuz?

David Gilmour: Tam o anı hatırlayamıyorum, fakat o günlerden birinde, Roger, biz iki şarkının üzerinde çalışırken, bütün bir albümü kapsayacak bir fikri olduğunu söyledi. Bunu daha önce, "Meddle" albümündeki çok uzun bir parça olan "Echoes"da yapmıştık, fakat şarkıyı ayakta tutan ve bir bütünlük arz eden sözler vardı orada. Yeni albümdeyse değişik şarkı sözleri bir tema etrafında şekillenecekti... Roger'ın bütün albümün tek bir tema etrafında kurulması fikri çok işimize yaradı. Bu fikri, 1969'da "The Man and the Journey" adı altında verdiğimiz konserlerde uygulamıştık zaten. Bu, bir adamın hayat hikayesiydi. Fakat kullandığımız sözlerin biraz dolaylı olduğunu düşündük. Sözlerin çok anlaşılır olması önem kazandı. Bu bence önemli bir aşamaydı.

Geçmişte, albümün şarkı sözlerine fazla katkınızın olmadığını söylemiştiniz...

Herkes bazen daha yaratıcı veya bazen de daha az yaratıcı dönemlerden geçer. Geriye baktığımda, şarkı sözlerini yazarken o kadar da iddialı değildim. Birkaç şarkının yazılmasında yardımcı oldum, ama "Comfortably Numb"ın veya "Wish You Were Here"ın sözlerine dokunmadım. O zamanlar gerektiği kadar yaratıcı değildim. İşin stüdyo kısmını üstlendim daha çok. Prodüksiyonla, icrayla, aranjmanla uğraştım.

O günlere geri dönecek olursak, Roger'la yaratıcılık ilişkinizin temel unsuru neydi?

Bir çalışmanın işleyişini mümkün kılan şeyi tanımlamak çok zordur. Roger kafasına koyduğunu yapar, dahası mahir bir şarkı sözü yazarıdır. Yaratıcılığıyla çalışmalara işlerlik kazandırıyordu. Ama galiba benim müzikal duygum onunkinden kuvvetli. Ayrıca ondan daha iyi şarkı söylediğim su götürmez. *(gülüyor)*

Toplulukta dağılma nasıl baş gösterdi?

Ben topluluktaki yaratıcı ruhun "Dark Side Of The Moon" çıktıktan sonra yok olduğuna inanmıyorum. Öte yandan, sanılanın tersine, "The Wall" döneminde oldukça yapıcı bir işbölümü vardı. İlişkilerimiz ondan sonra bozuldu.

"The Great Gig In The Sky" şarkısındaki kadın sesinin kayıtlarından aklınızda neler kaldı?

Clare Torry gözüme bu işin altından kalkacak biri gibi görünmemişti. Onu bize Alan Parsons tavsiye etmişti. Orgazm çığlığına benzer çığlıklar atacak bir şarkıcıya ihtiyacımız vardı. Alan onunla önceden çalışmıştı, biz de bir deneyelim dedik. Nefis iş çıkardı. Onu biraz teşvik etmek durumunda kaldık elbette. Ona ipuçları vermeye çalışıyorduk: "Belki buraya daha yumuşak bir ses yakışır, burada da ses yükselecek" gibi şeyler. Altı kere falan kayda girdi. Sonra bu kayıtları bir araya getirdik. Tek seferde kayıt gibi bir durum söz konusu değildi.

Clare'in görünüşü nasıldı?

Tatlı bir İngiliz ev kadınına benziyordu.

Pink Floyd üslûbunun sık tartışılan unsuru, en çok "Money" şarkısında yaklaştığınız bir rhythm & blues etkisi...

Ben hep müziğimize rhythm & blues'un biraz nüfuz etmesine uğraşıyordum. Nick'in yeni davul ritmleri öğrenip üslûbunu biraz hafifletmesine uğraşıyordum. Bir eseri neyin etkilediğini çıkartmak hep tartışmalıdır, fakat o zamanlar Booker T Jones hastasıydım. Lise yıllarında "Green Onions"ı dinlemiştim. *(Booker T & The MG's'in 1962 tarihli albümü)* İki-üç yıl birlikte çalıştığımız bir önceki topluluğumda Beatles, Beach Boys ve Stax usûlü soul takılıyorduk. "Green Onions" albümünü konserde çalmıştık. Yani ben o yollardan geçmiştim, bu etkileşimleri kimseye fark ettirmeden kendi müziğimize yedirebiliyorduk. Bence bunu iyi becerdik. Temiz, beyaz İngiliz mimari öğrencilerinin blues takılması tuhaf bir durum, zaten yaptığımız müziğin de blues'la alâkası yoktu.

Hep müziğimize rhythm & blues'un nüfuz etmesine uğraşıyordum. Beyaz İngiliz mimarî öğrencilerinin blues takılması tuhaf durum. Müziğimizin blues'la alakası yoktu.

Albümün kapak tasarımını görür görmez beğendiniz mi?

Evet, ama neden olduğunu bilemiyorum. Storm *(Storm Thorgerson, Pink Floyd'un tasarımcısı)* bize yapılan çalışmaları gösterdi ve onun doğru tasarım olduğundan kimse şüphe duymadı. "İşte bu!" durumu yani. Bence enfes bir kapak. Bu ilk etkilenme anından sonra insanın aklına "çok ticarî bir fikir: Çok çarpıcı ve basit, plakçı vitrinlerinde çok iyi durur" gibi düşünceler de getiren bir albüm tasarımıydı. Çayırda zıplayan dört delikanlının anlamsız bir fotoğrafı değildi o kapak.

Albümün kazandığı büyük başarıyı nasıl karşıladınız? Şaşırdınız mı?

Evet. Vites yükselteceğimizi biliyordum, ama albümün satışı ve listelerdeki başarısı tahmin edilecek gibi değildi. Aylar geçti, albüm listelerin başından inmedi. İlk satışlardan sora biraz durulma oldu, sonra ne olduysa, albümün popülerliği biraz daha arttı.

ROGER WATERS'IN GÖZÜYLE "DARK SIDE OF THE MOON" VE SONRASI

ŞİDDETE DAİR SORULAR

"Dark Side Of The Moon"da alttan alttan işlenen önemli temalardan biri de delilik. Grubun ilk kurulduğu günlerden beri kafanızda olan bir tema mıydı bu?

Roger Waters: Evet, galiba. Bu bize Syd'den miras. Syd topluluğun ilk döneminde aramızdaki en yaratıcı şahsiyetti. Şizofreniye yenik düşmesi büyük bir darbe oldu. Bu illetin, yakından tanıdığınız birinin yakasına yapışmasına tanık olunca, zihinsel kapasitenin ve duyarlıkların ne kadar geçici olduğunu anlayabiliyor insan. Bizi rastlantılar ayakta tutuyor. "Brain Damage" şarkısı bu durumu anlatıyor.

"Dark Side Of The Moon" albümündeki şarkı sözü üslûbunun 70'lerin başındaki "John Lennon-Plastic Ono Band" albümünden etkilendiğini söylemiştiniz.

O albüm rock'n'roll tarihinin, hatta her türlü yazı tarihinin köşetaşlarından biri. Kim bilir, sağlığı elverse belki Syd de öyle bir şey yaratabilirdi. Katışıksız bir albüm. Bazı albümler insanı gençken derinden etkileyip ilham kaynağı olabiliyor. The Band'in ilk albümü, "Music From Big Pink" (1968) de öyledir. Kafamdaki müzik kavramını değiştirdi resmen. Bunlara "Pet Sounds" (1966, Beach Boys) ve "Sgt. Pepper"ı (1967, Beatles) da dahil edebiliriz.

"Money"nin nasıl yazıldığını hatırlıyor musunuz?

Şarkının temeli bas cümleleri olmasına rağmen akustik gitarla bestelemiştim. Dave arada bir "yanlış oldu, bir nota eksik" diyordu. Ben de "bu şarkı böyle" diyordum. Şarkılarımdan bazılarında aksak bir ritm vardır. "Money"yi akustik gitarla çaldığınızda blues şarkısına benzer. İlk çaldığımda öyleydi, blues gibiydi.

O şarkıdaki para sesini nasıl çıkardınız?

Bizim bahçenin bir köşesinde karının seramik çamuru yapmak için kullandığı metal bir kova vardı, bozuklukları o kovaya atıp kaydettim. Hayatımda doğru dürüst bir teypte gerçekleştirdiğim ilk kayıttı.

"The Great Gig In The Sky" parçasının kayıtlarından hatırladıklarınız neler?

Rick'in eskiden yazdığı bir şarkıydı o. Harika bir melodisi var. "The Great Gig In The Sky" ve "Us and Them"deki piyano bölümü bence Rick'in yaptığı en güzel şeyler. Alan (Parsons), vokalist olarak Clare Torry'i önermişti. Şarkıdaki haykırışlar kimin fikriydi hatırlamıyorum. Clare stüdyoya geldiğinde, "ortada söz yok, ölüm üzerine bir şeyler söyle" demiştik. Galiba sadece bir kez kayıt yapmak gerekti. Biz de "vay canına, oldu işte, buyur 60 kafayı" dedik. Yıllar sonra onunla komşu olduk. Hep karşılaşırdık, köpeğini gezdiriyor olurdu.

Albüme küçük konuşmalar serpiştirme fikri sizindi galiba...

Müthiş bir fikir gibi gelmişti o zamanlar. Boş kağıtlara sorular yazdık, stüdyoya giren herkesi boş bir odaya sokup o soruları sorduk, cevapları kaydettik. Mesela "en son ne zaman şiddet kullandınız?" sorusunun peşinden "haklı mıydınız?" sorusu geliyordu. O konuşmalar albüme renk kattı. Bize en iyi malzemeyi şiddet hakkında sorduğumuz sorular sağladı.

Geriye dönüp David Gilmour'la ilişkinize baktığımızda, sizin fikirleri ve müzikal çerçeveyi hazırladığınız, onun da müzisyen sezgisiyle o çerçeveyi doldurduğu yolundaki teoriye ne diyorsunuz?

Saçma diyorum. Dave'in gitardaki yeteneğini ortaya çıkartmak için bir aracıya ihtiyacı olduğu kesin. Çok iyi gitaristtir. Fakat yıllardır kendisinin benden daha çok müziğe yatkın olduğunu iddia etmesini aptalca buluyorum. Mânasız bir teori, ama insanlar nedense inanıyor.

Albüm bu kadar başarılı olunca neler hissettiniz?

Hoşumuza gitti, ama şaşırmadık. Albüm Amerika listelerinde hızla yükselirken biz de orada turnedeydik. Hem uzun dalga hem de kısa dalga radyolar "Money"i çalmaya başlayınca, albümün büyük başarı kazanacağı anlaşılmıştı.

O başarı hayatınızda nasıl bir değişiklik yarattı?

Dürüst olmak gerekirse, o andan itibaren kapitalist oldum. Bir anda çok para kazanırsanız, bu parayı yoksullara dağıtmak ya da yatırım yapmak arasında bocalarsınız. Paranın bir kısmını yoksullara dağıttım, bir kısmıyla da yatırım yaptım. Bu çelişkiyi yetiştiğim ortamdan ötürü yaşadım. Artık gerçek bir sosyalist olduğuma inanamazdım. Yoksullara yardımcı olmak için bir vakıf kurdum, Dark Side"dan beri kazandığım paranın yüzde 25'i o vakfa gidiyor. Kapitalist olmanın iyi taraflarından biri de, başkalarına yardım etmeniz. Ama o da bir noktaya kadar tabii ki.

Pink Floyd'un "Dark Side Of The Moon" kadar iyi başka bir albümü var mı?

Bence "The Wall" da bir o kadar güzeldir. Bence o ikisi topluluk olarak yaptığımız en önemli albümlerdir.

Ailenizin müzikle arası nasıldı?

Bizim evde pek müzik dinlenmezdi. Annem öğretmendi. Ailesi de toptancılıkla uğraşırdı, ama o faal bir solcuydu.

Yetiştirilme tarzınızın müziğinize etkisi oldu mu?

> **"Money"yi akustik gitarla çaldığınızda blues şarkısına benzer. İlk çaldığımda öyleydi. Para sesini bahçedeki metal kovaya bozuklukları atıp kaydettim.**

Müzisyenliğimi dedeme ve ben altı aylıkken II. Dünya Savaşı'nda Anzio cephesinde ölen babama borçlu olduğumu düşünmek hoşuma gidiyor. Dedelerim kuzey İngiltere'den gelmişler, işçi kökenliymişler. Bu beni kendimi başkaları yerini koymaya, onların bakış açılarına karşı sorumluluk duymaya yöneltiyor. Britanyalı olmanın en önemli özelliği bu bence ve ne yazık ki erozyona uğruyor. Şarkılarımda, hakim kanaatlerden farklı düşündüğü için toplum dışına itilen insanlardan söz etmeye kendimi mecbur hissediyorum.

Syd Barret'la tanışmanız nasıl olmuştu?

Syd'le Oxford Homerton Üniversitesi'nde cumartesi günleri verilen resim kursunda tanışmıştık. Ben sekiz, o altı yaşındaydı. Annem onun ailesini tanıyordu, hemen samimi olmadık. Sonra aynı ilkokula gittik, ben 14 yaşındayken rock müziğe merak sardık ve birlikte gitar çalmaya başladık.

Lise zamanı epeyce dolaşmışsınız...

İngiltere'de otostop çekerek dolaşmaya 13-14 yaşında başladım, sonra araba kullanmayı öğrenir öğrenmez bir araba aldım ve Avrupa'da dolaştım. 17 yaşında Bağdat'a gittim. O zamanlar Cambridge'de büyümenin gereklerinden biri de buydu. Dönemin Amerikan edebiyatına meraklıydık, Jack Kerouac'ın

→33

"Yolda"sını, Gregory Corso ve Allen Ginsberg gibi şairleri okurduk ve bir de macera olsun diye Doğu'ya gitme durumu vardı...

Ya gizemli kadınlar?

Ne yazık ki o taraklarda bezim olmadı. Çocukluğumda cinsellik, suçluluk duygusunu da birlikte getiriyordu.

Bütün bunların içinden Pink Floyd nasıl çıktı?

Syd'le birlikte Londra'ya gezmeye gitmiştik. Dönüş yolunda, ne tür müzik aletleri kullanacağımızı tasarladığımızı hatırlıyorum. Sonra, Londra'da üniversitede birkaç topluluk kurduk ve nihayet ismimiz The Pink Floyd Sound oldu.

Grubun içkiciler ve dumancılar olarak ikiye ayrıldığı doğru mu?

Öyle de denebilir. Nick'le ben içkiciydik. Ben sigarayı bıraktıktan sonra esrara başladım. 1970'lerin başında esrardan mankafa olmuştum, 1975'te bıraktım. Floyd öyle uyuşturucuyu önemseyen bir topluluk değildi, esrar ve biraz da LSD kullanılırdı. Bunlar maalesef Syd'e iyi gelmedi, şizofrenik eğilimleri vardı, LSD o eğilimi tırmandırdı.

Londra'da bisikletle dolaşıp "Animals" albümünün kapağı için fotoğraf çekme hikayeniz ne?

Albüm kapaklarımızı hazırlayan Storm Thorgerson ve Hipgnosis firmasının önerdiklerini beğenmemiştim. Dave, Dave'liğini göstererek "daha iyisini becerebileceksen, sen yap" dedi. Ben de Roger'lığımı gösterdim ve "becerirem, niye beceremeyim" dedim. Santralin oraya gittiğimi hatırlıyorum, ama bisikletle mi, onu hatırlamıyorum. Sonra aklıma şişme domuz fikri geldi. O andan itibaren bunu konserlerde de kullanmayı aklıma koydum. Müthiş fikirler üretir, sonra tasarımcılara ve işin erbabına bunları uygulamanın mümkün olup olmadığını sorardık.

İsminiz en çok "The Wall"la birlikte akla geliyor galiba. Kanada konserinizde bir seyirciye gerçekten tükürdünüz mü?

"Dark Side" öncesinde konserlerimiz o kadar büyük olmazdı. Sonraları stadyum konserleri başladı. Ben de bu türden konserleri hiç sevmiyordum. Kendimi seyirciden uzak hissediyordum. Bir gece, Kanada'da "Animals"ın turnesinde, bize ulaşmak için tellere tırmanan bir seyirciye tükürdüm. Tükürür tükürmez kendimden utandım, ama sonra bu durumu düşünerek seyirciyle aramızda bir duvar çekilebileceğini tasarladım, sahne kullanımında çok işe yarayacaktı bu. "The Wall" bu fikirden doğdu.

Topluluktan ayrılmanıza neden olan kavga, sizin liderlik tarzınızdan ötürü mü patlak verdi?

Topluluğun lideri olmam, bizim bir topluluk olarak tanımlanamayacağımızı gösteriyordu. Özellikle Dave'in tavır ve düşünceleri benimkinden farklı olduğundan, çekişmeler başladı. Ara sıra, bulunduğumuz durumu bozmamak için barışıyorduk, fakat "The Final Cut"da ipleri koparttık. Stüdyoda tek başıma çalışıyordum, albüm diğerlerinin umurunda değildi. Dave, şarkı yazmasını beklememi istiyordu, ama son beş yılda ancak üç şarkı yazabildiğini göz önüne alırsak, onun bu işin altından kalkacağını pek zannetmiyordum. Topluluk o anda dağılmalıydı, fakat sonuçta bu çok da önemli değil.

Bazı albümler insanı derinden etkileyip ilham kaynağı olabiliyor. "Plastic Ono Band", "Music From The Big Pink" öyledir. Bunlara "Sgt. Pepper"ı da dahil edebiliriz.

Peki "The Final Cut" içinize sinen bir albüm oldu mu?

Kesinlikle. Albümde İkinci Dünya Savaşı sonrasında refah toplumu fikrinin yayılması teması işleniyordu. Bir ütopyayı, özgür bir ülke düşüncesini toplumsal dayanışma hayalini ve bu hayallerin suya düşüşünün hikayesini anlattık. Galiba insanlar bu ideali istemediklerini fark etti. İnsanoğlunun içinde bencillik de var, 80'lerin çıkara dayanan Reagan-Thatcher ekonomik sistemi bu duyguları teşvik etti. Hâlâ da bu değerler sisteminin içindeyiz.

Pink Floyd dağıldıktan sonra ilk çıkardığınız albüm "Pros And Cons Of Hitch-hiking" feministlerin tepkisini topladı.

Bu mesele güzel kıçlı, çıplak bir kadını gösteren albüm kapağından

"DARK SIDE OF THE MOON"UN SES MÜHENDİSİ ALAN PARSONS

Pink Floyd'çular maç seyrederken

"Dark Side Of The Moon"un temasını nasıl algılamıştınız? Topluluk üyeleri size açıklama yaptılar mı?

Alan Parsons: Kesinlikle hayır. Aslında kendimi biraz komik duruma da düşürdüm. Kayıtların sonuna doğru bana da üzerinde soru yazılı kartlar verdiler. Bunlardan birinde "Dark Side Of The Moon sizce neyi anlatıyor?" sorusu vardı. Cevabını bilmiyordum. Albümde kullanılacak kadar doğru dürüst bir cevap verememiştim. Benim anladığım, yaşamın dikenli yolları gibisinden bir tema işlendiğiydi. Albümde bir rock'n'roll topluluğundan bahsedildiğini bilmiyordum. Çok sonraları biri bana bunu izah etti. Galiba, albüm bir rock topluluğunun varoluş meselelerini anlatıyor. Bu albüm "The Wall"a giriş teşkil ediyordu.

Waters/Gilmour ortaklığı hakkında ne düşünüyordunuz?

Çok durgundular. Çok soğukkanlıydılar, bir şey iyi gittiğinde hiç öyle hoplayıp zıplayarak sevinç gösterisi yapmazlardı. Müthiş bir gitar solosunun ardından, Roger "galiba bu kurtarır Dave" derdi. Sakin bir ortam vardı.

Topluluk günün hangi saatlerinde kayıt yapardı?

Gününe göre değişirdi. Futbol maçları olduğunda işi hep erken bırakırdık. Roger futbol meraklısıydı. Oynardı da. Pink Floyd takımı vardı. Televizyonda "Monty Python" olduğu zaman ara verir, bana kaba miksajı bırakırlardı. Bu çok hoştu. Bu sayede albümde izimi bırakma fırsatını buldum.

Albümün çıkışını izleyen yıllarda topluluk üyeleri sizin katkınızı yeterince vurgulamadı.

O kadar da değil. Dave önce basına mühendisin kim olduğunun alınan sonuçta hiçbir önemi olmadığını söyledi. Birkaç ay sonra ise bu sözünü geri alarak "Alan albüme katkıda bulunmuştur" dedi. Roger da beni destekleyici konuşmalar yaptı. Sanırım hepsi kariyerimi "Dark Side Of The Moon"a dayandırdığımı söyleyecekler. Bunun bir doğruluk payı da yok değil. Fakat hâlâ ara sıra, geceleri, onların nasıl tonla para kazanıp, albümde emeği geçen bir sürü insanın para kazanamadığına öfkelenerek uyandığım oluyor.

Ses mühendisliği dışında albüme ne tür katkılarda bulundunuz?

Topluluk üyeleri, doğaları gereği, ses deneyimlerine açık. Floyd ve Beatles bu açıdan çok benzerler: İki topluluk da en iyi stüdyolarda ve en iyi mühendislerle çalışırlar. O tür bir topluluğun ses mühendisi olmak da hayallerin gerçek olması gibi bir şey. Öyle bir albümde yıldızı parlayan bir mühendisin bir daha sırtı yere gelmezdi. İçgüdülerimle davrandım. Onları fikirlerimle boğmadım: Ara sıra önerilerde bulunur ya da bana doğru gelen şeyleri yapardım. Birlikte iyi çalışırdık.

"The Great Gig In The Sky"ın kayıtlarından bir anınız var mı? Şarkıdaki kadın vokalist Clare Torry'i siz bulmuştunuz...

Bir sürü şarkı yorumlamıştı. Onu "Light My Fire"ın bir yorumundan hatırlıyordum. Harika bir sesi olduğunu düşünmüştüm. Topluluk üyeleri kafalarını kaşıyarak "buradaki vokali kim yapacak?" diye düşünürlerken, ben de "bildiğim bir kız var" diye atılmıştım. Clare geldi ve birkaç saat içinde işimiz halloldu. Çıkartmasını istediğimiz sesleri hissetmesi gerektiğinden ona yol göstermedik, yalnız fazla kelime kullanmamasını istedik...

"Dark Side"ın aslında "Oz Büyücüsü"nün film müziği olarak yapıldığı efsanesine ne diyorsunuz?

Uydurma bir şey işte. İlk kez iki yıl önce bu ikisi uyuyor mu diye baktım. Nişanlımın çocuklarından birinde "Oz Büyücüsü"nün kasedi vardı, ben de "Dark Side Of The Moon"u da çalıp karşılaştırayım dedim. Yakalayabildiğim tek şey, Dorothy çit üzerinde yürürken albümde de "en büyük dalganın üzerinde duruyor" sözlerinin geçmesiydi.

kaynaklanıyordu. Albümü dinleseler, kadın düşmanlığı bulamazlar. Albümde erotik hayallerin gerçekleştiği bir gece anlatılıyor, şiddet gibi tatsızlıklar yok... Ben uçlarda olan insanlardan rahatsız oluyorum, özellikle de cinsel alanda. Kadın haklarını, eşit muameleyi savunuyorum, ancak saplantılı insanların cinsel hayatımıza burnunu sokmasından da hoşlanmıyorum. Kimsenin sömürülmesini istemem, onaylamam, ne porno endüstrisinde, ne de başka bir yerde. Fakat Porno Karşıtı Kadınlar gibi saçmalıklara da karnım tok. Ama cinsel hayatımızda görselliğin önemli olduğu da bir gerçek. İnsanlar mastürbasyon yaparken her zaman görsel malzemeye müracaat edeceklerdir.

Bu sağlıklı bir şey mi?

Bunu değiştiremezsiniz. Sanatçılar olarak bu tür siyaseten doğru baskılara çok maruz kalırız. Yeni albümümde bir şarkı var. İsmi "Flickering Flame"; zenci kızlardan bahsediyor. Bir yerinde "Zenci kızlar şarkı söylerken kendimden geçiyorum" diyor. Ben de yıllardır birlikte çalıştığım zenci kızlara, bu sözlerde bir sakınca var mı diye sordum, yok dediler. Geçenlerde bir ödül töreninde Lou Reed şarkı söyledi, ve fark ettim ki "Walk On The Wild Side" şarkısında, "siyah kızlar şarkı söylüyor" dizesindeki "siyah" kelimesini kaldırmış. Onunla birkaç gün önce Karayipler'de karşılaştık. Ona "hayranların senin ırkçı falan olmadığını zaten bilmiyorlar mı?" diye sordum. Lou'yu bilirsiniz, yumuşak mizaçlıdır. "Değiştirmemi tavsiye ettiler, ben de değiştirdim" dedi.

Punk çıktığında neler düşündünüz?

Pek bir şey düşünmedim. Iskaladım. Kendi müziğimle uğraşmaktan başka müzikleri dinlemeye fırsat bulamadım. Radyoda duysam Clash'i ayırt edemem herhalde, fakat onları seven birçok insan tanıyorum ve onlara saygı duyuyorum. Fakat Malcolm McLaren ve Sex Pistols bana hep içi boş ve "bana bakın" sendromunun en beter örneklerinden biri gibi gelmiştir. McLaren tamamen değer yoksunu bence .

Punk'ı ıskaladınız, peki Spice Girls'ü yakalayabildiniz mi?

Evet. Birisinin ismi Scarey (Mel B), diğerininki de Posh'du (Victoria), bilinçaltıma yer etmiş olmalı. Müzik ve beğeninin en düşük ortak paydasını yakalamışlar. Madonna gibi, modern feminist ya da kadın merkezli müzik toplulukları ve müzisyenlerin ürünleri hep cinsellik üzerine kurulu. Memelerinizi gösterip birkaç kuruş kazanmak yeni bir şey değil. Bunun nesi etkileyici? Madonna zengin olduğu için güçlü. Siyaseten doğruluğun peşindeymiş numarası yapıyorlar, ama aslında akılları fikirleri para.

Peki rap, hiphop, nu metal, grunge gibi güncel akımlardan haberdar mısınız?

Eminem ve benzerlerinden haberdarım. Eminem'in yaptığı bazı şeyleri ilginç buluyorum. Fakat gangster kılıklı hiphopçulara, onları şiddet eğilimli ve kadın düşmanı bulduğumdan, tahammül edemiyorum. Tuhaftır, dün yeni albümüm üzerinde çalışıyordum, konuyu toparlamak için davul eşliğinde iki dakika konuştum, bir de baktım, rap gibi bir şey ortaya çıktı. Demek ki rap'ten etkilenmişim.

Yeni albümün konusu ne?

New York'da bir barda yapılan bir sohbet. Karakterlerden biri, Balkanlardan gelen, evliliği çökmeye yüz tutmuş bir taksi şoförü. Daha yeni boşandım, bu yüzden bazı şarkılar bozulan ilişkilerden bahsediyor. Sonucu bilmiyorum, ama yine çılgınca bir proje olacağı kesin. Diğer projem de Fransız Devrimi hakkında bir opera hazırlamak. Üç solist, büyük bir orkestra ve koroyla birlikte 18 dakikasını kaydettim.

Pink Floyd, siz de dahil olmak kaydıyla, bir daha bir araya gelecek mi?

Hâlâ teklifler alıyorum. Geçenlerde reklamcılarla oturuyorduk, Pink Floyd bir araya gelirse, gelmiş geçmiş en değerli konser biletlerinin piyasaya sürüleceğini söylüyorlardı. Ama benim için bu durum parayla alâkalı değil.

Sonuçta geçen yıllardan memnun musunuz?

Hem de nasıl. Harikaydı, çok iyi vakit geçirdim. Mimarî okuyordum, bu da bana biraz yavan geliyordu. Hayata çok bağlıyım. Galiba beni arkamdan itekleyen bir güç var.

Rock yıldızlarını yeni aristokratlar olarak tanımlayanlar var. Sizin de içinden nehir geçen geniş bir arazi içinde koca bir malikaneniz var.

Rock'n'roll'dan para kazanan bir sürü insan malikaneler aldı, bazıları işi ileriye götürüp büyük şenlikler düzenlemeye başladı. Bob Geldof hep bir yerlerde şenlik açılışı yapıyor. Fakat onun çok girişken, insan canlısı bir kişiliği var, bense içedönük bir hayat sürüyorum. Bu evi çalışmadığım zamanlar dinlenmek amacıyla kullanıyorum.

"Dark Side Of The Moon"dan itibaren kapitalist oldum. Yoksullara yardımcı olmak için bir vakıf kurdum, plaklardan gelen paranın yüzde 25'i o vakfa gidiyor.

Çeviren: ***Ali Yıldızalp***

Çitlembik Yayınları - Roman

Bağımsızlık arayışındaki kadınların öyküleri

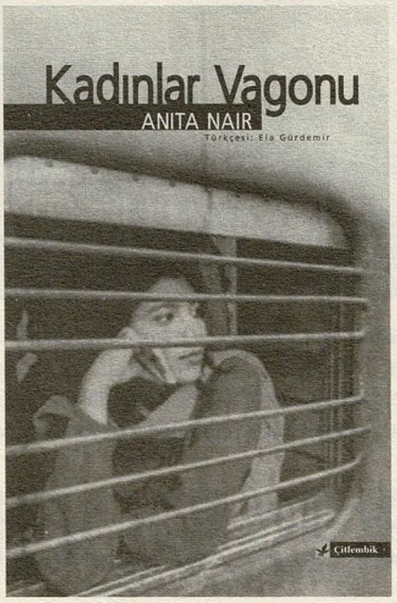

Kadınlar Vagonu
Anita Nair, çev. Ela Gürdemir

Bir kadın bekâr ve aynı zamanda mutlu olabilir mi, yoksa kadınlar kendilerini tamamlanmış hissetmek için bir erkeğe mi ihtiyaç duyarlar?

Anita Nair'in güçlü kaleminden çıkmış, kültürel ayrıntılarla bezenmiş eşsiz bir roman. Asya'nın güneyinden seslenen yazar, bizlere feminist bir yazının çok önemli bir örneğini sunuyor.

İnanç Sokağı'nda Ayışığı
Gina B. Nahai, çev. Pınar Güncan, İdil Kemer

Gina B. Nahai, Tahran'ın Yahudi gettosunda "uğursuz çocuk" olarak doğan Roksanna'nın, gettodan İran aristokrasisinin zengin dünyasına yükselişine, Türkiye'nin genelevlerinden ailesine ve kızı Lili'ye kavuştuğu "sürgünler şehri" Los Angeles'a kadar izini sürerek, tüm imkânsızlıklara rağmen hayatlarını yeniden kuran cesur kadınların hikâyesini anlatıyor.

Çitlembik Yayınları www.citlembik.com.tr / kitap@citlembik.com.tr

Metropolis: Egemen Ünal, Orkun Aldemir, Ercüneyt Özdemir, Ozan B. Can (foto: Muhsin Akgün)

Keşke hep böyle olsa. Barlarda cover çalarak kollarının emeğiyle ekmek yiyen bütün gruplar günün birinde doğru dürüst bestelerini inci gibi dizip birer albüm çıkarabilseler. Tıpkı Metropolis gibi... Ankara'da başlayan, Avusturya'da hızlanan, yıllardır soğumayan bu müzik sevdası nihayet "Makine" albümüyle ete kemiğe büründü. Türkiyeli dinleyici sapasağlam bir rock albümüne kavuştu. Bir süredir İstanbul'u mesken tutan şarkıyazarı ve şarkıcı Ercüneyt Özdemir'i Roll'a buyur ettik, Metropolis'in nerden gelip nereye gittiğini kendi ağzından dinledik...

Bir KALBURDan geçer iken...

Seni Metropolis'e götüren süreç nasıl gelişti? Müzikle nasıl tanıştın?

Ercüneyt Özdemir: 11-12 yaşlarımda beni ilk etkileyen şey Türkçede çıkan Pink Floyd kitabıydı. Müziği de o kitapla tanımaya başladık. Rock müzik dinlemek mit bir durumdu, çok istediğim bir şeydi, ama kaset alacak kadar harçlığım yoktu. İlk dinlediğim albümler Michael Jackson'ın "Thriller"ından hemen sonra Pink Floyd'un "Final Cut"ıdır. Böyle tuhaf bir giriş.

Sonrası nasıl geldi?

80'lerin sonunda Depeche Mode, Cure, U2 gibi keşifler... Bununla beraber, bir dönem Zülfü Livaneli'den çok etkilenip bağlamaya merak sarma durumum var. Hatırlıyorum, liseli çocuklar pilli teyplerinde Livaneli dinliyorlardı, "Merhaba" parçasını duymuştum ilk. Bir-iki yıl kendi kendime bağlama çalmaya çalıştım, ilk enstrümanım bağlama. Ama kendimi bildim bileli şarkı söylerim. Üç-beş yaşlarında ortaya atılıp şarkı söyletilen veletlerden biriydim.

Neler söylerdin mesela?

"Düştüm mapus damlarına"yı söylermişim. 16-17 yaşlarında tekrar Cem Karaca dinledim. "Merhaba Gençler Ve Her Zaman Genç Kalanlar", o dönem çok dinlediğim bir albümdü. 90'ların başları, kafelerde çalmaya başladığım zamanlardır. İlk etapta sosyalleşme ihtiyacı var, gitar çalınca daha kolay arkadaş ediniliyor. Ankara Üniversitesi İletişim'e girmiştim, okulun ilk yılında çakmam, müzikle daha ciddi uğraşmama vesile oldu.

Neler çalıyordun kafelerde?

Yeni Türkü, Ezginin Günlüğü, MFÖ, Beatles, Cat Stevens... Gitar çalan her adamın otuz-kırk parçalık bir defteri vardır, o şarkıları herkes bilir. Ben de bu evrelerden geçtim. Hemen arkasından grup geldi, o dönemden sonra Orkun (Aldemir) ve Egemen'le (Ünal) hep birlikteydik. Metropolis'in temelleri, okulun festivalinde çalma bahanesiyle yaptığımız bir-iki provadır. Swamp Juice diye bir isim koymuştuk gruba. Hatta bir-iki parça kaydetmiştik. Korkunç bir demodur, dinledikçe gülüyoruz. Ne cesaretse!..

Metropolis adını nasıl koydunuz?

1992'de Swamp Juice ismi çok kullanışlı olmadığı için değiştirmeye karar verdik. Bütün dillerde aynı yazılıp okunan bir sözcük olsun istedim.

Yedi yıllık bir deneyimin günahıyla sevabıyla net bir ifadesi bu albüm. Sırasını savması gerekiyordu. Avusturya'dayken kuyuya attığımız taş budur bizim.

"Metropolis" filmine bir gönderme var mı?

Tabii var. Science fiction ilgi alanım. Bizim grup olarak en büyük keyiflerimizden biri video izlemek. Basçı Orkun "Star Wars" hastasıdır. Belki biz de günün birinde bilimkurgu bir müzik yaparız, grubun adı oturur o zaman. *(gülüyor)*

Müzikal açıdan o yılların Ankarası nasıl bir Ankara'ydı?

Avusturya'ya gitmemizden önceki Ankara ve döndükten sonraki Ankara çok farklı. O dönem Kavaklıdere'deki Manhattan haricinde düzgün bir yerden bahsetmek çok zor, daha Kızılay'ın aşağısına, Sakarya'ya kaymamıştı mekânlar. Canlı rock performansı mevzuu, Ankara'da A Bar ve Graffiti'den çıkmıştır. Bir de Manhattan'ın önceki hali, Dorian Gray vardı. Dorian Gray hariç hepsinde çaldık. Üniversitelerden rock müzikle uğraşan insanlar bir araya gelir, ekipler kurardı. Tuhaf, hareketli bir dönemdi. Birbirlerinin ayağını kaydırmaya çalışanlar olurdu. Manhattan'da arkamızdan toplantılar falan yapılmıştı, Nirvana çalıyoruz diye.

Neden?

"Smells Like Teen Spirit" çalıyorduk. Barda pogo yapmaya başladı millet. İlk zamanlar bu tür çalan bir tek biz vardık. Avusturya'ya gittikten sonra, arkamızdan bizim listemizi çalan gruplar oluştu Ankara'da. Grunge'ın, alternatif müziğin ayyuka çıktığı dönemler onlar. Üzerimizde U2'nun da çok etkisi var aslında. Fazla fark edilmiyordur albümde belki ama, Bono benim kendi sesimi keşfetmemi sağladı.

Bu hengâmede Pink Floyd ve Livaneli nereye gitti?

Bir yere gitmedi, sadece yoğunluğu kayboldu. Kasetler orada duruyor, aklıma düşünce çıkarıp bir "Meddle"ı baştan sona dinliyorum.

Bestelerine Pink Floyd'un bir etkisi olduğunu düşünüyor musun?

Mutlaka vardır. Ama aslında Pink Floyd, her ne yaptıysa, onun orada durması hoşuma gidiyor.

Türkiyeli dinleyicinin kaderi şöyle gelişti: 90'larla birlikte Nirvana gibi güncel grupları günü gününe yakalayabildi ve hayatına sokabildi insanlar. Ama 80'lerde müzik dinlemeye başlayanların karşısına sadece Pink Floyd gibi geçmiş dönemin grupları çıkıyordu. Bunun bir sürü iyi ve kötü etkisi oldu.

Birikimimiz TRT 3 birikimidir. Sebla Özveren, Yavuz Aydar gibi isimler gerçekten öğretici programlar yaparlardı. →

AMERİKA'NIN IRAK SAVAŞI

Noam Chomsky / David Barsamian / Robert Fisk
John Pilger / Howard Zinn / Naseer Aruri
Yayına Hazırlayan: Anthony Arnove

Körfez Savaşı'ndan bu yana, ABD hegemonyası insan hakları ihlallerinde sınır tanımadı.

Amerika'nın Irak Savaşı, Irak'ta yaşanan insanlık trajedisini olduğu kadar, ABD hegemonyası altındaki bir dünyada "ulusal çıkarlar" adına neler yapılabileceğini de anlatıyor; Birleşmiş Milletler'in ve uluslararası medyanın rolünü irdeliyor.

ARAM **TOPLUM**

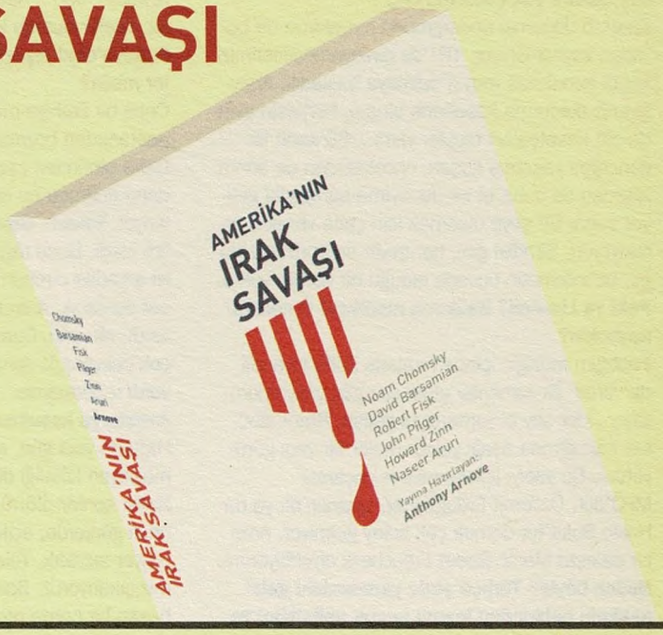

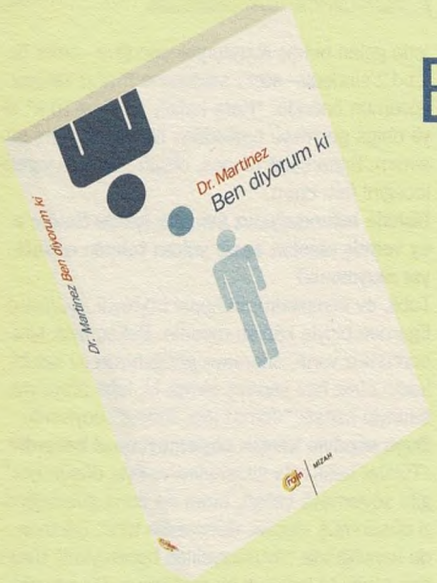

Dr. Martinez
Ben diyorum ki

Bilmem farkında mısınız, şu anda dünyanın en saçma işini yapıyorsunuz. Arka kapakta yazılanlara bakarak kitabın neye benzediğini anlamaya çalışmak, inanın bana, büyük bir saflık. Başka işiniz gücünüz yok mu sizin ya!

Bak, hâlâ bakıyor. Bir şey yok. Vallahi yok kardeşim! Sen ne bekliyordun peki? Kalkıp buraya "bu kitap bir mizah şaheseridir" ya da "şahane komik, gülmekten öleceksiniz" diye mi yazsaydım?

(...)

Esasen kabahat bende. Sumo güreşi veya su altı fotoğrafçılığıyla uğraşacağıma, kalkıp sırf siz doğru yoldan çıkmayasınız diye, gerçeği yalnız gerçeği bulabilesiniz diye böyle ipe sapa gelmez işlerle uğraşıyorum.

ARAM **MİZAH**

YENİ BİR SOSYAL BİLİM İÇİN

IMMANUEL WALLERSTEIN

Yeni Bir Sosyal Bilim İçin'de yer alan metinler, ırkçı önyargıların bilimsel düşünceden kapı dışarı edilmesinden, bilgi yapılarının yeniden düzenlenmesine pek çok değişim öneriyor.

ARAM **DÜŞÜNCE**

e-mail: aramyayincilik@yahoo.com

ARAM YAYINCILIK
Evliya Çelebi Mah. Aybastı Sk. No: 19/5 Beyoğlu-İSTANBUL
Tel: (0212) 292 89 40 Faks: (0212) 292 89 41

Ama o yıl çıkmış bir Cure ya da Bauhaus şarkısını imkânı yok çalmazlardı...
Zaten o dönemki underground merakımız da buradan kaynaklanıyor. TRT'de dinleyemediklerimizi kendi kendimize arayıp bulmaya başladık. Arşivlerimiz doldurma kasetlerle oluştu, herkesin evinde çift kasetçalarlı teypler vardı... 80'lerde ilk gençliğini yaşamış kuşak, öncekilerden de sonrakilerden de daha iyi bir deneyime sahip gibi geliyor bana. Bir şeye ulaşmak için çaba vermek gerekiyordu. Şimdiki gibi, her şeyin önümüzde olduğu, bir internetin ucunda olduğu bir durum yoktu.
Peki ya Livaneli? Bağlama merakın? O nereye kayboldu?
Yaptığım müziğin içinde mutlaka Zülfü Livaneli de vardır. İlk zamanlar gitarı saz gibi çalıyordum zaten. Her şey el yordamıyla gelişti. Bizim albüme baktığımda aşağı yukarı majör bir yapı görüyorum. Bu yapıyı kurmamıza yol açanlar MFÖ'dür, Özdemir Erdoğan'dır, Livaneli'dir ya da Hakkı Bulut'tur demek çok kolay gelmiyor. Ama bir bakışta Manic Street Preachers diyebiliyorum.
Neden böyle? Türkçe şarkı yazımındaki geleneklerin birbirinden kopuk kopuk geliştiğini ve sonrakilere aktarılamadığını mı düşünüyorsun?
Bir şarkı yazma geleneği yok zaten Türkiye'de. Kentli ozan diye tabir edilen şarkı yazarları var, ama bunun bir kültür ya da takip edilecek bir estetik oluşturduğundan emin değilim. Artık gerekli sosyal dönüşümün yaşanıp kültürün daha sabit bir yere oturmasını ve tehdit edilmemesini istiyor insan.
Sizin bu şarkılar nasıl ortaya çıktı peki?
Avusturya'da daha cesur hissettik kendimizi şarkı yazmak adına. Sadece müzisyen olarak yaşıyorduk orada. Başka kimliğimiz yoktu. Ama burada öğrenci, annesinin kuzusu ya da bir şekilde elektrik faturasını ödemek zorunda kalan adamlardık. Oraya gidip dört kişilik bir komün hayatını dört sene boyunca yaşayınca, kendi stillerimizi bulduk. Bu dört senelik dönem, jam-session ve kayıt yapmakla geçti.
Şimdi keşke o hayat sürseydi dediğin oluyor mu?
Hayır. Aynı ev içinde dolaşan dört adamdan bahsediyoruz. Her biri ayrı bir psikopat. Şu an kendi evimde yaşıyorum, her şey bana özel. İşimi yapabilmem için ilişkilerin beni yormaması gerekiyor. Kimseyle sürekli didişmek istemiyorum.
Grup olmanın büyüsü ortadan kalktı mı yani?
Tam tersine. Asıl bu didişmeler büyüyü ortadan kaldırıyor. Adam gibi bir üretim için, biraz mesafe lazım. Bütün sanatçılar için bu böyledir. İki ressama gidip bir resmi yaptırmak herhalde çok güçtür. Aynısı işte; tek fark, müzikte işbölümü daha belirgin. Ya da belirginmiş gibi yapılıyor, aslında o kadar belirgin falan değil. Bizim grupta herkes çok meraklı kompozisyona. Sazlı sözlü şarkıyı getiren bir tek ben varım, ama parça son halini alacağı zaman herkes katkısını sunuyor. Stüdyoda zaten herkes birbirinin karşısında çıplak kalıyor. Oraya egolarla gelmenin bir mânası yok.
Sizin Avusturya maceranız nasıl başladı, nasıl gelişti?
1995'te Fethiye'de yazlık program yaparken bir adam geldi, bizi dinledi ve beğendi. Bu adamın, Salzburg eyaletinde, kayak merkezlerinin bulunduğu bir turistik merkezde üç tane oteli ve barları vardı. Bize teklif yaptı, fiyat verdik. Ankara'ya döndükten sonra, pasaportlarımızın fotokopisini isteyince işin ciddiyetini kavradık. Ve bize dört aylık çalışma izni yolladı. Egemen, Orkun, Evrim (Evişen), ben... Apar topar gittik, okullar, sevgililer, aileler burada kaldı...
Fethiye'deki repertuarınızı üç-beş şarkıyla özetler misin?
Önce bir Fethiye manzarası çizeyim: Yan tarafta, pastaneden bozma mekânda Athena çalıyordu. Daha albümleri çıkmamıştı. Rekabet halindeydik, daha doğrusu bu rekabeti körükleyen bar sahipleriydi. Teksas kasabası gibi tuhaf, yapay bir gerilim vardı. Buna rağmen Athena'daki çocuklarla iyi arkadaş olmuştuk. Sabahlara kadar Gizli Hedef oynardık. Aramızda sert parçalar alışverişi de vardı. Nirvana, Cure, Violent Femmes ve U2'dan çok çalıyorduk. Ama "Smoke On The Water" da vardı repertuarda.
Avusturya koşulları nasıldı?
Haftada yedi gün, sekiz kere çalıyorduk. Tam müzisyen köleliği diyebileceğimiz türden bir iş. Hafta sonları 2500 metrede, dağda çalıyoruz, güneşli günlerde, açıkhavada, 20 dereceye kadar çıkıyor sıcaklık. Teleferikle ses düzenimizi kendimiz çıkarıyoruz. Sonra akşamları aşağı inip yine başka bir barda program yapıyoruz. Fethiye'de kazandığımızdan biraz daha fazla kazanıyoruz... Dört ay sonunda o adamdan ve o ağır koşullardan ayrıldık. Ama buraya dönmedik, başka işverenler bulduk, Innsbruck'a taşındık, son bir buçuk yılda serbest çalışabilecek konuma geldik... Bir takım önemli yerel festivallerde de çaldık, mesela Mick Jagger'ın blues'cu kardeşi Chris Jagger'a orada alt grup olarak çalmıştık.
Anlaşılan epey ilgi görüyordunuz...
Bazı mekânlardaki programlarımız çok dolu geçerdi, bir takım kasabalarda gençler bizi bayağı kahraman falan gibi görüyordu. Sonuçta bir dağ kasabasının barındasın, ama herkesin eğitim düzeyi yüksek, yine de bu insanların çoğu müziğimizi eğlenmek için dinlerdi. Bir kısmı zaten turist. Bizse turistten de beter! Kıvamı tutturduğumuz zaman, sağlam eğlenceler yaratabiliyorduk. Hem de bunu Nirvana çalarak yapıyorduk.
Orada bir Türk grubu olduğunuz belli miydi?

Şarkı yazan insanların aşk şarkısı yazmaya karşı ya olumlu ya olumsuz bir tavırları var. Politize şarkılar için de benzer tavırlar geçerli. Bunların ikisi de yanlış.

Tabii ki, herkes biliyordu. Bundan kaynaklanan belirgin bir sorun yaşamadık. Ki Hitler'in doğduğu ülkedir Avusturya. Faşizmin bazen gizli, bazen açık ifade edildiği bir yer. Orada bulunduğumuz dört yıl, Haider'in partisinin yükseldiği, Türk ve yabancı düşmanlığının körüklendiği zamanlardı. Bazı yaşlı kadınlar bizden direkt korkardı Türküz diye.
Orada hangi göçmen grupları var?
Yugoslavlar ağırlıkta. Sırplar, Bosnalılar. 150 bin kadar da Türk yaşıyor. Araplar da var, Mısırlılar, Faslılar...
Haider'in ırkçı Özgürlük Partisi'nin yükselmesiyle, koşullarınızda değişen bir şey olmadı mı?
Oraya yeni gelecek yabancılar için hayat zorlaştı, ama zaten orada olanlar için gündelik hayata çok fazla yansıyan bir şey yoktu. Tek değişen, içten içe yabancılara katı davranmanın biraz daha olağan hale gelmesiydi. Örneğin, toplantıları şölen şeklinde geçmeye başladı bu adamların. Yabancı düşmanlığı açıkça ifade edilir hale geldi. Bu durum, çocuklar arasında bile hissediliyordu. Hiç unutmayacağım bir şey var: Bir tren istasyonunda, el ele tutuşmuş tren bekleyen yedi-sekiz yaşlarında üç Türk çocuk gördüm. Bir anda bisikletle gelen birkaç Avusturyalı çocuğun –onlar da 11-12'sindedir– sözlü saldırısına maruz kaldılar gözümün önünde. "Kara kafa", "domuz Türk" diye dalga geçmeye başladılar. Ne yapacağımı şaşırdım. Buna şahit olunca, olayın nerelere varabileceğini fark ettim.
İlişkide bulunduğunuz insanlar içinde Haider'e oy vermiş olanları aşağı yukarı tahmin edebiliyor muydunuz?
Tabii, ev sahiplerimizin hepsi böyleydi. *(gülüyor)* Egemen biriyle kapıştı mesela. Birkaç aylık kira borcumuz vardı, ödemeye gittiğimizde ev sahibi kadın biraz hırs yapmış olmalı ki, lafın arasında, espriyle karışık "domuz gibi Türkler" deyiverdi.
Bunu espriyle karışık söylemeyi nasıl becerdi?
"Türkler hakkında Avusturyalılar öyle düşünüyor" gibi söylemeye çalıştı, bizim de buna güleceğimizi düşünmüş olacak. Gülemedik tabii. Egemen de karşılığında "Avusturyalıları becereyim!" türünden bir ifade kullandı otomatikman. Bir sonraki karşılaşmamızda ev sahibemiz, aşağı kasabada polis memuru olan oğlunu eve çağırmıştı ve evden çıkmamızı istedi. *(gülüyor)*
Siz bu albümün bütün kayıtlarını Avusturya'da bitirip döndünüz değil mi Türkiye'ye?
Evet, 1999'da. O dönem için yapı, konsept, sound olarak daha yeni bir albümdü.
Dört yıl neden ve nasıl beklediniz?
Plak şirketleri arasında çok fazla gidip geldik. Çünkü gittiğimiz hiçbir yer bize "bu işi almayız" demedi, ama geciktikçe gecikti. Bir firma bizi bir buçuk yıl oyaladı ve en çok kullandıkları bahane şuydu: "Hatasız Kul Olmaz"ın telif hakkını alabilecek miyiz, alamayacak mıyız? Sonuçta, bize söylendiği kadarıyla, Orhan Gencebay yorumumuzu beğenmiş, ama o an için şarkıyı veremeyeceğini, belki ileride birlikte çalışabileceğimizi söylemiş. Oysa zaten "Hatasız Kul Olmaz" orijininde bir albüm yapmak gibi bir derdimiz yoktu. Albümün gecikme nedenlerinin en önemli sebebi bu. Gerisi beceriksizliğimiz.
Beklemek dışında o dört sene nasıl geçti?
Yine barlara döndük. Bu albümdeki üç-dört parça 99'dan beri Ankara'da sürekli söylediğimiz parçalar: "Makine", "Gel Gör Beni", "Sukutu Hayal",

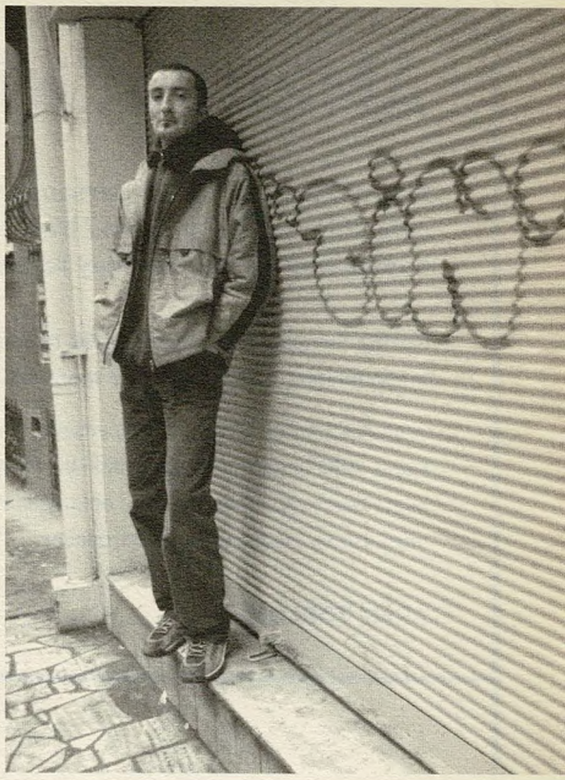
Ercüneyt Özdemir (foto: Ayşegül Oğuz)

"DKA"... Şunu farkettik ki, Avusturya macerası sayesinde neredeyse bir rütbe kazanmışız. Etrafımızdaki müzisyen arkadaşlar, kendi gruplarını devam ettirememiş olanlar bize çok imrenirdi. Bizi diğer insanlardan ayıran, müzik konusundaki ısrarımızdır.

Albüme yeni şarkılar ekleme ihtiyacı hissetmediniz mi bu dört senede?

2003'ün ocak ayında çıkmış bir albümde aslında geçen sene yazdığım şarkıların da olması lazım. Ama bu albümün en büyük özelliği, o yere ve zamana ait olması. Yedi yıllık bir deneyimin günahıyla sevabıyla net bir ifadesi. Sıra bu "Makine"deydi ve sırasını savması gerekiyordu. Avusturya'dayken kuyuya attığımız taş budur bizim.

Dört sene az değil. Daha ne kadar beklerdiniz?

Bıçak kemiğe dayanmıştı, hatta kemikten de içeri bayağı girmişti, artık son raddeye geldiğinde albüm çıktı.

Şimdiki ruh halinizi de yansıtıyor mu bu albüm?

Bence biraz köşegenli yapıları var bu şarkıların: Keskin virajlar, geçişler, bir anda yüksekten küt diye düşüvermek... O dönemki psikolojimizle doğrudan ilişkili, çünkü duygusal anlamda uçlarda yaşanmış günlerdi onlar. Stil ve ifade olarak birbirinden çok farklı şarkılar var albümde. Tabii bir Beastie Boys kadar değil. Bu değişik ifadeleri aynı sound içinde eritmeye ve benzeştirmeye dikkat ettik çünkü.

Şimdi yazdıkların bunlardan farklı mı?

Şu an zihnimde daha spiralli işler var. Daha mülayim bir hayat yaşıyoruz şimdi. Hızlıydık, sert takıldık ama, artık kim olduğumuzu ve neler yapabileceğimizi daha iyi biliyoruz. Daha oturmuş adamlarız. Şöyle bir kalburdan geçtik. Tabii öyle çok ruhanî işler yapacağımızı söylemek istemiyorum. *(gülüyor)* Biraz daha inceleceğiz gibi geliyor bana... Mesela bu albümde "DKA", "Makine", "Güzel Şarkı" gibi birkaç şarkıda, aslında benim hiç de meraklısı olmadığım didaktik bir söylem var.

Sahiden onları didaktik mi buluyorsun?

İşte, yani, eleştirel bir göz var ya.

Eleştirel olması didaktik olmasını getirmez ki. Sen bu albümün toplumsal eleştiri dozundan rahatsız mısın?

Bilmiyorum, bana toplumsal mesajı olan bir albüm yapmışım gibi gelmiyor, sadece bir söz yazarı olarak canımı sıkan bir şeyler vardı ve ben onları söyledim. Bunlar bana anlık geliyor. Bir bakıyorum, bir sürü şeyi bir anda ifade etmeye çalışmışım, bunu çok gereksiz buluyorum.

Mesela "Makine" şarkısında sıkış tepiş bir eleştiri olduğunu mu düşünüyorsun?

O aslında tek bir mevzu. Mazhar Alanson bir yerde oturuyormuş, içeri Çelik girmiş, Mazhar Alanson da, "ooo, n'aber Çelik, Atatürk nasıl?" demiş... Bu şarkıdaki hikayeyi dile getirmeme sebep, o günün siyasal ve sanat ortamında oluşan samimiyetsizlikler... Şunun bunun kalpak takıp fotoğraf çektirdiği, habire 10. Yıl Marşı'nın okunduğu dönemler... Ben genel olarak müziğe bakışımızın ne olduğunu değil de, ne olmadığını yazmaya çalıştım o şarkıda. Bu albümün büyük firmaların elinde dolaşacağını aşağı yukarı biliyorduk. Çünkü "Hatasız Kul Olmaz" vardı içinde. Bunu illa ki birileri potansiyeli olan bir iş gibi görecekti. Nitekim öyle oldu. Ama büyük plak şirketler bizimle ilgileneceklerse, "Makine" şarkısını da kabul etmek zorundaydılar... Yine de şarkı sözlerinde traşların doğru yapılmadığını ya da olumlu ya olumsuz bir tavırları var. Aynı şekilde, politize şarkılar için de benzer tavırlar geçerli. Kimileri suya sabuna dokunmuyor, kimisi sadece bununla uğraşıyor. Bunların ikisi de yanlış. Böyle bir ülkede yaşayıp da bizi yönetenler hakkında fikir sahibi olmamanın imkânı yok. Öte yandan adam gibi bir aşk şarkısı yazmak da her babayiğidin harcı değil. Ben "Her Cennet"in sözlerini yazmadan evvel bir sene filan Shakespeare okudum. İlhan Berk, Özdemir Asaf okudum. Ama mesela Michael Stipe'dan daha çok etkileniyorum şarkı sözü yazarken.

Son dönemlerde hangi gruplar, müzisyenler ilginizi çekiyor? Kimler etkiliyor Metropolis'i?

Bizim birikimimiz çaldığımız cover'lardan geliyor. 200 şarkı geldi geçti bu kadar sene içinde. Jeff Buckley'ler, Ben Harper'lar ya da mesela Tool'un çok etkisi vardır müziğimizde. Bizim çocuklar Dream Theater'ı çok severler. Bense çok yorucu bulurum o tip stilleri. Ama "bu albümde Dream Theater etkisi yok" dersem, ikisi beni döver. Ben enstrümanımın virtüözü olmaya hiç kalkışmadım, aklımdakini biraz çalabilsem yeter... Egemen ve Orkun Ankara'da olduğu için tam bilemiyorum ama, son zamanlarda Queens Of The Stone Age, Incubus, Foo Fighters gibi gruplar dinleniyor galiba bizim grupta. Ben bunların yanında Fatboy Slim, Moby, Cassius gibi şeyleri de dinliyorum... Björk ve Tori Amos alışkanlığı oluştu bende son birkaç senedir. Haftalarca dinlesem bıkmıyorum. Tabii hiç vazgeçemediğim bir de Nick Cave var. Koştura koştura gidip aldığım son albüm Audioslave oldu. Beğendim ama, Rage Against The Machine veya Chris Cornell'ın solo albümü daha güzeldi.

Türkiye'den birileri var mı ilgini çeken?

Aşık Mahzuni'ye ilgi duydum son bir-iki senedir. Ama şunu fark ediyorum, artık hevesli dinleyici olma niteliklerimi kaybettim. Bir süre sonra insan kendi müziğine odaklanmaya başlıyor. En güzeli, bir şarkı yazıp ertesi gün o kendi yazdığın şarkıyı dinlemek.

İlk halinde "Fırtınalı Şarkı"nın sözleri daha farklıydı, "Eylül dokuz yüz seksen / çek ellerimi beynimden" diye başlıyordu şarkı. Hatta o haliyle beğeneni de çok oldu. Ama bunu biraz daha inceltmeye karar verdim.

işin kaba kaldığını hissediyorum. Bu albüme özgü olarak bunu güzel de buluyorum aslında. İlk halinde "Fırtınalı Şarkı"nın sözleri daha farklıydı, "Eylül dokuz yüz seksen / çek ellerimi beynimden" diye başlıyordu şarkı. Hatta o haliyle beğeneni de çok oldu.

Evet, daha güzelmiş.

(gülüyor) Sonra şarkının sadelikten uzaklaştığını düşündüm ve toplumsal, siyasal bir eleştiri yapacaksam, bunu biraz daha inceltmem gerektiğine karar verdim. Ama sosyal adaletsizliğin bu kadar fazla olduğu, yaşama koşullarının günden güne çıkmaza girdiği bir ülkede, tüm çabalarına rağmen işlerin boka sardığını görünce, tabii ki insan çileden çıkıyor. Bunu dillendirecek olan adam da tabii ki şarkı söyleyen adamdır. Ama yelpazenin şurasında durayım gibi bir niyetle yola çıkılarak yapılan bir şey değil... Şimdilerde aşk şarkısı yazmak üzerine bir sürü geyikler dönüyor. Şarkı yazan insanların aşk şarkısı yazmaya karşı ya

Söyleşi: **Derya Bengi - Ayşegül Oğuz**

EVEREST

www.everestyayinlari.com

Der. Osman Akınhay-Özcan Özen/
Dünyanın Bütün Sokakları İsyanda
(Siyaset-İnceleme)

Ömer Madra-Tanıl Bora-Ahmet İnsel-Nuray Mert-H.B.Kahraman-E.Fuat Keyman-Ece Temelkuran-Şükrü Argın-Ergun Aydınoğlu-Özcan Yurdalan-Ertekin Akpınar-Mehmet Uğur-Ali Çağrı Mutlu ve diğerleri...

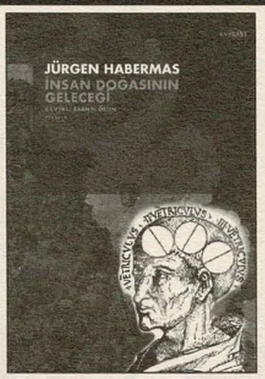

Jürgen Habermas/
İnsan Doğasının Geleceği
(Felsefe)

Habermas, insanın yaşam kalitesini arttırıcı genetik ve biyo-teknolojik gelişmeler çerçevesinde, insanı yakın gelecekte bekleyen en ciddi varoluş sorunlarından birine karşı uyarıyor...

Giorgio Scerbanenco /
Milanolular Cumartesi Cinayet İşler (Siyasi-Polisiye)

Scarbenenco'nun ünlü kahramanı Duca Lamberti'nin, polisin artık suçluları tek tek arayacak vakte sahip olmadığı bir dönemde, Milano'da gündelik hayat üzerine odaklanan heyecanlı ve hüzünlü bir macerası...

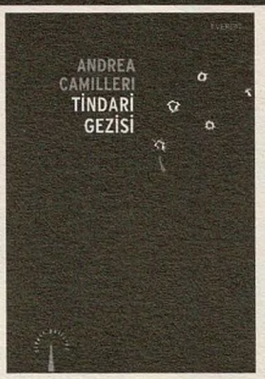

Andrea Camilleri /
Tindari Gezisi
(Siyasi-Polisiye)

Andrea Camilleri'nin keskin zekâsı ve babacan tavırlarıyla tüm dünyada sempati kazanmış karakteri Komiser Montalbano, masum görünüşlü insanların bulaştığı organ satışıyla ilintili suç örgütlerinin peşine düşüyor...

Esmahan Aykol /
Kelepir Ev
(Polisiye)

Kitapçı Dükkânı'ndan tanıdığımız, İstanbul aşığı ve polisiye düşkünü Alman Kati Hirşel, bu kez, Kuledibi'nde kelepir bir ev satın almaya çalışırken kendisini cinayet zanlısı olarak buluyor...

Başka dünyaların şarkıları...

ithaki

www.ithaki.com.tr

Gediksavaşları Efsanesi 4

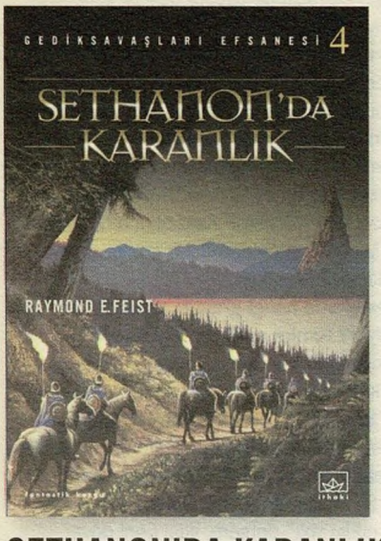

SETHANON'DA KARANLIK
Raymond E. Feist

Amber Yıllıkları 5

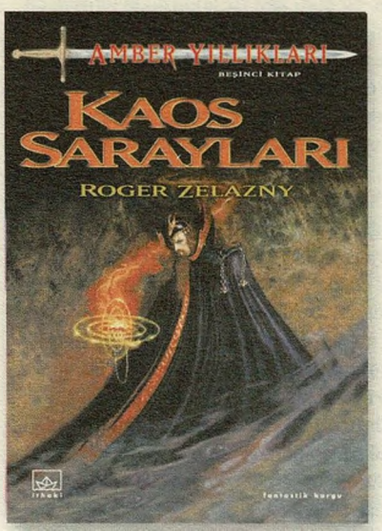

KAOS SARAYLARI
Roger Zelazny

Türkçe Edebiyat

CİMRİ KİRPİ
Vecdi Çıracıoğlu

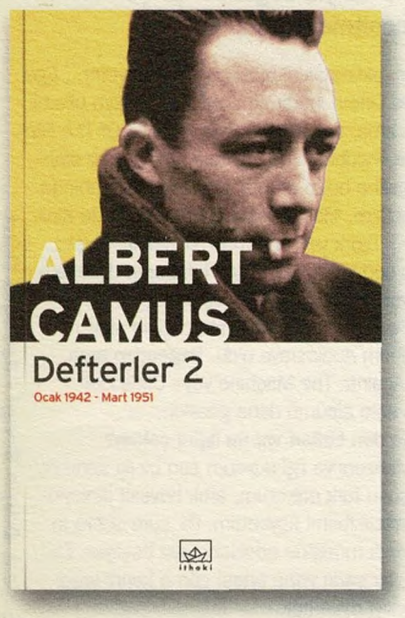

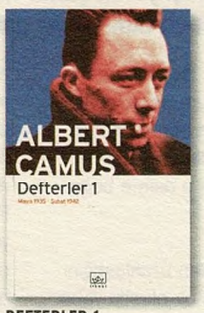

DEFTERLER 1
Albert Camus

Dünya Savaşı'ndaki ırksal temizlik, soğuk savaş, siyasal davalar, karmakarışık bir dünyanın bütün sarsıntıları... İnsan saçma bir evrende nasıl bir tutum benimsemeli? Başkaldırı mı, devrim mi? Yazınsal angajman mı, tanıklık mı, oyalanma mı?

Bu kitapta, yalnızca bir düşünürle karşılacağımızı sanıyorduk; oysa tüm kırılganlığıyla bir insanı keşfediyoruz.

İthaki Kitaplığı

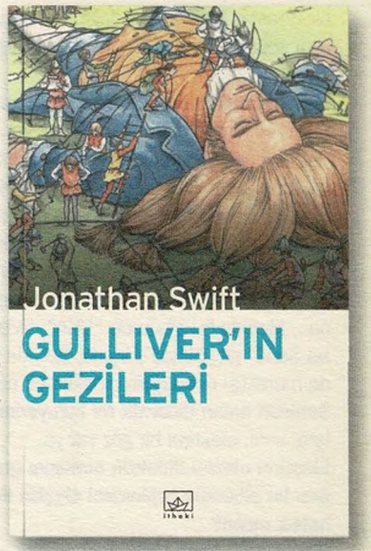

GULLIVER'IN GEZİLERİ
Jonathan Swift

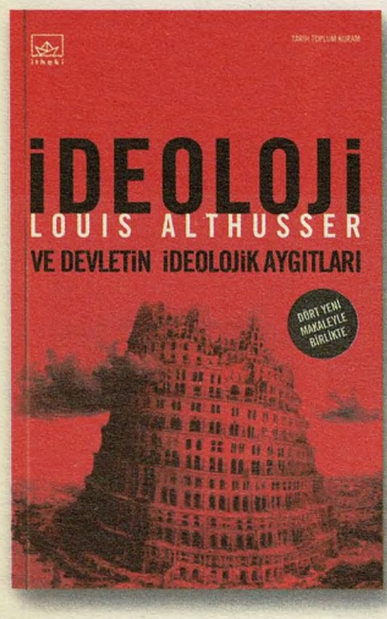

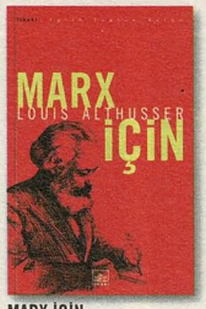

MARX İÇİN
Louis Althusser

Bu kitap; Althusser'in Kuram'a en özgün ve önemli katkılarından olan DİA'larla (Devletin İdeolojik Aygıtları) ilgili beş makalesini –dördü daha önce hiç yayımlanmamıştır– içermektedir. İdeolojinin nasıl olup da bireylerden özneler ürettiğini ve varolan üretim ilişkilerinin yeniden-üretiminde nasıl işlediklerini, kendine has üslubu ve keskin sınıfsal perspektifiyle analiz eden Althusser, bir anlamda hâlâ güncelliğini koruyan bu tartışmaya, çok önemli açılımlar kazandırmaktadır.

Psikanaliz Gündemi 3

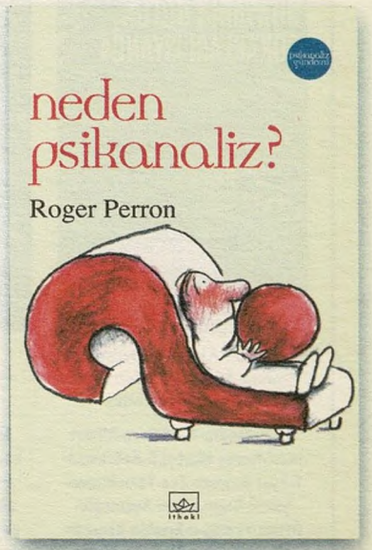

NEDEN PSİKANALİZ?
Yay. Haz.: Bella Habip

MAKASLAR BOŞA DEĞİL... İlgilendiğiniz kitap ya da kitaplarla ilgili bölümü kesip Penguen Kitabevlerine gelin, bu kitapları %20 indirimle satın almaya hak kazanın!
Şube 1: Bahariye Cad. Ünertan Pasajı 35/40 Kadıköy-İstanbul 216 349 14 35
Şube 2: Caferağa Mh. Muvakkithane Sk. (Postane arkası) 32 Kadıköy-İstanbul 216 414 61 73-74

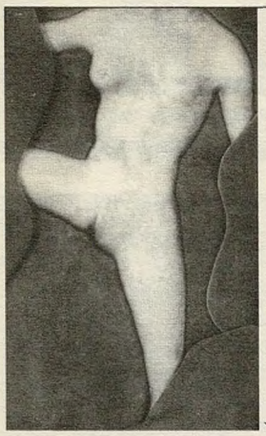

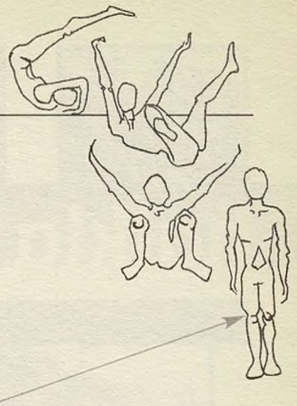

ROLL KİTAPLIĞI

Alfred Jarry Seçme Eserler (Dost)
Amit Chaudhuri Akşamüstü Ezgisi (İş Bankası Kültür)
Bülent Bozkurt Güneş Çarkında Gölgeler –Shakespeare'den Seçmeler (Dost)
Claude Simon Tramvay (YKY)
Georges Perec Doğdum (YKY)
Halit Kakınç Sultan Galiyef ve Milliyetçi Komünizm (Bulut)
Henry Bachau Antigone (Metis)
Irvine Welsh Olağanüstü –Üç Kimyasal Romans (Stüdyo İmge)
İlber Ortaylı İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı (İletişim)
Jerzy Grotowski Yoksul Tiyatroya Doğru (Tavanarası)
Joseph Roth Hileli Tartı (Dost)
Metin Eloğlu Bu Yalnızlık Benim – Toplu Şiirler (YKY)
Murat Gülsoy Binbir Gece Mektupları (Can)
Paul Bowles Esirgeyen Gökyüzü (Ayrıntı)
Ronaldo Munck Marx@2000 (Kitap)
Salâh Birsel Yapıştırma Bıyık (Dünya)
Sigmund Freud Espriler ve Bilinçdışı İle İlişkileri (Payel)
Virginia Woolf Kendine Ait Bir Oda (İletişim)
Zeynep Sayın İmgenin Pornografisi (Metis)
Zygmunt Bauman Modernlik ve Müphemlik (Ayrıntı)

Kendine ait bir nota

Son dönem İtalyan romancılarının önde gelenlerinden Alessandro Baricco, Air grubuyla bir albüm yaptı ve Türkçede de yayınlanan "Kent" kitabından western'li pasajları plağa okudu. "Öfke Şatoları" kitabından notalı bir tadımlık alıyoruz...

–Doktor yok, Ornevall'e gitti, galiba Bayan Ornevall'in doğum sancısı tutmuş...
Pekisch başını salladı.
–Doktorun notası neydi?
–Mi.
–Tamam, mi'yi ben alacağım.
–Pekisch, istersen mi'yi ben alayım, Arth benim si'yi alsın ve...
–İşleri karıştırmayalım, tamam mı? Mi'yi ben alacağım. Herkes kendi notasına baksın, mi de benim olacak.
–Doktor o sesi çok güzel çıkarıyordu...
–Tamam tamam, gelecek sefere çok güzel çıkarır o sesi; artık başlayalım... lütfen kesin konuşmayı.
Otuz altı çift göz Pekisch'e dikilmişti.
–Bu akşam *Büyülü Orman, Doğduğum Korular*'ı çalacağız. İlk dize pes perdeden, nakarat daha canlı olacak, lütfen dikkat! Tamam. Herkes yerine. Her zamanki gibi, kim olduğunuzu unutun ve her şeyi müziğe bırakın. Hazır mısınız?
Her cuma akşamı Pekisch umanofon çalardı. Bu garip bir aletti. Pekisch'in kendi buluşu olan bu alet bir tür org gibiydi, ama boruların yerinde insanlar vardı. Herkes bir tek nota, kendi özel notasını seslendiriyordu. İlkel bir klavyeyi çalıştıran Pekisch ise hepsini idare ediyordu: Bir tuşa bastığı zaman karmakarışık tellerden oluşan bir sistem harekete geçiyor, o tuşun karşılığı olan koro üyesinin bileğine bağlı tel hızla çekiliyor ve o da hemen notasını okuyordu. Pekisch tuşa basmayı sürdürürse tel boyuna çekiliyor ve okuyucu da durmadan aynı notayı seslendiriyordu. Pekisch parmağını tuştan çekince tel gevşiyor, okuyucu da susuyordu. Bu kadar basit. Yaratıcısının dediğine göre, umanofon'un başlıca avantajı bir koroda, hiç sesi olmayanlara bile şarkı söyleme olanağı tanımasıydı. Gerçekten de, yanlış yapmadan art arda üç notayı okuyamayan bir sürü insan olmasına karşın, kusursuz bir perdeden ve iyi bir tonda tek bir notayı doğru okuyacak birine çok ender rastlanırdı. Umanofon, neredeyse evrensel sayılabilecek bu yeteneğin eksenini oluşturuyordu. Koro üyeleri salt kendi notalarını okumaktan sorumluydular, gerisi Pekisch'in bileceği işti.
Kuşkusuz, büyük bir devingenlikten yoksun olan bu alet, fazla hızlı ya da karışık parçalar çalınmak istendiğinde çözülüp dağılıyordu. Bu durumu göz önünde tutan Pekisch, hemen hemen tümüyle halk müziği çeşitlemelerinden oluşan bir repertuar geliştirmişti. Sonuçları daha da artırmak ve etkili kılabilmek için büyük bir sabırla çalışmış ve bu uğurda çok emek harcamıştı:
–Buraya herhangi bir nota okumaya gelmiyorsunuz. *Kendi* notanızı okumaya geliyorsunuz. Bu öyle hava cıva değil, olağanüstü bir şeydir. Bir notası, salt kendinin olan özel bir notası olmak! Bin tane değişik notanın arasında şıp diye tanıdığı bu notayı hep yanında, üstünde, içinde taşımak! İsterseniz inanmayabilirsiniz, ama bana kalırsa bu nota sizinle soluk alıp verir, uyuduğunuz zaman başınızda bekler, nereye giderseniz sizinle gelir ve yemin ederim, geberinceye kadar peşinizi bırakmaz, en sonunda da sizinle birlikte öbür dünyayı boylar. Kendinizi aldatmayı sürdürebilir, gelip bana "Bay Pekisch, kusura bakma, ama ben içimde nota falan olduğuna inanmıyorum" der ve çekip gidebilirsiniz, evet, hiçbir şey yokmuş gibi basıp gidebilirsiniz... Ama işin aslı şudur ki, o nota vardır; vardır, yalnız siz duymak istemiyorsunuzdur. Ama bu ahmakça bir şeydir, ahmaklığın daniskasıdır, insanı şaşkınlıktan ağzı bir karış açık bırakacak bir ahmaklıktır. İnsanın bir notası var, salt kendisine ait özel bir nota ve bırakıyor içinde çürüyüp gitsin... Yok olamaz... Dinleyin beni... Yaşamda dayanılmaz, korkunç gürültüler olsa da, bu notayı duyabilmek için kulaklarınızı alabildiğine açın, duyduktan sonra da sıkı sıkı tutun ve elinizden kaçırmayın. İçinizde taşıyın, çalışırken boyuna yineleyin, kafanızda şarkısını söyleyin, bırakın kulaklarınızda çınlasın, hep dilinizin altında, parmaklarınızın ucunda olsun. O kadar ki, ayaklarınızda bile bulunsun; böylece, kim bilir belki de bir kerecik olsun zamanında gelmeyi becerirsiniz, çünkü hep böyle geç, her cuma günü yarım saat geç başlamamız olacak şey değil; bu sözlerim biraz da, yok özellikle size yönelik Bay Potter, çünkü kusura bakmayın, ama şu kapıdan sizin sol notanızın bir gün olsun saat sekiz buçuktan önce girdiğini görmedim, herkes tanığımdır, bir gün olsun görmedim...

Alessandro Baricco,
Öfke Şatoları (Can)

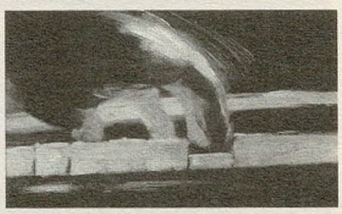

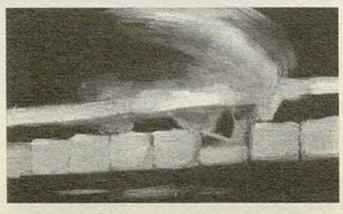

halkla ilişkiler

Hazırlayan ve sunan: Ayşegül Oğuz - Emin Ekşi - Duygu Güner

BAĞDAT CADDESİ

Hale Tan, 21, işsiz

Şu an ne dinliyorsun?
Power FM dinliyorum.
Yabancılardan kimleri beğenirsin?
Britney Spears, Jennifer Lopez, Enrique Iglasias...
Türkçe müzikle aran nasıl?
Daha çok pop dinliyorum. Gülben Ergen, Ebru Gündeş, Serdar Ortaç...
Bu saydıklarının bar programlarına hiç gittin mi?
Evet, özellikle Hande Yener çok başarılı, çok eğlendiriyor.
Hiç dinlemem dediğin biri var mı?
Müslüm herhalde. Arabesk dinlemem.
Bu cadde sana Bağdat'taki savaşı hatırlatıyor mu?
Burası çok farklı bir yer, bence bu cadde de teröristlere bir hedef. Ama savaşı desteklemiyorum kesinlikle.

Mireille Herpac, 24, sekreter

Ne dinliyorsun?
Joy FM dinliyorum, Power FM de dinlerim.
Genelde ne tür dinliyorsun?
Yabancı olarak slow şarkılar dinliyorum, Türkçede de pop müzik tercih ediyorum.
Türkçe popta en çok kimi dinlersin?
Sezen Aksu'yu çok severim, bir de Ebru Gündeş.
Sezen Aksu'nun son albümü mü iyi, eskileri mi?
Son albümünü beğendim, ama eski parçaları çok daha güzel.
Bağdat Caddesi'ndeyken hiç savaşı aklına getiriyor musun?
Sonuçta burası çok farklı, aklıma gelmiyor. Ama savaş keşke olmasaydı.

Hilmi Yücel, 24, bilgiişlem operatörü

Ne çalıyor?
Joy FM'de slow şarkılar çalıyor. Genelde metal dinlerim, Sepultura gibi. Rock da dinlerim.

Türk gruplarını dinler misin?
Nadiren. Mesela eski şarkı yorumlarını beğeniyorum. Bu yüzden bütün albümü almak zorunda kalıyorum. Kıraç ve Teoman'da olduğu gibi.
Teoman'ın cover'ları iyi geliyor mu?
Son albümünü beğenmedim. İlk albümleri çok güzeldi. Değişiklik bence artık işine önem vermemesiyle ilgili.
Her zaman Bağdat Caddesi'ne çıkar mısın?
Suadiye'de oturuyorum, köpeğimi gezdirmek için çıkıyorum caddeye.
Burası sana savaşı hatırlatıyor mu?
Sonuçta ben de bir askerim. Savaş olması iyi değil, ama vatan için seve seve gereken yapılmalı. Bu cadde bana savaşı hatırlatmıyor... Bildiğim kadarıyla Bağdat'a gidenler bu yoldan geçermiş, cadde adını buradan almış.

KUŞ PAZARI

Ferhat Tezgeldi, 24, taksi şoförü

Şu an ne dinliyorsun?
Kral FM'de Gülben Ergen çalıyor.
Sever misin?
Severim, güzel hatun!
Başka neler dinliyorsun?
Ahmet Kaya, Livaneli, Uğur Işılak...
Ne zamandan beri Karaköy'e, kuş pazarına geliyorsun?
Çocukluktan beri her hafta gelirim.
Kaça satıyorsun kuşları?
5-10 milyona gider. Sekiz kuşum var.
Walkman dinlemek satışları engellemiyor mu?
Yok, zaten kafama göre takılıyorum.
Taksicilik mi, kuşbazlık mı?
Tabii ki kuşçuluk. Taksicilikle uğaşılmıyor. Herkesin nabzına göre şerbet bana uymuyor.
Taksiye zam geldi, bundan sonrası nasıl olacak sence?
Kötü. Gerçi zam geldiğinden beri çıkmadım, ama her gün iki onluk yaptım mı, Allah razı olsun derim.

BEŞİKTAŞ İSKELE

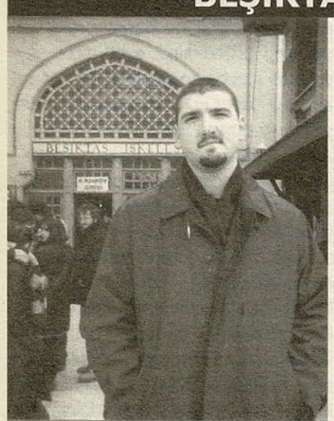

Noyan Cimcim, 22, öğrenci

Ne dinliyorsun?
Elton John, ama normalde pek böyle şeyler dinlemem.
Normalde ne dinlersin?
Her zaman Dream Theater dinliyorum. Gelmiş geçmiş en iyi grup olduğunu düşünüyorum. Progressive, speed falan da dinlerim.
Dream Theater konserine gittin mi?
Mükemmeldi. Seyirci çok açtı müziğe. Adamlar da çok iyiydi.
Son aldığın albüm ne?
Dream Theather'ın davulcusu ve keyboard'cusunun OSI adıyla çıkardıkları bir proje albümü var, onu aldım.

Galip Varoğlu, 17, öğrenci

Ne dinliyorsun?
Kıraç'ın son albümünü.
Başka neler dinlersin?
Türkçe dinliyorum daha çok. Protest müzik dinliyorum. Grup Yorum'u çok beğeniyorum. Rock seviyorum, 70'lerden bazı grupları çok seviyorum, yenilerden de Offspring'i.
Dinlediğin müziklerde en çok kimin etkisi olmuştu?
Kesinlikle ablamın çok etkisi oldu. Birçok şeyi ilk ondan öğrendim. Ama o şimdi iyice Türkçe popa döndü, başka bir şey dinlemiyor.
Arabesk seviyor musun?
Hayır, nefret ediyorum. Çok iç karartıcı, isyancı, karanlık ve zararlı olduğunu düşünüyorum.

İSTİKLAL CADDESİ

Pınar Karabastı, 21, öğrenci

Şu an ne dinliyorsun?
Karışık bir CD. Yabancı şarkılar. Tiziano Ferro falan.

Yerlilerden kimi dinlersin?
Fazla dinlemiyorum, dinlersem de, Tarkan ve Sertab Erener dinliyorum.
Sertab Erener'in Eurovision'da İngilizce söylemesine ne diyorsun?
Pek hoşuma gitmiyor, İngilizce söylemesi güzel, ama burası Türkiye.
Peki Tarkan?
Ben onun eski şarkılarını seviyorum.
Sence savaştan sonra neler olacak?
Amerika Türkiye'ye gelecek. Açgözlü Amerika!
En son kimin konserine gittin?
Zorla Hülya Avşar konserine gitmiştim. Kalabalığı sevmiyorum, depremden sonra asosyal yaşıyorum. Aslında Teoman konserine gitmek isterdim. Bir de Jennifer Lopez'e.
Lopez'de beğendiğin şey ne?
O kadına hayranım. Bir de Hülya Avşar'a. Kendisini ispatlamış kadınlar. El attıkları her işi yapıyorlar. Ben de öyle olmak istiyorum.

Serap Çakar, 27, editör

Şu an ne çalıyor?
Göksel, "Körebe".
Depresyonda mısın?
Bu aralar çok iyi hissetmiyorum kendimi... Göksel'in ilk albümünü de sevmiştim. O daha bıcır bıcırdı.
Başka kimleri dinlersin?
İyi bir dinleyici değilimdir, daha çok radyo dinlerim. Etnik müzik falan seviyorum. Bu ara herkes gibi Duman dinliyorum.
Film Festivali'ne gidiyor musun?
Sekiz film gördüm. Şimdi "Karanlık Sular"a gidiyorum.
Roll okur musun?
Eskiden. Bir yıldır takip etmiyorum. İyi bir dergi, fakat taraflı yanları var. Alternatif müziğe yaklaşımını beğeniyordum, ama politik olarak bazı sivri çıkışları bana uygun değildi.
Şimdi 75. sayıyı hazırlıyoruz, beğendiğin bir sayı aklına geliyor mu?
Neşet Ertaş'lı sayı güzeldi.

BRONX

THE ONE AND ONLY ALTERNATIVE ROCK BAR

istiklal caddesi, terkos çıkmazı no: 8 Beyoğlu / İST
tel: (0212) 293 53 98 • 293 53 99

Derleyen: Ogan Güner

Çalsın sazlar oynasın kızlar

"Rock'n'roll usûlü hayat"ın olmazsa olmazı "çılgın parti"ler. Özellikle de plak şirketleri grupların önüne yığınla parayı koyduğu zaman. Anlaşılan yapılacak en iyi şey, starlıktan önce rüyalarda bile görülemeyecek gecelere kulaç atmak. Fakat her şeyin bedeli var...

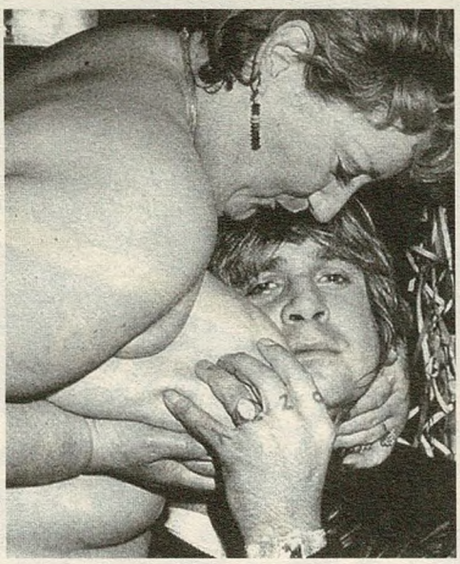

Solda Ozzy Osbourne'ün, sağda Shaun Ryder'ın marifetleri...

The Who > "Tommy"nin sahne versiyonunun galası için verilen partideki izlenimlerini The Who cemaatinin müdavimlerinden DJ Annie Nightingale aktarıyor: "Katıldığım en güzel partilerden biri buydu. Parti için yılan oynatıcıları, ateş yiyen adamlar, bıçak atanlar, balonları vuran keskin bir nişancı falan kiralanmıştı. Keskin nişancı gösterisini yaparken sahnenin arkasından bir çığlık duyuldu. Adam DJ'yi yaraladı. Sonra ateş yiyen adam yanlışlıkla yılanları ateşe verdi. O sırada Pete Townshend barı kapadıkları için sinirlenip etrafa bir şeyler fırlatmakla meşguldü. Yanan yılanların kokusu etrafı sardığında itfaiye geldi. Herkes dışarı çıktı ve yolun karşısına sıralanmış itfaiye araçlarını gördü. İtfaiye girip yanan yılanları söndürdü ve gitti. Herkes dışarda onların işini bitirmesini bekledi ve daha sonra içeri girip partiye devam ettik. Parti sabaha kadar sürdü. Hepimiz olan biten her şeyin Keith Moon tarafından ince ince hesaplandığını düşünmüştük. Meğerse gerçekmiş."

Queen > "Fat Bottomed Girls / Bicycle Race" klibinde Wimbledon stadyumuna yüzlerce çıplak kadını bisikletle dolaştırarak rock'n'roll tarzı eğlenceden anladıklarını kanıtlamışlardı zaten. Bu parçaların da içinde olduğu "Jazz" albümünün tanıtımı için de New Orleans'ta bir parti düzenlediler. Üstsüz garsonların, hermafrodit striptizcilerin, cücelerin yer aldığı parti, Freddie Mercury'yi alemde partici haline getirmeye yetti.

Rolling Stones > 1968'de "Beggars Banquet" tanıtım partisi için çok kalabalık bir davetli grubu Londra'nın lüks otellerinden birinin mumlarla aydınlatılmış bodrum katına geldi. Uzun tahta masalarda geleneksel İngiliz yemekleriyle ağırlanan misafirlerin arasında, önüne tutturulmuş plastik bir çatalla beyaz kartondan bir gömlek giymiş Mick Jagger ve Brian Jones evsahipliği yapıyordu. Sonunda Mick Jagger kalktı ve davetlilere "yeterince yiyip içtiniz mi? Sizi sadece bunun için çağırmadık elbette" diyerek sırıttı. Bu sırada garsonlar altın kutular taşıyarak içeri girdiler ve herkese reçelli çörekler dağıttılar. Ve birden Rolling Stones'la basın mensupları arasında çörek savaşı başladı.

Christina Aguilera

Led Zeppelin > Led Zeppelin için her gece parti gecesiydi. Ama 1974'te kendi plak şirketleri Swan Song'un kuruluşu için Los Angeles ve New York'ta verdikleri partilerle, İngiltere'de, şirketin ilk plağı için düzenledikleri Halloween partisi klasikler arasında sayılır. Halloween partisinde ateş yiyiciler, büyücüler, çıplak kadınlar ve rahibe kılığına girmiş striptizciler görevlendirilmişti. Rahibeler siyah üniformalarından kurtulduklarında partinin de gözdesi oluverdiler tabii. Şahitler o gün tüketilen içki miktarının bir rekor olduğuna yemin ediyorlar. Gecenin sonunda Bonzo'yla davetliler arasında çıkan jöle savaşı da cabası...

Sex Pistols > 1977 yılında grup, Thames nehrinde Queen Elizabeth adlı botta bir parti düzenlediler. Başlangıçta her şey gayet sakindi. Davetliler içki içip reggae dinliyorlardı. Ama bot Parlemento binasının önüne geldiğinde, grup üyeleri "Anarchy In The UK"yi volümü sonuna kadar kökleyip çalmaya başladılar. Birden botun etrafı nehir polisince çevrildi. Ufak çapta bir kavga koptu ve sonunda bot sahile çekilerek davetliler ve grup üyeleri tutuklandı.

Happy Mondays > "Pills'n'Thrills & Bellyaches" albümünün tanıtımı için grup, Londra hayvanat bahçesindeki dev akvaryumun bulunduğu mekânı seçmişti. Davetlilerden biri akvaryuma Ecstasy atınca, iki ödüllü balık partinin sonunda ölü bulundu. Bir başka davetli de parktaki göle bir bank düşürmüştü!

Guns N' Roses > Hayvanat bahçesi gibi bir mekânı mesken tutması gerekmeyen gruplardan biriydi Guns N' Roses, kendi hayvanat bahçelerini kendileri yaratıyorlardı. Grubun davulcusu Matt Sorum, "her gece parti gecesi. Çıtırlar, bira, ne istersen seç! İstediğin hatunu alabilirsin, tıpkı şekerci dükkanındaki gibi" diyordu. Bir dönem ön grup olarak Guns N' Roses'a eşlik eden Faith No More elemanı Roddy Bottum ise şunu söylüyor: "Konserden sonra yaptıkları iğrençti. Kadınlara davranışları resmen mide bulandırıcıydı."

Christina Aguilera > Genç şarkıcı, rakibesi Britney Spears'ın kutsal bekaretinin tam aksi istikametinde ilerliyor. Onun da başından bir parti macerası geçti nitekim. Hollywood'da, lüks bir otelde üç oda kiralayıp elli kişi çağıran, oda servisi, şampanya, yiyecekler için yüzbinlerce dolar harcayan Aguilera, müşterilerin şikayeti üzerine otelden ayrılmak zorunda kaldı ve kendisine bir daha bu otelde kalamayacağı bildirildi.

Peynir tabağı

Punk yıllarının en "ciddi" fırlaması merhum Ian Dury'ye sormuşlar: Otellerle ilgili en çok şikayet ettiğin şey nedir?

Ian Dury: Bürokrasi! İki hafta önce Münih'teydik. Lobiye telefon açıp birini çağırttım. Geldi ve penceremi açtı. Dokuzuncu kattaydık ve penceremi açmadan önce bir form imzalamak zorunda kaldım... Bir zamanlar aşçı pantolonlarına benzer bir pantolon giyiyordum sürekli. Bu sayede keşfettim ki, rahatlıkla otel mutfaklarına dalıp peynir yürütebiliyorsunuz.

Düştüm mapus damlarına

Jamaika'nın efsane prodüktörü, dub sihirbazı Lee "Scratch" Perry'ye Q dergisi basit bir soru sormuş: Hiç tutuklandınız mı?

Lee Perry: Bir rasta? Ve tutuklanmak? Elbette tutuklandım. Black Ark stüdyosu yandığı zaman tutuklandım. Sigortam olduğunu ve sigortadan para almak için stüdyoyu kundakladığımı zannediyorlardı. Stüdyonun sigortası olmadığını gayet iyi biliyorlardı aslında. İki hafta hapiste tuttular beni, hesapta bana ders vermek için... Ama sorun değil. Bir keresinde de lambasız bisiklet kullanmaktan tutuklanmıştım.

White Stripes

"Çocuklar duymasın" denir, popüler TV dizisinde olduğu gibi, yetişkinliklerin kötücüllüklerine, çirkinliklerine tanık olmasınlar diye. Piyasada müzik kisvesi altında dolaşan "meta"lar için de geçerli "çocuklar duymasın" deyişi. White Stripes tam aksi istikamette bir çizgi: Beyaz, kırmızı, siyah. "White Blood Cells"le ortalığı sarsmışlardı, yeni albümleri "Elephant" daha büyük gürültü koparacak gibi. Yetişkinler bir yana, çocukların dinlemesinde büyük fayda var. Jack White'ın Rolling Stone, Guardian, Les Inrockuptibles, NME ve Onion'a söylediklerinden yaptığımız harmanı huzurlarınıza getiriyoruz...

ÇOCUKLAR DUYSUN

Albümün adından başlayalım: "Elephant"ın sebeb-i hikmeti ne?

Jack White: Bir sürü sebebi var, ana fikri şu: Beni ve Meg'i temsil eden bir varlık olması. Sahnedeki kişiliğimiz, gerçek hayattaki halimiz, fil efsanesi, insanların filler hakkındaki düşünceleri... Fillerin öfkesi, masumiyeti, görkemi ve sakarlığı... Böyle şeyler. Bir bedende ikimizi de temsil eden bir varlık gibi geldi bize.

"White Blood Cells"i Memphis'te kaydetmiştiniz, daha öncekileri memleketiniz Detroit'te, bu albümü Londra'da kaydetmenizin, özellikle de Toe Rag stüdyosunu tercih etmenizin nedeni ne?

Hiçbir dijital alet, bilgisayar bulunmayan bir stüdyoda çalışmak istiyorduk. Bir ses mühendisinin bilgisayarın başına geçmesi gibi bir endişemiz olmasın istiyorduk. Toe Rag'da bilgisayar yok. Gerçi Amerika'da da eski tarz stüdyolar var, ancak her zaman bir yerlerde bir bilgisayar mutlaka bulunuyor ve birileri onun başına geçmekten kendini alamıyor. Kayıtları on günde tamamladık, ilk defa bir albüm için bu kadar zaman sarfettik. Ötekileri üç günde bitiriyorduk. Bu albümün sound'unda stüdyo hayati bir rol oynadı. Ortam, yapmayı arzu ettiğimiz albüme tamamen denk düşüyordu. İlk başta, bu kadar yoğun bir rock'n'roll albümü yapmak gibi bir niyetimiz yoktu aslında. Kendiliğinden bu yöne kaydı. Zaten hiçbir albümü önceden tamamıyla tasarlamıyoruz.

"Elephant"ta 1963'ten sonra üretilen hiçbir cihazı kullanmamanızın sebebi ne?

Sound'u dürüst kılmak. O cihazlarla, o şartlarda kulağa iyi gelen bir sound yaratamıyorsak, bu işe hiç kalkışmanın manası yok. İşin içine bilgisayarlar girince, ister istemez ifrata kaçılıyor. Özellikle de sound'u mükemmelleştirmek için drum-beat'ler filan değiştirilince ya da vokal melodisini falanca programa uyumlu hale getirmeye çalışınca, dürüstlük pencereden çıkıp gidiyor. Ayrıca, insan kendi yapmadığı bir şeyle nasıl övünebilir ki?

İlk günlerden beri sahne kıyafetiniz –üniforma demek daha doğru– hiç değişmiyor: Kırmızı-beyaz-siyah...

Evet, okul forması gibi. Bir ekip, bir takım olduğumuzu gösteren, bizi bir birim olarak somutlaştıran bir şey o. Bir kıyafet farkının olmayışı, yaptığımız işe yoğunlaşmamızı kolaylaştırıyor...

Alamet-i farikası düz çizgiler ve asal renkler olan 1910'ların sanat hareketi De Stijl'in minimalist anlayışına bağlılığınız biliniyor. Bir de üç sayısına takıntılısınız galiba...

Bunu döşemecilik yaptığım sırada keşfetmiştim. Bir kanapeye kumaş zımbalanacaktı. Ustam üç zımba yaptı. Bir ya da iki olamazdı, en az üç tane gerekiyordu, dördüncü bir zımbaysa fazla olacaktı. Bu tıpkı bir masanın üç bacağının olması gerektiği gibi bir şey. Daha fazlası, fazla olur. Tıpkı şarkı yazarlığının üç ögesi olması gibi, rock'n'roll veya blues'un üç akoru gibi... Üç önemli bir rakam...

Peki White Stripes'a bir üçüncü müzisyeni, mesela bir basçıyı veya klavyeciyi dahil etmeyi düşündünüz mü?

Bu, vokal-gitar-davul arasındaki ilişkiyi bozar. Yanımızda bir basçı olsa, sahnedeki simya bozulur; biz mimiklerle, jestlerle, bakışlarla anlaşıyoruz, üçüncü bir kişi dahil olduğunda bu şekilde yürümesi imkânsız. Üçüncü öge olursa, dördüncüsü niye olmasın? Dördüncü bir öge olursa, yirmi de olabilir...

"White Blood Cells"le dünya çapında şöhret kazandınız. Bu sizi nasıl etkiledi?

İşimiz kolaylaştı. Mesela "Elephant"ı dinleyiciye ve medyaya sunmamız önceki albümlerden çok daha rahat oldu. Ama müziğimizde değişen bir şey yok. Bir anda kendimizi ünlenmiş bulunca, bunun bizi mahvetmesinden hakikaten çok korktuk. Ve kendimizi daha da dürüst olmaya zorladık, bazı sınırlar koyduk. O sayede yakaladığımız ünün muhtemel olumsuz etkilerinden kurtulmuş olduk. White Stripes'ın ilk zamanlarından beri kendi kendimize kurallar, zorunluluklar, sınırlamalar koyuyoruz. Bu, dürüst kalmamızı kolaylaştırıyor. Bazen sınırlarımız bizi sınırlıyor. Ama bu da iyi bir şey. Bizi daha yaratıcı olmaya zorluyor. Özellikle de sahnede. Eğer bir teli koparırsam ya da kendimi kaybedersem, şarkı ortada kalıyor ve hadi bakalım sil baştan. İşi bizim yerimize yapacak başka hiç kimse yok ki. Set-list'imiz yok, prova yapmıyoruz. Her seferinde farklı olması için şimdiki zamanı yaşamaya çalışıyoruz. Birisi çıkıp da çok iyi bir konser verdiğimizi söylediği zaman, hakikaten gururlanıyoruz, çünkü konserin başarısı tamamen bize dayanıyor.

Medyanın ilgisini, sürekli göz önünde olmayı nasıl göğüslediniz?

Uzun zamandan beri müzik yapıyorduk ve birdenbire, biz hiçbir şey istemeden basın üstümüze düştü. Zor oldu açıkçası, öfkeli ve endişeliydik. Dergilerin kapaklarına çıkma tekliflerine, bazı söyleşilere hayır demeye çalışıyorduk. Menajerimiz, avukatımız, ajanımız yoktu, yeni bir plak şirketiyle sözleşme imzalamamıştık. White Stripes, sadece Meg ve benden ibaretti. Manipüle edilmemek için, müzik endüstrisi karşısında kontrol sahibi olmak için işe çok asılmaya karar verdik. Amacımız hiçbir zaman zengin ve ünlü olmak değildi. Hep müzik yapıyorduk ve mantıken hiçbir zaman popüler olacağımızı sanmıyorduk. Her albüm için pek çok sıkıntıya giriyorduk ve tek derdimiz "normal" bir işte çalışmak zorunda kalmamak için yetecek kadar para kazanmaktı. Dürüst olmak gerekirse, beklentilerimiz fazlasıyla aşıl-

→45

mış durumda. Çok uzun süre her şey underground gitmişti. Şimdi para kazanma, plak şirketi seçiminde yanılmayarak iyi tercihler yapma olanağına sahiptik. Gazetelere, dergilere baktığında çok önemliymiş gibi sunulan şeyler bizim açımızdan mânasız ve aptalca. Çok uzun süreden beri bizim gibi bir grup, bizim tarzımızda müzik yapanlar böyle bir başarı yakalamamıştı. Biz de yaşayarak öğreniyoruz. Dergilerin kapaklarında yer almamız berbat bir müzik yaptığımız anlamına mı geliyor? Kapaklara çıkarılan gruplar ve müzisyenler hakkında çoğu zaman biz kendimiz böyle hissediyoruz. Başarı hayatımızda hiçbir şeyi değiştirmedi.

Detroitlisiniz, hâlâ orada oturuyorsunuz galiba...

Evet, hâlâ oradayız, hâlâ arkadaşlarımız aynı. Detroit'teki gruplara destek olmaya da devam ediyoruz, çünkü şu sıralar en iyi grupların buradan çıktığını düşünüyoruz. Mesela Whirlwind Heat'in prodüktörlüğünü ben yaptım, albümleri bizim şirketten çıkıyor. Detroitli grupların konserlerinde sahne alıyoruz, onlarla iletişimimizi sürdürüyoruz. Yeni statümüzden kaynaklanan en ufak bir değişiklik yok yani. Açılıp serpilmek gibi bir amacımız yok, kendi kutumuzda kalmak istiyoruz.

Meg'le kardeş mi, karı-koca mı olduğunuz çok konuşuldu, tartışıldı, evlenip boşandığınız yolunda ortaya iddialar atıldı, sizin de bu konuda merakları alevlendiren bir suskunluğunuz oldu...

Medyanın en nefret ettiği şey, "topluma malolmuş" insanları teşrih masasına yatıramamak. Hakkınızda her şeyi bilmeleri gerekiyor ki, her özelliğiniz için ısırıcı bir paragraf yazabilsinler. Onların peşine düştükleri mevzuların yaptığımız müzikle bir alâkası yok. Yarattığımız şeyler konuşulabilir, tartışılabilir, eleştirilebilir. Şarkılarımız nasıl, onları nasıl sunuyoruz, estetik anlayışımız ne? Konuşulması gereken bunlar. Medyanın yaptığının Michelangelo'ya "hangi ayakkabıyı giyiyorsun?" demekten bir farkı yok. Hangi ayakkabıyı giydiğinin yaptığı resimlerle ne alâkası var?

Detroit'te doğmuş büyümüş bir müzisyen olarak Motown'la aranız nasıl?

Belki ayıp kaçacak ama, Motown hiçbir zaman ilgimi çekmedi.

Detroit'in tarihinde, bildiğimiz kadarıyla iki dönüm noktası var. Biri 1805'deki büyük yangın, diğeri 1967'deki kanlı ırk çatışması. Geçen yılki İngiltere turnenizde sahnede Detroit bayrağı vardı. Biraz Detroit'ten bahsedelim mi?

Aslına bakarsanız, Detroit 1967 çatışmalarının şokunu atlatamadı. Beyaz orta sınıf ve şirketler şehir dışındaki sitelere, uydukentlere kaçtı, şehir merkezi bir hayalet kasaba haline geldi. Gri, harap, gayet gayrı modern bir Amerikan şehri. Zamanın gerisinde bir yer. Uydukentlerde oturanlar "10 Mile Road'dan aşağısına hiç gitmedim" derler, 8 Mile Road kent merkeziyle uydukent arasındaki sınırdır, üstorta sınıf beyazlar 10 Mile'a kadar bile gelmezler. Güneydoğu Detroit'te, Meksika mahallesinde oturduğumu söylediğimde, "deli misin, orada yaşanır mı?" diyen çok olmuştur.

Eminem, "8 Mile Road"u dünyaca ünlü kıldı. Onu nasıl buluyorsunuz?

MTV ödül törenlerinde Eminem'le aynı anda oradaydık. Yanımdan geçerken "merhaba" dedim. Karşılık vermedi. Sonra Moby'ye çattı. İğrenç ve aptalca buluyorum bunları. Herkes onu yuhaliyordu. Müziğimizden hoşlanıyor mudur? Sanmam. Onun bütün numarası, beyazların yaşadığı varoşların sözde cehaletini yansıtmak. Kitap okumayı vakit kaybı olarak gören heriflerden...

Sizi müziğe iten ne oldu? Belirleyici dönüm noktaları nelerdi?

Kendimi bildim bileli müzikle uğraşmak istemişimdir. Müzik beni heyecanlandırıyordu. Sabahın köründe kalkıp davul ya da başka bir şey çalmak isteyen çocuklardandım. Yeniyetmeliğimde etrafımdaki gruplara katılıyordum. Olayın bir parçası olmak istiyordum, bedeli ne olursa olsun. Blues'u keşfettiğimde süper dürüst ve hakikatle süper irtibat içinde olmayı istedim. Bunu çok vurgulamıyordum, çünkü yapmacık ya da egoist bir görüntü vereceğini biliyordum. Blues ayaklarımı yerden kesti. Ne kadar çok şeyi ıskaladığımı ve müzik hakkında haybeci fikirlerle ne kadar çok zaman israf ettiğimi hissettim. Şarkı yazarı olup kendimi ifade etmeye karar verdim.

Blues'u ne zaman keşfettiniz?

Derinliklerine dalmam 18'imdeyken oldu. Howlin' Wolf, Cream ve Led Zeppelin'in etrafında dolanıyordum, fakat Son House ve Robert Johnson'ı dinlediğimde dünyam şaştı. Ömrüm boyunca ıskaladığım bir şeyle karşı karşıyaydım. Her şeyi bir kenara bırakıp blues'un ruhuna, dürüstlüğüne yöneldim.

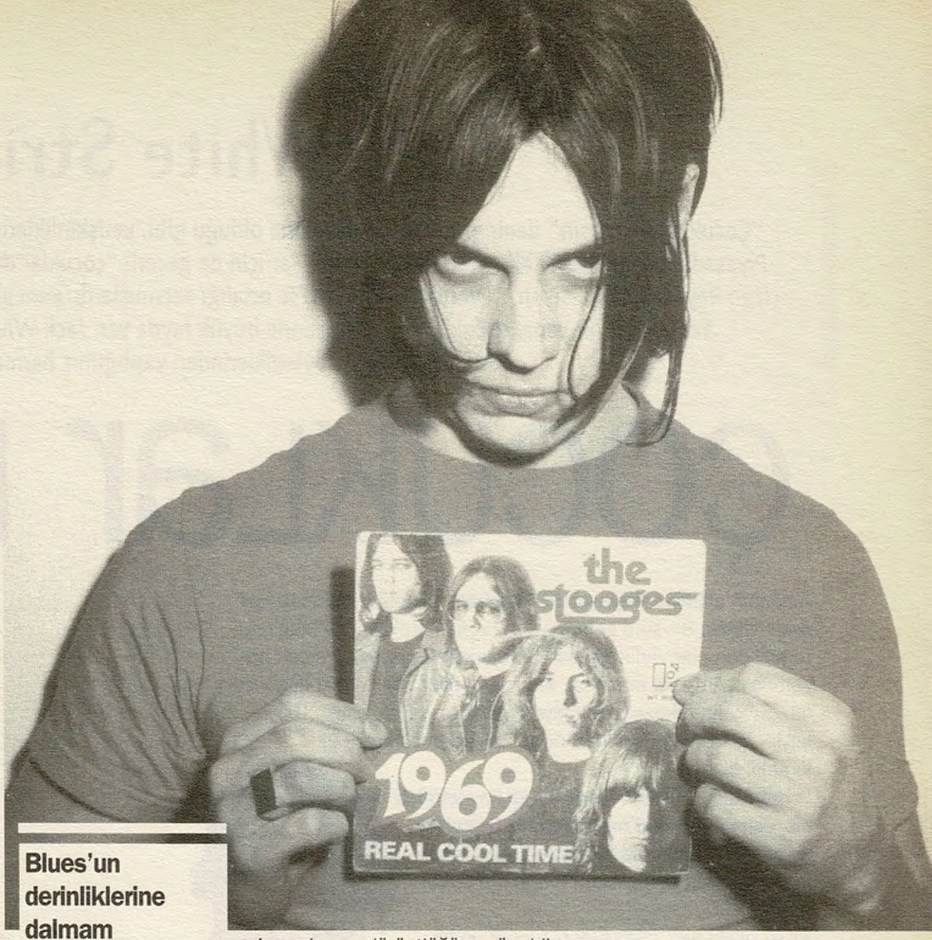

Blues'un derinliklerine dalmam 18'imdeyken oldu. Howlin' Wolf, Cream ve Led Zeppelin'in etrafında dolanıyordum, fakat Son House ve Robert Johnson'ı dinlediğimde dünyam şaştı. Her şeyi kenara bırakıp blues'un dürüstlüğüne yöneldim.

Peki bu keşif, bu tanışma nasıl oldu?

Abiler sayesinde. Benim hep kendimden büyük arkadaşlarım oldu, yaşça iki katım olan insanlar... Daha olgun, çocuksuluktan uzak insanlar arayageldim. Üniversitenin ilk yılında büyük hayal kırıklığına uğramıştım, lisedeki gerzekliğin bittiğini, grup baskısının, insanların birbirlerine önyargıyla yaklaşmalarının geçmişte kaldığını düşünmüştüm. Aynı şeylerin sürdüğünü görünce demoralize oldum, bu beni benden yaşlı insanlara yöneltti. Onların beni blues'la tanıştırmaları o kadar mutluluk vericiydi ki... Daha 18 yaşındaydım ve pek çok şeyi arkamda bırakmış hissediyordum.

70'li yıllardan itibaren yapılan blues'un bir şeye benzemediği söylenir, sizce de öyle mi?

Genel olarak öyle. Elektro blues vakit kaybından başka bir şey değildi. Çünkü modern kayıt teknikleriyle başlayan bir süreçti. Howlin' Wolf'tan sonrası haybecilikten başka bir şey değil.

Albümde bir Burt Bacaharach cover'ı var, "I Just Don't Know What To Do With Myself" (Kendimle ne halt edeceğimi bilemiyorum) birçokları için çok şaşırtıcı olacak. Bir Bacharach şarkısını yorumlamak nereden aklınıza geldi?

Ona hayranım, gerçekten öyle. Şarkı yazma stiline vurgunum, özellikle de bu şarkıdakine. Meg'in de hoşuna gidiyor, "hadi çalalım" dedik ve çaldığımız gibi kaydettik. O şarkıya tutkun olmamın sebebi, en saf haliyle bir blues şarkısı olması. Bacharach prodüksiyonundan ayıkladığınızda, tam bir blues şarkısı çıkıyor karşınıza... Albümdeki her şey blues ve folk'tan kaynaklanıyor. Aslında bugüne kadar yaptığımız her şey blues'a ve folk'a dayanıyor. Blues en saf, en katışıksız "songwriting" biçimi, hakikatlerle dolu. Her ne kadar 70'li yıllarda Detroit'te doğmuş olsak da, kendimizi blues'a bağlı hissediyoruz. Mükemmel müzik Robert Johnson'dur. Onun müziğinde hakikat var, işin özüne iniyor. Geçmişteki müzikleri seviyoruz, onlara saygı duyuyoruz, ama biz "yeniden canlandırıcılar" değiliz, müziğimiz geçmişe yönelik değil. Bugün varolan müzisyenlerin hepsi geçmiş müzisyenlerin mirasçısı. Bob Dylan'ı, Robert Johnson'u ya da Cab Calloway'i tanıyıp bilmeseydik, nasıl bu müziği yapabilirdik ki?

"Elephant"taki gitar solonuz sizin için bir ilk, öyle değil mi?

Evet, bu kendime getirdiğim bir sınırlamaydı, Bu albümde esnettim biraz. Kendimi hep frenlemiştim, ama her nedense bu sefer koyverdim. Konserlerde teşebbüs ettiğim oluyordu, ancak sadece iki kişi olduğumuzdan ona pek vakit kalmıyordu. İnsanların ilgisini kaybetmeden hem lead hem ritm gitar çalmak ağır iş. Bu albümde, gitar soloları ve ayrı olarak seslendirilen şarkılarla hiç denenmemiş pek çok şeye giriştik. Yedi dakikadan fazla süren

MTV'deki hiphop kliplerine katlanamıyorum. OutKast'ı seviyorum, Wu-Tang çok cool işler yaptı. Ama genel görüntü içaçıcı değil. Müziğin üç ögesi var: Öykü, melodi, ritm. Hiphop'ta sadece öykü ve ritm var. Melodi olmayınca öykü anlatıcılığı da yavanlaşıyor.

bir şarkı var! Bir parçayı Holly Golightly *(Thee Headcoatees'in solisti)* söylüyor! Ama yine de yepyeni bir kıta keşfettiğimiz kanısında değilim.

Davul çalmayı bırakmanızın sebebi neydi?

Şarkı yazarlığına sardırmamdı. Davulla kendimi yeterince ifade edemiyordum. Ayrıca küçümseniyorsunuz. Kim ne derse desin, davulcular kaale alınmaz. Ne kadar müthiş ya da sade olursanız olun farketmez, burun kıvırırlar. Aynı şey White Stripes'ta da oluyor. Gitarı ben çaldığım için bütün sorular bana yöneltiliyor, davul yine kaale alınmıyor. Millet işin esasını ıskalıyor. Benim çok sevdiğim gitaristler, mesela Dick Dale, davulla başlamış müziğe. Bence çok akıllıca bir şey, ritm beyninde yer ediyor, müzik yazarken çok temel bir unsur o.

Davulu Meg'in çalmasına yapılan eleştirilerde seksist bir boyut, bir cinsiyet ayrımcılığı söz konusu mu sizce?

Bilmem. Benim için durum şu: Meg'in masumiyetini, çocuksuluğunu çok seviyorum. Bu dikkate alınmayan ya da küçümsenen bir kadınsı özellik mi, bilmiyorum. Belki de kadınsı bir özellik değildir, kim bilir, belki ben de öyle olabilirim. Öyle veya böyle, o özellik çok hoşuma gidiyor, White Stripes'ın en önemli özelliği de o zaten. Yaptığımız her şey Meg'i referans alıyor. White Stripes onsuz olmaz; onun yerinde bir erkek olsaydı, bu yaptığımızı beceremezdik. Charlie Watts'la Ringo'ya da burun kıvırılırdı, her iki saniyede bir davulu hissettirmedikleri için. Çok aptalca bir şey, biraz müzikten anlayan herkes Charlie'yle Ringo'nun muhteşem davulcular olduğunu derhal farkeder.

Meg bu albümde şarkı da söylüyor, bu onun için nasıl bir tecrübeydi?

Sesinden hoşlanmıyor nedense. O şarkıyı, özellikle Meg'in söylemesi için yazdım. Ve gayet iyi icra etti. Şimdi sesiyle arası iyi, ama bunu size asla söylemez.

Şarkı yazarlığına ilgi, heves duyuyor mu?

Sanmam. O iş için fazla mahçup. Şarkı yazarlığı veya yarattığınız bir şeyi topluma sunmak için dışa dönük bir kişiliğinizin veya bir miktar –çok değil– egonuzun olması lazım. Kendinizi ifade etmeyi isteyecek kadar bir ego, fazlası değil. İster istemez, "bakın bana" tavrıdır o biraz. Meg'de o yok, utangaçtır, süper kibardır ve ancak siz ona bir şey söylerseniz konuşur. Yani bir şarkı yazarı mizacı değil Meg'inki.

Web siteniz çocuklar arasında çok popüler. Müziğinize de ilgi

Lüll Sinema Kitapları

Kadın Kokusu'nun tanıtım yazısını Atilla Dorsay'ın köşe yazısındaki yorumuyla okuyunca, hiç tereddüt etmeden, bir an için düşünmeden mutlaka izlenmeli demiştim. Nedense bu çok yaygın bir kanı bizim ormanda.....

Neo-noir'dan future noir'e kara filmlerin dünyasında kara bir yolculuk...

Gelecek için hazırlan, gelecek bir katliam...

www.altikirkbes.com

6 45 YAYIN

ALTIKIRKBEŞ

duyuyorlar galiba.

Evet, hem de çok. Ve bu benim için olabilecek en büyük iltifat. Yedi yaş ve altındaki çocuklar en dürüst insanlar: Sevdikleri ve sevmedikleri şeyler hakkında henüz yalan söylemiyorlar. Oysa maalesef sonradan, başkalarının sevdiklerini sevmek zorunda hissediyorlar kendilerini. Zamanla, kendileri hakkında sorular gelişiyor kafalarında. Utanmayı, inceliği, kibarlığı keşfediyorlar. Kibarlık çok iyi bir şey. Ama söylemek istediğim şu: Bir şarkıda kaba ve hoyrat olabilirim, gerçek hayatta kendime izin vermediğim şeyleri yapabilirim. Bu gruba başladığımız zaman ilkel, çocukluğa has şeyleri sevdiğimizi fark ettik. White Stripes'ı kurduğumuzda bir daha yaşamak istemediğim o kadar çok şey vardı ki müzikle ilgili: Sahtelik, yüzeysellik, ister iyi ister kötü olsun sırf müzik yapmak için müzik yapmak...

"Girl, You Have No Faith In Medicine" adlı şarkının kadın düşmanlığının sınırlarında gezindiği yolunda eleştiriler var...

O şarkı, kadınların ilaç konusundaki takıntılarına uyuz olmamdan dolayıdır. Mesela, "ben Tylenol alamam, bir işe yaramıyor" diyebiliyorlar. Erkeklerden böyle cümleler çıkmaz pek. Bu minik örnek, dişi davranışına dair büyük bir işaret gibi geliyor bana. Ya da mesela, bir erkek paltosunu giyip kapıdan çıkar. Bir kadının kapıdan çıkmasıysa en az 25 dakika sürer... Biri ötekinden iyidir demiyorum, farklıdır diyorum. 1930'larda cinslerarası eşitlik diye bir mevzu yoktu. Ama, kadınlar ve erkekler için idealler vardı ve bunlar insanın doğasına daha uygundu. Söylediklerim seksistlik gibi gelebilir, ama bunun kadınlar doğurur, erkekler doğuramaz demekten bir farkı yok. İnsanlık herkesin aynı şeyleri giydiği ve aynı mağazalardan alışveriş yaptığı androjen bir topluma doğru mu gidiyor? Kültür, kitle iletişimi ve üçüncü dünya ülkelerinde mantar gibi biten marketler yüzünden can çekişiyor. Hepimiz başarı kazanmak için kıvranıyoruz ve hayatî meseleleri ıskalıyoruz. Aile ne, kadın ne, erkek ne? Bunları dile getirmeye çekiniyorum, çünkü muhafazakâr, örümcek kafalı biri gibi gözükmek istemem. Ama ebeveynliğin ve insanların yetişme şeklinin doğal fikirlerden, kadın ve erkek kişiliklerin içgüdülerinden uzak düştüğünü hissediyorum. Cinslerarası eşitlik veya iyi ebeveynlik veya otoriter olmayan ebeveynlik adına bunlar feda ediliyor. "Babam gibi olmak istemiyorum, iş-güç meseleleri hakkında başımın etini yerdi, bırakalım çocuklar kendi tercihlerini yapsınlar" noktasına gelindi. Doğal idealler gevşedi. Aslında sadece soru soruyorum. Kadınlığın doğası nedir, erkekliğin doğası nedir? Doğal olan ne, sahte olan ne?

Bir kanapeye kumaş zımbalanacaktı. Ustam üç zımba yaptı. Bir ya da iki olamazdı, en az üç tane gerekiyordu, dördüncü zımba fazla olacaktı. Tıpkı şarkı yazarlığının üç ögesi olması gibi, rock'n'roll veya blues'un üç akoru gibi... Üç önemli bir rakam.

Peki sizce Amerika'daki temel sorun ne?

Amerika'da sorun herkesin kendi kendine yeterli olmak istemesi. Bir bireysel özgürlük, kendini gerçekleştirme arayışı var. Bu iyi de, kötü de olabilir. Sonuçta, insanların büyük çoğunluğu paradan başka bir şey düşünmüyor, bir Amerikalı için başarının sembolü para. Herkes başkalarına bağımlı olmamak için zengin olmak istiyor. Benim açımdan başarının tanımı, kimsenin size ne yapacağınızı söylememesi. Para başarı demek değil. Biz işimizi bırakabildiğimiz gün başarıyı yakalamıştık bence. Hiç kimseye hesap vermeden müzik yapabilmek, yaratmak –başarı bu. Geri kalan her şey, başarı, albüm satışları, para, bunlar bir nevi ikramiye.

Gap'ın reklamlarında müziğinizi kullanmak için yaptığı bir milyon dolarlık teklifi reddettiğiniz doğru mu?

(gülüyor) Teklifleri bir milyon dolar değildi, ama reddettik. Böyle

DÖRT ALBÜM: White Stripes (99), De Stijl (00), White Blood Cells (01), Elephant (03)

birkaç teklif oldu, akıl dışı teklifler. Hâlâ da oluyor, birçok grup bu türden bir ilgiye mazhar oluyor. Onların üzerinden para kazanmak isteyen bir sürü insan var, böyle aptalca teklifler yapıyorlar.

Bu konuda kesin prensipleriniz, katı kurallarınız var mı?

Pek yok. Ama, bu kadar çok teklif alınca ve önünüze bu kadar çok para konunca rahatsız oluyorsunuz. Herhangi bir insanî mesele için yarım milyon harcamaktan kaçınan bu büyük şirketlerin reklam için böyle astronomik rakamlarla karşınıza gelmesi sinir bozucu. Tabii şu da aklınızdan geçiyor: "Bundan elli yıl sonra o paraya fena halde ihtiyacım olabilir." Son zamanlarda, kamuoyunun bu konudaki düşüncesi epey değişti. Bizim şimdiye kadar reklamlarla bir alışverişimiz olmadı. Ama bir prensip kararımız da yok.

Bugünlerde bir de şu sık sık söylenir oldu: O türden reklamlar, reklamı yapılan ürüne olduğu kadar, müzisyenlere de faydalı oluyor...

Bunu bize de söyleyenler oldu. "O cep telefonu reklamı şu gruba köşeyi döndürdü, siz de yapsanıza" filan. "Hayır, biz bir cep telefonu reklamıyla ünlenmek istemiyoruz" dediğinizde anlamak istemiyorlar nedense.

Profesyonel anlamda müziğe başlamadan önce döşemecilik yapıyormuşsunuz. Nasıl bir işti o?

Çok zordu. Yıllarca çıraklık yaptım. Sonra kendi dükkanımı açtım, ama ticarî bir faaliyeti sürdürebilecek kadar param yoktu. Her şey sarı, siyah ve beyazdı. Sarı bir kamyonetle teslimat yapıyordum. Sloganım "mobilyanız son nefesini vermedi"ydi.

"White Blood Cells"e kadar sürdürdünüz mü döşemeciliği?

İkinci albümümüz "De Stijl"in piyasaya çıkışına kadar sürdürdüm. Turne başlayınca dükkanı kapattım.

De Stijl hareketine ilgi duymanız nasıl başlamıştı?

Çıraklık dönemimde mobilya tasarımcılarına ilgi duymaya başlamıştım. Gerrit Rietveld'in işleri, özellikle "kırmızı-mavi sandalye" çok hoşuma gidiyordu. O tasarımlar beni De Stijl'e götürdü. Nesneleri en basit ögelerine ayırmalarına çarpılmıştım.

Sanatta size en çekici gelen şey bu mu?

İnsanların kendilerine sınırlar koymalarını seviyorum. Sanatçıların çok az imkânla bir şey yaratmalarına bayılıyorum. Mecburî yaratıcılık çok hoşuma gidiyor. William Burroughs'un bir plağı vardı bende, adı "Break Through In Grey Room"... Harika bir şey, düşünsenize, Burroghs tek başına gri bir odada, bir ses kayıt cihazı var, bantları kesip biçiyor. Bir insanın "kendime bir takım kurallar koyacağım ve hayatımı ona göre yaşayacağım" demesi müthiş bir şey. Bu, muhteşem tasarımcıların, mimarların, ressamların ve sanırım şarkı yazarlarının ortak paydası.

Bunun istisnaları var mı?

Vardır tabii. Ama bazı insanların standartlarının olduğunu bilmek çok ferahlatıcı bir şey. Bugünlerde afili bir ifrat ve tabu yıkmaca ve kaos var şarkı yazarlığında ve genel olarak sanatta. Baktığınızda bir esin kaynağı filan yok, sadece yaver giden bir talih var.

Bugünün müziğini nasıl buluyorsunuz?

MTV ve radyonun tahakkümü altında. Ve bunlar 10-12 yaş grubuna odaklanmış durumdalar. Radyo kanalları bir tekel. Büyük şirketlere bağlı kuruluşlar. MTV bir tekel. O kadar büyük bir iktidarları var ki. Şahsen 1950'lerde, 60'larda mevcut olan şeyleri yitirmiş olmamıza kahroluyorum. O zamanlar bir grup kurup yerel bir hit yaratmak mümkündü. Bir 45'lik çıkarıp, diyelim Ohio'nun Colombus kentinde hit olabiliyordunuz. Radyolarda gerçek DJ'ler vardı, sevdikleri şeyleri çalıyorlardı. Şimdiyse filanca şirket ne istiyorsa onu çalıyorlar. Müzik programlarının kişiliği kalmadı. MTV'de veya radyolarda çalışan insanlarla konuştuğunuzda, görüyorsunuz ki, iyi müzikleri seviyorlar. Fakat öylesine paranın hükmü altındalar ki... Geçen yıl gazeteciler ve müzik sanayiindeki herkes bize şunu söylüyordu: "Oh, nihayet sevdiğim bir grubu yazacağım, çalacağım, tanıtacağım vs..." Biz "niye her zaman sevdiklerinizi yazmıyorsunuz, çalmıyorsunuz" diye sorduğumuzda, hepsinin cevabı aynıydı: "Elimizde değil ki..."

Popüler müzikle aranız yok...

Bir keresinde, konserde sahneden inerken, birinin "süper konser!" diye bağırdığını işittim. Gayrı ihtiyari "teşekkürler" diye cevap verdim, herife bir baktım, meğer Mick Jagger'mış! Yüzükoyun sahneden atladım, Jagger kahkahalarla güldü.

Olup bitenleri yakından takip ediyorum ve genellikle hayal kırıklığına uğruyorum. Ama kafaya takmıyorum. MTV'yi seyredip sinir olmayı seviyorum. "Asla böyle bir şey yapmayacağım" diyorum. İnsanın zihninden yapmak istemeyeceği o kadar çok şeyi eliyor ki. Plak satın alanlar yeniyetmeler diye onlara hitap edecek müzik yapmanın çok tahripkâr olduğunu düşünüyorum.

White Stripes'ın aradan sıyrılmasına ne diyorsunuz?

Bilmiyorum, gerçekten bilmiyorum. Bu soru bize çok soruldu, bir cevap bulmak zor. Tahmin yürütmeye kalksam egoistlik olacak. Nedenini bilmiyorum, bilmek de istemiyorum. Herkes rock'un sözüm ona geri dönüşünden bahsediyor, ama satışlara yansıyan bir şey yok! Basın iyi hoş da, bence durum tamamen ters orantılı: Linkin Park 10 milyon albüm satıyor, Strokes 800 bin. Benim fikrimi sorarsanız, iyi müzik satmıyor.

Size esin kaynağı olan müzikler var, soğutan şeyler neler?

Modern kompüterize şeyler duygudan yoksun. Bana göre işe yaramaz bir müzik. Bana bir şey demiyor.

Hiphop'la aranız nasıl?

Arada bir kulağıma cool gelen şeyler oluyor. Ama asıl iyi dalgalar hâlâ yeraltında diye düşünüyorum. MTV'deki hiphop kliplerine katlanamıyorum. Hep o altın zincirler, arabalar, küvetler... Gına geldi, 15 yıldır aynı hikaye. OutKast'ı seviyorum, Wu-Tang Clan çok cool işler yaptı. Ama genel görüntü iç açıcı değil. Gençliğe hayat ve amaçlar hakkında empoze edilen fikirler yanlış, hatta bence marazi. Bana göre müziğin üç ögesi var: Öykü, melodi, ritm. Hiphop'ta enstrüman yok, şarkı yazarlığı yok. Sadece öykü ve ritm var. Melodi olmayınca, sadece ritm olunca, öykü anlatıcılığı da yavanlaşıyor.

Kimleri beğeniyorsunuz?

Tek tük de olsa şaheser rock grupları var. The Kills, Detroit Cobras, Dirt Bombs... Toledolu blues grubu Soledad Brothers'ı da çok beğeniyorum.

İlk White Stripes konserini hatırlıyor musunuz?

Detroit'te, Gold Dollar diye bir yerdeydi. Açık mikrofon gecesi düzenlenmişti. İçerde 10-15 kişi vardı. Üç şarkı çaldık, biri "Love Potion Number Nine"dı. Şarkılarımızın beğenilmesine çok şaşırmıştık.

Sizi en çok etkileyen konser anınız ne?

Bir keresinde, konserde sahneden inerken, birinin "süper konser!" diye bağırdığını işittim. Gayrı ihtiyari "teşekkürler" diye cevap verdim, herife bir baktım, meğer Mick Jagger'mış! Yüzükoyun sahneden atladım, Jagger da kahkahalarla güldü.

Bugüne kadar seyrettiğiniz en güzel konser hangisiydi?

İki-üç yıl önce Detroit'teki Dylan konseri. Salonda sadece bin kişi vardı. Bir de geçenlerde gittiğim Stones konseri. Aslında iki kişi olan bu grubun böyle bir noktaya erişmesi inanılmaz bir şey. Onları hiç seyretmemiştim. Çok etkilendim.

Sizi bu kadar etkileyen neydi?

Hâlâ çok iyi çalmaları. Soundcheck'lerine gitmiştim, "Satisfaction"ı nasıl çalacaklarını tartışıyorlardı. Aklım şaştı, "milyon kere çalmışlardır, hâlâ nesini konuşuyorlar?" diye düşündüm. Olayı bu kadar ciddiye alıyorlar. İtina, ihtimam gösteriyorlar.

En çok özdeşleştiğiniz müzisyenler kimler?

Onların çapına ulaşmam söz konusu değil, ama ilahlarım Johnny Cash, Robert Johnson ve Cole Porter.

Başrolünü Nicole Kidman'ın oynadığı "Cold Mountain"de rol almanız nasıl oldu?

Filme country müziği boyutu getirecek birini arıyorlardı. Canlandırdığım kahraman üç şarkı söylüyor. Filmin soundtrack'ini yapan T-Bone Burnett o rol için beni önermiş, bu benim için büyük bir iltifattı. Şaşırdım, onur duydum, ayrıca ürktüm. Amerikan folk müziğini çok severim. Bir country şarkıcısını canlandırmam için beni düşünmeleri gururumu okşadı. Çekimler altı hafta sürdü, dondurucu bir soğuk vardı, ama her dakikasına değdi.

Bundan sonrası için planlarınız ne?

Henüz gerçekleşmemiş hayallerim: Bob Dylan'la da, Johnny Cash'le de hiç karşılaşmadım. Bunun gibi bir sürü şey. Sevdiğim bir mimarın tasarladığı bir evde oturmak isterdim. Sixtine kilisesini hiç görmedim. Burt Bacharach'la birlikte çalmak isterdik, ama bu tür girişimlerde bulunabilmek için biraz fazla mütevazıyım.

Çeviren: **S.İ. - Y.G.**

KONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSER

Babylon'da bu ay

1 Mayıs, 21:30 **"Pink Floyd Partisi"** (Ayın Karanlık Yüzü 30 yaşında)

2-3 Mayıs, 23:00 **Burhan Öçal & Trakya All Stars:** Onca yıldan, onca değişik projeden sonra Burhan Öçel "kökler"e dönüyor. Öçal ve Trakyalı usta müzisyenler, davul, zurna, cümbüş, darbuka allah ne verdiyse beraber çalacaklar. Babylon duvarlarında mahallî Roman müziği çınlayacak, ama çorbada Öçal'ın tecrübelerinin tuzu da bulunacak. İki de yabancı konuk var: Joe Zawinul'un grubundan Hintli gitarist Amit Chatterjee ve oriental-elektronika prodüktörü Jean-Pierre Smadj...

Bugge Wesseltoft

6 Mayıs, 21:30 **DuoOud:** Jean-Pierre Smadj, Öçal'a ve Trakyalı müzisyenlere eşlik ettikten sonra DuoOud projesiyle bilgisayarın başına geçecek, eline de udunu alacak. İkilinin diğer ayağı da udî Mehdi Haddab... DuoOud prjesinin ilk albümü "Wild Serenade" kasım ayında yayınlanmıştı. Son yıllarda ancak tavernalarda duyduğumuz, ama Yurdal Tokcan gibi isimlerin elinde yeniden silkinmeye başlayan udun, o güzel sesiyle ne gibi açılımlara gebe olduğunu tecrübe edeceğiz...

7 Mayıs, 21:30 **Muammer Ketencoğlu & Bir Balkan Yolculuğu**

13 Mayıs, 21:30 **Tiyatro Ti** "Adamın Biri"

14 Mayıs, 21:30 **Replikas**

15 Mayıs, 21:30 **İhtiyaç Molası & Found Deep**

16 Mayıs, 23:00 **"Depeche Mode Revival Party"**

20 Mayıs, 21:30 **"Soundness":** Davulcu Şenol Küçükyıldırım, gitarcı Onur Türkmen ve saksofoncu Robert Reigle'in yeni avangard caz projesi...

21 Mayıs, 21:30 **DJ Arkın Allen** "Spring Sounds"

23-24 Mayıs, 23:00 **Bugge Wesseltoft:** Daha önce de İstanbul ziyaretleri olan Bugge Wesseltoft, son on yılın müzikal perspektifini genişleten en önemli simalardan biri. Cazla elektronika arasındaki akrabalığı ustaca vurgulayan, ortaya hatırı sayılır bir rock çıkaran Wesseltoft, "Moving" albümünün ardından yine aramızda olacak. Kadroda Ciwan Haco'nun yeni albümü "Derya"yı inşa eden iki isimden biri olan Arders Engen de var...

27-28 Mayıs, 21:30 **Tünel Festival "Art Week":** Bu yıl ilki düzenlenen Tünel festivalinin ilk gününde Rudi Rumeri ve Augusta Rieber Munir, şansonlar, tangolar ve Türk musikisinden şarkılarla Mirabelle, finalde de Sema & Taxim sahne alacak. İkinci günün konuğuysa Pecheurs de Perles... Ud, gitar ve vokalde Mohamed Alnuma'nın etnik damarı yüksek bestelerine akordeon, buzuki, flüt ve vurmalılarda dört Fransız müzisyen eşlik ediyor...

29-30 Mayıs, 23:00 **Erik Truffaz Quartet:** 90'larla birlikte caz sahnesi yirmi yıllık emeklerin neticesini almaya, elektronik ve etnik müziklerin de yardımıyla Miles Davis zamanlarının kokusunu andırmaya başladı. Don Cherry'lerin, Weather Report'ların, Keith Jarrett'ların, Herbie Hancock'ların, Chick Corea'ların izinden ilerleyen, pek çok malzemeden kendine özgü bir füzyon üreten İsviçreli trompetçi Erik Truffaz, beraber en güzel albümlere imza attığı quartet'iyle yeniden bir araya geldi ve geçen ay "The Walk Of The Giant Turtle" isimli yeni albümünü çıkardı. 60'ların rock'una, drum'n'bass'a göz kırpan bu funky caz şimdi Babylon sahnesinde sınanacak...

31 Mayıs, 21:30 **Nil Karaibrahimgil**

Erik Truffaz Quartet

Borusan'da bu ay

5 Mayıs, 19:00, konser **"Piazzola'dan Glass'a..."** (İTÜ MİAM Oda Müziği Sınıfı)

7 Mayıs, 17:00, söyleşi "Aktif Öğretimin Temelinde Müzik Eğitimi" (Pınar Başbuğ)

13-14 Mayıs, 20:00, Lütfi Kırdar Konser Salonu, konser **Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası** (şef: Gürer Aykal; solist: Tomohiro Okumura –keman; program: F. Suppé "Hafif Suvari Uvertürü", Prokofiev "Keman Konçertosu no.2 sol minör op.63", M. Falla "Üç Köşeli Şapka Orkestra Suiti, I ve II. suit)

15 Mayıs, 18:30, söyleşi "İstanbul'dan Yeni Müzik" (Prof. Dr. Ahmet Yürür)

Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası, 23-28 Mayıs tarihlerine arasında Güneydoğu Anadolu turnesine çıkıyor. Orkestra, Diyarbakır, Mardin, Urfa ve Gaziantep'te konser verecek...

Festivalde "Genç Caz"

10. Uluslararası İstanbul Caz Festivali, bu sene 5-20 Temmuz tarihleri arasında düzenlenecek. Bu senenin bir de sürprizi var: Festivalin ana sahneleri dışında, Beşiktaş, Kadıköy, Nişantaşı, Ortaköy, Beyoğlu kafelerinde ve CRR fuayesinde küçük sahneler kurulacak; bu sahnelerde amatör bir ruhla güzel bir müziği şekillendiren duo'lar, trio'lar, quartet'ler çalacak. "Genç Caz –Akustik Konserler" grupları arasına katılmak için 16 Mayıs'a kadar vakit var. Bu tarihe kadar demolarınızı "Uluslararası İstanbul Caz Festivali, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı, İstiklal Cad. Luvr Apt. no:146 (34435) Beyoğlu-İstanbul" adresine yollamanız gerekli. Jüride Ali Perret, Can Kozlu, Cüneyt Cebenoyan, Görgün Taner, Hülya Tunçağ, İsmet Berkan, Kerem Görsev, Önder Focan ve Zuhal Focan var. Ayrıntıları www.istfest.org/caz/default.asp adresinden öğrenebilirsiniz...

[film] ↓

Yunanistan Sinema Günleri

3 Mayıs, 12:00 / 7 Mayıs, 15:00 **"Kardan"** (Sotiris Garitsas, 1993)

3 Mayıs, 15:00 / 6 Mayıs, 21:30 **"Alexis Zorbas"** (Mihalis Cacoyannis, 1963)

3 Mayıs, 18:30 / 8 Mayıs, 12:00 **"Yaraladığımız Ağaç"** (Dimos Avdeliodis, 1986)

3 Mayıs, 21:30 / 8 Mayıs, 18:30 **"Bir Asır ve Bir Gün"** (Theodoros Angelopoulos, 1998)

4 Mayıs, 12:00 / 6 Mayıs, 18:30 **"Şehrin Ucundan"** (C. Giannaris, 1998)

4 Mayıs, 15:00 / 5 Mayıs, 21:30 **"Fotoğraf"** (Nikos Papatakis, 1986)

4 Mayıs, 18:30 / 7 Mayıs, 21:30 **"Zor Ayrılıklar: Babam"** (Penny Panayotopoulou, 2002)

4 Mayıs, 21:30 / 5 Mayıs, 12:00 **"Pazar Günü Asla"** (Jules Dassin, 1960)

Taş Yıllar

5 Mayıs, 15:00 **"Küçük Afroditler"** (Nikos Koundouros, 1963)

5 Mayıs, 18:30 / 7 Mayıs, 18:30 **"Taş Yıllar"** (Pantelis Voulgaris, 1985)

6 Mayıs, 12:00 / 8 Mayıs, 15:00 **"Toprak Kırmızıya Boyandı"** (Vasilis Georgiades, 1965)

6 Mayıs, 15:00 **"Gülmeyen Taş"** (Philippos Koutsaftis, 2000)

7 Mayıs, 12:00 / 8 Mayıs, 21:30 **"Kristal Geceler"** (Tonia Marketaki, 1991)

Bütün filmler Beyoğlu Emek sinemasında gösterilecek.

[festival] ↓

Diyarbakır festivali

Diyarbakır, 24 Mayıs-1 Haziran tarihleri arasında, 3. Kültür ve Sanat Festivali'yle şenlenecek. Batıdaki büyük şehirlerden aşağı kalmayan bir festivali en çok hak eden yerlerden biri Diyarbakır. Festivalin temaları "savaş ve barış" ve "Mezopotamya'nın renkleri". Konserler, film gösterileri, atölyeler, söyleşiler bir hafta sürecek. Suren Asaduryan, Helim Yusif, Cevat Çapan, Ahmet İnsel, Orhan Koçak, Şanoya Hêvi, Ali Poyrazoğlu, Teatra Amar, Kardeş Türküler, Koma Rewşen, Selim Sesler, Teatra Arzeba, Tiyatro Oyunevi pek çok katılımcıdan bazıları. (Gelmesi için çok çaba harcanan Ciwan Haco ise başka bahara.) "Benim Cici Silahım", "Uzak", "Tarafsız Bölge", "Annemin Ülkesinin Şarkıları", "Konuş Onunla" da gösterilecek onlarca filmden birkaçı. Festivale Ekremo, Zeynel Kahraman, Egidé Cimo gibi dengbejler de katılacak.Diyarbekir'in en kötü haftası böyle olsun.

[dans] ↓

Bausch'un İstanbul'u

Yaşayan en önemli dans tiyatrocularından Alman koreograf Pina Bausch ve topluluğu yabancımız değil. Daha önce iki kez izlemiştik: "Cam Temizleyicisi"yle bizi Hong Kong'a götürmüştü, "Masurca Fogo"daysa Lizbon'da bulduk kendimizi. Bausch şimdi İstanbul'da konaklıyor. Oyun, 30-31 Mayıs ve 1 Haziran tarihlerinde AKM Büyük Salon'da sergilenecek. Bausch ve ekibi, oyunu gerçekleştirebilmek için İstanbul'un hemen yer yerinde dolaşmış, sokakları arşınlamış, çalmadık kapı, girmedik delik bırakmamış. Müziklerin sorumlusu Matthias Burkert ve Andre Eisenschneider de Mercan Dede'den Tom Waits'e uzanan bir skalaya yerleştirmişler İstanbul'un sesini...

[fotoğraf]

Tenezzül Edilmeyen Fotoğraflar

Vedat Ozan, İstanbul Saydam Günleri'ne, İFSAK sergilerine katılmış bir fotoğrafçı. İlk kişisel sergisi 10 Mayıs'ta, İFSAK sergi salonunda, 15 gün süreyle açılıyor. "Tenezzül edilmeyen fotoğraflar/la İngiltere ve İtalya", basın bülteninde şöyle anlatılmış: "Fotoğrafçı, üçer gün süreli iş gezileri sırasında çektiği ve bu ülkelere dair bilinen imgelerin ötesinde (veya berisinde) sıradan, hatta çoğu kez bilincin bellemeye dahi tenezzül etmediği nesneleri, örneğin ikinci sınıf bir otel odasındaki yatağının başucunu, tozlanmış haline parmakla isimler yazılmış bir vitrini veya duvara gömülmüş bir aydınlatma armatürüne yapıştırılmış bir çıkartmayı kadraja alarak fotoğraflamış. Serginin genelinde içinde bulunulan ülke bağlamından uzak olma hali, yalnızlık ve yabancılık dikkat çekiyor..."

Her hafta fotoğraf

Fotoğraf Vakfı Girişimi, farklı yaklaşımlardan örnek saydam gösterileri ve söyleşilerle Fotoğraf Haftaları düzenliyor. Mayıs ayının ilk haftasından itibaren sırasıyla Belgesel Fotoğraf, Gezi ve Doğa Fotoğrafçılığı, Tanıtım ve Reklam Fotoğrafçılığı, Mimarî Fotoğrafçılık, Sualtı Fotoğrafçılığı, Basın Fotoğrafçılığı, Kavramsal Fotoğraf, Sahne Fotoğrafçılığı gibi çeşitli alanlardan onlarca fotoğrafları görecek olan meraklılar, farklı yaklaşımlarla da tanışmış olacaklar. Katılımcılar arasında İzzet Keribar, Kutup Dalgakıran, Akgün Akova, Merter Oral gibi isimler var. Ayrıntılı bilgi için www.fotografvakfi.org'a bakabilirsiniz...

[radyo]

Ay Işığı Kuyumcuları

Alternatif Türkçe müziklerle haşır neşir olan "Ay Işığı Kuyumcuları", merceğini "kötü şarkılar"a tutuyor. 2 Mayıs cuma akşamı 23:00'te, programın yapımcısı Aslı Atasoy, Bayram Yeraltı ve Naim Dilmener'le beraber –Çelik'ten Murat Göğebakan'a, Kıraç'tan Kayahan'a– en kötü şarkıları seçecekler, kahkahalı bir program yapacaklar. 9 Mayıs'taysa Atasoy, Britney Spears'tan Las Ketchup'a, yabancı kötüleri çalacak. Mayısın diğer konukları "iyi"lerden: Asian Dub Foundation ve Gökalp Baykal'ın son albümleri... 92.3'te, Radyo Kozmos'da...

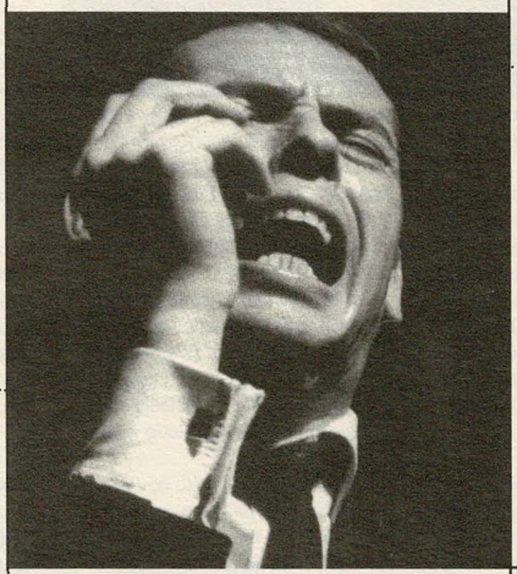

Brel şarkıları

94.9 Açık Radyo'da müstakil bir Jacques Brel programı. Konserler dahil bütün kayıtları, söyleşiler, cover'lar... "Ne me quitte pas", "Jef", "Ces gens-là", "Une valse à mille temps", hep burada... Altı ay boyunca her salı 23:00-24:00 arası. Hazırlayan ve sunan Donat Bayer...

Yamuk

"Yersiz yurtsuz, tutunamayan, otoriteye, düzene, babama, kocama, krala, polis şefine ve ahlâk zabıtasına gıcık; papaya, mollaya, devlete ve patrona yamuk bakan, yamuk yapan şarkılar. Her coğrafyadan, zamandan, cinsiyetten; yerel, bölgesel, küresel; altüst edici şarkılar..." Hazırlayanlar, Hakan Gürvit, Bülent Somay ve Çiğdem Öztürk. Her pazar saat 13.00'te 94.9 Açık Radyo'da...

[mecmua]

Seyyah

Yola çıkacaksak, yolu düşüneceksek, dursak bile hep yoldaysak, yeni dergimiz bu: İlk sayısı geçen ay yayınlanan "Seyyah", bir "yol ve macera kültürü" dergisi. Ağırlıklı olarak dağcılık yazılarına, haberlerine, fotoğraflarına yer veren dergi, dağdan inip şehre girmesini de biliyor, mesela Everest anakamptaki yaşayışa, koşullara hem bir sosyal antropolog gözüyle, hem de dağcılık teknikleri açısından baktıktan sonra, "Doğu'nun Paris'i" Beyrut'a gidip sanatsal ve toplumsal tarihiyle, bugünüyle bu kente bakıyor. Raftingden triatlona, bisikletten 4x4'e, coğrafyayla haşır neşir sporlar da aslî ilgi alanlarından derginin. Geçen ay başlayan interrail rehberi bu ay da devam edecek. Bu ay ayrıca –1 Mayıs şerefine– Zonguldak kömür işletmelerinde iş ve yaşam koşulları, Aladağlar Alaca zirvesi, bisikletle gece sürüşü, Türkiye off-road şampiyonası, motosiklet sporları, nehir kayağı var...

İstanbul

Üç aylık İstanbul dergisi, dünden bugüne İstanbul'un müzik haritasını çıkardı. "İstanbul ve Müzik" başlıklı dosyada, klasik musikiden Bizans kilise musikisine, din dışı Rum müziğinden Ermeni müziğine, Sefarad müziğinden twist'e, rock'a uzanan bir skalada eski müziklerden ne kaldı, yeni müzikler ne getirdi soruları öne çıkıyor. İstanbul Kent Orkestrası, bestekâr Fehime Sultan, Los Paşaros Sefaradis dosya boyunca altı çizilen isimlerden bazıları. Mekânlar da kendini gösteriyor: Harem, köşk bahçeleri, 50'lerden, 60'lardan bugüne gece kulüpleri, nihayet "club"lar mercek tutulan yerler. Yüzyıl başından bu yana İstanbul'da kayıt süreci, Unkapanı'nda müzik üretimi, festivaller, türkü barlar da atardamarlar olarak dosyaya yayılmış. Bir yazıdaki "Seattle, Manchester gibi bir 'İstanbul sound' da var mı?" sorusuna, bu yazılardan sonra kafa yorabiliriz...

[kitap]

Bir Gençlik Çığlığı: Hiphop Kültürü

Jöntürk, Akyüz Yayın, 352 sayfa

Barikat üyelerinden Jöntürk, yazılar, söyleşiler ve Türkiyeli hiphop'a dair bilgilerle hiphop aleminin çetelesini çıkarmış. Ceza'dan Deli MC'ye, Kanun'dan Makale'ye, Skyfun'dan Cephe 35'e, birçok hiphop'çuyla yaptığı söyleşiler, kitabın en güzel bölümleri arasında. Kitap, Türkçe hiphop tartışmalarından Türk hiphop'u dayatmalarına ilerleyen, şarkılarda, internet yazılarında milliyetçiliği pompalayan faşizan bir anlayışın çelişkisini de tartışmaktan kaçınmıyor. Hiphop camiasındaki tartışmaları, çatışmaları da aktaran ve sorgulayan "Bir Gençlik Çığlığı", albüm ya da demo çıkaran, toplamalara katılan pek çok hiphop'çunun kısa künyelerini vermesiyle de bir başvuru kitabı. Jöntürk'ün eline sağlık. Bir yazısının başlığında güzelce dediği gibi: Bedreddin de hiphop'tu!...

RAM-SES
MÜZİK ATÖLYESİ

Merkez:
İstiklal Cad. Aznavur Pasajı 212/6
Yapı Kredi Kültür Merkezi Karşısı Galatasaray
Tel: 0. 212. 245 02 21

Dersane:
İstiklal Cad. Toma Apt. Şanzelize Girişi Kat. 5
Tel: 0. 212. 245 32 94

www.ramisekinci.com / www.muzikatolyesi.com
bilgi@ramisekinci.com / bilgi@muzikatolyesi.com

Türk Halk Müziği ve Batı Müziği Konservatuarlarına, Müzik Eğitim Fakültelerine hazırlık kursları

• Ses eğitimi (şan) • Keman (Türk-Batı) • Viyolonsel - Viyola • Piyano - Klavye (org) • Klasik Gitar • Flamenko - Latin Gitar • Akustik Gitar • Elektro Gitar • Bas Gitar • Jazz Gitar • Davul - Perküsyon • Bağlama • Tambur • Ud • Kanun • Kemençe - Kemane • Flüt - Ney • Saksofon - Trompet • Kaval -Mey

OLAY KAMPANYALAR

Enstrüman alanlara
Enstrüman ve aksesuarlarını alana 3 aydan 4 aya kadar ücretsiz ders imkanı

Enstrümanını getirene
1 ay ücretsiz ders imkanı

Enstrümanını değiştirene
Değişen ve değiştirilen enstrümana göre 1 aydan 4 aya kadar ücretsiz ders imkanı

Stüdyo çalışmaları
Stüdyoda çalışma süresine bağlı olarak; % 10'dan % 40'a varan indirimler

Burslu sistem
4-6 ve 8 aylık dönemlerde; % 40'dan % 60'a varan burs imkanı

6-8 ve 12 aylık dönem indirimi
% 10'dan % 30' varan indirim

Ramis Ekinci'nin "Kopuşkılar" albümü Ada Müzik'ten çıktı. 2000 yılının en ilginç albümü (Kanal 6, Number 1)

"Ne olmuş Amerika'ya?" dedi, Martin. 13 sömürge başlarındaki sömürgecileri atıp Cumhuriyet adlı bir yönetim kurdu. Köleler kendilerinin efendisi oldu. Artık ortada bellerinde kılıçla dolaşan efendiler yoktu. Ama şu ya da bu şekil efendiniz olmadan fazla yaşayamadınız. Ve ortaya yeni bir tür efendi çıktı: Büyük, soylu insanlar değil, hırçın ve hasis tüccarlar ile tefeciler. Bunlar da sizi tekrar köle yaptı. Ama gerçek soylu insanlar gibi değil, gizlice, sinsice planlarla, dolandırıcılıkla ve yalanlarla efendileriniz oldular. Köle yargıçlarınızı satın aldılar, kölelik yanlarını ortaya çıkardılar, oğullarınızı ve kızlarınızı köle mülkiyetinden de beter dehşetlere sürüklediler. İki milyon çocuğunuz, bugün Amerika Birleşik Devletleri'nin temel oligarşisinin emrinde çalışıyor. Sizin gibi on milyon köle iyi barınamıyor ve beslenemiyor. **JACK LONDON**, Martin Eden

SUICIDE
American Supreme
(Blast First / EMI)

Suicide'ın 1977 tarihli efsanevî ilk albümünün CD'sinin kapağında, kanayan, kırık dökük harflerle Suicide yazıyor ve onun üstünde de (orijinal şirket Red Star'ın sembolü) kızıl bir yıldız var. Son stüdyo albümlerinin üstünden on yılı aşkın bir süre geçtikten sonra kaydettikleri "American Supreme"in kapağında ise bir Amerikan bayrağı dalgalanıyor. Fotoğraf negatifi. Siyah-beyaz bir bayrak, renkleri uçmuş, soluk...

Bronxlu Martin Rev ve Brooklynli Alan Vega ikilisi ilk olarak 1970'te, Rev 15 kişilik bir free caz ekibiyle çalarken karşı karşıya gelmişler. Bu ekibin Sun Ra'yı hiç dinlememiş olması ve Miles Davis ve Weather Report'tan önce elektrikli keyboard kullanıyor olması şaşırtmış tabii Vega'yı. O ise elektronik müzik bestecileri için ışık gösterileri yapmak üzere New York'taymış. Bugün, bırakalım son albümlerini bir yana, Suicide'ın ilk iki albümü olmasaydı, muhtemelen Human League, Yazoo, Soft Cell, Erasure, Bronski Beat gibi synth-pop ekipleri de olmazdı. Müziğinin yanında ikilinin sahne performansı, hali, tavrı da bilumum müzisyenler üzerinde fazlaca etkili oldu. Billy Idol, Depeche Mode, Stereolab, Atari Teenage Riot, Ministry, Front 242 bunlardan bazıları. Yeri gelmişken, son dönemlerin popüler türü electroclash'in öncüsü olarak da Suicide'ı göstermek yerinde olur.

Minimalist yaklaşım, Suicide'ın müziğini belirleyen en önemli faktör. 50'lerin basit rock'n'roll riff'lerine eklenen klavye; gitarlar yerine de yine basit, ama bazen soluksuz davul makinesi... Ve tabii Vega'nın bazen Elvis'i, bazen Morrison'ı andırsa da çoğu zaman çok "sakat" tınlayan, bazen çığlıklarla yırtılan, yankılı vokalleri. Pop ve elektronik dokunuşları da olan bir nevi post-punk...

1977'deki kült debut albümden beri ikilinin beşinci stüdyo çalışması olan "American Supreme", demin telaffuz edilen özelliklere 80 ve 90'ların funk, hiphop ve dancefloor bilgisi de katılarak 11 Eylül trajedisinin ardından yaratılmış. Olayın öncesinde albüme girişen Vega, olaydan sonra sözlerin hemen hepsini yeniden yazmış.

Açılıştaki "Televised Executions" funky bir kaos olarak özetlenebilir. Tabii yine synth'ler ve ekolu vokaller eşliğinde. "Misery Train" son derece sade ve 80'li yıllardan kalma bir dans beat'inin üstüne vokalden oluşuyor. "Swearin To The Flag"in "Gökyüzü yanıyor, coğrafya değişti / En büyük trajedi gerçekleştirildi" şeklindeki sözlerini Vega'nın sesinden dinleyip etkilenmemek çok zor.

Hiphop etkisini albümdeki üç-dört şarkıda görebilmek mümkün, ama bu şarkılarda free caz müziğine özgü klavye kullanımları da ön planda. "Death Machine" ilk albümdeki "Ghost Rider"ı hatırlatıyor biraz. "Child, It's a new world"de "Hayat hiçbir zaman eskisi gibi olmayacak / Bir süre hüzün verecek / Belki olağanüstü olacak, belki de olmayacak / Ama yine de devam etmek durumundasın çocuğum" derken, Vega'nın Ground Zero yakınlarında oturması ve çarpışma anında oğluyla evde olması da kuşkusuz önem taşıyor.

"Dachau, Disney, Disco"nun Dachau'su, bilindiği gibi, İkinci Dünya Savaşı'nın toplama kamplarının en önemlisi. Şarkıdaki rahatsız edici ve yıkıcı sesler, makine gürültüleri ve olağandışı vokaller, distopik bir atmosfer yaratıyor.

"The Supremes'den Thelonious Monk'a kadar her şeye benziyor bu yeni albüm. Amerikan müziğinin en iyi taraflarını almış durumda. O yüzden birden aklıma gelen 'American Supreme' adını çok seviyorum" diyor Alan Vega. Siyah deri ceketli, siyah gözlüklü bu iki soluk yüzlüden rahatsızlık verici sinyaller hep alınıyordu, ama yıllar sonra bir albümle karşı karşıyayız.

Yaş ilerlemesine ilerlemiş, ama inanç tam, ruh diri, dinamizm yerinde... Belki "American Supreme" ilk albümleri gibi devrimci değil, ama yine de bir başyapıt. "Riot" kelimesinin Türkçede benzer birkaç karşılığı var, ama çağrıştırdığı belli. Sly and The Family Stone'un dediği gibi "There's a riot goin' on": Bir hengâmedir gidiyor.

Hilmi Tezgör

THE KILLS
Keep On Your Mean Side
(Domino)

"The Bilmemneler" furyasının son büyük iştirakçisi The Kills. İsimlerinin sakilliğini saymazsak, dönemin en sağlam halkalardan biri. Sadece bugüne değil, punk-sonrası-iyi-rock tarihinin herhangi bir devrine yakışacak ekiplerden. Biraz zamansız, biraz "retromsu". Elemanların kod adları VV ile Hotel. Biri fıstık gibi bir hanım, diğeri ceviz gibi bir adam. İkisi de gitar çalıyor, şarkı söylüyor. Hotel olanın gitarı, VV'nin de vokali fırtına gibi. Tıpkı White Stripes stili, onlar da bas gitar veya ekstra adam yerine, kendi başlarına aksak seslerle oynamayı seviyor. Hotel olan, ritm makinasının yanında armonika, org, kemanı da yüklenirken, VV, bol nikotinli sesiyle ve diktafonuyla ona eşlik ediyor. "Keep On Your Mean Side", şimdilik ilk albümleri.

İkilinin ruhen ve fiziken en çok yaklaştığı yıldız, malûm, PJ Harvey. The Kills adının geçtiği her mecranın ortak paydası o. Karşılarındakiler bahsetmese bile, kendileri onu yadetmeden geçmiyor. Geçseler bile, albümün kim bilir kaç köşesinde "4 Track Demos" veya "Rid Of Me", toz bulutu olup üstlerine yağıyor. Yalnız PJ değil, albüm boyunca bütün "iyi" bildiklerimizin kulaklarını çınlatıyor ikili, ama balın değil, daha çok arıların peşinde gibiler. Bir uçta Royal Trux gibi bozguncu punk'lar, öbüründe Jon Spencer gibi ters yüz blues'cular; aralarından sıyrılıp geçiyorlar. Her şarkı zihnimize binbir tane ismi çağırsa da, bütününde kendi seslerini yakalıyorlar. Dillerinde ham, dolambaçsız bir "erotika" damarı akıyor. Altında da basit ama çelik gibi riff'ler, kılçığı kırıntısı ayıklanmamış gitarlar...

Hotel - VV ikilisi, dolu dolu üç çeyrek saatlik albümde hiç gevşemeyen, bizi de hiç sıkmayan bir kıpırtı içinde. Retro halleriyle şimdiki çiğlikleri çarpışıyor, tarih yer değiştirip onları "bugün"ün sağına soluna yayıyor. Ortaya da "Supersition"dan "Fuck The People"a, "Monkey 23"den "Black Rooster"a, malzemesi bol, hudutları geniş bir albüm çıkıyor. Yaptıkları, ne ada ajanslarının buyurduğu gibi "yeni çağ" veya "21. yy blues'u", ne de "kes yapıştır" kolaycılığı. Altı üstü, ustalarından biriktirdiklerini inkâr etmeden, üzerine yeni hamleler kurma çabası. Kendilerini dışarda unutmadıkları müddetçe, pek tıkanma riskleri de yok. *Gökhan Pamuk*

AUDIO BULLYS
Ego War
(EMI)

Audio Bullys patlamaya hazır bir bomba. Yukarki fotoğrafta görüldüğü gibi zıp zıp zıplayan iki Londra çocuğunun elinden çıkma, hop hop hoplatan bir müzik. Simon Franks ve Tom Dinsdale'in hırsız kulakları 60'ların Pretty Things'inden bugünün The Coral'ına, punk-new wave günlerinin Ian Dury, Specials, PiL gibi fırlamalarından Manchester sound'a, hiphop'a, house'a, Daft Punk'a kadar her şeyi yalamış yutmuş, ortaya harika bir disko çoban salatası çıkmış. Müzik kanallarında epey ilgi gören ilk single'ları "We Don't Care"in (gel de "This Is Not A Love Song"u hatırlama!) ardından bir ay içerisinde ilk albüm "Ego War" geliyor; özellikle "Snake" ve "Face In A Cloud"a bayıldık. Gün boyu enerji. Mültivitamin. *Derya Bengi*

İnsan düşündüğünün, yaptığını sandığının tam tersini yapar çoğu zaman. O ülkeye giderken kendine dönersin, kitabı okuyorum sanırken yeniden yazarsın, yardım ediyorum derken yaralanırsın... İnsanların çoğu aslında ne yeni bir hayat isterler, ne de yeni bir dünya. **ORHAN PAMUK**, Yeni Hayat

Umutsuzluğa kapılmak için birkaç iyi neden olmaksızın nasıl yaşanır! **ALBERT CAMUS**, Defterler 2

Ne beklersin benden yüreğim: / Yufka unu ne beklersin? **SÜREYYA BERFE**

Kimi eleştirmenler benim müziğimin "politik tiyatro"nun sapkın bir biçimi olduğunu söyler. Şarkılarımın yüzde 20'si, 30'u o yönde olabilir. Geri kalanıysa "amatör antropoloji" olarak tanımlanabilir. Antropologlar kabileleri inceler, bense müzisyenleri. Mesela yaylı çalgıları çalanlar bir kabiledir, nefeslileri çalanlar başka bir kabile. Bir müzisyen, bir aleti çalmaya başladığında, "bununla hayatımı nasıl kazanırım?" diye düşünmez. Onun sesine tav olur. Ve zamanla o aletin "davranış gelenekleri"nin kurbanı haline gelir. **FRANK ZAPPA**

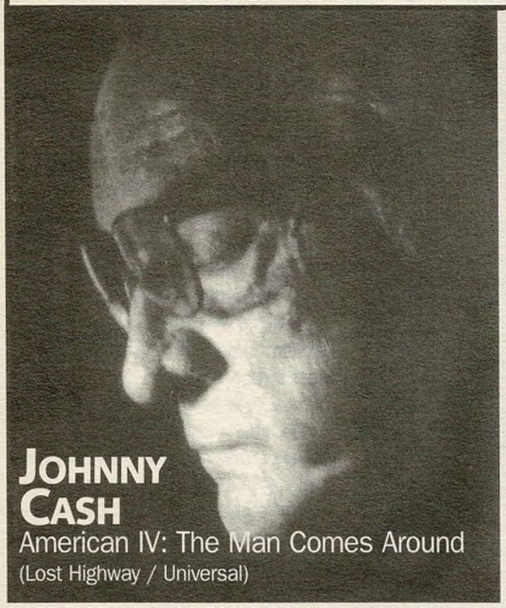

JOHNNY CASH

American IV: The Man Comes Around
(Lost Highway / Universal)

1957-2003 arasında 1500'den fazla (evet, bin beş yüz) fazla şarkı kaydetmiş ve yaklaşık beş yüz (evet, beş yüz) albüm yayımlamış Siyahlı Adam'ın şu anda piyasada bulunabilen 45 albümünün sonuncusu bir süredir elimizde. Cash'in 90'lardan bu yana dizayn ettiği "American Recordings" serisiyle 46 yıllık kariyerinde güncelliğinden hiçbir şey kaybetmediği bir kez daha kanıtlanıyor. Serinin dördüncü albümü "Man Comes Around"a geçmeden, diğerlerini kısaca analım. Cash'in tek gitarla çaldığı 1994 tarihli "American Recordings", en iyi folk albümü dalında Grammy sahibi. "Unchained", 1998 yılında en iyi country albümü dalında, 2000 tarihli "Solitary Man" ise en iyi vokal performansı dalında Grammy sahibi albümler. "American Recordings" serisini asla bir folk ve country derlemesi gibi görmemek gerek, Cash bu albümlerde yeri geldikçe U2, Tom Petty, Neil Diamond, Beck, Will Oldham, Nick Cave ve daha pek çok hatırı sayılır sanatçının mühim şarkılarını cover etmişti. "Man Comes Around"da da durum değişmiyor, Cash günümüz müziğine kendi panoramik penceresinden bakıyor. Asla bir geleneksel müzik üstadı tiplemesi çizmeden, sevdiği şarkıları çalıyor. Bunun sonucu olarak elde ettiği esas ödül nedir biliyor musunuz? Amerikan country radyo istasyonlarının artık Cash'in 90'lardan itibaren yaptığı şarkıları çalmaması!

Şaşıracak bir şey yok elbette, çünkü Cash artık bir country müzisyeni değil, bunun çok çok ötesinde bir yerlerde. Hepimiz onu bir kez daha keşfetmekten mutluyuz; diğerlerinin radyoları da kendilerinin olsun.

"Man Comes Around"da yine Tom Petty grubunun benzersiz elemanlarını görüyoruz, gitarda Mike Campbell ve klavyeli çalgılarda Benmont Tench harikalar yaratıyor. Çağımızın elektronik abidik gubidiklerinden uzak, tertemiz, insanı canevinden vuran bir seda.

Şarkılara gelince... "Man Comes Around", her ne kadar kutsal kitaptan iktibaslar içerse de, üstadın Tanrı aşkıyla yanıp tutuştuğu bir haykırış değil, sadece ilahî bir rüyadan bir enstantane ve az kaldı albüme giremeyecekmiş. Belki de bu muhteşem şarkı ilahî bir dokunuşla bize ulaştı, kim bilir... Söz konusu Cash olunca böyle bir gerçekliğe ben hiç şaşırmam, onu iyi tanıyanlar da şaşırmaz. Biliyor musunuz, bir konuda ondan fena halde şüpheleniyorum, ama söylemeye dilim varmıyor...

"Hurt", bir Trent Reznor şarkısı. Ne hoş sürpriz... Mellotronla yükseliyor ve gidiyor. Efendim, daha önceleri nerelerdeydiniz?.. "Give My Love To Rose", hoş (evet, çok hoş) bir Cash klasiği dersem, arife tarif gerekmez herhalde...

"Bridge Over Troubled Water"... Paul Simon'ın emsalsiz şarkısı Cash'in ses tellerinde vakardan hüzne öyle bir köprü atıyor ki, bir süre geri vokaldeki Fiona Apple'ın sesinin farkına bile varamıyoruz. Sonra takdir ediyoruz Apple'ı, ama zaten Cash'in sesinin kadın sesleriyle ne kadar güzel kokteyller oluşturduğunu hatırlıyoruz, hele ki eşi güzeller güzeli June Carter'la söylediklerinde. Bir de akustik gitarın üzerine o mellotron ve piyano...

"I Hung My Head" bir Sting şarkısı; Cash'çe dile getirilmiş bir güzelleme... Üstada "Kindered Spirits" adlı tribute albümü hazırlayan Marty Stuart gitarda. Keyif işi bir iş...

"First Time I Ever Saw Your Face" gibi bir standart, Cash'in sesinde gizemli bir ilahiye dönüşüyor. Harmonium'un derinliklerinde küçük gitar tımbırlamaları içinde geniş bir reverb ile Cash'in aşk, evet "aşk" ayini. Aşk, kaç kişinin diline ona yakıştığı kadar yakışır ki? Aşk deyince sözün bittiği yerdeyiz...

"Personal Jesus" ile John Frusciante gitarda. Cash bizim acı biberleri pek sever bilirsiniz (daha önce de bir Flea şarkısı yapmıştı). Enfes bir blues. Piyanoda Billy Preston var (Beatles ve Rolling Stones'dan hatırlayın)... Ve "In My Life"... Bir Beatles şarkısını cover etmek herkesin harcı değildir; ama bir Beatles şarkısına katma değer eklemek hiç kimsenin harcı değildir. Tabii adamımızdan başka... Büyüleneceksiniz...

"Sam Hall" ve "Danny Boy" birbirinden çok farklı Cash derlemeleri. Amerikan müziğinin haritası çıkarılacaksa, bu şarkıların olduğu yere birer iğne batıracaklardır eminim...

Birdenbire "bu kadarı da olmaz" dedirten bir Cash / Don Henley düeti "Desperado" karşımıza çıkıyor; Eagles'ın en harikulade şarkılarından birinin, sahibinin sesiyle birlikte yorumlanmasına pes diyoruz...

"I'm So Lonesome I Could Cry" adlı Hank Williams şarkısında Nick Cave'le düet yapıyor ve yüreğimiz okşanıyor. Ne de olsa Cave bu işi öğreneli çok zaman oldu.

"Tear Stained Letter", buram buram Cash kokan bir şarkı, piyanoda yine Billy Preston kendini gösteriyor. İlk kez bir şarkıda davul var, hayret!..

"Streets of Laredo", bir Cash derlemesi geleneksel şarkı. Onun en sıkı vurduğu alandayız. Ya o buğulu buruk Martin D-35 tınısı...

"We'll Meet Again" gibi gösterisiz ama klarneti ve kemanıyla damardan bir blues (üzerine ballı country sosunu da unutmayalım) ve işte dördüncü "American Recording" de bitiyor; tabii ki şu anda kaydedilmekte olan bir sonrakini müjdeleyerek. Hele o finalde albüme katkısı olan tüm müzisyenlerin hep bir ağızdan o kısacık korosu yok mu?

İtiraf edeyim, "We'll Meet Again" fena halde dilime takıldı... Niye böyle olduğunu söylemeye de ne yazık ki yine dilim varmıyor. Takıldı bir kere...

Gökalp Baykal

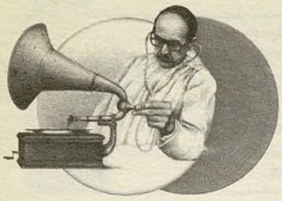

Biliyorum, biliyorum, biliyorum,
Elli yaşında bir adamın
Elleri temizdir hep
Ve ben günde iki-üç kez yıkarım ellerimi
Ama yalnız ellerimi kirli görünce
Anımsıyorum
Çocuk olduğum günleri
FEDERICO FELLINI, Amarcord

Çocukken zenginlik, pantolonunun bir cebinde çakı, ötekinde el feneri taşımaktır.
JOHN BERGER, Kral

Kişi, sadece kendisinin olacak bir sır arar durur. Buna yaklaştığını sandığı zaman da bir çocuk gibi korkar. **TÜRKER ARMANER**, Dalgakıran

–Amerika'ya en çok para kazandıran şey uyuşturucular, Amerika'dan en çok dışarı giden şey de silah.
–Bunları da nereden öğreniyorsun?
–Televizyondan. Aptal bir köylü gibi görünüyor olabilirim, ama kafaüstü de düşmedim.
"Timsah Dundee Los Angeles'ta" filminden

White Stripes
Elephant
(V2)

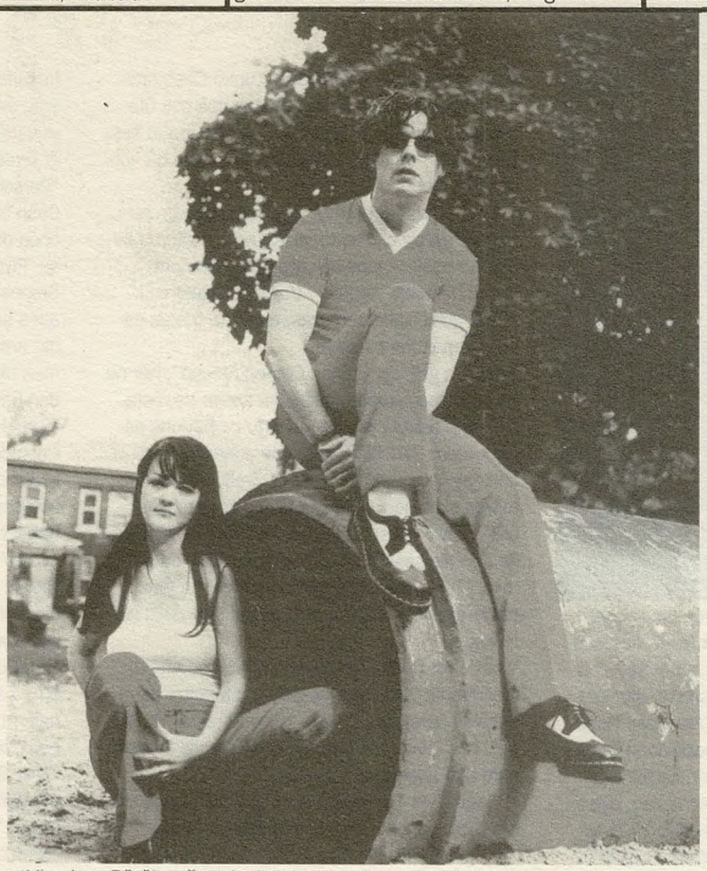

"Motor City" dedikleri Detroit'te hangi taşı kaldırsak, altından memleketin otomotiv sanayii çıkıyor. Onu makineler şehri haline getirip kalbine "motor" yerleştiren, sonra da her tarafını açık fabrikaya çevirip özellikle siyah işçilerin kenti yapan, kocaman bir otomotiv sanayii... Soul'un kalesi Motown (Motor town) plaklarının, punk'ı önceleyen MC5 (Motor City) ekibinin, liglerdeki Pistons takımının, boş garaj ve hangarlarda filizlenmiş Detroit Techno'sunun ve Eminem rap'inin harcını karan da o. Malûm, Eminem de yine aynı garajın tozunu yutanlardan. O da ilk çıktığı zamanlar kameraları Detroit'e döndürmüş, şehri yeniden ilgi odağı haline getirmiş bir yakın çağ starı. Şimdi yine Detroit'teyiz; ama gözümüz artık garajlarda değil, kendilerine The White Stripes diyen iki kırmızıbeyaz kelebeğin üstünde. Daha doğrusu, "White Blood Cells"i yaptıklarından beridir başkentimiz orası. Uzun müddet orada da kalacak gibi.

Şu an rokpop gezegeninin en muteber isimlerinden biri The White Stripes. Sebepleri az çok belli. Herhangi bir "stream"e teslim olmamaları; bildiğimiz blues, country veya rock'n'roll'dan, yine bildiğimiz, en som haliyle başka cevherler çıkarmaları; tişört desenlerinden albüm kapaklarına, her detayı kendi beğenilerine koşut götürmeleri; fil kadar olsalar da "bağımsız"lıklarını muhafaza etmeleri... Üstelik her an birilerini gıcık edebilecek renk sevdaları veya ortada sıçana dönmüş abla-kardeş-eski-karı-koca ağları da bu fikir birliğini pek etkilemiyor. Büyük çoğunluk gibi biz de kendileriyle "akyuvar"ları anlattıkları dönemde tanıştık ama, geçmişlerine mercek tutan bütün kayıtlar aynı istikameti gösteriyor.

"Elephant", The White Stripes ikilisinin dördüncü albümü. Ta başından beri hassasiyetle ilerledikleri rotanın şimdilik en tepe noktası. Kendilerini bugüne getiren ne varsa hepsinin en katmerlisi, en hacimlisi. Olaylı "promo" döneminin ardından çıkışı da kendisi gibi, gayet şaşaalı; gene her köşesi incelikler silsilesiyle dolu. En başta o kapak oyunları. Tekrarlamanın mânası yok; birbirine benzeyen ama benzemeyen yarım düzine "sleeve art"ı kendileri anlatıyor zaten. Her birinin fillerden efsanevî country yıldızlarına uzanan "sadakat" hikayelerini de. Onun için kapakları onlara bırakalım, biz yedi memlekete bedel "bas gitarsız bas" tufanının arasından "Elephant"ın inceliklerine dalalım.

Albümde ilk atağı, videosu epeydir içimizi altüst eden "Seven Nation Army" ile yapıyor Meg-Jack ikilisi. Hendek gibi riff'leriyle daha ilk saniyede bayrağı önümüze dikiyorlar. "White Blood Cells"deki "Dead Leaves..." veya "We're Going To Be Friends" gibi ilk elde kitleleri yutacak şarkıları yok ama bütününde sarsan bir sex'n'drum'n'roll humması yayıyorlar. Meg'in hemen her şarkıda cüretkâr davulu, "In The Cold, Cold Night"da şekerler şekeri vokali; Jack'in "Little Acorns"da, "The Hardest Button To Button"da ve bütün albümde gedikler açan, kirli gitarı... Hele bir de finali yaptıkları "It's True That We Love One Another" var ki, o da ayrı bir şenlik. Aralarındaki münasebeti çözmeye çalışan kim varsa, bu sefer onları ortaya alıyorlar, şakalaşıp duruyorlar. Bir tarafta Jack, öbüründe Meg, başköşede de Jack'in "özel" ilgisine mazhar Holly Golightly, ki o da Britanya'nın bir başka "garaj" kraliçesi, birlikte nefes kesen bir "bluesy" düet yapıyorlar –ya da "trüet" mi demeli? 13 şarkılık meşk üzerine sigara keyfi yaşatıyorlar.

Evet, biz de onların kardeş olduğuna pek ihtimal vermiyoruz, ama nihayetinde, kendi bilecekleri iş. Tarih öncesi stüdyo ekipmanlarını kullanmayı seviyorlar; unutulmuş country'cileri, blues'cuları unutmuyorlar; neredeyse bir asırı devirmiş blues bile, ellerinde bütün itibar ettiğimiz akımlarla birleşip yeni bir nehre dönüşüyor. Koyu mavi obsesyonumuz olsa da, yeri göğü böyle kırmızı-beyaz görmek –şimdilik– hoşumuza gidiyor.

"Elephant"a gelince, o da yerle gök arasında bir yerlerde salınıyor. Dileğimiz, Allah onları pembeleştirmesin, yüzlerini kızartmasın.

Gökhan Pamuk

Stephen Malkmus & The Jicks
Pig Lib
(Matador)

İsmi telaffuz edilince anıların canlandığı, yüzlerin gülümsediği büyük gruplardan biri Pavement, tıpkı Smashing Pumpkins ya da Pixies gibi. Yine tıpkı onlar gibi zamanın zorbalığına karşı koyamayan gruplardan biri. Pavement'ın vitrinini oluşturan Stephen Malkmus, başarılı bir grubun dağılmasından sonra karanlıkta yolunu bulmaya çalışan bir solo müzisyen. Pavement albümlerini 15 yaşındaki umursamaz bir oğlanın dağınık yatak odasına benzetebiliriz. Stephen Malkmus'un kendi adını taşıyan ilk albümü, hâlâ sağ kulağını kafasının arkasından sol eliyle gösteren bir anlatım tarzını devam ettiriyor olsa da, daha rahat ve basit akışı ve pop iştahıyla, artık ilallah diyen annenin baştan aşağı toparladığı bir odayı andırıyordu. Yeni albüm "Pig Lib"deyse anne inatla odayı temizliyor, ama oğlan inatla kirli çoraplarını etrafa fırlatıyor.

İlk albümün tema ve tavır bağlamında kitsch, hatta zorlarsak Warhol'umsu havası, "Pig Lib"de yerini basitlik ve deneysellik arasındaki ikiliğe bırakmış. Malkmus, savrulan gitar cümleleriyle dolu jam'lerin arasına beklentisiz basit pop soslarını Mengenli bir aşçı ustalığıyla dökmüş. Giriş parçası "Water & A Seat"in içine girilmesi zor, kolayca tutunulamayan, kaygan ama yapış yapış havası albüm için yerinde bir referans. Zeki-pop şarkıları "Vanessa From Queens" ya da "Craw Song", Malkmus'un en iyi yaptığı şeyi unutmadığının kanıtları. Bunun yanında "Witch Mountain Bridge" ve ciddiyet beklemediğimiz bir müzisyenin üzerinde sakil duran epik denemesi "1% Of One", gitarıyla kankalığını ilerleten Malkmus'un aktığı yeni mecralar.

Albümün en güzel anları ise "(Do Not Feed The) Oyster"daki gibi iki eğilimin ağırlık merkezinin bulunduğu ya da "Us" gibi kalıplara bağlı kalınmayıp koyverilen şarkılar. Malkmus albüm boyunca, hikayelerini dümdüz değil, imgeler yoluyla anlatmayı, böylece liriklerini farklı anlamlara açıp katmanlaştırmayı tercih ediyor; sonuçta hikaye anlatmaktan ziyade Bunuel tarzı filmler yaratıyor, bunu yaparken de özenti değil, düşünceli görünüyor.

Son bir nokta ise, Malkmus'un Pavement zamanındaki çokbaşlılıktan kaçıp kendine uysal çalışma arkadaşları bulabilmiş olması. The Jicks'le sağlam bir bağ kuran, hatta yavaş yavaş kendisi de bir Jick olan Malkmus, onların egosuz müzisyenlikleri sayesinde kafasındakileri ortaya koyma ve arka sokaklarda dolaşma cesaretini bulmuş. Henüz şaheser yaratacak sahalarda top koşturmasa da, Malkmus dinlemek anları canlandıran ve yüzleri gülümseten bir deneyim.

Yiğit Atılgan

ÖZÜR

Geçen ayki sayıda John Smolens'le söyleşi yapan Bahar Bağrucu'nun imzası "çeviren" şeklinde yayınlanmış. Özür dileriz.

Neyle geleceksin otobosla mı Kuşla mı
METİN ELOĞLU

Huzur, suskunluk içinde sevmek olabilirdi. Ama bilinç ve insan var; konuşmak gerekiyor. Sevmek cehenneme dönüşüyor.
ALBERT CAMUS, Defterler 2

Annem harmonyum çalıyor, şarkı söylemeye başlıyor. Siyah beyaz tuşların üzerindeki parmakları, çok kapılı bir tapınağın anahtarlarına benziyor. **AMIT CHAUDHURI**, Akşamüstü Ezgisi

Bir kentte hayran kaldığın şey, onun yedi ya da yetmiş yedi harikası değil, senin ona sorduğun soruya verdiği yanıttır.
ITALO CALVINO, Görünmez Kentler

Bir insanın söylemek istediği şeyi açıkça ifade etmesi yoksa yeterli değil mi? Düşüncelerini güzelce ifade etmesini bilen birini dinlemek çok daha hoş oluyor, bunu kabul ediyorum. Ancak zaten güzel olan gerçeğe ek bir güzellik kattığını sanmıyorum. **VAN GOGH** *(Günlüğünden)*

AIR & BARICCO

City Reading

(EMI)

Alessandro Baricco, genç kuşak İtalyan edebiyatçıları arasında en iyi romancılardan biri. 1958 Torino doğumlu. Üç kitabı Türkçede Can Yayınları'ndan basıldı. Şiirli bir dille ilerleyen, 1861 İtalya'sından Japonya'ya giden kısa romanı "İpek" burada da hayli ilgi görmüştü. Ardından 19. yüzyılda, Quinnipak kasabasında –ya da Avrupa'nın herhangi bir yerinde– geçen, modernizmin ilk hamleleriyle haşır neşir "Öfke Şatoları" yayınlandı: Bu sefer o şiirli dil, renkli karakterlerle, absürd diyaloglarla, düşlerle çevrelenmişti. Sanki devir değiştikçe insanlar da, dil de değişiyordu. "Öfke Şatoları", "Ve şimdi, Amerika" diye bitiyordu. "Kent"le beraber Amerika'ya, 20. yüzyıla gittik...

Kahramanımız çocuk dahi Gould. O yaşında üniversiteye gidiyor, kimselerle pek konuşmuyor, ailesinden uzakta. Profesörlerle ahbaplık ediyor, bir aydın ya da bilim adamı gördüğünde kusmaya başlayan Profesör Mondrian Kilroy'la mesela. (Hocanın beş-on cümlelik, ama pizza yerken açıklaması sayfalara yayılan "Aydın dürüstlüğü üzerine deneme"si de, Claude Monet'nin "Nilüferler" resmine getirdiği uzun yorum da çok güzel.) Gould'un en çok yaptığı şeylerden biri, evinin arkasındaki futbol sahasında maçları seyretmek. Bir kuramı var: Sahadaki her mevkiin oyunculara belli bir karakter yüklediğini düşünüyor, bir takım fotoğrafına bakıp kimin hangi mevkide oynadığını söyleyebiliyor. Yanılma oranı yüzde 28; bu oranı yüzde 10'un altına düşürmek için sürekli idman yapıyor.

Ve Diesel'le Poomerang... Gould'un muhayyel arkadaşları... Biri dev, biri dilsiz. Onlardan da boksör Mondini'nin hikayesini dinlemek gerek. Ama hikaye işinin erbabı Shatzy. Gould'un bakıcısı. Daha önceden işsiz bir sekreter, ama asıl işi western yazmak. "Western de, film mi, kitap mı, ne yani?" diye sorulunca "western" diyor, o kadar. Romanın akışında, gerçekle hayal hep iç içe geçerken –Baricco hafif ve ironik bir dille büyük bir romancılığa soyunurken, oyunu oyun olsun diye kurgulamayıp işlevli de kılarken, yani hem güldürüp hem insanın içini acıtırken– Shatzy'nin western'leri de sıyrılıyorlar hep aradan...

"City Reading" albümü, bir müzik albümü değil, bir edebiyat matinesi albümü. Air ve Baricco bir araya gelip geçen sene Roma'da bir tiyatroda yapmışlar bunu ilk. Bakmışlar güzel oluyor, kayıtlara girişmişler. Air'in yaptığı, daha ziyade hikayelere fon oluşturmak. Elektroniğe kaçmayan, akustik, ama hikayenin tansiyonunu takip eden, hikayeyle bütünleşen, lafa meydan bırakan müzikler bunlar. Hikayeleri Shatzy'nin anlattığı gibi Baricco anlatıyor. Kumlu, parazitli bir sesi var –hiç teatral değil allahtan. Sesi, anlatışı güzel, İtalyanca da güzel; illâ da anlamak gerekmeyebiliyor dolayısıyla. Teybe koyup dinlemeye başlayınca, dile de uzak olunca yeknesak bir şey var ortada tabii. Anlamak için Şemsa Gezgin'in çevirisine bakmamız gerek, sonrası kolay...

Hikayelerin hepsi Closingtown'da geçiyor, zamanın yırtıldığı, hiçbir saatin çalışmadığı, yazgının ortadan kalktığı bir batı kasabası... İlk hikayenin kahramanı Bird –kemerinde ışıldayan tabancaları olan yarı kör bir ihtiyar– kitabın sonlarına doğru bir düelloya girişecek, İhtiyar'ı –kasabanın meydanındaki büyük saati– yeniden çalıştırmak için...

İkinci hikaye: "Closingtown'ın Orospusu". Müşterilerini beklerken kitap okuyan genç, güzel Fanny. Kasabaya öğretmen olarak gelen, ama öğrencilerinden daha büyük çocukların baskısıyla meslek değiştiren Fanny. Ona aşık olan tek kişi var, Pat Cobhan. Bir gün çobanın oğlu Young gelir viziteye. Beceriksizdir, "dehşet gibi bir şey vardır gözlerinde". Fanny ağzına alır, Young aşağılamaya başlar onu, "böyle orospu, böyle". Pat Cobhan saloon'da beklemektedir. Young tabancasını Fanny'nin içine sokar. Fanny yalvarır, Pat Fanny'nin odasına yollanır. Fanny yalvarır, Pat kapıya yanaştığında beş el ateş sesi duyar. Fakat altı kurşun vardır bir tabancada...

Bu olağanüstü güzel aşk hikayesinin ardından üçüncüsü: "İnsan Avı". 11 yaşındaki Benjamin –kitapta Pitt– Clark, tecavüz edilip boğulmuş, muhtemelen canlı canlı gömülmüştür. Olayın ardından Benjamin'in yirmi yaşında, iri kıyım Kızılderili arkadaşı Dark'ın –kitapta Bear– kasabadan ayrıldığı anlaşılır. Herkes insan avına gönüllüdür, ama Benjamin'i tanıyan, ona balık tutmayı öğreten Şerif Wister bu işi şahsî meselesi addeder. "Şimdi dikkat et, diyordu Shatzy. İnsan avı tam bir geometridir. Noktalar, çizgiler, uzaklıklar. Onu bir haritanın üzerine çiz: sarhoş geometri, ama inatçı. Saatler ya da haftalar sürebilir. Biri kaçar, diğeri peşinden gider. Geçen her dakika onları yaratan ve sorgulandığında onları bilen topraktan uzaklaştırır onları. Kısa sürede bir boşlukta iki nokta olurlar, toprak artık iyiyle kötüyü ayırt edemez. O noktada, isteseler de artık hiçbir şeyi değiştiremezler. Nesnel çizgilerdir, yazgının bir suçtan hareket ederek hesapladığı geometrik sonuçlardır. Yaşam sayfasının sonuna, kan kırmızısı mürekkeple yazılan bir sonda yatışabilirler ancak. Müzik."

Müziği de Shatzy yapar, "ağzı kapalı olarak, büyük bir orkestra, keman ve borazan çalarmış gibi". Şerif kovalar, Dark kaçar. Aralarında hep belli bir mesafe vardır, birbirlerini görürler. Bir vicdan savaşı başlar aralarında, iyiyle kötü arasında. Birkaç gün sonra Şerif kasabaya döner, Dark da ardından. Suçlu ortaya çıkmıştır...

Bu da müthiş bir dostluk hikayesi... Bu üç spagetti western, Air'in mütevazı müziğiyle de birleşince, kitabı okuyunca onca sevdiğimiz Shatzy'nin söylediği şarkılara dönüşüyorlar. Baricco bir yazar değil, Shatzy'ye vekillik eden bir aracı sanki. Shatzy'nin acı sonunu da düşününce, bu şarkıları –evet, şarkıları– dinlerken bu tatlı kız için birkaç kadeh kaldırmak istiyor insan... *Merve Erol*

AFROCELTS

Seed

(Real World / EMI)

Yedi yıllık geçmişleri boyunca, Batı Afrika ritmleri, İrlanda geleneksel müziği ve elektronika alaşımlı müziğiyle üç albüm kaydeden Afro Celt Sound System grubu, Afrocelts adıyla hazırladığı, yepyeni yollara açılan bir albümle çıkageldi. Grubun, adındaki "sound system" göndermesini kaldırması boşuna değil. Çünkü "Seed" albümü, Afrocelt'ler için "canlı" çalınmış müziklere doğru atılmış bir tohum...

Grubun beyin kadrosundan Simon Emmerson'un dediğine bakılırsa, albümde ve sahnede aynı şekilde çalmak için elektronik desteği azaltmak yedi yıllarını almış. Bu sürede grubun üyeleri arttıkça artmış: Yaklaşık on kişilik Afrocelts, bambu flütten koraya, tabladan gaydaya neredeyse bir "müzik aletleri müzesi"nin bekçileri gibi. Her müzisyenin elinden her iş geliyor. "Seed" albümü, işte bu yeteneklerin ön plana çıktığı, yine dans edilebilen, ancak ustalık gösterisi bol bir sirk gibi.

Mesela "fantastik" flamenko gitaristi Kanadalı Jesse Cook, Afrocelt'in müziğini Endülüs ve Katalan nağmeleriyle buluşturan önemli bir konuk.

Albümlerini, iki kelimeyle "organik ve doğal" olarak nitelendiren Afrocelts üyelerinin diğer konukları, Brezilyalı şarkıcı Nina Miranda ve İrlandalı "rocker" vokalistler Mundy ile Ms. Dynamite. (Grubun daha önceki albümlerinin konukları arasında Sinead O'Connor, Robert Plant ve Peter Gabriel sayılabilir.)

Anlaşılacağı üzere, "Seed", müzikle küçük bir dünya turu sayılabilecek, neşeli bir çalışma. Özellikle, vokalist Iarla O'Lionaird ile "koranın Jimi Hendrix'i" N'Faly Koyuate'nin birlikte ortaya koydukları şarkılar, grubun oldukça değerli malzemeleri. Bakalım bu tohum daha ne çiçekler açacak... *Ulaş Özdemir*

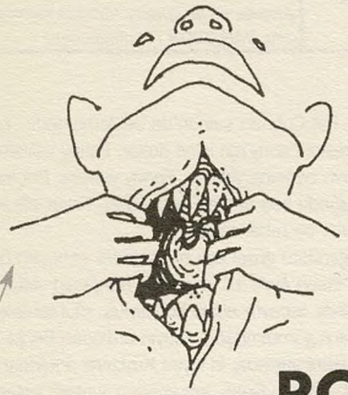

ONŞARKI

Abba Money Money Money
Alain Bashung Scènes de manager
Audio Bullys Snake
Barış Manço Sarı Çizmeli Mehmet Ağa
Blur Out Of Time
Cream I'm So Glad
Frank Sinatra The World We Knew
Les Innocents Susan Sarandon
The (International) Noise Conspiracy Capitalism Stole My Virginity
Shane MacGowan My Way

ROLL DİSKO OTUZ

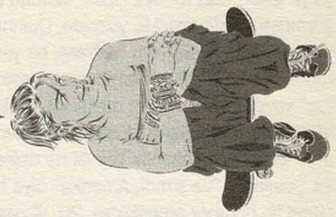

YİRMİALBÜM

Calexico Feast Of Wire
Ciwan Haco Derya
Çar Newa Mak
Ilham Al Madfai Live At The Hard Rock Cafe Beirut
Kardeş Türküler Hemâvâz
Kid Loco Kill Your Darlings
The Kills Keep On Your Mean Side
Laurie Anderson Life On A String
Lou Reed The Raven
Mano Solo Je sais pas trop
Mehmet Güreli Odamda Yolculuk
Metropolis Makine
Nina Simone Saga Of The Good Life and Hard Times
Orchestra Baobab Specialist In All Styles
Pink Floyd Dark Side Of The Moon
Sarah Jane Morris August
Scalaland Breathing Down The Neck Of Meaning
Vic Chusnutt Silver Lake
White Stripes Elephant
Yo La Tengo Summer Sun

ZAMAN ŞARKILARI

1 Mayıs - **Timur Selçuk** • 1969 - **The Vines** • 1983... (A Merman I Should Turn To Be) - **Jimi Hendrix** • 1990 - **The Temptations** • 3 O'clock In The Morning - **Jack** • 365 Jours par an - **Michel Polnareff** • 4 am - **Madness** • 6 Minutes - **Tricky** • 69 Année érotique - **Serge Gainsbourg** • A Question Of Time - **Depeche Mode** • Avec le temps - **Léo Ferré** • Bidin' My Time - **Nat King Cole** • Calendars and Clocks - **The Coral** • Child In Time - **Deep Purple** • Clocks - **Coldplay** • Don't Waste My Time - **John Mayall** • Durdurun Şu Zamanı - **Alpay** • First Time, Long Times - **Medeski, Martin & Wood** • Good Times - **Yazoo** • Good Times Bad Times - **Led Zeppelin** • Günler Aylar - **Aydın Tansel** • Haftanın Yedi Günü - **Erkin Koray** • In The Year - **Zager & Evans** • In This Time - **Tea Party** • Le temps - **Charles Aznavour** • Les temps changent - **MC Solaar** • Mayıs - **Mehmet Güreli** • Mor Perşembe - **Cem Karaca Dervişan** • Nasıl? Ne Zaman? - **Hardal** • Out Of Time Man - **Mano Negra** • Seconds - **U2** • Seize The Time - **Fun-Da-Mental** • Sign O' The Times - **Prince** • Stillness In Time - **Jamiroquai** • Takvimdeki Günler - **Erol Büyükburç** • That Particular Time - **Alanis Morrissette** • Time - **Pink Floyd** • Time - **Tom Waits** • Time and A Word - **Yes** • Time Has Told Me - **Nick Drake** • Timeworm - **Kula Shaker** • Turning Time Around - **Lou Reed** • Turquoise Days - **Echo & The Bunnymen** • Twenty four hours - **Joy Division** • Zaman mı hızlandı vakit bir başka - **Aşık Ali Nurşani** • Zaman Zaman - **Fikret Kızılok** • Zamana Sıkışmış - **Bülent Ortaçgil**

İNGİLTERE ALBÜMLER

1. **Coldplay** A Rush Of Blood To The Head
2. **White Stripes** Elephant
3. **Justin Timberlake** Justified
4. **Norah Jones** Come Away With Me
5. **Avril Lavigne** Let Go
6. **Simply Red** Home
7. **Busted** Busted
8. **Linkin Park** Meteora
9. **Daniel Bedingfield** Gotta Get Thru This
10. **Red Hot Chili Peppers** By The Way

İNGİLTERE SINGLE'LAR

1. **Room 5 feat. Oliver Cheatham** Make Luv
2. **Madonna** American Life
3. **50 Cent** In Da Club
4. **Robbie Williams** Come Undone
5. **Blur** Out Of Time
6. **Junior Senior** Move Your Feet
7. **Kym Marsh** Cry
8. **Gareth Gates ft. The Kumars** Spirit In The Sky
9. **D-Side** Speechless
10. **Jennifer Lopez ft. LL Cool J** All I Have

AMERİKA ALBÜMLER

1. **Kelly Clarkson** Thankful
2. **50 Cent** The New Breed
3. **Fleetwood Mac** Say You Will
4. **Darryl Worley** Have You Forgotten?
5. **50 Cent** Get Rich Or Die Tryin'
6. **Linkin Park** Meteora
7. **"Now 12"** (Various Artists)
8. **Norah Jones** Come Away With Me
9. **Jimmy Buffett** Meet Me In Margaritaville
10. **Cher** The Very Best Of Cher

=16 *Dört kere dört onaltı: Plakçılarda hangi albümler satıyor, kulüplerde hangi parçalar çalıyor?*

KÖSTEBEK / Aznavur
1. **Audioslave** Audioslave
2. **Placebo** Sleeping With Ghosts
3. **Interpol** Turn On The Bright Lights
4. **Zwan** Mary Star Of The Sea

ZİHNİ / Akmar
1. **Placebo** Sleeping With Ghosts
2. **Erik Truffaz** Walk On The Giant Turtle
3. **Laurent de Wilde** Stories
4. **Fischerspooner** #1

SHAFT / Galatasaray
1. **Placebo** Bitter End
2. **Riff** Put Your Hands On
3. **Jimmy Sommerville** Safe In These Arms
4. **Audioslave** Like A Storm

MELEK / Taksim
1. **Macy Gray** Oblivion
2. **Los Mocosos** La Boa
3. **Dao Dezi** La Jument De Mishao
4. **Kad Achouri** Mi Negra

DECODED / Atlas
1. **Console** Reset The Preset
2. **Massive Attack** 100th Window
3. **Out Hud** Street Dad
4. **Diagonah** Millions Of Brazilians

KARGA / Atlas
1. **Placebo** Sleeping With Ghosts
2. **Linkin Park** Meteora
3. **Ben Harper** Diamonds On The Inside
4. **Fischerspooner** #1

HAYAL KAHVESİ / Taksim
1. **Norah Jones** I've Got To See You Again
2. **Brand New Heavies** Sometimes
3. **Osibisa** Sunshine Day
4. **Jamiroquai** Little L

KARGA / Kadıköy
1. **M. Walking On The Water** Desperation
2. **Leonard Cohen** Here It Is
3. **Lou Reed** Guardian Angel
4. **David Sylvian** Wanderlust

→ [Laurie Anderson [baş tarafı 08'de

Aynadaki dudak izleri

Bir aralar psikiyatriste gidiyordum. Seanslarım sabah 8'de başlıyordu. Muayenehanede oturduğum yer pencereyle ayna arasındaydı. Psikiyatristim göz ucuyla ona mı, aynaya mı, yoksa pencereden dışarıya mı baktığımı anlayabiliyordu. O aynaya çok baktım ve birçok şeyle birlikte şunu farkettim: Ayna, pazartesileri pırıl pırıldı, fakat cumaları dudak izleriyle doluydu. Bu ilk başta irkilticiydi, ama sonradan öngörülebilir ve nihayet kaçınılmaz bir şey olarak göründü bana. Bir gün, laf arasında, "aynanızda dudak izleri var" dedim. Baktı, "ne dudağı, ne izi?" dedi. Pencereden gelen ışığın aynada yaptığı yansıma nedeniyle onun oturduğu yerden o izleri göremediğini farkettim. Ve dedim ki, "gelin benim yerime oturun, o zaman görebilirsiniz". O kadının yerinden kalktığını hiç görmemiştim. (Yürüyebiliyordu bile.) Geldi, benim koltuğuma oturdu ve "aa, dudak izleri" dedi.

Onu bir dahaki görüşüm son görüşüm oldu. Aynadaki dudak izlerinin sebebini keşfettiğini söyledi. Hafta içinde muayenehaneye gelen 12 yaşındaki kızı aynayı öpüyormuş, temizlikçi kadın haftasonları gelip temizlik yapıyormuş, bu arada aynadaki izleri de siliyormuş. Onu dinlerken bakış açılarımızın çok farklı olduğunu farkettim ve bir daha gitmedim.

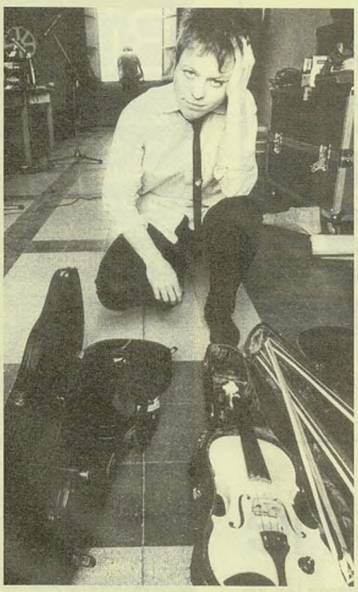

Kemanı tava gibi

Keman çalmaya ufak bir çocukken başladım. Çok ciddiye alıyordum. Michigan'daki Interlochen National Music Camp denilen yerde birkaç yaz geçirdim. O kadar rekabetçi bir ortamdı ki, müzikten soğudum. Profesyonel müzisyenliğin sporculuğa benzediğini, sürekli idman yapmak gerektirdiğini farkettim. Yapmak istediğim başka şeyler vardı. Almanca konuşabilmek, fizik öğrenmek... Hâlâ tek kelime Almanca bilmiyorum, fizikten hiçbir şey anlamıyorum. Ama o kararı vermiş olmaktan memnunum. Her halükârda, yeterince kabiliyetli değildim. Ama Chicago sokaklarında keman kutusuyla dolaşmaya bayılıyordum. Romantik gangster halet-i ruhiyeme uygun düşüyordu. Chicago Gençlik Senfoni Orkestrası'nın provalarına giderken şaka oyuncakları dükkanlarının önünden geçiyordum. Chicago'nun şaka oyuncakları ünlüdür. İnfilak eden kalemleri, su püskürken plastik köpekleri çok komik bulur Chicagolular. O dükkanların önünden sık sık geçtiğimden herhalde, kemanımı suyla doldurduğumda ya da bir tava gibi kullandığımda ne olacağını görmek istediğim için bu işleri yapıyorum.

Mücevherli çirkin

1974'te Meksika'ya, Mayaların son temsilcileri olan Tzeltal kızılderilileri üzerine çalışan antropolog kardeşimi ziyarete gittim. Tzeltallar harikulâde bir kuşunki gibi lisanları olan ufak tefek insanlar. Onların yanında kule gibi kalıyordum. Günlerimin çoğunu kadınlarla geçiriyordum. Sabah 3'te kalkıp mısırları ayıklıyor, sonra kaynatıyor, değirmene gidip geliyor ve nihayetinde tortilla yapmaya başlıyorduk. Onların yaptığı tortillalar 360 derecelik mükemmel dairelerdi. Benimkilerse, o kadar zamanın pratiğine rağmen, yamru yumru oluyordu. Görmediğimi düşündükleri anlarda köpeklere veriyorlardı benimkileri. Kahvaltıdan sonra ırmak kenarına gidip keçileri seyreder ve birbirimizin saçını örerdik. Bir gün bana dediler ki, "hadi gel senin saçlarını Tzeltal usûlü örelim". Bitirdiklerinde suya baktım, berbat görünüyordum. Onlar aynı kanıda değildi: "Eskiden çirkindin, şimdi belki bir koca bulabilirsin."

Tzeltallar arasındaki adım "Loscha"ydı, serbest bir tercümeyle söylersek "mücevherli çirkin" demekti. "Çirkin" tarafına bir itirazım yok, zaten onların standartlarında sırık gibiydim. Peki mücevherden kasıtları neydi? Bu sorunun cevabını bir gece yatmadan önce lenslerimi çıkarırken buldum. Tzeltallar hayatlarında hiç gözlük görmemişlerdi, lens diye bir şey de bilmiyorlardı tabii ki. Benim itinayla gözümden çıkarıp kutusuna yerleştirdiğim lensleri mücevher zannediyorlardı. Evet, belki çirkindim ama, mücevherlerim vardı.

Beyaz zambak

Hangi Fassbinder filmiydi?
Tek kollu bir adam
Bir çiçekçi dükkanına girer ve der ki
"Çiçeklerden hangisi
Günlerin geçtiğini
Geçip gittiğini
Ve mütemadiyen insanı
geleceğe çektiğini
ifade eder?
Günler geçer
ve mütemadiyen, mütemadiyen
insanı geleceğe çeker?"
Çiçekçi cevaplar:
"Beyaz zambak"

"White Lily", 1986

→57

Tsts-tsuru, ts-TZts tsuru

Birkaç yıl önce Japonya'da bir dizi konser verdim. Bütün şarkıları Japonca söylemeye niyetlenmiştim. Birkaç ayda söyleyeceğim şarkıları ezberlemiştim. Kendimle gurur duyuyordum. İlk konserden sonra organizatör kulise geldi, "kusura bakmayın ama" dedi, "İngilizceyi gayet güzel konuşuyorsunuz, Japonca konuşurken niye kekeliyorsunuz?" Kulaklarıma inanamadım. Fakat sonra keşfettim ki, Japoncalarını kasete okusun diye şarkılarımı gönderdiğim Japon kekemeymiş meğer. Onun her kelimesini harfiyen ezberlemiştim oysa. Özellikle dikkatimi çeken ve ihtimam gösterdiğim kelimeler "tsts-tsuru" ve "ts-TZts tsuru"ydu. O şarkıları yeniden ezberlemem mümkün değildi. Fakat o günden sonra kekemelik mümüziziğiğimin ritmmiminin bir parçaçaçası oldu.

Japonca'da ev

Van Gogh'un aksine

Sanat, eleştirmenler ve siz

Vaktiyle çeşitli sanat dergilerinde muhabirlik yapmıştım. Alanım, minimal heykel sanatıydı. İşimi seviyordum, çünkü gerçek sanatçıların evlerine gidiyor, buzdolaplarına bakıyor, oraya buraya burnumu sokuyordum. Artık sanatçı kafelerine gidip "marj" üzerine çene yapabiliyordum. Fakat açıkçası, minimal heykel bana bir şey demiyordu.

O sıralarda ilahım Van Gogh'tu, yoğunluğuna bayılıyordum. "Marj" bence o durumdu. Dolayısıyla her yazımda ondan söz ediyordum, o günlerin cool entellektüelliğine kılçık olsun diye. Yazılarım şöyle başlıyordu mesela: "Bu sanatçı, tıpkı Van Gogh gibi, sarı ve mavi kullanıyor." Nihayetinde, bir editör beni yanına çağırdı ve "bakın" dedi, "her sanatçı Van Gogh'la mukayese edilemez". Elbette bu gerçeğin farkındaydım, ama Van Gogh'suz bir yazı yazmaya elim varmıyordu. Dolayısıyla yazılarım şu şekli aldı: "Bu sanatçı, Van Gogh'un aksine..."

Büyük siyah çük

Konumuz gizli azınlıklar: Amerikan erkekleri. Beyaz Amerikan erkekleri. "Bu şehri terket" komutu verenler, yani Jesse Helms gibileri. İki adamdan biri Washington şehri için fazlaydı. Senatör Helms manzara resimlerini, insanı iyi hissettiren sanatı seviyordu. Sanatçı Robert Mapplethorpe ise tabuların peşindeydi. Mesela: "Seks ve dinin ortak noktası nedir?" Senatör, sanatçının çektiği fotoğrafları inceledi. Bunlar çıplak erkek fotoğraflarıydı. Zincirler, siyah meşinler ve haçlar da vardı. Fakat senatörün kafayı taktığı fotoğraf bir takım elbiseden başını uzatan büyük, siyah bir çüktü. Ve bir kanun çıkardı: Biz buna bakmayacağız ve siz de bakmayacaksınız. Çocukken kilisede vaizin İsa'nın çıplak resimlerini göstererek "bu adamı sevin, onun bedenini sevin, o sizi seviyor" deyişini hatırlıyorum. Kilisedeki erkekler ve oğlanlar o resimlere bakamazdı. Bir an önce oradan kurtulmak isterlerdi. Pazar öğleden sonralarının futbola hasredilmesini buna borçluyuz.

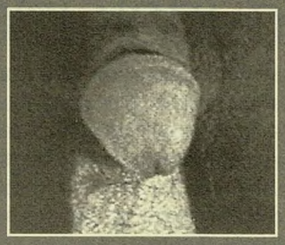

Robert Mapplethorpe, "Large Black Dick"

Helms, elindeki fotoğrafları senatoda dağıtırken, o ahlâksız şeylere bakmasınlar diye kadınların dışarı çıkmasını istemişti. Bu hareketinin kampanya malzemesi arayan bir histerik olduğunu kanıtladığını ve bir daha seçilemeyeceğini düşünmüştüm. Tekrar seçildi. Ve denetleme meselesi, kimin neyi denetlediği, püritanizmin yeni biçimiyle iç içe geçti. Denetleme ve hakimiyet, Amerika'nın temel meselesi. Uzay Yolu'nun her bölümünde konu bu. Denetimi ve hakimiyeti kaybetmek olabilecek en kötü şey. Kaptan Kirk, her bölümde, şu veya bu nedenle Atılgan'ın denetimini kaybeder ve bağırmaya başlar: "Denetimi kaybettim! Geminin hakimiyetini kaybettim!"

LAURIE ANDERSON'LA HAYATA VE SANATA DAİR

K SIRASINDAKİ SEYİRCİ

Şimdi Rolling Stone, Interview ve Guardian'dan yaptığımız derlemeye bağlanıyoruz ve kahramanımızı biraz daha yakından tanıyoruz...

Nerelisiniz, nasıl oldu da New York'a yerleştiniz?
Laurie Anderson: Chicago'nun biraz dışında bir kasabada büyüdüm. 50'li yıllarda sürekli TV seyrediyorduk ve sanki TV'deki herkes New York'luydu. Sunucu "şimdi 7 haberlerini sunuyoruz" derdi. Oysa o sırada bizde saat 6 olurdu. Ben de sonunda dedim ki, "New York'a gidiyorum, çünkü orası daha karanlık, daha ilginç ve vakit daha geç." Sanki bir saat ileri oldukları için bizim henüz bilmediğimiz şeyleri biliyor, henüz yaşamadığımız şeyleri yaşıyorlardı.
Artık tam bir New York'lusunuz. Hatta şehirle ilgili maddeyi yazmak için Brittanica ansiklopedisi sizi görevlendirdi. Özgürlük ne ifade ediyor size?
Özgürlük benim için her zaman önemliydi. Küçükken özgürlüğüm bisikletimdi. Ona bindim mi, istediğim her yere gidebilirdim. Bisikletime atlar, bir yerlere gider ve dünya üzerinde hiç olmamış şeyleri kağıda dökerdim. Mümkün olduğunca sıradışı hikayeler uydururdum. Gerçekleşemeyecek hikayeler. Ben yazdıkça onların gerçekleştiğini düşünürdüm. Bu da yazmam için tek nedenimdi aslında. Bir de liste yapma merakım vardı. Büyük adamların listesini yapardım. Daha çok yerel düzeyde bir listeydi. Okulda benden yaşça büyük insanların listesini tutardım. En çok ilgimi çeken şey başarısızlıktı. Çünkü başarılı olmak kolaydır. Etrafımdaki herkes şu ya da bu şekilde başarılıydı.

58→

Ama herkes gibi arada sırada başarısızlığa uğruyorlardı. Ben de o anı şahin gibi gözlerdim. Başarısız oldukları anda ne yaptıklarına bakardım. Bu sayede hayatla ilgili bir şeyler öğrenmeye çalışıyordum.
Yaptığınız işlere bakıldığında başarısızlıktan korkmadığınız görülüyor.
Başarısız olmayı öğrendim diyebiliriz daha çok. O insanları gözlemlerken fark ettim ki, yaptıkları en iyi şeyler başarısızlığa uğradıkları zamanda gerçekleşiyordu. Zaten bugün de kendimi bir sanatçı gibi hissetmiyorum. Daha çok bir dedektif gibi hissediyorum. Yaptığım şey temelde bu: İnsanların hayatına bakmak.
"Life On A String" albümünüzdeki "Slip Away" adlı parça, babanızının ölümüyle ilgili. En gizli, derin duygularınızı paylaşma cesaretiniz çok çarpıcı.
Ölürken babamın yanında olabildiğim için şanslıyım. Son gününü onunla birlikte geçirdim. O akşam da öldü zaten. Ölüm hakkında epey bilgili olan bir arkadaşım, ölen kişinin yanında yapılabilecek en iyi şeyin, nefesini onun nefesine ayarlamak ve beynine enerjinin gittiği anlarda kısacık cümlelerle konuşmak olduğunu söylemişti. Bunun niye bu kadar önemli olduğunu sormadım ona; ancak babamın yanındayken anladım ki, ölüm tek başına yapılan bir iş. Müdahil olmadığımı hissettiğim anlarda konuşmaya çalıştım sadece. Ölürken sürekli birinin kulağına bir şeyler fısıldamasını istemezsin.
Ticarî müzik mutlu şarkılar üzerine dönüyor. Sizse hiç Polyanna şarkıları yapmadınız. Kendinizi ayartmanın eşiğine gelmediniz mi hiç?
Bir keresinde bir tür tatil albümü yapmaya çalıştım. Adı da "Mister Heartbreak"di. Pek tatil albümü ismi değil ya... İçinde hüzünlü şarkılar da vardı, ama çok renkli olmasını istiyordum. "Life On A String"teyse ortaya çok karanlık bir albüm çıktı. Ben de şaşırdım. Yaparken kendimi böylesi bir ruh halinde hissetmiyordum oysa. Bir arkadaşım "sahnedeyken kiminle

Laurie Anderson, 29 Aralık 1972

Jamaika bileti

Resimli esrarengiz öykü, "Package", 1971

1971'de çok parasız kalmıştım. Oturup bir kitap yazdım; resimli bir gizem öyküsüydü. Bir sabah kalktım, cebimde beş kuruş yoktu. Rehbere baktım, eve en yakın yayınevinin Bobbs-Merill olduğunu tespit ettim. Elimde dosyamla oraya yürüdüm, sekretere yayınlanmasını istediğim bir kitabım olduğunu, yetkili biriyle görüşmek istediğimi söyledim. "Ancak altı ay sonrasına randevu verebilirim" dedi. "Peki" dedim, "oturup beklememde bir sakınca var mı?" Ve beklemeye başladım. Hiçbir şey yapmadan oturuyordum, ne dergilere bakıyordum, ne bir şey. Duvara gözlerimi dikmiş bekliyordum. Nihayet bir editör çıkageldi. "Beni çıldırtmaya mı niyetlisin, ne var, ne istiyorsun?" dedi. Ona kitabı gösterdim. "Bakın! Şu anda yapabileceğimiz bir şey yok" diyerek sayfaları çevirmeye başladı, birkaç sayfa sonra "bu ilginç bir şeye benziyor, ama..." noktasına geldi. Editör kitaba göz atarken ben sözleşme bahsini açtım, o bunun zaman alan bir şey olduğuna dair laflar geveledi, ben abartılacak bir şey olmadığını söyledim, beş kuruşsuz olduğum için sözleşme yapılana kadar bir avansla yetinebileceğimi, nakit ödeme yapılırsa çok makbule geçeceğini belirttim. Cuma öğleden sonraydı, bankalar kapanmak üzereydi. Toplantımız, editörün kendi cebinden 70 dolar vermesiyle sonuçlandı. Birkaç ay sonra kitabım basıldı, ödemem yapıldı. Paramı almış eve dönerken bir turizm acentasının vitrininde "Jamaika'yı görün" diyen poster gözüme çarptı. Hemen içeri girip Kingston'a bir bilet aldım, oradan doğrudan havaalanına gittim. Kingston'da deniz kıyısında şahane bir bungalov tuttum, görevliye ikinci kitabı üzerine çalışan bir yazar olduğumu ve rahatsız edilmemek istediğimi söyledim.

Sharkey maskyla "Mister Heartbreak" turnesinde, 1984

Kim bu Sharkey?

Şarkınızdaki Sharkey'nin Burt Reynolds'ın "Sharkey's Machine" adlı filmiyle bir alâkası var mı?

Laurie Anderson: Hayır, o filmden çok sonraları haberdar oldum. Burt Reynolds'a tahammül edemeyen arkadaşlarım şarkının adını değiştirmemi önerdiler. Bense onu Burt'e ithaf etmeyi uygun buldum. Sharkey hayalî bir kişilik, öyle bir varlık yarattım ve o adı koydum. Kim olduğunu bilmiyorum.

Şarkılarınızda genellikle kimliği meçhul bir anlatıcı oluyor. Her yerde hazır ve nazır bir anlatıcı bu. "Langue d'Amour"da Fransız aksanlı biri "bu benim halkımın anlattığı bir öykü değil, bu benim kendiliğimden bildiğim bir öykü" diyor...

Evet, kimin konuştuğunu artık bilmiyorum. Kendim olmamak o kadar ferahlatıcı ki.

---

konuşuyorsun?" diye sormuştu. O ana kadar farkında olmadığım bir şeyi idrak ettim ve dedim ki: "K sırasında oturan ve benden daha hüzünlü ve canı sıkkın olan kendimle konuşuyorum. Onu neşelendirecek veya ilgisini çekecek bir şeyler yapmaya çalışıyorum."

"Here With You" şarkınızın ilham kaynağı ne?

Lou (Reed) ve köpeğimiz Lolabelle'le ilgili bir aşk şarkısı o. Ne zaman dinlesem bizi düşünüyorum ve kendimi uçuyormuş gibi hissediyorum. Çok özgürüm ve onlar da benim yanımda. Lou'yla ilgili hissettiklerimi en iyi ifade edebildiğim zamanlar, onunla birlikte müzik yaptığım anlardı. İşte o anı hatırlıyorum. Lola'ya gelince; belki aptalca ama, onun saflığı bize aşka dair çok şey öğretti. "Here With You" için aşk üzerine bir aşk şarkısı denebilir.

Sizin gözünüzde Lou nasıl bir adam?

Şimdiye kadar tanıştığım insanlar içinde espri duygusu en gelişmiş insan diyebilirim. Onunla birlikteyken daha önce fark etmediğim birçok dinamiği fark ettim. Çenesi düşük iki insan bir araya gelip konuşmaya başlarsa ne olur? İşte biz hâlâ hiç durmadan konuşmaya devam ediyoruz.

Evde kendi şarkılarınızı dinler misiniz?

Ben pek dinlemem. Rahatsız oluyorum. Lou bu konuda benden daha rahat. Egosu daha açık. Başkalarının müziğine olduğu gibi, kendi müziğine karşı da alicenap. Şarkılarından birini koyar, "dinle bak, işte bu muhteşem, yazdığım en güzel şarkı, şu bası bir daha dinleyelim" falan der. Bense kendi şarkılarımı dinlediğim zaman sadece hataları duyuyorum.

Lou Reed'in işlerinize karıştığı oluyor mu?

Lou eleştirmenimdir. Fazla mecaz kullanmamayı öğütler hep. "Niye her şey bir başka şeye benzemek zorunda ki" deyip durur. Bir-iki mecaz koparmak için yalvardığım çok olmuştur. Ama bu konuda haklı. Yazarken dürüst olmalı insan.

20'li yaşlarınızın başında hapishanede mahkûmlara şiir dersleri vermiştiniz. Tekrar o yaşlarda olsanız, yine aynı şeyi yapar mıydınız?

Evet, şiir dersi veriyordum, çünkü dünyayı değiştirebileceğime inanıyordum. Bu varsayımdan yola çıkan tek kişi de ben değildim. Kültürü etkilemek üzere yola çıkan birçok sanatçı vardı. Vietnam sonrası kuşak politik bir iş yapmaya soyunmuştu. Kendi çemberinin dışına çıkıp etrafta ne olup bittiğini görmek anlamında politik! Tekrar 20'li yaşlarda olsaydım ne yapardım, bilmiyorum. Kendimi 40'lı yaşlarda bile düşünemiyorum. Ortam kendinizi algılayışınızı çok değiştiriyor.

Peki, yüz yıl sonra yaşayacak olsanız ne yapardınız?

Yüz yıl sonrasının bugünden çok farklı bir dünya olacağına inanmıyorum. 20. yüzyılın başında New York bugünkünden çok da farklı değildi aslında. Elbette daha az bankamatik makinesi vardı, o ayrı. Fakat o zaman da kaldırımlarında yürünülen ve insanlarla benzeri bir şekilde temasa geçtiğiniz bir şehirdi. Yüzyıl sonra daha fazla gökdelen olacak, ama pek bir şey değişmeyecek. Canlı müziğin öldüğünü düşündüğünüz anda şehri canlı müzik yapılan kulüpler sarıveriyor. Her şeyin dijitalleşmeye başladığını düşündüğünüz anda, birden durumun böyle olmadığını görüveriyorsunuz.

İnternetin özellikle popüler müziğin dağıtımında, aracıları ortadan kaldırarak devrimci ve anti-ticarî bir rol oynacağına inanıyor musunuz?

Aracılarla ilgili ilginç bir durum var: Her zaman kendilerine bir alan yaratmayı beceriyorlar. Sizin ima ettiğiniz umudu ben de ilk birkaç dakika paylaşmıştım, ama sonra internetin koca bir alışveriş merkezinden ibaret olduğunu fark ettim. Biz tüccarlar, pazarlamacılar ülkesiyiz. Her zaman satış yapmak için bir yol buluruz. İnternetin dediğiniz gibi ütopik bir alan olmayacağını düşünüyorum.

Üç dakikalık şarkılar hakkındaki düşünceleriniz ne?

İyi ve kısa bir şarkı yazmak gerçekten çok zor, bunu başaran insanlara gıpta ediyorum. Her tür müziği sevdiğimi söyleyebilirim. Hayır, yalan. Broadway müzikallerinden nefret ediyorum. Gerçekten nefret ediyorum. Başka her tür müzikte ilgimi çeken bir şeyler bulabiliyorum.

Country'de bile mi?

Evet. Gerçekten iyiyse, beni ağlatabiliyor.

Lou bana fazla mecaz kullanmamayı öğütler. "Niye her şey bir başka şeye benzemek zorunda ki" deyip durur. Bu konuda haklı. Yazarken dürüst olmalı insan.

Ya tekno?

Arka planda çok cool bence. Tekno ön planı olmayan müzik! Fakat benim için bunun zararı yok. Ön planda benim yapacak bir dolu işim var zaten.

Hiphop'u nasıl buluyorsunuz?

Çok cool. Hele sözler iyi olursa. Gerçi bu çok nadir rastlanan bir durum, ama genellikle fark etmiyor, çünkü hiphop tavrı müziğin içinden o kadar güçlü fışkırıyor ki! "Bana bak! Ne kadar cool'um!" diyor. Bence herkese kendisinin ultra-cool olduğunu düşünse ve buna inansa, dünya çok daha iyi bir yer olurdu.

Çeviren: ***Ogan Güner***

Poster, 1972

Geri püskürtelim

Hanoi ve Haiphong şehirleri bombalanıyor. B-52'ler havada. Binlerce ton bomba. Gökyüzünden katliam yağıyor. Niçin? Çünkü, Vietnam taarruzu Nixon'ın savaşı Amerikan halkından gizleme çabasını boşa çıkardı. Çaresiz kaldı, askerî danışmanlarına teslim oldu. Çaresiz kaldı, çünkü Vietnam halkı Nixon'ın 1972 seçimleri için hazırladığı senaryoya uymadı. Bu senaryoya Amerikan halkı da uymayacak.

- Üç yıldır barış vaat eden Nixon Hindiçin'e üç milyon ton bomba yağdırdı. Bu dakikada 4 bin pound eder, ki bu da üç Hiroşima'ya denktir.
- Hava taarruzu aralık ayından bu yana ikiye katlanmış bulunmaktadır.
- Amerikan piyadelerinin yerini elektronik aygıtlar ve uzaktan kumandalı silahlar aldı.

Suskunluğa son vermenin zamanıdır. İyi huylu Naziler olmadığımızı göstermenin zamanıdır. Amerikan savaş makinasını –Nixon'ı, Kissenger'ı, ITT'yi, Honeywell'ı– geri püskürtmenin zamanıdır. Bombalamanın sona erdirilmesini talep etmenin zamanıdır. Hindiçin'deki bütün Amerikan askerleri geri çekilmelidir.

Halk harekete geçti bile. Grevler, boykotlar, protesto gösterileri ülkenin bütün büyük şehirlerini sarmış durumda. Savaşı son verdirtmeye katılın.

Kadın hareketi

Kadın hareketinin 1973'te Playboy kulübünün önünde yaptığı gösteride en ön saftaydım. Büyük bir medya olayıydı, bir sürü kamera vardı ve benim görevim, basına niye böyle bir eylem yaptığımızı açıklamaktı. Muhabirlere kadınların hayvanlar gibi sömürüldüklerini anlatıyor, kendi elimle hazırladığım bildirileri dağıtıyordum. Kadınları temsil edegelen hayvanlar çizmiştim: Tavşanlar, tavuklar, kediler, tilkiler... Playboy kulübünün önünde daireler çizerek yürürken tavşan kızlardan biri işbaşı yapmak üzere geldi, bizim giriş kapısını tuttuğumuzu görünce, "hayrola" dedi, "ne yapıyorsunuz burada?" Ben de "ekonomik sömürüyü ve kadınlara hayvan muamelesi yapılmasını protesto ediyoruz" dedim ve ona bildirimizi uzattım. "Bak şekerim" dedi, "bu işten haftada 800 dolar kazanıyorum. Bakmam gereken üç çocuğum var. Bugüne kadar bulabildiğim en iyi iş bu. Eğer kadınlar ve para hakkında söyleyecekleriniz varsa, niye konfeksiyon atölyelerine gitmiyorsunuz? Oradaki kadınlar saati 10 cent'e çalıştırılıyor. Yürüyüşünüzü orada yapsanıza."

Baktım, "hımmm" dedim.

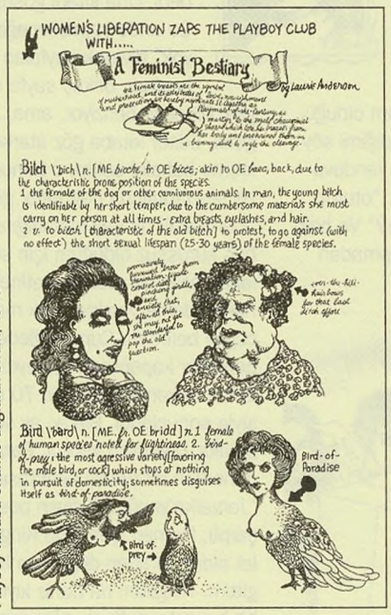

Playboy kulübü önünde dağıtılan bildiri, 1973

USUL USUL KRİTİK MUHABBET: LOU REED-LAURIE ANDERSON

PORTEKİZCE BİLMESEM DE

Geçtiğimiz yaz aylarında, Lou Reed ve Laurie Anderson "Words and Music" başlığı aytında, Amerika ve İtalya'yla sınırlı tuttukları bir dizi "altyazılı" konser verdiler. Muhteşem ikilinin Ancona'da Plebiscito meydanındaki konserinden önce İtalyan gazetecilerle yaptıkları yuvarlak masa toplantısının tutunaklarını ele geçirdik. Dar vakitte, usul usul öyle damardan şeyler anlatıyorlar ki, nakletmemek olmaz...

"Words And Music"in sahneye konmasında yer seçimi ne kadar önemli oldu? Mesela Ancona'daki meydan?

Laurie Anderson: Harika bir yer, muhteşem bir meydan. Nasıl bir etki yapacağını çok merak ediyorum, özellikle de orada yaşayanlar üzerinde. Meydanın civarında oturan insanlar olup olmadığını merak ediyorum...

Evet, burada oturan çok insan var.

Laurie: Sahiden mi? Umarım müziğimizi beğenirler, çünkü ses onlara biraz fazla yüksek gelebilir. Bu konser temelde keman ve gitar üzerine kurulu olmakla birlikte, biraz yüksek ve senfonik çaldığımız bölümleri de var. Bu yalnızca canlı bir konser olacak, albümlerimizden alınmış bir şey değil. Tamamen yeni bir şeyi doğaçlama olarak ortaya çıkardık, bizim için de çok heyecan vericiydi.

Öyleyse yeni şarkılar var diyebilir miyiz?

Laurie: Tam olarak yeni şarkılar değil. Bazı eski parçalarımızdan alınıp yenilerine uyarlanmış sözler var, ama tamamıyla yeni parçalar da var. Hepsi elektroniğin, ayaklarla çalınan ham müziğin, keman ve gitarın, klavyeyle yapılmış dijital parçaların

bir karışımı. Bu tarz şeyler işte.

Lou Reed: Bu konsere bir zamanların caz sanatçılarının baktığı gözle bakıyoruz, onlar da dünyayı gezer, çalar ve doğaçlama yaparlardı, hiç kaydetmeden. Bu şimdilik yalnızca dinleyiciler için yaptığımız bir şey. Burada halk için müzik yapmaktan bahsediyoruz, ki bu çok önemli. Konserin adı "Words and Music", zira İngilizce pek çok kişi için ikinci dil olsa da sözleri anlamayan çok insan var –hatta anadili İngilizce olanlar arasında bile. Biz de altyazı olsun istedik, böylece herkes sözleri anlayabilecek. Altyazıların hazırlanması kolay olmadı –bu işle Laurie ilgilendi. Dolayısıyla herkesin, buradaki asıl amacın iletişim kurmak olduğunu göreceğini umuyorum.

Laurie: İngilizce altyazı da koymak, bize güzel bir fikir gibi geldi, çünkü bu dili konuşanlar da sözlerin tümünü anlamayabilir. Hem bir kelimeyi okumak, onu görmek, yalnızca dinlemekten farklı bir anlam kazandırabilir.

Anladığımız kadarıyla bu sizin ilk ortak projeniz.

Lou: Bu denli kapsamlı olarak, evet.

Nasıl oldu da bunu daha önce gerçekleştiremediniz?

Laurie: Geçmişte bir şeyler yapmıştık aslında...

Lou: Olmadı, işte o kadar!

Laurie: Belli ki sırf bir çift olduğumuz için herkes bunu yapmaya mecburmuşuz gibi düşünüyor, halbuki yıllarca kendi kendimize beraber çaldık ve hiçbirini kaydetmedik. Arada bir yalnız kendi için bir şeyler yapmak öyle güzel ki... Lou işbirliği konusunda harikadır, ayrıca müzikal anlamda onunla beraber çalışmak inanılmaz derecede ilginçtir.

"Müzikal anlamda beraber çalışmak" derken ne kastediyorsunuz?

Laurie: Zevklerimiz kısmen ortak ve elektroniği kullanarak yapılabilecek şeyler ilgimizi çekiyor. Ancak "klasik" elektronik müzik değil de, bunun tellere uyarlanmış hali. Çaldığımız zaman tüm düzenlemeleri duyamıyoruz, fakat elektroniğin desteğiyle tellerin sesini yükseltip kulaklarımızın kaldırabileceği düzeye getirebiliyoruz. Dolayısıyla bunlar öncelikle çaldığımız enstrümanlardan çıkan sesler; yani elektronik aygıtlardan çıkan sesler değil. Tellerden ve gırtlaktan çıkıp güçlendirilmiş titreşimler. Bunların tümünden bir anlamda güçlendirilmiş ve daha dinlenebilir hale getirilmiş akustik bir sound ortaya çıkıyor.

Lou: Laurie'nin kemanla yaptığıyla benim gitarla yaptığımın aynı şey olduğunun altını çizmek bize çok enteresan geldi. Demek ki, bir çeşit ortak paydada buluşuyoruz.

Kazaklar *(Jean-Luc Godard'a)*

"Coolsville", 1986

Sevmiyorum artık ağzını
Sevmiyorum artık gözlerini
Sevmiyorum artık
kazaklarının rengini
Sevmiyorum artık
kalemlerini tutuşunu
Artık sevmiyorum
Ağzını
Gözlerini
Tutuşunu kalemlerini
Sevmiyorum artık

Juanita için bir şarkı

Geçen yaz bir Budist manastırında birkaç hafta geçirdim. Konuşmaya, okumaya, yazmaya müsaade edilmiyordu. İlk gece, bulunduğum binanın öteki ucundan gelen tuhaf bir ses duydum. Bazen bir inilti, bazen yırtıcı bir çığlık, bazen yumuşak bir şarkı gibiydi. Saatlerce sürdü. Aynı kelime tekrar edilip duruyordu: "Juanita! Juanita! Juanita!" Kimdi bu Juanita? Kim, niye ona bu kadar yalvarıyordu? Juanita bu yakarışa niye karşılık vermiyordu? Sonradan o kelimenin Juanita değil, Anata olduğunu öğrendim. Anlamı şuymuş: Ego, ben.

Bir partide, yazdığı bütün kitaplarda "ben" demesiyle ünlü bir yazarla tanıştım. Partidekiler ona "eserlerinize hayranız" deyip duruyordu. O da her seferinde şu karşılığı veriyordu: "Eksik olmayın ama, ben kendimi temsil etmem genellikle."

Burroughs'un sesi

William Burroughs'la ilk kez 1978'de, onun eserlerine saygı duruşu yapmak için New York'ta düzenlenen üç günlük Nova Buluşması'nda tanıştım. Gündüzleri Timothy Leary, Susan Sontag ve başka birçok entelektüel Burroughs'un kitapları üzerine seminer veriyor, geceleriyse onun eserlerinden etkilenen şairler, müzisyenler sahneye çıkıyordu. Frank Zappa "Çıplak Şölen"den bir bölüm okudu, Patti Smith klarnet, Philip Glass piyano çaldı. Daha birçok isim vardı. Büyük hadiseydi.

Keith Richards da davetliydi. Organizatörler gelmeyeceğini bir hafta öncesinden bildikleri halde duyuru yapmamışlardı. Sadece, tiyatronun kapısının iç tarafına silik bir kurşun kalemle "Keith Richards bu gece sahne alayamacaktır" yazıyordu. Binlerce velet salona doluşmuştu. Phil piyano çalarken onlar "Keith, Keith" diye bağırıyordu. Kimse onları susturamıyordu. Ben de sunucu olduğum için ikide bir sahneye çıkıp dinlemek istemedikleri isimleri anons ediyordum. Organizatörler "gösteri sürmeli" deyip duruyordu.

Ve nihayet sıra Burroughs'a geldi. Kafasında şapkası, elinde bir bond çanta, çıktı sahneye, büyük ahşap bir masaya oturdu, "iyi akşamlar" dedi ve anlatmaya başladı. Çakıl taşlarının üstünden on tonluk bir kamyon geçiyor gibiydi, plastik bir şey erimiş, ağır çekimde damlıyordu sanki. O ses!

Seks ve keyif verici maddeler ve yabancılaşma üzerine konuşuyordu. Bunları kendi icatları sanan gençler şaşkınlık içinde dinliyordu. Onları ve salondaki herkesi asıl büyüleyen şey o sesti. O andan itibaren Burroughs'un kitaplarını o ses kulağınızda yankılanmadan okumak mümkün değildi.

Nova Buluşması'nda, hayatımda ilk kez harmonizer kullandım. Bu dijital bir ses filtresidir, sesimi bir alt perdeye düşürerek bir erkeğin sesine benzemesini sağlayan bir alettir. Burroughs'u çevreleyen maşizm o kadar yoğundu ki, o filtre benim savunma silahımdı. Hayatımda ilk defa bir ses maskesi kullanmıştım; bu ses travestiliği çok heyecan vericiydi.

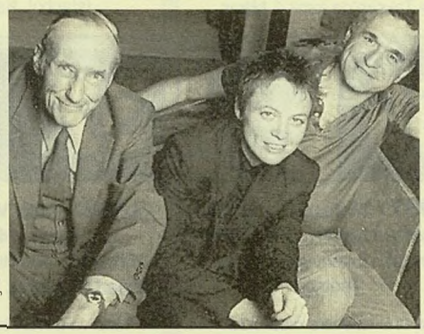

Burroughs, Anderson ve John Giorno, 1980

Çeviren: **Yücel Göktürk**

Şarkıları ele alış biçiminizi mi kastediyorsunuz?

Lou: Hayır, enstrümanların güçlendirilme tarzından bahsediyorum. Yani böylelikle, akustik bir set kullanılacak olsa duyulmayacak düzenlemeler algılanabiliyor. Bu sayede enstrümanların sesi çok daha iyi duyuluyor. Çünkü işitme duyumuz yeterince gelişmiş değil. Bu bir filmi üç mil uzaktan göstermek gibi bir şey, hiç kimse doğru dürüst göremez. Ama amplifikatör kullanılsa ve ekran yaklaştırılsa detaylar da görünür. Bizim yaptığımız da bu.

Laurie, bu konsere, "Moby Dick"in tüm şaşaasından sonra, sahneye tek başına döndüğün "Happiness"ın çalışmalarının tam ortasında geldin. Hem solo performanslarda hem de dev gösterilerde bu kadar çok fikri üretebilen farklı ruhlarını bir arada yaşatmayı nasıl başarıyorsun?

Laurie: Hangisi olursa olsun, hep bir hikayeden yola çıkıyorum. "Moby Dick" inanılmaz bir hikayeyi konu alıyordu, şu deli balina. Elektronik ve teknolojik kısmı, bu hikayeleri farklı bir şekilde anlatma çabasından başka bir şey değil. "Happiness"taysa gösteri kavramını ortadan kaldırmıştım. Bugünkü konserler havai fişekler, dev ekranlar ve bunun gibi şeylerle dolu. Ben de kendime dedim ki: "Bir sanatçı olarak gerçekten ne istiyorum?" Bunun yanıtı da "olabildiğince basit hikayeler anlatmak" oldu.

"Words And Music"in temelinde yatan hikaye nedir?

Laurie: Bu konserde Lou'nun götürdüğü uzun bir bölüm var, bir noktada da ben giriyorum –bir "Karga" olarak– ve daha sonra konuşan hayvanlarla ilgili bir bölüm daha var. Genel olarak teması, tamamen farklı iki ses arasında geçen bir konuşma. Sonra bu iki ses yavaş yavaş karşılaşır ve en sonunda birleşirler. Bu planlanmış bir yapı değil, ama şimdi konuşurken fark ettim ki, aşağı yukarı böyle bir şey... Sonuçta denebilir ki, şarkılarımızın temaları birbirinden çok farklı: New York, melekler, politika, trajedi, haz. Yani bunların hepsinden biraz. Bu temalara önce uzaktan şöyle bir değinip sonra da birer birer analiz ediyoruz. Ve belki temanın içeriğinde aynı zamanda tek ve basit sesleri elektronik-senfonik bir çerçevede kullanmak da var... Bunlara tam olarak şarkı değil de, belirli bir ses peyzajını oluşturan parçalar diyelim. Bu anlamda, bütün bunları açık havada icra etmek son derece mantıklı.

Dilin ve çevirilerin eserinizin anlaşılmasına bir engel teşkil edebileceğini düşünmüyor musunuz?

Laurie: Altyazılar olacak.

Lou: Ben şunu fark ettim: Ne zaman sözler bir CD için çevrilse, her zaman onları ya fazla ciddi ya fazla lakayt bulan ya da yalnız bir bölgeye ait bir lehçeye çevrildiği için yanlış bulan birileri çıkar. Herhangi bir şeyi yabancı bir dile çevirmek son derece zordur, çünkü her dilde aynı şeyi söylemenin ve anlatmanın farklı yolları vardır. Bu yüzden müzikten, iletişimi mümkün kılmasını beklersiniz.

Anderson ve Reed, köpekleri Lolabelle'le, Ancona'da

İki ünlü Amerikalı karşımızda otururken, Bush'un başkanlığı hakkında ne düşündüklerini bilmek ilginç olurdu...

Lou: Buna cevap vermek en az bir saat sürer...

Laurie: Herhalde bütün bir gün konuşmamız gerekirdi.

Lou: Bir barda bir içki fazladan içmiş olsam cevap verebilirdim, o zaman saatlerce konuşurdum. Ama şu anda bu konuya girmek bana pek uygun gelmiyor. Yalnız çeviriler hakkında bir şey eklemek istiyorum: farz edin ki bu basın toplantısının çevirisi yapılmadı, siz bana soru soruyorsunuz ve ben de yanıtlıyorum, ama kimse çevirmiyor. O zaman neredeyse hiç kimse dediğimi anlamazdı. İnsanlar dediklerimi anlamayacaksa, neden şarkı söyleyeyim?

Laurie: Mesela köpeklerin dili evrenseldir, işte bu dili herkes anlar, hiç sorun çıkmaz.

Veloso'nun bir şarkısı bana acaip romantik gelmişti. Portekizli bir arkadaşıma şarkının neden bahsettiğini sordum. Babasının tarlaya buğday ekişini anlatıyormuş.

Ama bir şarkıyla dile bağımlı kalmadan iletişim kurulabilir, Arapça olsa bile anlaşılır...

Laurie: Kesinlikle doğru.

Lou: Ama biz bundan fazlasını istiyorduk. Bir örnek vereyim: Sen akıllı bir çocuksun, sözlerin yüzde otuz veya yüzde ellisini anlayabilirsin. Ama ben daha fazlasını istiyorum. Yüzde yüzünü anlamanı istiyorum.

Laurie: Aklıma Portekizce söyleyen Caetano Veloso geldi de, Portekizce bilmesem de anlıyormuşum gibi oluyor. Sonra sözlerini okuduğumda okul çağlarıma dönmüşüm de ders çalışmam gerekiyormuş gibi hissediyorum. Dolayısıyla çevirisinden okuyabilme şansına sahip olmak hoşuma gidiyor.

Lou: Bir keresinde Veloso'nun bir şarkısını dinliyordum ve bana acaip romantik gelmişti, bu yüzden Portekizli bir arkadaşıma şarkının neden bahsettiğini sordum. Meğer babasının çiftliğinde tarlaya buğday ekişini anlatıyormuş. Onun için, benim tercihim bir şarkıda neden bahsedildiğini bilmek. Altyazıları okuyup okumamakta serbestsiniz. Özgür insanlarsınız.

Çeviren: **Müjde Yılman**

TEVELLÜT?

Bu sene kim onsekiz mum üflüyor, kim yetmişbeş? Popüler müzik dünyasının ünlüleri kaç yaşındalar, hangi yıl doğdular, tevellütleri kaç? 75. sayımız şerefine, Word dergisinden ilham alarak bir çizelge hazırladık, yurtta ve dünyada önemli siyasal ve kültürel olaylar arasında kur'a çektik... Gerçekleri tarih yazar, tarihi de Roll!

7

1996> ROLL

> Zapatistalar önderliğinde Neo-liberalizme Karşı İnsanlık İçin Kıtalararası Toplantı
> Mercedes - Kamyon - Susurluk

18

1985> Julia *(t.A.T.u.)*, **Zac Hanson** *(Hanson)*

> Live Aid
> KDV uygulaması başladı

19

1984> Avril Lavigne, Kelly Osbourne, Lena *(t.A.T.u.)*

> AIDS virüsü bulundu
> Oğuz Atay'ın 1972 tarihli "Tutunamayanlar" romanı ikinci kez basıldı

20

1983> Holly Valance, Michelle Branch, Robert Harvey *(The Music)*

> Nobel Barış Ödülü Polonyalı sendikacı Lech Walesa'ya
> Cem Karaca vatandaşlıktan çıkarıldı

26

1977> Chris Martin *(Coldplay)*, **Fiona Apple, Harun Tekin** *(Mor ve Ötesi)*, **Shakira, 50 Cent**

> Sex Pistols'ın "God Save The Queen" şarkısı listelerde
> Taksim'de kanlı 1 Mayıs

27

1976> Gaz Coombes *(Supergrass)*, **Jack White** *(White Stripes)*, **Gökhan Özoğuz** *(Athena)*

> Scorsese, "Taksi Şoförü" vizyonda
> Türkiye'de çokkatlı ilk otopark: İstanbul, Karaköy

28

1975> Lauryn Hill, Meg White *(White Stripes)*, **Aylin Aslım, Enrique Iglesias Mel B** *(Spice Girls)*

> Vietnam Savaşı sona erdi
> Türkiye'nin ilk Eurovision'u: "Seninle Bir Dakika", S. Yankı

29

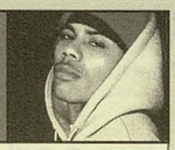

1974> Nelly, Thomas & Guy *(Daft Punk)*, **Sarp Keskiner** *(İstanbul Blues Kumpanyası)*, **Mel C** *(Spice Girls)*

> Watergate skandalı: Nixon, istifa eden ilk ABD başkanı
> Kıbrıs harekâtı

30

1973> Kaan Tangöze *(Duman)*, **Brian Molko** *(Placebo)*, **DJ Shadow**

> Şili'nin 11 Eylül'ü: Pinochet, askerî darbe
> Galatasaray, üçüncü kez üst üste şampiyon

36

1967> Mahsun Kırmızıgül, Sharleen Spiteri *(Texas)*, **Billy Corgan** *(Smashing Pumpkins)*, **Teoman**

> Che Guevara öldürüldü
> Sultanahmet hippi cenneti

37

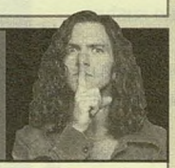

1966> Eddie Vedder *(Pearl Jam)*, **Björk, Yıldız Tilbe, Mirkelam, 3D** *(Massive Attack)*, **Sinead O'Connor, Edie Brickell**

> Mao ve Çin'de kültür devrimi
> Anadol otomobillerinin üretimine başlandı

38

1965> Moby, Dr Dre, Trent Reznor *(Nine Inch Nails)*, **Luke Haines** *(Auteurs)*, **Greg Dulli** *(Afghan Whigs)*

> Malcolm X öldürüldü
> Demirel ilk kez başbakan

39

1964> Courtney Love, Tracy Chapman, Sertab Erener, Bertrand Cantat *(Noir Désir)*, **Vic Chesnutt**

> Filistin Kurtuluş Örgütü kuruldu
> "Susuz Yaz" Berlin'de Altın Ayı kazandı

40

1963> Jarvis Cocker *(Pulp)*, **Johnny Marr** *(Smiths)*, **Yonca Evcimik, Tori Amos, Seda Sayan, Hülya Avşar**

> Edith Piaf öldü
> Nâzım Hikmet öldü

46

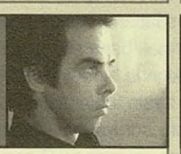

1957> Nick Cave, Peter Murphy *(Bauhaus)*, **Shane MacGowan** *(Pogues)*, **Billy Bragg**

> Kerouac'ın "Yolda"sı yayınlandı
> Boğaz Köprüsü protokolü imzalandı (açılışı 1973)

47

1956> Marc Almond, John Lydon *(Sex Pistols)*, **Nazan Öncel, Ismael Lô**

> SSCB'nin Macaristan'ı işgali
> Türkiye: 3 - Macaristan: 1

48

1955> Billy Idol, Afel Bocoum, İlhan İrem, Sezen Aksu

> James Dean öldü
> Yaşar Kemal, "İnce Memed"

49

1954> Annie Lennox *(Eurythmics)*, **Elvis Costello**

> Cezayir Kurtuluş Savaşı başladı (bağımsızlık 1962'de)
> Attilâ İlhan, "Sisler Bulvarı"

50

1953> Kim Gordon *(Sonic Youth)*, **Nükhet Duru, Özkan Uğur, Arto Lindsay, John Zorn**

> ABD askerî sırlarını SSCB'ye vermekle suçlanan Rosenberg'ler öldürüldü
> Neyzen Tevfik öldü

56

1947> Iggy Pop, David Bowie, Laurie Anderson, Carlos Santana

> Cool doğuyor: Miles Davis'in Gil Evans'la ortaklığı başlıyor
> Pan-Am'ın ilk New York - Londra - Ankara seferi

57

1946> Jane Birkin, Marianne Faithfull, Patti Smith, Ajda Pekkan, Cahit Berkay, Musa Eroğlu

> ABD'de zenciler ilk kez oy kullandı
> Demokrat Parti kuruldu

58

1945> Lemmy *(Motörhead)*, **Robert Wyatt, Keith Jarrett, Debbie Harry** *(Blondie)*, **Mazhar Alanson, Cem Karaca, Arif Sağ**

> Hiroşima ve Nagasaki'ye atom bombası
> Tan Matbaası saldırısı

59

1944> Orhan Gencebay, Roger Waters *(Pink Floyd)*, **Arthur Lee** *(Love)*, **Jeff Beck, Françoise Hardy**

> İlk bilgisayar Harvard Üniversitesi'nde geliştirildi
> Rakı üretimi Tekel'e geçti

60

1943> Mick Jagger & Keith Richards, Adamo, Serap Mutlu Akbulut, Atilla Özdemiroğlu

> Pentagon tamamlandı (dünyanın en büyük ofis binası)
> Yıldız Parkı halka açıldı

66

1937> Paolo Conte, Archie Shepp, Philip Glass, Shirley Bassey, Ayla Algan

> Guernica bombalandı ve Picasso "Guernica"yı boyadı
> Dersim isyanı

67

1936> Erol Büyükburç, Erol Sayan, Tülay German, Tom Ze, Kriss Kristofferson, Engelbert Humperdinck

> Lorca kurşuna dizildi
> Bela Bartok Türkiye'ye geldi

68

1935> Feyruz, Alpay, İnci Çayırlı, La Monte Young, Jerry Lee Lewis

> Radarın icadı
> Haftasonu tatili cumadan pazara alındı

69

1934> Georges Moustaki, Leonard Cohen, Adnan Şenses, Yalçın Tura

> Bonnie ve Clyde FBI tarafından öldürüldü
> Ayasofya camii müzeye çevrildi

70

1933> Yoko Ono, Willie Nelson, Quincy Jones, Nesrin Sipahi

> "King Kong" beyazperdede
> 10 yolcu kapasiteli bir uçakla Ankara - İstanbul arası (Eskişehir aktarmalı) ilk deneme seferi

21

1982> **LeAnn Rimes, Jon Lee** *(S Clup 7)*

> Walkman satışlarında patlama
> Yılmaz Güney'in "Yol"una Cannes'da Altın Palmiye

22

1981> **Britney Spears, Justin Timberlake** *(*NSNYC)*, **James Skelly** *(Coral)*, **Craig Nicholls** *(Vines)*

> Mısır Cumhurbaşkanı Enver Sedat öldürüldü
> Eşcinsellere sahne yasağı

23

1980> **Fabrizio Moretti** *(Strokes)*, **Vanessa Carlton, Christina Aguilera, Tiziano Ferro, Mike Skinner** *(Streets)*, **Petek Dinçöz**

> John Lennon öldürüldü
> 12 Eylül askerî darbesi

24

1979> **Norah Jones, Pink, Sophie Ellis-Bextor, Andrew WK, Ece Dorsay, Nez**

> İran'da devrim: Humeyni iktidarda
> Rumen şilebi İndapendenta Haydarpaşa açıklarında yandı

25

1978> **Faudel, Nelly Furtado, VV** *(Kills)*

> Alan Parker'ın "Geceyarısı Ekspresi" vizyonda
> Kahramanmaraş olayları

31

1972> **Tarkan, Eminem, Liam Gallagher** *(Oasis)*, **Ercüneyt Özdemir** *(Metropolis)*

> Marlon Brando atakta: "Baba", "Paris'te Son Tango"
> Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan asıldı

32

1971> **Emrah, Liam Howlett** *(Prodigy)*, **Aphex Twin, Jonathan Davis** *(Korn)*, **Erdal Erzincan, Ricky Martin, Özlem Tekin**

> İdi Amin, Uganda'da yönetime el koydu
> 12 Mart muhtırası

33

1970> **Zack de la Rocha** *(RATM)*, **Beck, Talvin Singh, Ani DiFranco, Aşkın Nur Yengi, Jennifer Lopez**

> Beatles dağıldı
> Taksim'de Kültür Sarayı (AKM) yandı

34

1969> **Dave Grohl** *(Foo Fighters)*, **Will Oldham, Jay-Z, MC Solaar, Aziza Mustafa-Zadeh**

> Aya ayak basıldı
> Dolmabahçe'de ABD'nin 6. Filo'su ve protestolar

35

1968> **Carla Bruni, Damon Albarn** *(Blur)*, **Thom Yorke** *(Radiohead)*, **Kylie Minogue, Shaggy, Yeşim Salkım**

> Martin Luther King öldürüldü
> TİP'li Çetin Altan, TBMM'de AP'liler tarafından dövüldü

41

1962> **Dave Gahan** *(Depeche Mode)*, **Femi Kuti, Terence Trent D'Arby**

> ABD-SSCB arasında Küba füze krizi
> Ahmet Hamdi Tanpınar öldü

42

1961> **Boy George, Manu Chao, Jimmy Somerville**

> Berlin duvarla ikiye ayrıldı
> Adnan Menderes, Fatin Rüştü Zorlu, Hasan Polatkan asıldı

43

1960> **Michael Stipe** *(REM)*, **Bono** *(U2)*, **Chuck D, Baaba Maal, Khaled**

> Chubby Checker'in "The Twist" plağıyla twist salgını başladı
> 27 Mayıs askerî darbesi

44

1959> **Sade, Suzanne Vega, Angus Young** *(AC/DC)*, **Robert Smith** *(Cure)*, **Morrissey** *(Smiths)*

> Fransız sinemasında yeni dalga: Godard, "Serseri Aşıklar" / Truffaut, "400 Darbe"
> Yusuf Atılgan, "Aylak Adam"

45

1958> **Paul Weller, Prince, Michael Jackson, Rachid Taha, Madonna, Zerrin Özer**

> İlk fotokopi makinası
> Şiirde ikinci yeni: Cemal Süreya, "Üvercinka" / Edip Cansever, "Umutsuzlar Parkı"

51

1952> **İbrahim Tatlıses, Edip Akbayram, Renaud, David Byrne, Bülent Ersoy**

> Beckett, "Godot'yu Beklerken"
> İhsan Doğramacı, "Annenin Kitabı" (B. Spock'ın 1946 tarihli "Baby and Childcare"inden arak)

52

1951> **John Mellencamp Tom Petty, Horace Andy, Atilla Atasoy, Feridun Hürel**

> Aynı anda ses ve görüntü kaydı yapabilen kamera geliştirildi
> Lefter, Fiorentina'ya transfer oldu

53

1950> **Peter Gabriel, Mory Kante, Stevie Wonder, Bülent Ortaçgil, Nejat Yavaşoğulları, Seyyal Taner, Yavuz Top**

> ABD'de eşcinsel haklarını savunan ilk örgüt kuruldu
> Kore savaşına "4500 Memet"

54

1949> **Tom Waits, Bruce Springsteen, Idir, Vedat Sakman**

> George Orwell, "1984"
> Suna Kan-İdil Biret Yasası

55

1948> **Robert Plant** *(Led Zeppelin)*, **Ozzy Osbourne, Brian Eno, Fuat Güner, Selda**

> "Soğuk savaş" terimi kullanılmaya başlandı
> Musiki Mecmuası yayınlandı (en uzun ömürlü müzik dergisi)

61

1942> **Paul McCartney, Lou Reed, Caetano Veloso, Taj Mahal, Neşe Karaböcek**

> Albert Camus, "Yabancı"
> Varlık vergisi

62

1941> **Bob Dylan, Joan Baez, Erkin Koray, Eric Burdon** *(Animals)*, **David Crosby, Chick Corea, Cesaria Evora**

> Orson Welles'in "Yurttaş Kane"i gösterimde
> Orhan Veli, "Garip"

63

1940> **Ringo Starr, Brigitte Fontaine, Jacques Higelin, Herbie Hancock, Mina, Özdemir Erdoğan, Erkut Taçkın**

> İlk McDonald's açıldı
> Köy Enstitüleri kuruldu (1954'te kaldırılacak)

64

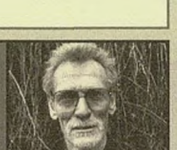

1939> **Ginger Baker** *(Cream)*, **Grace Slick** *(Jefferson Airplane)*, **Ali Farka Touré, Gökçen Kaynatan, Okay Temiz**

> İkinci Dünya Savaşı
> Erzincan depremi, 40 bin ölü

65

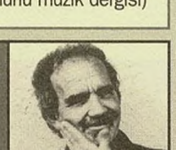

1938> **JJ Cale, Holger Czukay** *(Can)*, **Ben E. King, Berkant, Adriano Celentano, Ali Ekber Çiçek**

> Yeni bir çizgi roman: Superman
> Atatürk öldü

71

1932> **Johnny Cash, Gönül Yazar, Arif Mardin, Joe Zawinul, Little Richard, Mustafa Sağyaşar, Aşık İhsani**

> Benny Goodman öncülüğünde swing'in altın çağı başlıyor
> İlk Türkçe ezan (1950'ye kadar)

72

1931> **Ramblin Jack Elliott, Ayten Alpman, Rüçhan Çamay, Sonny Burgess**

> İlk uçak kaçırma eylemi Peru'da
> Havacılık tarihinde rekor: New York'tan İstanbul'a 5 bin millik, 50 saatlik kesintisiz uçuş

73

1930> **Ornette Coleman, Jean Ferrat, Guy Béart, Ahmad Jamal, Muzaffer Akgün**

> İlk Dünya Kupası Uruguay'ın
> Menemen olayı

74

1929> **Lee Hazlewood, Fats Domino, Sonny Rollins, Neriman Altındağ Tüfekçi, Kazancı Bedih**

> Dünya ekonomik bunalımı
> Troçki Büyükada'da (1933'e kadar)

75

1928> **Ennio Morricone, Bo Diddley, Avni Anıl, Karlheinz Stockhausen, Burt Bacharach**

> Walt Disney, Mickey Mouse'u yarattı
> Taksim'de Cumhuriyet Anıtı açıldı (heykeltraş: P. Kanonika)

ROLL
coldplay
beck

ROLL
nick cave
ben harper

THE CURE
ROLL

ROLL

ROLL
björk
ROLL
duman

ROLL
kurt cobain